FRITZ VON DARDEL

DAGBOKSANTECKNINGAR

1881—1885

STOCKHOLM. P. A. NORSTEDT & SÖNERS FÖRLAG

FRITZ VON DARDEL

DAGBOKSANTECKNINGAR

DAGBOKS-ANTECKNINGAR

1881—1885

AF

FRITZ VON DARDEL

STOCKHOLM
P. A. NORSTEDT & SÖNERS FÖRLAG

CENTRALTRYCKERIET, STOCKHOLM 1920.
201302

FÖRORD.

Med denna del afslutas tills vidare utgifvandet af Fritz von Dardels minnesanteckningar. Visserligen fortfor den flitige författaren äfven under de följande åren att delgifva sin trogna dagbok sina intryck af dagens händelser, ända till dess han i följd af en i hög grad försvagad syn sommaren 1898 måste för alltid nedlägga pennan. Men den tid dessa anteckningar omfatta ligger så nära vår egen, att det af grannlagenhetsskäl möter vissa hinder för att redan nu offentliggöra dem. Först i en framtid kan deras utgifvande utan olägenhet äga rum, då de, som vi hoppas, skola af den läsande allmänheten mottagas med samma välvilliga intresse som författarens förut utgifna skrifter.

Stockholm i november 1920.

N. v. D.

Dagboksanteckningar 1881.

4 jan.

I går afton hade Claës Cronstedt en soaré, som hedrades med kungens och prins Carls närvaro. Alla gästerna hörde till hofvet med undantag af skådespelarna Knut Almlöf, Svante Hedin och Fredrikson, hvilka roade sällskapet med humoristiska monologer samt deklamationer. En god supé serverades, och punschbrickor voro framsatta i tvenne salonger. Den ende, som häraf njöt till öfvermått, var dock värden själf, hvilken vi vid ett-tiden på natten lämnade i mycket medtaget tillstånd. Den snälle Claës tål icke såsom förr punschen trots sin stora kroppshydda och väldiga bröstkorg. Från att i början af festen hafva varit jovialisk och angenäm blef han så småningom i umgänget med artisterna af en stötande förtrolighet och förlorade helt och hållet sin värdighet som öfverkammarherre.

Kungen, van vid denna brist på hållning, fäster sig ej det minsta därvid. H. M. liksom äfven hans son tycktes hafva mycket roligt.

5 jan.

Louis Wrede och Gabriel Djurklou voro igår hos oss till middagen. Båda äro mycket talträngda och intagna i sina egna personligheter. Också var det endast de, som fingo en syl i vädret, hvarvid det egna jaget kom att spela hufvudrollen. Wrede framdrog sina förtjänster som diplomat, Djurklou sina dito i egenskap af hofman, och de inbillade sig troligen hafva slagit puder

i ögonen på auditoriet, bestående af mig och mina söner. De hade gjort bättre i att söka lysa, W. genom sina kvicka infall och D. genom sin stora kännedom om gamla folkseder, hvilket varit roligare och i synnerhet mera lärorikt. En hvar af dem beklagade sig sedan i förtroende för mig öfver den andres pratsamhet.

G. Djurklou.

7 jan.

Jag har besökt bildhuggaren Börjesons atelier för att se hans förslag till en staty öfver Geijer och fick skåda en hederlig borgare med ett fint och spirituellt hufvud, iförd redingote och hållande händerna på ryggen. På piedestalens trappsteg sitter en kvinnogestalt, knäppande med högra handen på en lyras strängar. Hon skall föreställa Geijers tanke eller poesi. Hennes ansiktsuttryck är godt, men hon verkar väl realistisk. Konstnären har åt sig låtit uppföra en vacker och rymlig atelier. Geijers dotter, grefv:n Agnes Hamilton, som varit och sett statyn, hade visat sig så rörd öfver likheten, sade han, att hon brustit i tårar. Detta statyförslag är icke ännu af kommittén godkändt. Man får hoppas, att det ej röner samma öde som en statyett öfver Linné, som ratades vid den utlysta täflingen och såldes till herr Andersson i Evan-

geliska fosterlandsstiftelsen samt af honom förvandlades till en statyett öfver Sahlgren. Man behöfde härvid endast taga bort blomman, som den ryktbare botanisten höll i handen, samt afhugga hufvudet och ersätta detta med den bekante direktörens i Ostindiska kompaniet, från hvilken fru Andersson, f. Meijerhelm härstammar. Denna sistnämnda dam sysslar ifrigt, ehuru bröstsjuk, med välgörenhet och visar därvid ett sådant nit, att ingenting förmår afskräcka henne. Hon är en af stiftarna af federationen och inbjuder garnisonens manskap till evangeliska temöten. Hela förra sommaren tillbragte hon med att besöka de kvinnliga fängelserna i England och erhöll för denna sin resa ett anslag af staten.

A. Koskull.

Kungen har utnämnt baron Koskull till intendent för sina enskilda samlingar i ledigheten efter Boklund. K. är en medelmåttig målare samt mycket bekväm till sin natur men behöfver tillökning i sina inkomster. Jag betviflar högeligen, att han skall förmå utöfva något inflytande på monarken i konst- och smakfrågor, hvilket åter skulle vara särdeles önskvärdt. I alla händelser skall han, hoppas jag, ådagalägga mera oberoende i sitt omdöme än företrädaren, som darrade af rädsla för hvarje gång kungen lät tillkalla honom.

15 jan.

Baron Koskull visar samma symptom till nervositet som hans företrädare. Efter endast några dagars tjänstgöring kommer han och begär sitt entledigande. Den stackars karlen bad mig äfven att icke rekommendera honom till konservatorsplatsen vid museum,

som han förut önskat erhålla. Allt hvad ansvar heter sätter hans nerver i dallring och hindrar honom från att sofva. Då man tar i betraktande mannens korpulens och ståtliga yttre, kan man ej ana en sådan svaghet, som han tillskrifver lättsinnigt lefverne under ungdomsåren. K. är nu 50 år och har endast sin pensel att lifnära sig med.

Änkefriherrinnan Sture meddelar oss sitt förestående giftermål med öfverste Boy, som är för andra gången änkling och far till 6 barn. Hon själf är något mer än 30-årig samt en mycket vacker kvinna med förmögenhet.

Kronprinsen är återkommen från Holland. Drottningen har afrest till England och ämnar för vårdande af sin hälsa tillbringa återstoden af vintern i Bournemouth.

18 jan.

Riksdagen öppnas i dag. Lagerbjelke efterträder som talman ärkebiskop Sundberg i första och Olof Wijk Posse i andra kammaren. Det tycks, som skulle statsministern och förbemälde prelat icke komma väl öfverens i fråga om politiken. Också har den sistnämnde nu utan minsta hänsyn skjutits åt sidan.

Jag öfvervar i går en musikalisk soaré hos von Möller, hvars yngste son nyligen hemkommit från sina utländska resor. En ung fransk violoncellist Tolbecque lade i dagen mera färdighet än känsla i sitt spel. Fröken Jansson, elev vid konservatoriet, sjöng mycket behagligt. Åhörarna voro herrskapet Adlersparre, Bennich, Asplund m. fl.

24 jan.

Min hustru och jag bevistade slottsbalen den 21 dennes, hvartill 3,000 personer inbjudits. Kronprinsen bar för första gången majors- och prins Carl underlöjtnantsepåletter. Bland de dansande voro mycket få vackra damer. De flesta voro småväxta. Rasen ser ut att vilja förminskas.

Turkiske ministern Murad effendi — »eländig» som Wrede kallar honom — väckte uppmärksamhet genom sin fez och sitt ynkliga utseende. Han liknar en död, framdragen ur Sebastopols ruiner. Han är tysk till börden och litteratör. Hans dikter skola icke

MURAD EFFENDI OCH G. LAGERBJELKE.

vara utan värde. Murad tillåter sig vissa skaldefriheter. Sålunda infann han sig på Hochschilds soaré, som besöktes af kungen, i grå pantalonger och utan fez.

Jag blef bekant med den nye franske ministern Patenôtre, en ung man af mycket godt utseende men med en förströdd blick.

Kungen begärde mitt råd angående återbesättandet af intendentsbefattningen vid hofvet, som ånyo blifvit ledig genom Koskulls afgång. Jag föreställde H. M., att intet tvingade honom att vända sig till en målare, och att en man med smak och kun-

skaper, t. ex. en museitjänsteman, som sett mycket och vore bevandrad i olika konstgrenar, skulle bättre fylla platsen i fråga än en artist. Jag föreslog Böttiger, och H. M. sade, att han skulle tänka på saken.

Museinämnden har föreslagit professor Holm till konservator vid museum. Hans medtäflare var Hafström.

Riksdagen har nu tillsatt sina utskott, och Key blef ordförande i Statsutskottet i Carl Ekmans ställe. För öfrigt gick fjolårets lista igenom. Intelligenspartiet röstade med blanka sedlar.

27 jan.

I förgår var jag på en bal, gifven af utrikesministern Hochschild. Balsalen liksom hela första våningen är nyreparerad för en summa af 11,000 kr. Kronprinsen och prins Carl voro närvarande. Den sistnämnde afreste i går till England, där han skall hälsa på sin mor drottningen för att sedan uppsöka sin bror Oscar i Italien. Legationssekreteraren Reuterskiöld i Paris skall i egenskap af guvernör åtfölja de unga prinsarna på resan, och hans hustru, en ung och älskvärd dam, skall äfven deltaga däri.

28 jan.

Festerna höra nu till ordningen för dagen, och bjudningar till middagar och baler aflösa hvarandra utan uppehåll. Österrikiska och danska ministrarna hafva mottagningar en gång i veckan, likaså baron och frih:n Hochschild. Kungen låter inbjuda några särskildt utvalda till öfverhofmästarinnan grefvinnan M. De la Gardie för att konversera eller musicera. En afton uppläste turkiske ministern sina dikter, skrifna på tyska.

30 jan.

I lördags öppnade vi i Konstföreningen en utställning af Edv. Berghs arbeten, hvilken målare afled för några månader sedan. Man har blott lyckats samla ihop ett 50-tal dukar, men dessa

torde vara tillräckliga för att gifva en föreställning om denne landskapsmålares talang under de olika skiftena af hans konstnärliga bana från 1850 till 1880. Bergh har på ett förträffligt sätt förstått att på duken återgifva hvad som just utgör det svenska landskapets särskilda behag; skada bara, att han användt för mycket svart i sina skuggor. Han har äfven lyckats väl uppfatta karaktären hos stränderna vid Comosjön. Däremot äro hans norska utsikter och hans mariner mindre framstående. Fru Bergh sade mig, att hon tänkte bosätta sig i Paris med en af sina söner, som studerar målning.

Konstföreningens medtäflare Föreningen för nordisk konst, som slagit sig ned midt emot oss, lockar nu allmänheten med general Sven Lagerbergs porträtt, måladt af G. von Rosen. Konstnären har här lyckats utmärkt. Det är Andra lifgardets officerskår, som beställt sin f. d. sekundchefs bild. Samme konstnär är lika lycklig i återgifvandet af G. d'Otrantes drag. Priset på hans taflor är 3,000 kr. för knästycke och 2,000 för bröstbild, hvilket är dubbelt så mycket, som våra andra porträttmålare bruka taga.

2 febr.

Vi hade i dag till middag familjerna Thyselius och Ramel. Min sonhustru Lucie frågade under densamma Thyselius, hvad han hade gjort för att få sin serafimerstjärna. »Ingenting», svarade han, »det är endast nåd.» »Men», sade hon, »alla gubbar, som jag känner, hafva en sådan stjärna.» »Förlåt», genmälde Thyselius helt allvarligt, »vi äro endast 15 i Sverige, som äga en sådan som denna.»

9 febr.

Kronprinsen låter inbjuda sig till små supéer hos de gifta underlöjtnanterna vid Svea lifgarde. Man gillar ej riktigt denna nedlåtenhet, som hittills endast brukat visas i undantagsfall och då mot de högsta värdighetsinnehafvarna. Han står i dag i spet-

sen för ett slädparti, efter hvilket skall följa bal hos general Weidenhielm, och kör för dennes dotter.

Jag åt i går middag hos tyske ministern Pfuel tillsammans med ett tjugutal gäster samt gjorde därvid bekantskap med franske attachén de Savignies.

L. v. DARDEL, C. J. THYSELIUS OCH H. RAMEL.

Reenstierna sade mig, att han tänkte lämna hofmarskalkssysslan till Nils von Rosen samt öfvertaga vården af kungens enskilda affärer efter Holtermann, hvilken senare befattning han finner behagligare än den förstnämnda. Löneförmånerna äro desamma, och han får behålla sin vackra våning i hertigliga palatset.

11 febr.

Slädpartiet blef till följd af en snöstorm uppskjutet och ägde rum först i går, hvarefter det dansades hos herrskapet Jockum Beck-Friis, som efter påstötning af kronprinsen improviserat en

bal. Som gasen i danssalen råkade strejka, måste den ersättas med stearinljus.

Subalternofficerarna vid gardesregementena förbereda en fest med anledning af indragningen af officersbefattningen vid Gustaf Adolfstorgsvakten. Hädanefter blir det endast en vakt, som skall kommenderas af en officer, den vid slottet, hvilket kommer att betydligt underlätta garnisonstjänsten. Samtidigt afskaffas flera vaktposter, såsom vid Statskontoret, Arméförvaltningen och Nationalmuseum. De skola ersättas med järngaller för de fönster, genom hvilka tjufvar skulle kunna bereda sig inträde. Det blir mera ekonomiskt.

12 febr.

Middag hos min svärmor för änkan Sture och hennes fästman. Där voro Herman Petersens med fru, Axel Ankarcrona, Barnekow och fröken Susanna Hamilton. Vi voro sedan på en liten bal hos excellensen De Geer, i hvars salonger ett femtiotal personer af hans släkt samlats. Flertalet af de unga flickorna utmärkte sig genom friskhet och fägring, bland andra Hans Wachtmeisters döttrar och fyra fröknar De Geer.

Kungen och kronprinsen, som skulle afrest till Norge i går, måste uppskjuta resan till följd af den mängd snö, som hindrar kommunikationerna.

18 febr.

Kungen reste i förgår afton, men kronprinsen far först om söndag och då till Berlin för att närvara vid tyske tronföljarens förmälning.

Byråchefen i Telegrafstyrelsen major Akrell, min fiskekamrat under förliden sommar, afled plötsligen i förgår till följd af pulsåderbråck. Samma dag hade han haft några vänner hos sig till middag och visat sig glad som vanligt. Detta dödsfall, ehuru måhända lyckligt för den döde, är så mycket smärtsammare för de öfverlefvande. A. lämnar efter sig en ung hustru samt 3 söner.

Baron H. Wahrendorff har äfven aflidit. Under en följd af år ansågs hans kök vara det bästa i hufvudstaden, och W. öfvervakade själf tillagningen af sina såser. Gammal ungkarl och utan arfvingar hade han för 25 år sedan mot ett årligt belopp af 50,000 kr. öfverlåtit sitt gods Skeppsta till Oscar Dickson; en god

C. och L. Manderström.

affär för den sistnämnde, i fall W., såsom hans fysik tycktes ange, snart hade dött, men mycket dålig, såsom förhållandet nu kom att gestalta sig. För öfrigt var W. en anspråksfull herre, en nolla samt dessutom tråkig, hvilket gaf grefve Manderström anledning att säga en dag vid läckergommens lukulliska bord, att allting var lyckadt utom värden själf.

Den 15 dennes uttog jag pollett till adelsmötet. Vi hafva valt gamle general M. Björnstjerna till ordförande.

Den kommitté, som tillsatts för att uppgöra byggnadsförslag för ett konstindustrimuseum, har åter börjat sina arbeten. Menin-

gen vore nu att uppföra detta museum på en af de två tomter vid Strandvägen, där Veterinärinstitutet varit beläget. De tillhöra staten och äro värderade, den större till 600,000, den mindre till 400,000 kr. Min åsikt är, att man borde nöja sig med den senare, och Jacobsson har medelst sin byggnadsplan visat, att den är tillräcklig för ändamålet, men mina medbröder tycka, att den

EN UPPVAKTNING HOS HERTIGEN AF SÖDERMANLAND 1852.

Från vänster M. v. Wahrendorff, C. Åkerhielm, L. Celsing, H. v. Wahrendorff, G. U. Bonde, G. Frölich, W. Sprengtporten, C. Kuylenstjerna, drottning Louise, Carl XV, Dardel.

är för smal, till följd hvaraf fasaden ej kommer att blifva nog monumental.

Åt arkitekten har därför uppdragits att uppgöra en ny plan, beräknad för den större tomten. Jag fruktar, att Riksdagen icke är villig att lämna nödiga medel för att tillfredsställa kommitténs storslagna anspråk, och att förslaget därför kommer att falla. Dahlander, en af ledamöterna, går så långt, att han yrkar på, att man skall begära bägge dessa tomter och å desamma uppföra, utom ifrågavarande museum, äfven ett museum för Hazelii samlingar.

Jag sysselsätter mig för närvarande med att måla en serie akvareller i medaljongformat, föreställande de fem sinnena, hörseln,

känseln, synen, smaken och lukten. Klädedräkten är sjuttonhundratalets.

24 febr.

Kronprinsen har afrest till Berlin, åtföljd af den nye förste hofmarskalken Nils v. Rosen, major Nyquist och löjtnant Lilliehöök. Man tror, att prinsen vid bröllopet[1] kommer att sammanträffa med sin tillämnade gemål, som är endera en prinsessa af Hessen-Darmstadt eller också prinsessan Victoria af Baden. Vid sin afresa till Norge skulle kungen, innan han steg på tåget, hafva yttrat till sin son nog högt för att bliva hörd af de omkringstående: »Framförallt följ din egen böjelse, jag vill på intet sätt påverka ditt beslut.»

4 mars.

Underrättelserna angående vår drottnings hälsa tyckas tillfredsställande. H. M. har nyligen varit i London samt därstädes besökt drottning Victoria, den kungl. familjens medlemmar, exkejsarinnan Eugénie, parlamentet m. m., och allt detta under en och samma dag.

Vid Akademiens senaste sammanträde den 26 februari valdes grefve v. Rosen till direktör. I ett kort, vältaligt anförande frambar han sitt tack för valet.

Vi beslöto äfven tillstyrka änkefru Boklunds ansökan om en årlig pension af 1,500 kr., men jag tviflar på, att Riksdagen beviljar en så stor summa; den gaf endast 2,000 kr. till f. statsministern Adlercreutz' änka.

10 mars.

Kungen är återkommen från Norge, och enligt hvad som påstås, skall han ej förefalla nedstämd, trots de obehag stortingets fiendtliga sinnesstämning beredt honom. Själfva staden Kristiania har gjort sitt bästa för att lägga i dagen sina lojala känslor gentemot monarken.

---

[1] Tyske tronföljarens.

Kamrarna hafva i gemensam omröstning med 17 rösters öfvervikt afslagit propositionen om byggandet af en pansarbåt för 2,290,000 kr. De Geers motion att till halfva beloppet nedsätta skatterna för dem, som hafva mindre än 900 kr. i årlig inkomst,

KEJSARINNAN EUGÉNIE.

blef äfven afslagen. Ministären Posse, som ansåg sig representera majoriteten i andra kammaren, har lidit ett svårt nederlag, och sjöministern C. G. v. Otter har, sägs det, begärt sitt afsked. Gustaf Åkerhielm är utsedd att åtföljd af unge löjtnant Bildt officiellt för kronprinsens räkning anhålla om prinsessan Victorias hand. Den blifvande brudens fader är dotterson till Gustaf IV Adolf.

En söndring har uppstått bland franska reformerta kyrkans konsistoriemedlemmar med anledning af kyrkoföreståndaren Schüss-

lers vägran att tillåta herr Schulthess att under församlingens pastors sjukdom tjänstgöra i hans ställe. Schulthess hade af konsistoriet bemyndigats att vid inträffande messfall läsa en predikan för församlingen. Detta uppfattade han så, att han äfven hade rättighet att läsa de vanliga bönerna, med ett ord helt och hållet vikariera för pastorn. Då Schüssler nu bestämdt motsatte sig detta såsom stridande mot gällande föreskrifter, och Schulthess å sin sida ej ville ge vika, lät den förstnämnde stänga kyrkan. Dagen därpå tillsände han konsistorieledamöterna en redogörelse för händelsen samt slöt med en anhållan om deras gillande af hans åtgörande. Några instämde med honom. Andra, bland hvilka jag befinner mig, anse att, eftersom konsistorium medgifvit Schulthess rätten att predika, uppläsandet af böner och psalmer ej heller torde kunna förmenas honom. För att dock trösta Schüssler, som i sin förbittring hotade att afgå, gjorde jag det tillägg till mitt uttalande, att eftersom det Schulthess meddelade tillståndet uppfattats olika, blefve det nödvändigt att förtydliga detsamma och att, till dess detta skett, Schulthess borde hålla sig till ordalydelsen och nöja sig med att endast uppläsa en predikan.

12 mars.

Middag i går hos grefve Arvid Posse tillsammans med ärkebiskopen, statsråden Hammarskjöld och Hederstierna samt flera riksdagsmän.

Statsministern tycks ej taga sitt vid de gemensamma voteringarna lidna nederlag mycket hårdt. Vid sin präktiga middag utöfvade han värdskapet med det fullkomligaste sinneslugn. Efteråt gick jag på Hammers teater och hörde en ny operett af Wolf, »Césarine», däri damerna Wiberg och Hjortsberg på ett intagande sätt utförde sina roller.

Balerna hos Hochschild och Pfusterschmid hafva inställts till följd af danska änkedrottningens död. Af samma anledning har

prins Hans af Glücksburg afstått från sitt tillämnade besök härstädes.

14 mars.

Tvenne märkliga underrättelser meddelades nästan samtidigt genom telegrafen i går. Den ena tillkännager kronprinsens förlofning med prinsessan Victoria af Baden, den andra det fasaväckande mord, som föröfvats på kejsar Alexander i S:t Petersburg. Han var just på hemväg till sitt palats, då släden hejdades, därigenom att en bomb kastades af okänd hand utan att dock träffa kejsaren, som hoppade ur åkdonet, hvarefter en ny bomb bortslet båda hans ben. Den sårade bars till palatset och afled kort därefter utan att hafva återfått medvetandet. Detta enligt hvad telegrammet meddelar. Man väntar nu med fasa på mera utförliga detaljer. Hvilka skola väl följderna af dessa händelser blifva för Ryssland och den politiska ställningen i allmänhet?

EHRENSVÄRD OCH POSSE.

16 mars.

De sista telegrammen fullständiga nu de först anlända meddelandena. Kejsaren fick på två stegs afstånd från sin släde båda benen bortslitna af en bomb, som en ung 19-årig nihilist Russakow, elev vid bergsskolan, kastade rakt för hans fötter. Aderton personer blefvo sårade, två dödades. Man lyckades fasttaga den, som kastade första bomben. Äfven han var en helt ung man. Kung Oscar, redan förut illamående, blef vid underrättelsen om

olyckan till den grad gripen, att han måste intaga sängen. H. M. lider för närvarande af en inflammation i bröstet.

I går bevistade jag en musikalisk soaré hos Möller, där jag bland annat fick höra en utmärkt vacker duett ur operan Jean de Nivelle, sjungen af damerna Jansson och Niehoff.

Kungen har utnämnt herr Westin från Göteborg till öfverintendent och chef för de kungl. teatrarna. Samtidigt härmed har H. M. till kamrarna aflämnat en proposition om försäljning af Dramatiska teatern i ändamål att därmed betala de kungl. teatrarnas skulder. De dramatiska artisterna betrakta emellertid sin scens sammanslagning med operan som ett dråpslag, riktadt mot deras konst, samt som ett missgrepp i finansiellt hänseende. I stället för att spela samtidigt med operans artister skulle de hädanefter få alternera med dem och uppträda på en scen mycket för stor för mera intima stycken. Dessutom skulle svårigheter ofta uppstå med hänsyn till repetitionerna till förfång för båda scenerna.

18 mars.

Kungens sjukdom inger allvarlig oro. I går var pulsen 90 och temperaturen 38,3. Inflammationen i vänstra sidan har ökats. Ännu är ej tillståndet hotande men kan lätt komma att förvärras. Man har telegraferat till drottningen och kronprinsen, hvilka befinna sig på hemväg; den förra har redan hunnit till Brüssel.

Kungen har ej velat bevilja sin sjöministers ansökan om afsked, men ministären är utsatt för ursinniga anfall från Aftonbladets och Nya Dagligt Allehandas sida, och Posses gamla politiska bundsförvandter visa sig ganska ljumma mot honom. Landtmannapartiet förebrår honom, att det ej blifvit rådfrågadt, innan han för kamrarna framlade sin budget, och det röstar nu utan all misskund ikull hans förslag.

21 mars.

Kronprinsen anlände i förgår och står under sin fars sjukdom i spetsen för de förenade rikenas regering. Drottningen kom igår

vid 3-tiden och mottogs med hurrarop och blommor. H. M. fann sin gemåls tillstånd bättre, än hon vågat hoppas. Sedan i förgår är febern mindre hög, hvarför bulletinerna fr. och m. i dag indragas och komma först att åter utgifvas, om någon oväntad förändring skulle inträda i den sjukes tillstånd.

Enligt senaste meddelande från Petersburg skulle Russakow vara den, som kastat första bomben. Den egentlige föröfvaren af mordet åter skulle kommit undan öfver den tillfrusna kanalen.

Efter aflidne Henrik Wahrendorff har Ehrenborgh fått ärfva biblioteket, som bland andra litterära skatter innehöll icke mindre än 10 band matsedlar, i kärleksfullt minne bevarade af gastronomen.

Henning Hamilton.

29 mars.

Riksdagens andra kammare har med stor majoritet förkastat det kungl. förslaget om uppförande af ny riksbank på Helgeandsholmen. Hedin utmärkte sig särskildt genom sitt våldsamma anförande. Han påstår, att de bref, som skola bevisa konungens äganderätt till fastigheterna kring hofstallet, olagligen tillkommit, och att dessa fastigheter rätteligen tillhöra svenska staten. H. protesterar energiskt mot planen att bygga stallen på Artilleriplanen, hvilken han anser vara en af hufvudstadens vackraste platser. Finansministern Themptander nöjde sig med att konstatera, att ett förkastande af regeringens förslag ej vore förenligt med bankens intresse samt skulle förhindra Helgeandsholmens omdaning. Hvad åter hofförvaltningen beträffade, så funne den för sig fördelaktigare, om stallet kvarblefve där det nu står.

1 april.

Dagens stora händelse är grefve Henning Hamiltons ruin. Skulderna lära uppgå, sägs det, till 700,000 kr. Sedan flera månader illa sjuk har den store politikern icke kunnat ägna sina affärer erforderlig tillsyn och uppehålla sin ställning, hvarför också det ögonblick nu kommit, då allt sviktar under honom, men det värsta är, att det hviskas om vissa mindre hederliga transaktioner. Man tillskrifver skulderna misslyckadt börsspel. I fall ryktet talar sanning, som påstår, att grefve Hamilton, serafimerriddare, universitetskansler och Svenska akademiens sekreterare, har förfalskat sin brorsons namnteckning, och att denne för att rädda namnets heder gått in på att i samverkan med kungen ordna saken, så undslipper han väl laga straff, men hans brott går till eftervärlden och kommer att för alltid befläcka hans minne. Med alla sina stora gåfvor och all sin machiavellistiska skicklighet har Hamilton aldrig haft tur med sig och misslyckats såväl i sin diplomatiska som politiska verksamhet. Samtidigt som man beundrade hans förmåga, misstrodde man honom alltid.

C. Cronstedt och G. Ehrenborgh.

2 april.

Jag hade till middag inbjudit ett 15-tal personer tillhörande de olika förvaltningar, som stå under min ledning. I sista stund fick jag tre återbud. Nordenfalk hade måst resa till Florens, dit han genom telegram kallats, enär hans dotter fru Reuterskiöld farligt insjuknat. Scholander befann sig ej väl efter ett till följd af halkan ådraget fall, och Kjellberg skulle just nu börja sin undervisningskurs vid akademien.

Mina gäster tycktes finna de stora akvareller föreställande de fem sinnena, som jag nyss fullbordat och låtit infatta i en gemensam ram, lyckade. Skada, att jag ej kan dela deras uppfattning.

Hamiltonska historien kom naturligtvis på tapeten. Som man ännu icke vågat tala om saken med kungen, hvilken alltjämt är sjuk, skall man i hans namn hafva inlöst en del af de förfalskade skuldsedlarna. Brorsonen och bankdirektör Wallenberg lära betalt återstoden. Hamilton har afsagt sig samtliga sina befattningar. Denne högtställde man undgår sålunda rättvisans arm, men den sorgliga tilldragelsen har bland alla klasser af medborgare framkallat en stark misstämning.

8 april.

Kungen, som nu är nästan återställd från sin sjukdom, återtager i dag regeringen, och kronprinsen afreser i afton till Karlsruhe för att tillbringa påsken tillsammans med sin fästmö.

12 april.

Kamrarna hafva vägrat anslå den begärda summan af 1,200,000 kr. för att flytta hofstallet till Artilleriplanen och i stället uppföra ett nytt riksbankshus på Helgeandsholmen. Jag är ledsen öfver, att detta tillfälle, som kanske ej på flera år igen yppar sig, att sätta holmen i stånd att fylla den bestämmelse naturen tycks ämnat densamma, eller att bidraga till hufvudstadens förskönande, sålunda gått förloradt.

Såsom den nu framträder med sina anskrämliga kåkar och fallfärdiga kajer, företer holmen en bedröflig anblick.

Öfverste Boy har haft den oturen att i Malmö bryta sitt ben, hvilket skedde på en tillställning hans officerare gåfvo för honom dagen efter hans bröllop och under det han dansade med sin unga fru.

16 april.

Nordisk konst utställer ett 50-tal akvareller af Carl Werner med motiv från Egypten, Grekland och Jerusalem. Ehuru de äro utförda med mycken talang, förefalla mig dessa hans verk i själfva verket vara utskottsarbeten eller med andra ord sådana, som artisten icke lyckats afyttra och nu önskar blifva af med. I förhållande till hans målarerykte äro prisen blygsamma, 300—1,000 kr. Werner utmärker sig särskildt i återgifvandet af ruiner och arkitekturlämningar.

Kamrarna hafva ej velat gå in på regeringens förslag om öfverlåtande af Dramatiska teatern till kungen, mot det att han ansvarar för Kungl. teatrarnas skulder. De hafva äfven vägrat anslå nödiga medel till uppförande af ett nytt riksdagshus samt åtnöjt sig med att låta uppgöra ett förslag till utvidgning af deras nuvarande lokaler, som bör kunna provisoriskt afhjälpa behofven för en trettio år framåt.

Jag roar mig för närvarande med att illustrera Anna Maria Lenngrens skaldeförsök. Det finns förut en gammal upplaga af hennes skrifter, för hvilken jag utfört en del teckningar, men de äro bedröfligt illa graverade.

19 april.

Jag kommer från kungen, som låtit kalla mig för att språka om hofstallets framtid. H. M. såg mycket kry ut och underhöll mig med hvarjehanda prat. Han berättade, att han fått sin bröstinflammation efter ett besök, som han gjort i det hvalf, där de kungliga regalierna förvaras, för att söka ut ett smycke åt sin svärdotter.

Underrättelsen om tsarens mord, som träffade honom under sjukdomen, hade förvärrat densamma. »Under de senaste veckornas sorgliga händelser och de motgångar, jag rönt vid riksdagen, är det två saker», tillade H. M., »som tröstat mig, nämligen det allmänna intresse, man visat för min person under sjukdomen, samt glädjen öfver kronprinsens stundande förmälning.»

Öfverståthållaren af Ugglas har förlorat sin hustru till följd af en afrifven finne, som medförde blodförgiftning och efter få dagar döden.

På slottet hörde jag omtalas lord Beaconsfields frånfälle; det blir svårt för tory-partiet att ersätta denne sin lysande ledare.

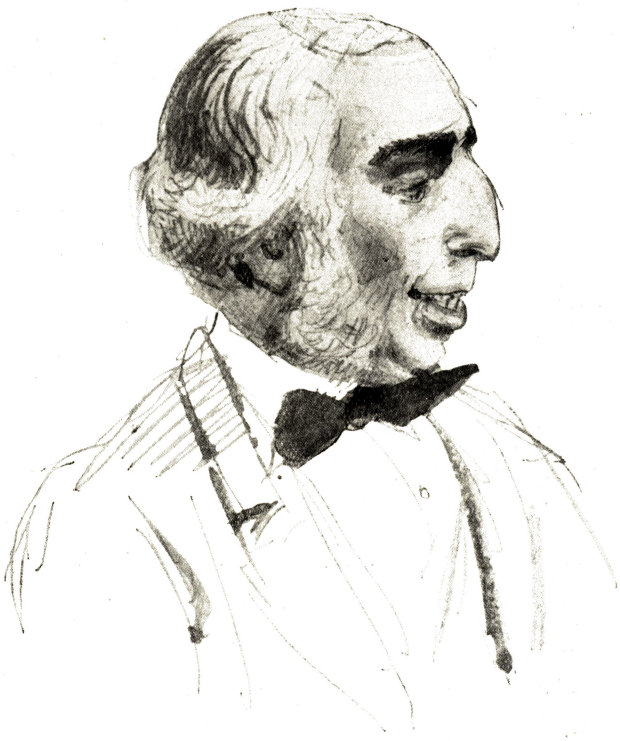

G. AF UGGLAS.

För att återgå till frågan om Helgeandsholmen, så tycks kungen vara bestämd för att icke vidare förnya sina frikostiga anbud utan helt lugnt förblifva kvar där samt reparera sina byggnader.

En hofmarskalk och en kammarherre hafva anländt från Baden för att besvara baron Åkerhielms beskickning med anledning af kronprinsens blifvande förmälning. H. K. H. väntas återkomma slutet på denna vecka.

Kungen och drottningen hafva i dag för första gången efter sin sjukdom visat sig vid middagsbordet samt som gäster haft de badensiska herrarna baron Gemmingen och herr von Reck. Kungen höll på tyska ett vackert tal, lämpadt för tillfället.

Kabinettssekreteraren Lagerheim befinner sig i Karlsruhe i och för giftermålskontraktets upprättande.

Apanagefrågan blef tillfredsställande löst, i första kammaren enhälligt bifallen, medan i den andra ett 50-tal röster sökte få en nedsättning till stånd.

Beträffande åter de kungl. teatrarna, så förkastades vid de gemensamma voteringarna regeringens förslag, och kungen kvarstår såsom gäldenär för den ådragna skulden. Första kammaren ville befria honom från hälften däraf.

21 april.

Katolske biskopen Mermillod från Genève befinner sig i Stockholm och håller föredrag, som väcka mycken beundran.

Grefve Henning Hamilton afreste i går till sin egendom Hedenlunda.[1] Hans maka har vändt sig till Hallenborg, som efterträdt Hamilton såsom ordförande i Hypoteksbanken, samt bett honom vederlägga en artikel i en tysk tidning, som anklagar Hamilton för att hafva förskingrat statsmedel. Ett dylikt genmäle har också varit synligt.

Vi äro i dag inbjudna till en soaré hos excellensen Hochschild för de badensiska gästerna, hvilka se ut som två hederliga professorer.

Å Musei inköpsnämnds vägnar var jag och såg Boklunds samlingar, som skola försäljas på auktion. Där var en mängd gravyrer, teckningar och studier samt några medelmåttiga taflor, allt som allt just ingenting tilltalande. Vi uppdrogo åt Upmark att inköpa en del föremål till ett pris af omkring 600 kr.

[1] Hedenlunda arrenderades endast af H.

25 april.

I dag gjordes för Konstföreningens räkning några inköp för en summa af 8,000 kr., däribland två goda taflor af Rydberg, en af Törnå, en af Nordling m. m.

På första auktionsdagen i Boklundska stärbhuset inflöto 14,000 kr., hvilket belopp betydligt öfversteg värdet af de sålda föremålen.

27 april.

Kungen och drottningen afresa i afton, att börja med till Bournemouth. Läkarna se med en viss oro den höge patienten bege sig ut på resa under en så ombytlig väderlek. En ådragen förkylning kunde medföra ett recidiv, hvilket blefve ödesdigert. Norske läkaren Budde åtföljer H. M. Rörande denne går nu en historia. Major Bibau, tillfrågad af någon, hvad B. skulle göra här, lär hafva svarat: »Jo han skall sköta kungens norska lunga.»

N. von Rosen, O. Cronstedt och Palander uppvakta härjämte kungen på resan.

29 april.

Kronprinsen-regenten upplöste i dag riksdagen; hälften af första kammarens ledamöter hade redan för en vecka sedan rest hem.

Affären Henning Hamilton utgör föremål för skarpa utfall i tidningarna, som utan att sätta ut brottslingens namn likväl utpeka honom tydligt nog för allmänna föraktet, ehuru de ej på grund af bristande bevis kunna få honom inställd inför domstol för att dömas såsom förfalskare. Oaktadt Hamilton känner till allt, hvad som allmänt säges om honom, skall han likväl vara vid mycket godt mod och icke göra någon min af att vilja rättfärdiga sig. När han anlände till Flen för att bege sig till sin egendom, lär han dock hafva funnit klokt gömma ansiktet under pälskragen och sätta på sig glasögon. Man hade väntat, att H. skyndsamt skulle återsända serafimerordens insignier, hvilka ej utan bevis på brottslighet lära kunna beröfvas honom, men då han låtsade om intet, upp-

drogs åt excellensen Sparre att affordra honom orden, innan afresan från hufvudstaden ägde rum. H. lofvade då att senare insända densamma jämte en skrifvelse. Så fort väderleken blir bättre, torde han lämna landet och bosätta sig i Bordeaux eller Pau.

F. SCHOLANDER.

16 maj.

För åtta dar sedan drabbades jag af en svår, för mig mycket kännbar förlust genom professor Scholanders plötsliga frånfälle, han som var min »alter ego» vid Konstakademien och i Öfverintendentsämbetet. Han träffades af ett slaganfall, under det han tillsammans med öfriga professorer höll på att granska elevernas arbeten efter slutadt skolår. Han hemfördes till sin bostad men återfick aldrig medvetandet och afled samma dag kl. 10 e. m.

Dagen därpå sammankallade jag akademiens ledamöter, och på mitt förslag beslöts att uppskjuta högtidsdagens firande, som skulle äga rum den 14 dennes, samt att vi skulle anlägga 8 dagars sorg efter den saknade aflidne.

Allt sedan 1864, d. v. s. under 17 år, har jag haft lyckan äga Scholander vid min sida, och förhållandet oss emellan upphörde aldrig att vara hjärtligt. I likhet med renässansens stora konstnärer ägde S. medfödd begåfning för alla konstarter, i hvilka

alla han äfven, när han så ville, utmärkte sig. Arkitekt, målare, musiker, skald var han jämväl framstående i kroppsliga idrotter, såsom kägelspel, skidåkning m. m., hvilka voro hans älsklingsnöjen. Ett stort, mycket karaktäristiskt hufvud, vackra drag, en kort hals, en starkt utvecklad öfverkropp, hvilande på tvenne korta kraftiga ben, sådan var Scholander till det yttre. I sitt arbete var han outtröttlig. Akvarellmålning utgjorde hans käraste sysselsättning och var också den konstgren, som materiellt sedt blef för honom den mest vinstgifvande. Sålunda har han kunnat samla en 50,000 kr., under det han roade sig med att låta penseln löpa öfver papperet. Hans penntecknings, illustrationer till gamla svenska sagor, hvilka han äfven satte i vers, äro verkliga mästerprof af skicklighet.

Hvad beträffar arkitekturen gjorde S. i synnerhet gagn såsom lärare genom att meddela sina vidtomfattande vyer och sin upplysta smak åt sina lärjungar, hvilka för närvarande utgöra snart sagdt samtliga svenska arkitekter. Ehuru S. lämnat efter sig vackra minnen af sin talang, såsom Synagogan, Teknologiska institutet samt Ulriksdals slottskapell, hade han fattat afsmak för all praktisk utöfning af denna konstart och sysselsatte sig sedan flera år endast därmed, då han därtill tvangs af sin tjänstebefattning såsom intendent vid Öfverintendentsämbetet. Man kan om hans konstnärliga och poetiska arbeten kort och godt säga, att de lysa mera genom snillets eld än genom känslans glöd.

Alla tidningar innehålla utförliga artiklar rörande den utmärkte konstnären, som gått bort och hvilken vi begrofvo förra måndagen med all önskvärd stât. Nu gäller det att skaffa honom värdiga efterträdare, 1:o, såsom ständig sekreterare vid Konstakademien, 2:o, såsom intendent vid Öfverintendentsämbetet. Till den förstnämnda platsen föreslås professor Gellerstedt, en konstnär af förtjänst och en talangfull skald, hvilken äfven skulle kunna utses till professor i arkitektur vid akademien i Scholanders ställe.

Intendentsbefattningen sökes af major Edelsvärd, som också uppträder som kandidat till chefskapet efter mig. Han har flera gånger varit hos mig för denna sak, och jag anser honom lämplig för platsen, men finansministern, med hvilken jag talat därom, svarade undvikande och vill ej föreslå några utnämningar, innan kungen återkommit. Såsom en annan kandidat till intendentsplatsen nämnde han arkitekten Zettervall i Lund, yngre samt mera lysande begåfvad än Edelsvärd, men saknande dennes administrativa förmåga.

20 maj.

Man har goda underrättelser från kungen och drottningen, som i Bournemouth njuta af ett angenämare klimat än vårt. Deras Maj:ter hafva besökt drottning Victoria i Windsor, hvarvid kung Oscar utnämndes till strumpebandsriddare. Det tycks, som skulle de denna heder åtföljande utgifterna uppgå till omkring 1000 p. sterling.

21 maj.

Jag hade skriftligen underrättat kronprinsen-regenten om dagen för firandet af akademiens högtidsfest samt tillika meddelat det program, som konungarna Carl XV och Oscar II brukat följa, då de under samma förhållanden som han hade hedrat denna högtidlighet med sin närvaro. Genom Flach lät H. K. H. svara, att han önskade infinna sig men icke ville hålla något tal. Jag begaf mig därför i morse till prinsen och lyckades klargöra för honom lämpligheten af att han med några ord besvarade mitt lilla välkomsttal vid hans inträde, hvaremot jag skulle åtaga mig afslutningstalet.

Prins Carl är återkommen från sin utrikesresa och börjar omedelbart att tjänstgöra vid Lifgardet till Häst. Han är en ståtlig ung man, och bredvid honom ser kronprinsen mera klen ut.

23 maj.

Konstakademien firade i lördags sin högtidsdag, och kronprinsen utdelade prisen och belöningarna. Det blef icke mindre än

6 medaljer, som berättiga till sökandet af stipendier. Till agréer utsågos Julia Strömberg samt herrar Grundström, Tirén, Thörne och v. Holst. Den stol, som aflidne sekreteraren Scholander nyttjat, var beklädd med krusflor, och Rosen uppläste en kortfattad redogörelse för årets konsthistoria, författad af Scholander, jämte två minnesrunor öfver Edv. Bergh och Boklund, äfven af denne, samt tillade en öfver Scholander af egen tillverkning, som var mycket väl skrifven. Fruarna Boklund och Scholander bebevistade högtidligheten, som afslöts af mig med ett tal, ställdt till eleverna, oundvikligt, efter som bruket så fordrar, och på intet sätt angenämt att hålla, först och främst emedan publiken redan fått höra bra mycket intressantare saker och äfven därför, att det är svårt för en talare att förläna omväxling åt ett förmaningstal. Det är nu 17:e året, som jag uppträder nödd och tvungen för att hålla tal. Lyckligtvis är detta den sista gången, emedan jag under året ämnar inlämna min afskedsansökan såsom preses i akademien. Utställningen af täflingsarbeten är i år särdeles bra.

Ändtligen hafva vi nu vår, den nalkas med stora steg. Efter några dagars regn har solen ånyo visat sig åtföljd af trädens och gräsmattornas grönska.

27 maj.

I går, Kristi himmelfärdsdag, ägde majfirandet rum på Djurgården, där vid pass 20,000 människor rörde sig. Kronprinsen och prins Carl uppträdde civilklädda och i vagn. Björkarna visa sitt ljusgröna löfverk, fåglarna kvittra och älska, allt tycks återvakna till lust och glädje.

Härom dagen hade jag ett bref från Gellerstedt, däri han återtar sitt till mig dagen förut muntligen gifna löfte att mottaga kandidaturen till sekreterarebefattningen vid akademien. Efter en sömnlös natt, säger han, hade han öfvertänkt, huru små hans meriter voro, och bad mig nu stryka hans namn från listan på de sökande. Fru G. kom själf och lämnade mig gråtande brefvet.

Jag svarade henne, att, som hennes man skulle kunna hinna flera gånger till byta åsikt, innan platsen blefve besatt, jag betraktade hans afböjande såsom icke tillkännagifvet.

Gellerstedt är en lång och mager man med melankoliska ögon, fulla af en dyster glöd. Han lider af en lefversjukdom. Rosen, som icke kan med honom, skulle föredraga Nyblom eller Wirsén. Få se hvad nästa lördags omröstning ger för resultat.

A. Gellerstedt.

31 maj.

Den 28 dennes ägde valen rum. Gellerstedt utsågs enhälligt till sekreterare och Rosen till direktör. Zettervall blef äfven kallad till viceprofessor, Kronberg, Lindholm och fru Ahlborn till akademiledamöter. Den sistnämnda eftersträfvade sedan länge denna utmärkelse, men Scholander och Boklund satte sig alltid däremot, emedan de ej ville tillerkänna henne tillräckligt stor talang såsom medaljgravör. Sammanträdet blef mycket långvarigt tack vare talträngdheten hos Nordenfalk, hvilken trots sin goda vilja och sin ofta nyttiga formalism är en mycket tröttsam talare.

Statsrådet Themptander har frågat mig, om utseendet af Zettervall till intendent skulle behaga mig, hvartill jag svarat jakande. Han bad mig då officiellt anhålla härom och lät mig samtidigt förstå, att man på intet vis ingifvit Zettervall förhoppning om att blifva min efterträdare, då jag lämnar min befattning som öfverintendent, samt att man icke tillerkände honom nödiga chefsegenskaper.

Zettervall har likaledes skrifvit till mig, att han mottager intendentsplatsen, som statsministern Posse medelst telegram erbjudit honom.

Förra söndagen hölls på Hasselbacken en fest för att hugfästa minnet af vicomte Soto Majors 25-åriga härvaro som portugisisk minister. Festtalet hölls af baron Hochschild, och han

HOCHSCHILD OCH SOTO MAJOR.

gjorde det på en mycket god franska samt synnerligen spirituellt, inblandande däri en viss dosis känsla, de obligatoriska artigheterna samt en lätt ironisk spets, för resten ganska motiverad. Den firade diplomaten är nämligen ett mycket lustigt original, i allmänhet tämligen oskadligt, men trots sitt hvita hår inger han hvarken vidare aktning eller vördnad. Vid sina sjuttio år uppträder han som en ung rumlare från La Régences[1] dagar och

[1] Den tid, då den utsvävande hertig Filip af Orléans var regent i Frankrike och som blivit beryktad för sitt tygellösa lättsinne.

gör sig bemärkt genom sin excentriskt eleganta klädsel, sina diamanter, sina ordenskraschaner af alla storlekar, sin yfviga hvitlockiga peruk, sina kvinnligt små fötter, sina skulder och sin kurtis. Denne lille gubbe besitter trots sina spinkiga lemmar en mindre vanlig kraft. Han är ett af Stockholms få original och skulle på grund af sitt märkvärdiga yttre väcka uppseende i hvarje land. Vid middagen satt jag mellan frih:n Armfelt och fröken Weidenhielm. Gref:n v. Platen och fru Castellanos voro festens drottningar.

3 juni.

Häromdagen åt jag middag på Djurgården med Ehrensvärd. Vi språkade om gamla glada ungdomsminnen och om dagens händelser. E. beklagar sig öfver att vara tvungen stanna i Stockholm för en kommitté, som har i uppdrag att utarbeta ett förslag till ordnande af rikets försvar, hvilket skall framläggas för nästa riksdag men har mycket små utsikter att blifva antaget. Bönderna i kommittén tänka endast på sina egna materiella intressen och äro icke böjda för någon som helst uppoffring. En sjuttioårig fred har förkväft all klok förtänksamhet. På enahanda sätt förhåller det sig med sjöförsvarskommittén.

Prins Oscar är hemkommen från sin sjöexpedition. Kungen och drottningen hafva lämnat London, där de firats af prinsen af Wales, Gladstone, Granville m. fl. D. M:ter hafva nu rest till Amsterdam, där drottningen skall återtaga sin behandling, och hvarifrån kungen beger sig till Ems för att där genomgå en kur. Prinsarna gjorde i går en promenad till häst i sällskap med fröknarna Weidenhielm, Sandströmer och von Aken. De skola tillbringa pingsten på Tullgarn.

Kapten Lindequist, som nu fullbordat den nya kajbyggnaden vid hofstallet åt slottssidan till för en summa af 45,000 kr., utan fog tagen från mitt anslag, har underrättat mig om, att ytterligare en del af hofstallskajen hotar att instörta hvilken stund som

helst, hvarför jag på eget ansvar gått i författning om att låta fortsätta arbetet och bryta ner den ifrågavarande kajdelen, innan någon olycka inträffar. Man torde nog någonstädes finna nödiga medel till kajens återuppbyggande.

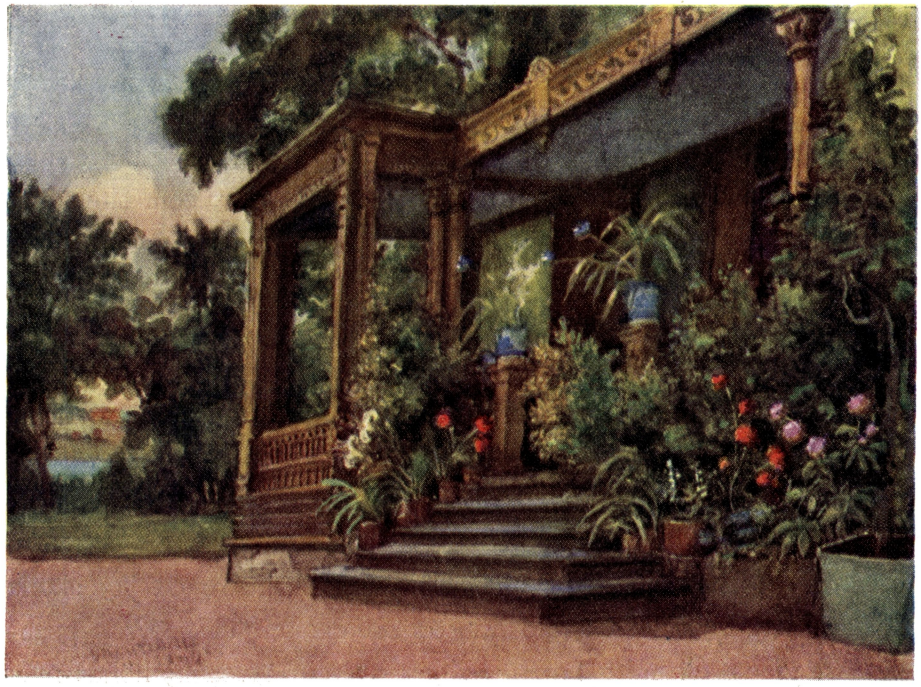

Veranda å Montebello.

7 juni.

Sedan i lördags äro vi till allmän belåtenhet bosatta på Montebello. I morgon bittida beger jag mig af på en inspektionsresa i södra Sverige, som kommer att räcka 8—10 dagar.

Jag börjar med att gå ombord på ångaren Svitiod med Kalmar som mål. Jag har afböjt en inbjudning till de konstnärsfester, som skola äga rum den 9—12 dennes i Göteborg i samband med Skandinaviska konstutställningen, som nyligen på initiativ af sällskapet Gnistan därstädes öppnats och hvilken jag nog ämnar besöka, men först längre fram och allena. Så mycket som

möjligt undviker jag de tillfällen, då jag genom min ställning som preses i akademien nödgas uppträda och hålla tal. Jag tror mig göra åhörarna en tjänst genom att lämna rum för mera framstående talare. Jag tillstår, att det är med mycken tillfredsställelse, som jag ser stunden för mitt afskedstagande nalkas, icke af lättja eller brist på intresse för mina sysslor, utan helt enkelt därför, att jag anser mig sakna den skicklighet och det nödiga vetande, som kräfvas för att värdigt fylla desamma.

Den, som står i spetsen för arkitekterna med rätt att fatta beslut i alla de frågor rörande Statens byggnader, som skola underställas Kungl. M:ts pröfning, bör genom allvarliga studier, hvilka jag i egenskap af militär icke haft tillfälle att bedrifva, samt genom erkänd öfverlägsenhet vara i stånd att utöfva ett verkligt inflytande på landets arkitektur. Det är denna känsla af underlägsenhet, som förföljer mig och som kommer mig att önska att, så snart jag uppnått pensionsåldern, blifva fri.

Tack vare min intendent Scholanders stöd har jag under åtskilliga år på ganska hederligt vis kunnat draga mig ur spelet utan att gifva ämne till alltför mycken kritik, men jag skulle önskat, att jag varit i stånd att förläna den erkända öfverlägsenhetens glans åt mitt namn, hvilket nu, om äfven ej höljdt med ära, dock, som jag hoppas, åtföljdt af all den aktning, som tillkommer en hederlig mans, skall öfvergå till mina barn.

Min ställning i egenskap af preses i Konstakademien är mera ärofull än inflytelserik, ty om herrar professorer i förväg komma öfverens i en fråga, som skall underställas akademien, så betyder min röst föga. Min uppgift består uti att opartiskt leda diskussionen och att få den att hålla sig inom behöriga gränser. Allt, som strängt taget hör till undervisningen, bestämmes af professorerna utan min medverkan. Den ständige sekreteraren är den, som leder det hela och på hvilken största ansvaret hvilar för allt, som rör skriftväxlingen med regeringen, myndigheterna, artisterna

och akademiens pensionärer, hvarför också valet af denne ämbetsman är af stor betydelse. Gubben Nyström var vid mitt tillträde som preses den, som fyllde dessa åligganden. Han var en man med godt hufvud och erfarenhet, men han var despotisk och retlig till lynnet, hvilket gjorde, att han var illa omtyckt af artisterna. Van, som han var, att göra sin vilja gällande och att få sina beslut utan svårighet godkända af mina företrädare, i synnerhet af Anckarsvärd, hade jag ganska mycket besvär med att tillbakavisa hans anspråk och nödgades ett par gånger utkämpa afgörande duster, vid hvilka min vilja blef den segrande. Hans efterträdare och måg Scholander, ehuru äfven han till naturen ganska härsklysten, lade dock i dagen en mera välvillig och godsint karaktär, som tillvann honom ganska allmänt sympatier. Tack vare hans öfverlägsenhet blef hans inflytande oomtvistadt, och hans råd till de unga eleverna åhördes andaktsfullt. Jag hoppas förhållandet blir enahanda med Gellerstedt, hvilken, ehuru blygsammare än herrar Nyström och Scholander, är en man af verklig för-

J. Boklund och G. v. Rosen.

tjänst samt välvillig och rättrådig. Den nye direktören G. von Rosen är också mycket högt begåfvad på alla vis, han äger en ridderlig karaktär, är måhända något öfverspänd men full af nit för sina åligganden samt genomträngd både af sin egen personliga och akademiens värdighet. Återstår att se, om han åt sin sysslas alla detaljer kommer att ägna nödig noggrannhet och liksom Boklund faderlig vård åt sina elever. Man förebrår honom hans aristokratiska idéer och hans livréklädda betjänt. Säkert är, att hvad beträffar såväl fysiken som det yttre uppträdandet den gamle och den nye direktören förete två mycket olika typer. Trots sin slående likhet med Napoleon III saknade nämligen Boklund helt och hållet distinktion.

HILMA ANKARCRONA.

27 juni.

I arkitekten Jacobssons sällskap började jag den 8 augusti min inspektionsresa. Vi stego ombord på Svitiod och landade morgonen därpå i Kalmar. Bland de talrika passagerarna märktes familjen Theodor Ankarcrona på väg till Carlsbad. Jag bad fru A. sitta för sitt porträtt, hon har förtjusande anletsdrag och intar genom sin mildhet. Jag ritade äfven af en utmärkt vacker ung dam, född i Bayern, fröken Augusta Hölzger, som nu var på hemväg dit efter att hafva tillbringat ett år hos släktingar i Stockholm. En sammetslen persikohy, klara blå ögon, skuggade af långa svarta ögonfransar, en förtjusande mun, för öfrigt blond och blyg och ser ut, som om hon saknade någon. Öfverstelöjtnant Arsenius med fru, grosshandlarna Lindroth och Starck, den

sistnämnde bosatt i Paris, samt en ung fransman Patenôtre, bror till franske ministern i Stockholm, och som nu återvände till Frankrike för att genomgå sin diplomatexamen, voro härjämte med på båten.

Sista delen af resan rådde kall och regnig väderlek, som sedan fortfor under de följande 8 dagarna. I Kalmar inspekterades det åldriga slottet, som landshöfding Edelstam önskar få restaureradt. Han har åt sig inredt ett sommarresidens, så godt sig göra låtit, i de stora förfallna rummen. Nu var det särskildt fråga om ett återuppbyggande af södra fästningsmuren, som hotar att ramla, hvartill jag också gaf mitt bifall, med villkor att man därvid betjänade sig af material af samma slag och färg som det, hvaraf de tvenne fallfärdiga tornen invid denna mur äro uppförda. Jag uppmanade äfven Edelstam att söka bevara det, som ännu återstår af dessa pittoreska torn, genom att omge dem med järnringar.

A. Hölzger.

Vi besågo äfven seminarium, en gåfva till staden af en gammal fröken Fryxell, som under många år förestod en flickskola i detta samma hus, hvilket är beläget i en vacker liten park och föreföll mig vara en mycket treflig skola. Sedan togo vi tåget till Växiö, där landshöfding G. Wennerberg mötte vid stationen

och följde med oss vid inspektionen samt bjöd oss till supé på residenset. Denna stad är mycket väl belägen midt bland grönskande höjder och granskogar och åt ena sidan vid en sjö, längs hvars strand man håller på att uppföra en kajbyggnad. Ett ståtligt sjukhus befinner sig på en närliggande höjd midt emot dårhuset, beläget på andra sidan sjön. Wennerberg visade oss också platsen för ett tillämnadt småländskt museum, hvartill han söker samla nödiga medel. Efter afslutad inspektion begåfvo vi oss hem till W., som ensam här utöfvade värdskapet. Husets damer med undantag af en dotter voro dels bortresta, dels sjuka. Wennerberg hade själf nyligen blifvit opererad för sten och sade oss med en suck, att man förbjudit honom att dricka punsch, som var hans älsklingsdryck. Aftonen förflöt under angenämt samspråk om konst och litteratur, och W. föreföll mycket belåten öfver att hafva fått ett i Växiö helt visst sällsynt tillfälle att både lysa och finna sig uppskattad. De båda aflidna Scholander och Boklund och deras mer eller mindre framträdande egenskaper blefvo länge afhandlade, i synnerhet den förstnämndes, som ofta varit i delo med Wennerberg, emedan en hvar af dem i den andre såg en rival, som med honom täflade om främsta platsen. De bägge vännerna utbytte sins emellan bref, fulla af ironi och ovett, men det slutade alltid med försoning.

J. Arsenius.

Från Växiö begaf jag mig till min son Carl på Fridhem,[1]

[1] Egendom i Skåne.

hvarifrån vi gjorde Fredrik Barnekow ett besök på hans egendom Åraslöf, som tycks vara ett väl skött ställe.

Den 14 juni reste jag till Malmö och sammanträffade på vägen med landshöfding Gotthard Wachtmeister samt öfverenskom med honom om tiden för inspektion af hans residens följande dag. På hotel Kramer återfann jag Jacobsson, som åtföljde mig vid inspektionen. Vi fingo nu tillfälle att afhjälpa en af förre landshöfdingen Adlercreutz begången blunder. Denne, som själf ej hade några hästar, hade dock velat hafva stall och vagnshus men ej tänkt på något förvaringsställe för höet. Lyckligtvis fanns ofvanpå stallet ett obegagnadt rum, hvarför felet lätt afhjälptes. Residenset håller man nu på att ommåla till landtbruksutställningen, som öppnas härstädes nästa månad. Också putsas och målas det öfverallt i staden för att värdigt kunna taga mot de besökande, i främsta rummet konungarna af Sverige och Danmark. Jag besåg de två af Langlet nybyggda kyrkorna, utförda enligt hans centralsystem med tornet i templets midt. Fördelarna häraf äro, att en sålunda byggd kyrka rymmer för samma kostnad dubbelt så många åhörare som en annan, samt att alla kunna se och höra predikanten. Detta slags arkitektur är mycket originell,

G. Wennerberg.

men stöter i viss mån den religiösa känslan, särskildt den kristna. Det ligger något af pagod i det allmänna intrycket.

Efter intagen middag gick jag att hälsa på öfverste och fru Boy, gifta sedan några veckor tillbaka. Han kunde ännu icke nyttja sina ben efter sitt fall dagen efter bröllopet, då han skulle valsa med sin fru. För öfrigt fann jag både man och hustru mycket glada och älskvärda.

H. Zettervall.

Aftonen tillbragte jag i en trädgård utanför staden, dit Jacobsson och dennes svåger förde mig. Vi trakterades med musik och åhörde körer, sjungna af korister från Köpenhamns opera. Vackra och nätta uppasserskor i grå, tätt åtsittande koftor representerade hufvudsakligen det feminina elementet.

Den 14 juni vandrade jag under förmiddagen omkring i staden och gjorde några teckningar. En mycket sluskig karl, som stank brännvin, höll sig beständigt bakom mig. För att blifva honom kvitt fixerade jag honom med en viss otålighet. Han bad mig då om ursäkt för att han såg på, när jag ritade, men han hade själf varit artist. På min fråga, hvarför han slutat därmed, svarade karlen, att han nu var på dekis, hade lämnat Norge, sitt fädernesland, för 10 år tillbaka och här i Sverige lärt sig tömma stora glas brännvin. Nu darrade hans hand, så att han dugde till ingenting; han hade blifvit en dagdrifvare utan någon förhopp-

ning att åter kunna blifva en människa värdig detta namn. Min kollega slutade med att begära en slant för att släcka sin törst på närmaste krog.

Från Malmö foro vi till Lund, där min nye intendent Zettervall väntade oss till middag. Först förde han oss till domkyrkan för att visa oss dess inre restaureringsarbeten. Man höll just på med att dekorera korets tak, af hvilket en del för tillfället blottats. Färgeffekten syntes mig god. Dekorationsmålaren Thulin har anförtrotts detta arbete, hvartill han förberedt sig under resor i Flandern och Italien. Man tänker äfven pryda koret al fresco med bibliska ämnen. Domkapitlet är nog lyckligt äga fonder, som afkasta 80,000 kr. årligen. Också kan det helt djärft kosta på sig hvad som erfordras för att åt domkyrkan återgifva dess forna glans.

Zettervall är rätte mannen att leda detta företag. Han vet hvad han vill, är full af ifver för verkets framgång och härjämte och framför allt annat en genialisk konstnär. De grå ögonen lysa af snillets heliga eld. För öfrigt är Zettervall i sällskap en glad och älskvärd människa.

Vi besågo äfven tillsammans den byggnad, som nyligen uppförts under hans ledning och som man med fog kan kalla universitetspalatset. Det är förtjusande, på en gång imponerande och behagfullt. Jag lyckönskade arkitekten uppriktigt. Det är det bästa jag sett af honom. Hans eget hus i Lund, dit han sedan förde oss, är äfven tilltalande. Det är en italiensk villa, belägen midt uti en liten trädgård, men har så vackra proportioner, att ögat behagligt öfverraskas af att upptäcka detta underverk, undangömdt som det ligger bland Lunds prosaiska byggnader. Ehuru belåten att få flytta till Stockholm, där hon har sina barndomsbekanta, känner fru Zettervall likväl med rätta saknad öfver att nödgas lämna sitt trefliga hem, hvarest hon upplefvat många lyckliga år. Utom sina två söner, omkring 20 år gamla, af hvilka

den ene studerar arkitektur i Köpenhamn och den andre ämnar gå den militära vägen, hade Z. till middagen inbjudit konsistoriets ledamöter, präktiga typer, fulla af hälsa och välmåga, påminnande om forntida kaniker. Där voro domprosten Olbers, doktor Sjögren, hans sekreterare, herrar Bring och Uggla samt professor Ljung-

Vid Jönköping.

gren, en af de 18 i Svenska akademien, en världsman, som berättar behagligt en mängd anekdoter; slutligen professor Quennerstedt, ett original och älskare af paradoxer.

Fru Z. är trots sina 40 år ännu mycket vacker och pikant. Vi lämnade sällskapet efter i trädgården intaget kaffe och återvände samma afton till Malmö för att där tillbringa natten samt fortsatte följande dag till Jönköping, vid hvars järnvägsstation landshöfding Ekström var oss till mötes, färdig att följa oss vid inspektionen.

Vi skulle här undersöka den för uppförande af ett nytt residens föreslagna och af staden härför upplåtna platsens lämplighet.

Ifrågavarande tomt är belägen vid den park, som kommit i de gamla fästningsvallarnas ställe och nu utgör en vacker promenadplats, omgifven på ena sidan af Vättern, på den andra af det ståtliga allmänna läroverkshuset. Residenset skulle nu uppföras vid parkens 3:e sida. Olyckligtvis har staden låtit bygga helt nära, omkring 10 meter bakom denna tomt, en annan ännu mer imponerande byggnad än den nu föreslagna, som inrymmer skolans högtidssal och gymnastiklokaler. Det vore helt enkelt löjligt att uppföra residenset tätt inpå detta bakomliggande stora hus, och jag ämnar för min del afråda härifrån. Återstår nu att se, om staden, som lär stå på spänd fot med landshöfdingen, skall samtycka att lämna en annan passande tomt.

E. Jacobsson.

Ekström är en skicklig ämbetsman, mycket konservativ och på grund häraf en motståndare till de åsikter, som den nuvarande ministären hyllar. Också anförtrodde han mig att, då han icke till följd af sin ställning kunde öppet bekämpa ministären, ämnade han afsäga sig sin befattning såsom ledamot af första kammaren. Vi inbjödos på supé i residenset, där vi träffade 2 af husets döttrar, den äldre jämte man. Den yngre var en storväxt, vacker flicka. Jacobsson, min adjutant, fortsatte färden samma afton till Stockholm. Själf kvarlåg jag på hotellet för att morgonen därpå resa till Göteborg, ditlockad af den skandinaviska konstutställning, som där anordnats af ett sällskap, som tagit det något anspråksfulla namnet »Gnistan» och som verkligen debuterar mycket bra. Artisterna hafva skyndat att svara på dess kallelse, och utställ-

ningen är åtminstone till numerären den betydelsefullaste, som förekommit i Sverige. Den är installerad i slöjdskolans nya hus, hvars salar äro så bra man kan begära, då man ej har tillgång till en särskildt för ändamålet uppförd byggnad. Artisterna hade blifvit inbjudna till invigningsfestligheterna, middagar, utfärd till Trollhättan jämte massor af tal. Jag ställde så till, att min ankomst inträffade post festum, och kunde härigenom i allsköns lugn och ro bese utställningen.

Bland historietaflorna är den märkligaste en, som föreställer Messalina åskådande från sin loge en strid i cirkus, målad af en ung dansk P. S. Kröyer. Hufvudfiguren är uttrycksfull och hållen i en god stil. Kejsarinnan har axlarna och delvis bröstet bara, hennes ansikte är stolt och på samma gång sinnligt; en genomskinlig slöja omsluter hennes väl mogna, men fasta och vällustiga former. Synd blott, att slöjans rödvioletta toner svära mot den blottade hudens varma färg. På det hela är det en god tafla, som den rike grosshandlaren Fürstenberg förvärfvat för 5,000 kr.

Professor Bloch utställer en »Kristus», som en gemen figur spottar i ansiktet, hvilken tafla är af en motbjudande realism. Den är målad med hans vanliga talang, men dess fel är, att frälsarens hufvud saknar högre lyftning. G. Cederströms tafla »En belägring» behagar mig ej. Man ser 3 officerare i väldiga Carl XII:s stöflar, som tyckas afhandla en anfallsplan. Oafsedt att teckningen är svag, är färgen matt samt enformig. Då föredrar jag mycket en humoristisk scen af en annan Cederström (Thure), »Oväntade gäster», med flera krigare, som inträngt i ett kloster. Man finner här uttrycksfulla hufvud och mycket väl studerade detaljer. Bland norska målare tycks mig Otto Sinding vara den mest begåfvade. Han har med framgång försökt sig på flera olika konstarter, såsom marinmålningar, figurtaflor m. m., bland de senare två italienska fester, liffulla och i lysande färger. S. har en medtäflare i Eilif Peterssen, som utställer en interiör från en italiensk osteria. En

tredje norrman, Hans Dahl, har friska färger och är säker på sig själf.

Med nöje återsåg jag Carl Hansens »Konfrontering». Han har en obestridlig talang. Bland norska landskapsmålare nämner jag främst Gude, mästaren framför alla. Att tala om norska landskap är liktydigt med att tala om marinmålningar, emedan nästan alla motiv äro tagna från fjordstränder. W. Barth, L. och G. Munthe visa vackra taflor. Morten Müller utställer stora skogslandskap, utförda med mera skicklighet än känsla. Fritz Thaulow målar bra stadsinteriörer. Jag anför endast de taflor, som särskildt tilldragit sig min uppmärksamhet.

G. Hafström.

Den danska skolan, som sedan sekler tillbaka stolt bibehållit sina traditionella fel, historie- eller genretaflor med simpla typer, slickadt målningssätt och sotiga skuggor, börjar att emancipera sig, sedan några unga målare haft mod att trotsa den nationella opinionen och i Paris studerat sin konst. Också visa flera af dessa behagliga målningar, såsom Rosenstand, K. Jensen, Aagaard och Kornbeck.

Hvad beträffar de svenska taflorna, ämnar jag yttra mig kort, eftersom jag förut talat om de flesta af de här utställda. Som allmän anmärkning vill jag framhålla, att valet af ämnen vittnar

om en finare smak än den, som utmärker danskarna, och att de modelltyper, som användts, äfven äro mindre simpla. Våra akademiprofessorer hafva föga utställt, undantagandes Rosen, hvilkens porträtt af Sven Lagerberg med rätta mycket beundras. Malmström och Wallander hafva endast gamla saker, Winge ingenting alls. En helt ny generation, deras forna elever, söker nu framgångsrikt ersätta dessa herrar. Jag undantar dock Rosen och Wahlberg, som bibehålla sitt gamla anseende. Salmson utställer en elegant tafla, föreställande en repetition af Tartuffe, full af finess i detaljerna och med tilldragande färg. Hellqvist lyser med sin »Sten Sture den yngres död» samt ett vackert »munkhufvud». Hagborg har knappast annat än goda studier till sin i Paris prisbelönta tafla, »Fiskarbåtarnas välsignande». Hafström, Birger, fru Thorell, C. Larsson, E. Josephson, A. Borg, fröken Löwstädt m. fl. utställa äfven vackra taflor.

De svenska landskapsmålarna med undantag af Wahlberg, Rydberg, Lindström, Nordgren och Törnå förefalla underlägsna de norska. En del yngre, såsom Fahlcrantz, O. Jernberg, Nordling, Rosenberg, Tirén, synas mig dock vara stadda på goda vägar. Skulpturen bjuder på ett 50-tal arbeten men ingenting särskildt anmärkningsvärdt undantagandes Runebergs »Backus och Amor». Fallstedts porträttbyster i terra cotta äro spirituella och liffulla samt hafva förskaffat honom många beställningar af Göteborgs finansmän, hvilka för öfrigt på utställningen gjort talrika uppköp. Sålunda har Fürstenberg förvärfvat Scholanders sista akvarell, »en vy öfver Venedig», tämligen tungt målad, för 3,000 kr. Han har betalt detsamma för Hagborgs studier.

Tiden blir lång, när man måste vara en hel dag ensam i Göteborg. Också blef jag angenämt öfverraskad, då arkitekten Gegerfelt inträdde i mitt rum och föreslog mig att tillbringa återstoden af kvällen hemma hos honom. Han har åt sig uppfört ett komfortabelt och artistiskt inredt hus, där vi under väntan

på supén samspråkade mycket angenämt med hvarandra. Frun var bortrest.

Jag återvände följande dag med nattåget till hufvudstaden, dit jag anlände den 17 på morgonen.

27 juli.

Festerna vid landtbruksutställningen i Malmö hafva varit mycket lysande, och kung Oscar har genom det varma mottagande, han där rönt, erhållit en viss godtgörelse för den missräkning, norska stortinget beredde honom, då det helt enkelt afslog den ökning af apanaget, H. M:t begärt med anledning af kronprinsens stundande förmälning. Prinsen har rest för att vid baden i S:t Maurice sammanträffa med sin trolofvade. Förmälningen skall äga rum i midten af september, och gref:n Elisabeth Wachtmeister är utsedd att närvara vid denna ceremoni.

4 aug.

Ingenting märkligt har inträffat, som kunnat störande inverka på vårt lugna familjelif. Under de senaste dagarna hafva vi haft besök af Nils Gyldenstolpe, som är ett mycket angenämt sällskap. Han tycks ej vidare sakna förlusten af sin förmögenhet och sin hälsa. Hans unga maka begagnar baden i Marstrand. Hon står ej ut med att hela året om bebo Hesselby, som hennes far ställt till deras förfogande. Den ständiga oron, att hennes man skall få ett anfall af epilepsi, en sjukdom, som han lider af sedan många år, har gjort henne nervös. Också ha de för nästa vinter hyrt våning i Stockholm.

15 aug.

Omedelbart efter sin återkomst till Drottningholm fick kungen besök af fältmarskalken grefve Moltke, hvilken stannade några dagar och därunder gjorde utflykter till Gripsholm, Oscar Fredriksborg m. m. Under det sistnämnda besöket inskränkte sig den gamle strategen till att göra några frågor men afgaf icke något

omdöme, hvilket han visligen behåller för sig själf. Efter hans återkomst därifrån gaf baron Bildt middag för honom på Hasselbacken, där Stockholmspubliken fick tillfälle beskåda den store mannen, som bär sina 80 år synnerligen väl. Major Kleen är anställd som uppvaktande hos honom.

2 sept.

Kronprinsen är hemkommen men reser igen för att fira sitt bröllop den 20 dennes. Det säges, att drottningen skall åtfölja honom men kungen resa först några dagar senare. Den af hufvudstaden tillsatta kommittén för fursteparets festliga mottagande, som skall äga rum den 1 okt. kl. 1 e. m., sysslar nu med förberedelserna härtill.

På aftonen blir det illumination. Det påstås, att de kungliga afböjt en ifrågasatt bal, men att en sådan i stället skall gifvas på slottet, föregången af en presentation i enlighet med bruket vid hofvet i S:t James,[1] därvid gästerna i tur och ordning skola defilera för kronprinsessan.

Änkedrottning Josefinas forna våning har blifvit nyreparerad för det unga parets räkning. Man klandrar mottagningsprogrammet därför, att det högtidliga intåget utsatts till den 1 oktober, själfva flyttningsdagen, då alla åkdon och armar behöfva tagas i anspråk. Äfven ogillas det beskäftiga nit, hvarmed man bland alla samhällsklasser sökt insamla medel till gåfvor åt brudparet. En dylik hyllningsgärd har intet värde, om den icke lämnas frivilligt och själfmant. Sålunda har en regementschef ej åtnöjt sig med att för ändamålet pungslå sina officerare utan äfven yrkat, att soldaterna skola offra sin tobaksslant. Baron Hochschild har skickat subskriptionslistor till samtliga svenska legationer med befallning att låta dem cirkulera bland landsmännen utom riket. Man har lyckats samla ihop en 50,000 kr., som skola användas

[1] Engelska hofvet.

till anskaffande af allehanda silfverkärl till en bordsuppsats, hvars hufvudgrupp består af statyetter föreställande stora män, som förlänat Vasaätten glans. Handarbetets vänner gifva väfnader och mattor efter gamla landskapsmönster, ämnade för en salong. Värmlandsdamernas gåfva består af akvareller, återgivande detta landskaps märkligare utsikter, utförda af fröken Kylberg, som jag för ändamålet rekommenderat till landshöfding Gyllenram. Trondhjemsdamerna gifva ett sjöstycke af Sinding.

G. W. Palm.

Vid Konstakademiens senaste sammanträde konstituerades Zettervall för ett år som professor i arkitektur och utnämndes artistveteranen Palm till viceprofessor. Samma kväll gafs en fest för målaren Nordenberg, nu på besök i sitt fädernesland. Sedan en 20, 30 år är han bosatt i Düsseldorf. Professor Scholanders änka har erbjudit museum sin mans studieportföljer för en summa af 20,000 kr. Då inköpsnämnden endast förfogar öfver 5,000 kr., ämna vi begära den återstående summan af Riksdagen. Där finns tusentals teckningar och akvareller, utförda i Italien, Tyskland, Frankrike och Sverige, alltsammans omsorgsfullt uppsatt på kartonger. Dessa studier gifva oss en sammanfattad bild af Scholanders artistiska bana, hvilken tvifvelsutan haft stort inflytande på byggnadskonstens framsteg i Sverige, hvarför det också skulle

vara mycket önskvärdt, att de finge sin plats bland statens samlingar.

6 sept.

Vi hafva för Nationalmuseum beställt en tafla af danske målaren Carl Bloch, lämnande honom fritt val af ämne, men tillika låtande honom förstå, att vi helst önska en genretafla. B:s religiösa taflor äro enligt min åsikt mycket underlägsna hans genremålningar. Fröken Gieseckes donation kommer att ge oss en nettoinkomst af omkring 10,000 kr. att användas till inköp af konstverk, under villkor att hvart femte år ett arbete af högt värde förvärfvas.

7 sept.

Man börjar göra förberedelser till prydande af husen vid den väg det unga fursteparet skall följa vid sitt högtidliga intåg. Polisen är på sin vakt och icke utan farhågor för det uppförande folkmassan kommer att iakttaga under festligheterna. Detta till följd af diverse orsaker, först därför att de skola äga rum under själfva flyttningsdagarna, men äfven emedan en viss retlig sinnesstämning visat sig bland arbetsklassen. Timmermän, snickare, målare och murare hålla möten för att anordna strejk. Häraf uppstå helt naturligt folksamlingar. I söndags kväll ägde utanför Berzelii park ett ganska allvarsamt slagsmål rum mellan berusade soldater från garnisonen och polisen, som tvingades lössläppa några för våld mot fredliga promenerande häktade personer. Det kom till strid med blanka vapen, och 3 af de värsta bråkmakarna blefvo förda till polisvaktkontoret. Måhända inverkar det regniga vädret, vi haft sedan 14 dagar, på humöret i allmänhet, men säkert är, att det ligger åska i luften.

För närvarande håller hufvudstaden på med förberedelser för riksdagsmannavalet. Valen i landsorten hafva nästan allmänt fallit på bönder, hvilka till slut komma att intaga samtliga de platser, som landsbygden förfogar öfver. En representation, bestå-

ende till ungefär $^2/_3$ af jordägare, erbjuder dock säkra garantier för bevarandet af äganderätten och är bättre än en kammare, där advokater, journalister och skollärare hafva majoritet samt begagna sig af sina politiska framgångar för att gynna sina enskilda intressen och bereda sig själfva väg till de förnämsta platserna. Böndernas egoism består endast däri, att de vilja minska den börda, som hvilar på deras jord, och detta på städernas bekostnad. Deras politiska sträfvanden gå icke längre men räcka dock till att nära fiendskapen mellan städerna och landsbygden, hvilken är stadd i ständigt tilltagande, och detta till förfång för de förstnämndas invånare.

12 sept.

I lördags afton förnyades militärkravallerna. Ett hundratal soldater tillhörande garnisonen, de flesta från artilleriet, uppställde sig på artillerigården och tågade åtföljda af en svärm nyfikna genom Berzelii park och Carl XIII:s torg, knuffande undan de promenerande, som befunno sig i deras väg. Polisen och militärpatruller från kasernerna skingrade bråkmakarna, som genom denna demonstration hafva velat inlägga en protest mot de order, som utgifvits efter de föregående oordningarna, och hvilka förbjuda truppen att lämna sin kasern efter kl. 8 e. m. Dessa indisciplinära tilltag borde redan från början hafva med största stränghet undertryckts.

19 sept.

Orostiftarna hafva blifvit bestraffade af vederbörande krigsrätter, och man låter hvar morgon garnisonens trupper manövrera. Kungen har tillskrifvit öfverste Björnstjerna ett bref, hvari han uttrycker sin belåtenhet öfver, att ingen man från Svea lifgarde härvid varit kompromitterad.

Kungen har jämte sönerna Oscar och Eugen afrest till Karlsruhe, dit kejsar Wilhelm redan anländt, och dit man dessutom väntar ett trettiotal utländska furstar. Medan man där bereder

sig till glädjefester, kommer ett meddelande, att prins Fredrik af Nederländerna aflidit på Huis de Pauw, just som han höll på att göra sig redo att besöka sitt gods Muskau. Hans dotter furstinnan af Wied hann dock i tid anlända för att kunna närvara vid sin fars dödsläger.

Förenta staternas president Garfields tillstånd, som lämnat hopp om tillfrisknande, inger allt sedan hans flyttning till baden i Long Branch ånyo de största farhågor. En underofficer tillhörande vakten vid det fängelse, där mördaren Guiteau sitter inspärrad, har afskjutit tvenne skott på denne men utan att träffa.

26 sept.

Presidenten är död, och general Arthur har intagit hans plats. Kungen och drottningen återkommo i dag på morgonen från Karlsruhe. Tidningarna äro fulla af beskrifningar öfver förmälningsfestligheterna, och det unga fursteparet befinner sig nu på väg till Sverige. Den moderata kandidatlistan till andra kammaren, som uppsattes vid mötet å Börssalen, har segrat. Det radikala partiets lista erhöll dock tack vare den lifliga verksamhet, som utvecklats för dess genomdrifvande, en imponerande minoritet.

I lördags inspekterade jag Uppsala nya hospital och fann de sprickor, som uppkommit i midtelbyggnadens murar, mindre betydande, än man låtit mig förmoda. Herrar Rothstein, Törnqvist och Erikson åtföljde mig.

5 okt.

Vi befinna oss nu midt uti festligheterna. Det unga fursteparets intåg gynnades af vackert väder, och de dekorationer, hvarmed man slösat för att smycka dess väg, voro i allmänhet mycket lyckade, om jag undantar en afskyvärd allegori, föreställande Flora omgifven af små amoriner samt kastande blommor. Målningen, utförd af ett par elever, prydde gallergrindarna framför Konstakademiens hus. Ofvannämnda grindar voro för öfrigt

klädda med girlander af eklöf och blommor, som Gellerstedt och jag plockat på Montebello, och som de kvinnliga eleverna sedan sammanbundit. Riddarholmen med sina statyer, Vasabron samt Norrbro med tillstötande gator och öppna platser voro rikt flaggprydda. Skolbarnen och landsortsregementen bildade häck, garnisonens trupper voro uppställda uti och invid Kungl. slottet. Det kungliga tåget företräddes af en skvadron dragoner. Själf var jag jämte öfriga innehafvare af minst generalmajors rang kallad att infinna mig på slottet i den s. k. röda salongen, hvarest vi blefvo föreställda för kronprinsessan vid hennes ankomst. Kungen nämnde själf hvar och en af oss vid namn, hvarefter vi fingo kyssa hennes hand. Den unga furstinnan gjorde på alla det mest fördelaktiga intryck. Det fanns endast en mening om, huru vacker, behaglig och naturlig hon var. Mig påminner hon, fast hon är vackrare, om salig drottning Lovisa vid hennes ankomst till Sverige, samma hy, samma milda och goda blick samt nästan samma växt. På aftonen var det stor illumination, och ett fyrverkeri afbrändes i närheten af Nationalmuseum. Festkommitterade hade beställt fyrverkeripjäserna i Köpenhamn till Stockholmsfyrverkaren Törners stora förargelse, hvilken också för att hämnas efteråt afbrände ett nytt fyrverkeri, hvartill han genom subskription samlat medel och som afslutade festligheterna. Törner tycks på sitt verk hafva nedlagt all möda men på samma gång äfven all sin harm, ty aldrig har jag sett en sådan massa raketer, svärmare och alla slags fyrverkeripjäser samtidigt afbrännas. Det var riktigt öronbedöfvande. Själfva glansnumret skulle vara ett strålande tempel, höjande sig bakom denna fruktansvärda explosion, men en tjock svart rök, som utgick från de afbrända raketerna, förhindrade åskådarna att se något däraf.

Dagen därpå var det stor bal på slottet med supé i Rikssalen, praktfullt upplyst för dagen samt prydd med kungen tillhöriga vackra gobelänger. Damernas toaletter voro lysande, i synnerhet

grefv:n Elisabeth Wachtmeisters och hennes svägerska grefv:n Stephanie von Platens. Kristina Nilsson bar särdeles vackra juveler. Jag återknöt bekantskapen med henne och fann divan mycket förändrad sedan 1867. Enkelheten och den naiva glädtigheten hos den unga småländskan hade lämnat rum för en förströdd och blaserad min. Hennes vårliga friskhet är borta, munnen har förlorat sina fina konturer, och de vackra anletsdragen äro betäckta med ett lager af smink. Trots allt är hon ännu tjusande, och hennes figur är fortfarande ungdomlig och smärt.

Kungen dansade en française med sin sonhustru kronprinsessan, som under hela aftonen drog till sig gästernas blickar samt enhälligt erkändes som balens drottning. Kronprinsen såg trött ut, och hans gemål var mycket blek, men det unga fursteparet är beständigt på fester och tillställningar sedan flera veckor tillbaka. Också ämnar det efter nu pågående tillställningar hvila ut på Tullgarn, medtagande dit endast sin uppvaktning. Kungen å sin sida reser till Norge i sällskap med sina ministrar Posse och Hochschild och skall nu sköta regeringstömmarna i Kristiania.

7 okt.

Den 5 dennes närvar jag vid galarepresentationen på Kungl. teatern. Parkett och främsta logeplatserna voro besatta med officiella personligheter i stor uniform, och salongen var festligt upplyst. Också blef hettan nästan outhärdlig. Då de kungliga inträdde i sin loge, sjöngs kungssången, hvarpå fru Hwasser framsade en prolog. Därefter gick täckelset ånyo upp för en tablå, visande Gustaf Vasas bildstod, omgifven af grupper i nationaldräkter, starkt belysta af elektriskt ljus, och som stucko mindre lyckligt af mot statyn, hvilken, målad i matt färg, befann sig i skuggan, hvarigenom uppkom en viss disharmonisk verkan. Kristina Nilsson biträdd af Ödmann lät oss höra 3:e akten af Gounods Faust. Hon har ingenting förlorat af sin underbara talang

och blef 4 gånger inropad efter aktens slut. Två akter ur operan Den bergtagna af Hallström följde härpå. Det sägs, att kungen medverkat vid skapandet af denna opera, som i mitt tycke är särdeles ledsam. Baletten var mycket medelmåttig. Också tviflar

B. CEDERSTRÖM.

jag på, att med undantag af kungen själf åskådarna funnit programmets sista afdelning rolig. Fröken Grabow sjöng dock sitt parti mycket bra.

Den 6 var det diplomatmiddag, åtföljd af en konsert, på slottet, hvarvid Kristina Nilsson sjöng duetter tillsammans med unga Björksten, en mycket lofvande artist, nyligen anländ från Paris, där han håller på att studera. Vid aftonens slut fäste drottningen ett armband besatt med juveler kring divans handled. Hon har gjort

resan hit enkom med anledning af förmälningsfesterna och ger i Stockholm endast två föreställningar, den ena till förmån för Arnoldsons änka, som inbringat 14,000 kr., samt den andra för Stockholms fattiga. Biljetterna såldes på auktion. Jag lyckades skaffa 3 för mina damer, hvilka betalades med 30 kr. biljetten.

I går åt jag middag hos Edholms, som ännu bo på landet, och i dag var general B. Cederström hos oss till middag.

10 okt.

I går invigde vi den nya reformerta kyrkan. Församlingens forne pastor, Puaux, har anländt hit från Paris för denna ceremoni, som han förlänade glans åt genom en predikan, vältalig som alltid. Församlingsföreståndaren Schüssler höll äfven ett litet tal, och operasångerskan Grabow sjöng ett solonummer af Gounod. Allt försiggick mycket tillfredsställande, och endast personer försedda med inträdeskort fingo närvara. Puaux förrättar nu pastorstjänsten, till dess att Testuz' efterträdare Bach hinner anlända.

Då jag vaknade i dag på morgonen, såg jag ett tjockt rökmoln uppstiga från operahusets tak. Elden hade sedan kl. 5 på morgonen varit lös i verkstäderna, belägna i den del af byggnaden, som vetter åt Carl XII:s torg. Kl. 10 blef man herre öfver elden, sedan man lyckats begränsa densamma till sagda byggnadsdel, hvars tak jämte tvenne våningar brann ner tillika med en del där förvarade kostymer och kulisser. Dessutom skadades genom vatten åtskilligt, särskildt i salongen. Enligt min åsikt var det en olycka, att denna opera, som skall vara den äldsta i världen, icke blef ett rof för lågorna. Man hade då blifvit tvungen bygga en ny, bättre afpassad för tidens kraf samt med utgångar, som lämna mera trygghet i händelse af eldsvåda under pågående representation.

Kristina Nilsson har afrest till Kristianstad, som varit vittne till den frejdade sångerskans debut, när hon, då ännu ett barn,

sjöng och spelade fiol på marknaderna för att förtjäna sitt bröd.

Nämnda stad ämnar mottaga henne med lysande ovationer.

Hela den kungliga familjen har lämnat hufvudstaden. Kungen har farit till Norge, drottningen med sin yngste son till Drottningholm. Kronprinsen och kronprinsessan fira smekmånaden på Tullgarn, och prinsarna Oscar och Carl studera under Gunnar Wennerbergs ledning i Uppsala. Den sistnämnde förbereder utgifvandet af en fullständig upplaga af sina skrifter.

12 okt.

Under mina fristunder roar jag mig nu med att på små kort rita en samling humoristiska porträtt af alla mina mer bemärkta samtida. Hofmän, militärer, högre ämbetsmän, artister, godsägare, alla få de där sin plats. Jag expedierar 3 till 4 om dagen och har redan medhunnit ett 40-tal.[1]

14 okt.

Jag påskyndar nu som bäst reparationsarbetena å Operahusets genom elden förstörda del. Man håller till en början på med att lägga nytt tak; alla teatern tillhörande rustningar m. m. äro uppbrända, och hälften af dekorationerna har förstörts genom vatten från brandsprutorna.

22 okt.

Har i dag besökt gravören Hägg, bosatt i London men svensk till födseln samt begåfvad med en märklig talang. Konstföreningens styrelse, som önskar värdigt fira denna förenings 50-årsjubileum, hvilket inträffar i januari 1882, har beställt af Hägg en etsning, hvaraf ett exemplar skall tilldelas hvarje medlem. Han visade mig flera svenska motiv, som han nyligen ritat. Vi bestämde oss till sist för en bild af Uppsala domkyrka, som han

[1] Denna samling testamenterades af förf. till Nationalmuseum.

ämnar utsmycka enligt egen fantasi i samma stil som katedralen i Chartres, hvilken H. anser vara den rätta modellen att följa vid en blifvande restaurering.

24 okt.

Nationalmusei inköpsnämnd sammanträdde förra lördagen. En enda konstnär lyckades samla erforderlig röstmajoritet, nämligen Hasselberg för sin staty »Snöklockan», hvilken beställdes i marmor för ett pris af 6,000 kr. Den visar en helt ung flicka, en sinnebild af våren, som uppvaknar för att sprida lif och kraft i naturen. Detta konstverk utmärker sig genom utsökt känsla och en trots några mindre ofullkomligheter god teckning. På den senaste parisersalongen belönades det med hedersomnämnande. Bland de ratade konstalstren befann sig en staty af Hammar, föreställande en viking, »två hundar» af Holst, en historietafla af Blackstadius, en marinmålning af Nordling, landskapsbilder af Lindström och Skånberg samt en religiös tafla af Pauli. Vid slutet af sammanträdet uppstod en ganska lång diskussion. Sander, Curman och Nordenfalk ville fastställa vissa villkor vid inköpet af Hasselbergs konstverk, påyrka en del ändringar, hvilka borde vidtagas. Jag bad dessa herrar besinna, att statyn blifvit godkänd, sådan den nu framträdde i gips. Man kunde ej taga tillbaka det en gång fattade beslutet, och anmärkningarna borde icke framföras till artisten under annan form än såsom råd. Detta blef äfven majoritetens beslut.

Kungen är återkommen från Norge. Finansministern lät kalla mig i dag för att göra sig underrättad angående Uppsala hospital, som oroade H. M:t. Jag lugnade honom med, att den senaste inspektionen af byggnaderna ådagalagt, att sprickorna, som orsakats af sista vårens töväder, icke ökats sedan dess, och att de voro utan betydelse för byggnadens hållbarhet. Jag begagnade tillfället att för statsrådet Themptander omnämna, att till hans departement snart skulle inkomma en protest från den

nye intendenten Zettervall mot planen och ritningarna för en kyrka, hvilka jag ämnar utan anmärkning öfverlämna till regeringens stadfästelse. Ofvannämnda kyrka är ett verk af arkitekten Langlet, initiativtagare i Sverige till tempel i centrifugal form, hvaraf han redan byggt minst ett halft dussin, bland andra två i Malmö, hvilka kyrkor hafva den fördelen, att de kosta mycket mindre att uppföra samt att de tillåta hela auditoriet att se och höra predikanten. Zettervall uppträder energiskt emot detta system, som han anser stridande mot alla goda arkitekturtraditioner och särskildt den lutherska kyrkans. Themptander tycker som jag, att regeringen skulle göra orätt, ifall den motsatte sig den församlings enhälliga önskan, för hvilkens medel kyrkan skall uppföras, och att man bör inskränka sig till att vaka öfver, att byggnaden blir hållfast samt ej bjuder på några smaklösa detaljer.

27 okt.

Den trio af professorer, som fått ersätta Boklund och Scholander, d. v. s. Rosen, Gellerstedt och Zettervall, åt i går middag hos oss jämte pastor Puaux, frih:n Palin m. fl. Hvar och en medförde sin andel af glädtighet och älskvärdhet. Puaux begagnar sin lediga tid här till att göra efterforskningar rörande franska reformerta kyrkans i Stockholm historia och tänker utgifva ett arbete härom. Hans predikningar äro mycket på modet, och man slåss om platserna för att få höra honom. Också har Schüssler passat på och sålt abonnementsplatser för 5 kr. om året. Med undantag af 5 till 6 ordinarie medlemmar består församlingen endast af ett dussin schweiziska bonner. De öfriga åhörarna äro svenska lutheraner och nästan alla tillhörande det täcka könet.

Konsistorieledamöterna hafva uppdragit åt mig att inköpa en present för 150 kr. till pastor Puaux. Jag utvalde statyetten Amor och Psyche efter Sergel samt beställde af Mankell en akvarell öfver den nya reformerta kyrkan härstädes.

3 nov.

I förgår bevistade vi ett barndop hos Adolf Hamilton i Bolinderska huset. Efter döpelseakten utfördes sång af officerare, elever vid Gymnastiska centralinstitutet. Herr Jean Bolinder är en selfmade man och en mycket präktig karl, men han är så absorberad och liksom berusad af sitt ståtliga hus' härligheter, att han knappast förmår tala om någonting annat, frun likaså. Frånsedt huset har det hedervärda paret koncentrerat alla sina tankar på sin adoptivdotter, den unga grefv:n Hamilton, som lär vara, sägs det, alldeles okunnig om att hon ej är dessa makars riktiga dotter. Det märkliga är, att fru B. har så helt och hållet satt sig in i sina moderliga känslor, att hon fullt och fast tror sig vara barnets mor och talar om sin barnsäng med alla dithörande detaljer.

J. Bolinder.

10 nov.

En son till en af mina vänner och skolkamrater grefve F. de Pourtalès har anländt hit i egenskap af chargé d'affaires under tyske ministern Pfuels bortovaro. Han medför bref från sin far Guillaume de P. till mig. Han gör ett angenämt intryck och skulle se bra ut, om icke pannan blifvit missbildad till följd, sägs det, af ett fall som barn.

Österrikiske ministern och frih:n Pfusterschmid anordna ett sällskapsspektakel till kronprinsessans ära och ämna för den skull hyra Blanchs vackra teatersalong. Den sköna M:me de Castellanos skall vara med bland de spelande, likaså M:lle Spinola.

12 nov.

Ofvan omtalade fest synes komma att uppskjutas, emedan storhertigen af Baden, kronprinsens svärfar, häftigt insjuknat i gastrisk feber och det unga fursteparet i går afrest till Karlsruhe.

17 nov.

Dagens stora händelse är, att Gambetta har bildat en ny ministär. Utom konseljpresidentskapet har han äfven öfvertagit utrikesministerportföljen samt utnämnt sin forne kamrat vid ballongfärden[1] Spuller till understatssekreterare. De flesta af hans ministrar hafva tillhört tidningen »La République françaises» redaktion. Det är således åt journalister, som Frankrikes regering nu är anförtrodd. Ambassadörerna i Berlin S:t Vallier och i Petersburg Chanzy hafva inlämnat sina afskedsansökningar. Gambetta har vid sitt första uppträdande i kammaren vunnit en stor framgång genom att få en dagordning antagen, som, i det den godkänner det senaste fördraget med beyen af Tunis, därmed afklipper all debatt rörande åtal mot ministären Ferry. Resultatet af de sista valen är ogynnsamt för Bismarck, som för att kunna genomföra sina stora finansiella och sociala reformer torde nödgas kasta sig i det katolska och konservativa partiets armar genom att medgifva en revision af majlagarna.[2] Gladstones bill[3] håller nu på att sättas i verkställighet, och arresterandet af uppviglarnas anförare synes för tillfället åtminstone göra åsyftad verkan. Man ser i kung Umbertos nyligen gjorda besök i Wien en garanti för världsfreden.

19 nov.

Vid stadsfullmäktiges sammanträde i förgår inträffade en märklig tilldragelse. Beredningsutskottet hade föreslagit, att man skulle bifalla doktor Anton Nyströms anhållan om ett anslag af 5,000

[1] G:s färd i ballong i oktober 1870 från det inneslutna Paris till Tours.

[2] I maj 1873 utfärdade lagar riktade mot de ultramontana.

[3] En med anledning af oroligheterna på Irland utfärdad tvångslag.

kr. till det af honom instiftade arbetareinstitutet. Staten har redan för samma ändamål anslagit en lika stor summa, och staden skulle sannolikt hafva följt exemplet, om icke presidenten Forssell satt sig på tvären. I ett långt och lysande anförande visade han med stöd af framlagda handlingar, att samme dr Nyström är föreståndare för det positivistiska samfundet i Stockholm, att han erhåller sina instruktioner från och skrifver sina rapporter till öfversteprästen i Paris, samt att han afgifvit ett heligt löfte att ägna sitt lif åt utbredning af den nya läran, som är ämnad att omskapa världen. Nu förhåller det sig dock så, att denna af Auguste Comte grundade positivism är en fiende till all religion. Forssell uppläste Nyströms rapporter till sin förman, tryckta i sektens tidning, och däri N. såsom prof på sitt nit för den goda saken särskildt framhåller inrättandet af ofvannämnda institut. Efter detta anförande, som mottogs med starkt bifall, afslogs utan omröstning det begärda anslaget af 5,000 kr. Ecklesiastikministern Hammarskjöld befinner sig nog nu i en rätt pinsam belägenhet. Han var väl okunnig om de åberopade omständigheterna, när han förmådde regeringen att bevilja anslaget, men man har rättighet att förebrå honom denna hans okunnighet, eftersom han likaväl som Forssell hade kunnat förskaffa sig de nämnda skrifterna och positivismen för öfrigt härstädes äger en kyrka, där Nyström predikar hvarje vecka.

I går var jag bjuden på middag hos Deras Maj:ter tillsammans med cheferna för vederbörande ämbetsverk, och jag fick då göra bekantskap med den nya hoffröken Stierncrona, som är mycket behaglig och naturlig.

På aftonen bevistade jag en musikalisk soaré hos min svärmor. Tenoren Björksten, som hade för trånga skor, led grymma kval. Min hustru, åt hvilken han anförtrodde sitt martyrskap, lät hämta ner från vår våning ett par af mina skor, och artisten sjöng sedan med ännu mera kläm än förut.

21 nov.

Doktor Nyström svarar i dag i Stockholms Dagblad och söker visa, hur utmärkt positivismen är. Den är en fiende, säger han, till alla revolutionära och kommunistiska sträfvanden. Han erkänner sig vara fritänkare men hyser stor vördnad för kristendomen och för denna religions välgörande inflytande på mänskligheten. De lärda herrar, som äro hans medarbetare vid institutet, förklara, att de icke förbundit sig att hålla sina föreläsningar i någon positivistisk anda.

23 nov.

Fallet Nyström afslutades på det mest tillfredsställande sätt, därigenom att N. inlämnade sin afskedsansökan som arbetareinstitutets föreståndare.

28 nov.

I går ägde ett af omkring 3,000 personer besökt arbetaremöte rum i ridhuset på Grefturegatan i ändamål att protestera mot stadsfullmäktiges beslut att afslå det begärda understödet till arbetareinstitutet och mot de grunder för beslutet presidenten Forssell åberopat. Diskussionen, som räckte fr. kl. 2 till 5,30 e. m., tyckes hafva varit mycket svamlig och ordföranden synnerligen oduglig. Man uttryckte den önskan, att Nyström skulle återtaga ledningen af institutet, och motsatte sig energiskt, att denna skulle komma i något slags kontakt med byråkratien, denna fiende till all frihet.

Den nye reformerte pastorn Bach åt i går middag hos oss. Han är en vacker och väl uppfostrad ung man, en fullblodig elsassare samt självfallet tyskhatare.

1 dec.

Vid vårt senaste akademisammanträde utsågo vi Holm till professor i landskapsmålning. Platsen, som hållits ledig ett år, i förhoppning att Wahlberg skulle mottaga den, kunde ej, då den sistnämnde ännu ej ville besluta sig härför, längre stå för hans räkning. Vi kallade äfven till hedersledamöter professorerna i este-

tik vid universiteten i Uppsala och Lund Nyblom och Ljunggren samt till utländsk ledamot bildhuggaren Paul Dubois. Slutligen utsågs en kommitté för den svenska konstafdelningen vid Wienerutställningen nästa vår. För att på förhand och i all vänskap dryfta dessa frågor hade akademiledamöterna samlats till en festlig tillställning på hotell Rydberg, där det talades mycket utan synnerligt resultat. Ehrensvärd ansåg det nödvändigt, att akademien hvarje år på våren hade en utställning af allt, som utförts under årets lopp. Man invände häremot att, då det i Stockholm fanns två konstnärliga föreningar med hvar sin permanenta utställning, det vore svårt att intressera publiken för taflor, som den redan sett, och att de senaste akademiutställningarna icke burit sig, samt slutligen att akademien ej ägde någon för ändamålet lämplig lokal.

Hvad beträffar deltagandet i Wienerutställningen, så blef detta i princip godkändt, framförallt därför att Norge gjorde så energiska förberedelser för att där kunna uppträda med glans. Hvad som härifrån kan komma att skickas torde dock ej vara vidare hoppgifvande. Det blir förnämligast våra i utlandet bosatta konstnärers sak att härvid göra vårt land heder, herrar Salmson, Hagborg, Wahlberg, Fagerlin, Hellqvist och Kronberg. Men äro de också villiga att afstå från deltagandet i Parisersalongen, som börjar samtidigt med Wienerutställningen.

I Konstföreningen har nu öppnats en utställning af de taflor, som skänkts af konstnärerna för lotteriet till förmån för aflidne professor Boklunds familj. Där finns ett 70-tal dukar, hvaraf flera af stort värde, som t. ex. ett större landskap af Wahlberg, uppskattadt till 6,000 kr., »en ung fästmö i sitt kök» af Fagerlin, en vacker »dalkulla» af Salmson, en duk af Nordenberg m. fl. Dessa taflor representera ett sammanlagdt värde av 22,000 kr. Vi hafva utsläppt 4,000 lotter till 5 kr. st., hvaraf omkring 3,000 redan äro sålda.

13 dec.

Chefen för generalstaben baron Raab har efter långvarig sjukdom aflidit vid 50 års ålder. Han var en framstående officer och den svenska generalstabens nydanare samt blir svår att ersätta.

G. v. Rosen och D. Holm.

I Berlin har man förebrått honom, att han, som gjort sina militära studier därstädes, omedelbart efter dessas afslutande brukat sina kunskaper till att i danskarnas led strida mot preussarna.

Man är helt bestört öfver den olycka, som inträffat i Wien till följd af Ringteaterns brand, därvid 600 personer innebrändes. Dessutom saknas 300 personer, hvilka troligen delat samma öde.

15 dec.

I dag reser jag tillsammans med Nils Gyldenstolpe för att hälsa på d'Otrantes på Elghammar. Sedan en månad hafva vi blidväder

med mycket litet regn. Kronsprinsparet återkom i går från Karlsruhe, där det lämnat storhertigen af Baden såsom konvalescent.

20 dec.

Tillbragte under förra veckan 2, 3 dagar på Elghammar. Boningshuset har uppförts af fältmarskalken grefve Stedingk efter hans återkomst från ryska ambassaden. Man påstår, att S. var

G. D'OTRANTE.

en af kejsarinnan Katarinas favoriter. Ett utmärkt vackert porträtt af denna härskarinna pryder matsalen och 2 sängar från samma tid med rika ljusgula sidenomhängen sängkammaren. Byggnaden är i italiensk stil samt innehåller en stor och hög salong, prydd med pelare. Vi blefvo, min vän Nils Gyldenstolpe och jag, mycket vänligt mottagna af d'Otrante och hans fru, och jag visade min tacksamhet genom att skänka dem flera ritningar. En miss Lachman tillbringar vintern hos dem. D'Otrante är kvick, fast bortskämd, och hans tunga skonar ingen. Hans hustru är en mycket distingerad dam och har ett godt inflytande över sin man, men denne kommer hela lifvet igenom att förblifva oförbät-

terlig. De hafva två förtjusande små pojkar. Det var i lördags, som jag återkom från min resa, endast en timme före en middag hos statsrådet Themptander, dit jag blifvit bjuden. Det var en ämbetsmiddag, och jag återknöt där bekantskap med norska statsrådet i Stockholm Johansen, en stor, grann karl, mycket språksam och jovialisk.

24 dec.

I går afton firade artisten Perséus i sin nya atelier sin 40-årsdag. Han hade för den skull hos sig samlat sina kamrater och vänner. Aftonen föreföll mig lång, och jag blef tvungen att vid supén hålla tal för värden. P. är en mycket medelmåttig artist men särdeles duglig såsom lärare i sin elevskola. Det var också i detta afseende, som jag i mitt lilla anförande framhöll hans förtjänster. Herr Johansson, en till det yttre mycket obetydlig liten herre men begåfvad med lifliga, intelligenta ögon, läste upp humoristiska verser. J. är köpman och nyligen vald till ledamot af andra kammaren för Stockholm. Rosen föreslog en skål för fru Perséus, en liten oansenlig tyska.

Från Rom har kommit meddelande, att fröken Elise Åkerhielm ingått förlofning med unge Oxenstierna vid husarerna. Han lär hafva friat på själfva Vesuvius.

28 dec.

Forssell blef förra lördagen intagen i Svenska akademien samt där mottagen af Wirsén. Louis De Geer uppläste ett åminnelsetal öfver riksrådet v. Höpken. De uppträdande skördade rikligt bifall, men Forsell talade ej tillräckligt högt för att kunna höras af en stor del af de närvarande, vare sig detta kom af förlägenhet eller opasslighet.

31 dec.

I det tafvellotteri, som jag tillsammans med v. Rosen, Saloman, Perséus och Upmark anordnat till förmån för familjen Boklund, ägde dragning rum den 29 dennes. Där fanns 4,000 lotter med

90 konstverk som vinster. Behållningen belöper sig till ungefär 19,000 kr., hvilka skola öfverlämnas till änkefru Boklund. Det är en vacker tacksamhetsgärd konstnärerna sålunda ägnat den aflidnes minne för de tjänster han under lifstiden gjort dem. Fru Boklund är från München och af judiskt ursprung, fastän döpt. Hon har 8 barn, af hvilka endast två, en förmånligt gift dotter och en son, ej mer ligga modern till last. Förutom en af Riksdagen beviljad pension på 600 kr. får hon af kungen 500 kr. samt dessutom pension från änke- och pupillkassan och akademien, hvilket allt tillsammans uppgår till omkring 6,000 kr. Hon får härigenom i själfva verket en mera betryggad ekonomisk ställning, än hon hade under mannens lifstid, ty han befann sig i ständig penningknipa och hans egen person kostade mycket till följd af det trägna utelifvet. Det var nog också detta, som undergräfde hans hälsa. B. var medlem af sällskapet »Färglådan», som består af några artister, Billing, Brandelius, jämte andra medlemmar, såsom herrar Bobergh, Theodor Ankarcrona samt kaptenerna Dævel och Lovén, hvilka brukade samlas hvarje afton för att förlusta sig på Grand Hôtels kafé. Det fordras emellertid en järnhälsa för att i längden stå ut med den söta och starka punschen, som angriper nerverna och förstör magen, på samma gång som den skänker väl rikligt hull.

G. Upmark.

Dagboksanteckningar 1882.

2 jan.

En norrman, herr Carl Bock, som är stadd på forskningsfärd i holländska Ostindien, har skickat mig en rikt illustrerad reseskildring från Borneo och dess omnejd, som han bett mig öfverlämna till kungen. Han bifogade härjämte ett exemplar till mig samt uttryckte samtidigt sin önskan att få antingen ett konsulat eller en orden.

Jag sysselsätter mig på lediga stunder med att redigera en ny upplaga af Nationalmuseii katalog på franska. Den första är nämligen utgången.

10 jan.

I fredags åt jag middag hos Nils Gyldenstolpes. Bland andra gäster var där Åkerman, nyligen återkommen från Paris med den franska handelstraktaten, hvilken nu skall underställas Riksdagens pröfning. I afton är det Amaranterordens bal. Prinsarna Oscar och Carl skola där intagas af fröknarna Åkerhielm och Thyselius. Kronprinsessans intagande kommer att förläna särskild glans åt festen. De främsta damerna i societeten, Stephanie v. Platen och Märta Gyldenstolpe, skola officiera vid densamma.

Operans abonnementsföreställningar, som blifva två i veckan, hafva nu börjat. Man gaf första gången Afrikanskan. Hela parkett äfvensom första radens loger äro härvid upptagna.

13 jan.

I går var jag på herrskapet Hochschilds mottagning i utrikesministerhotellet. Den lysande tillställningen illustrerades af kungens,

kronprinsessans och prinsarnas närvaro. Diplomatiska kåren var mangrant samlad. Den japanska beskickningen var i sällskapsdräkt som de andra. Dess chef, som säges vara svåger till mikadon, är en liten, spenslig, gulhyad och koppärrig man. Det är omöjligt att gissa sig till hans ålder, men han har en ung mans smärta växt. Han talar endast japanska, hvarför samtal med honom måste föras genom en dragoman, som befinner sig i följet. Bland andra nya representanter för det täcka könet märktes lady Garvagh, f. von Bretton, till födseln danska och gift med en irländsk lord. Hon är en storväxt, vacker kvinna, med vilken kungen länge underhöll sig. Den nye engelske ministern sir Horace Rumbold har ett intelligent ansikte och utmärker sig för övrigt genom sina ovanligt sluttande axlar. Lady R. är glad och tillgänglig. De hafva nyligen gift sig men hafva båda barn i föregående giften. Turkiets nye minister prins Karadja pascha är från Cypern och saknar ej distinktion. Före festen hos Hochschild hade kungen och prinsarna bevistat ett föredrag af kapten Björlin i Militärsällskapet.

Förra tisdagen var jag på operan och hörde Mignon med Grabow i titelpartiet. Hon är en mycket sympatisk sångerska och bra sekunderad af Ödmann och Lange. Det var abonnementföreställning, och en del af parkett och de främsta logerna var besatt af personer tillhörande societeten. I Konstakademien hade vi i går sammanträde. Kommittén för Wienerutställningen, som skall äga rum nästa vår, är ej i tillfälle att anvisa oss mer än hälften af en sal med 35 kv. meters väggyta. Andra hälften erhåller Norge. Vi få endast plats för ett 10-tal taflor. Vi beslöto att af regeringen begära 1,500 kr. till installationskostnader och arvode åt målaren Hellqvist, som erbjudit sig att härvid öfvervaka arbetet.

En af bildhuggaren Brambeck gjord ansökan om förlängning af hans stipendium blef ej föremål för pröfning, utan ärendet upp-

sköts till nästa sammanträde, emedan akademien önskar infordra vissa upplysningar angående denne konstnär och hans arbeten, innan den bifaller hans begäran.

19 jan.

Riksdagens högtidliga öppnande ägde i dag rum med samma talmän och vicetalmän som föregående år. I andra kammaren tillhöra alla de nyvalda landtmannapartiet. Den enda motvikten mot detta parti utgöres af ombuden från städerna. Lyckligtvis hafva vi äfven första kammaren. Utan denna skulle riket helt och hållet vara öfverlämnadt åt böndernas godtycke, hvilka i politiken främst ledas af sina enskilda intressen.

Den första frågan, hvilken troligen underställes kamrarna, blir franska handelstraktaten, som torde komma att röna motstånd från protektionistiska lägret.

Balbjudningarna ha nu tagit sin början. Det skall dansas hos kronprinsens, norske statsministern och utrikesministern. General Weidenhielm ger bal i morgon.

23 jan.

På sistnämnda bal deltog kronprinsparet i alla danser, och prinsessan väckte uppmärksamhet genom sin smakfulla toalett, som kontrasterade genom sin enkelhet mot grefvinnorna Märta Gyldenstolpes och Stephanie von Platens, hvilka i stället voro så mycket grannare. Kronprinsessan superade vid ett litet bord tillsammans med baronessan Pfusterschmid och generalskan Weidenhielm, som är döf och höll i ena handen sin lur och i den andra sin gaffel för att icke förlora ett ord af konversationen.

Den nybyggda ångaren Malmöhus, som gjorde sin första proftur i grannskapet af Kalmar, har gått under utan att lämna något spår efter sig. Man hade glömt att med hakar tillstänga fönsterna i salongen, som var nymålad och tillreglad. När man märkte, att fören började mer och mer sjunka, sprängdes dörren till salongen, som befanns redan full med vatten, och några minuter därefter

försvann fartyget under böljorna. Endast 5 personer lyckades rädda sig i båtarna, 15 omkommo. Olyckligtvis hade den stora räddningsslupen blivit kvarlämnad i Kalmar.

25 jan.

I går bevistade jag kronprinsparets bal. Det var deras första stora tillställning med 600 inbjudna. Kronprinsessans uppträdande var enkelt och behagligt. Hon intog också alla genom sitt naturliga sätt och vackra småleende. Supén serverades i Hvita hafvet.

3 febr.

På hotel Phœnix firades i går konstföreningens 50-årsjubileum. En af salarna var dekorerad med porträtt af föreningens stiftare samt med de först inköpta taflorna och de gravyrer, som under femtio år utdelats till föreningens ledamöter, bland andra den af Hägg för tillfället utförda etsningen föreställande Uppsala domkyrka, sådan konstnären skulle vilja hafva den restaurerad, samt liknande den i Chartres. Omkring 150 personer deltogo i festen. Intendenten Upmark gaf oss en sammanfattning af Konstföreningens historia och utveckling. Den räknade i sin början 395 ledamöter. För närvarande uppgår summan till 1,993. Supén serverades kl. 9 i stora festsalen, dekorerad med en större kolritning framställande fyra allegoriska kvinnofigurer: Målarkonsten, Arkitekturen, Skulpturen och Poesien. Teckningen, som ej saknar förtjänst, är utförd af akademieleven Aspelin. Efter kaffet, som intogs i smårummen, återvände man till festsalen, där bålar och glas uppradade kring ett långt bord väntade på skåltalarna och deras åhörare. Jag gjorde början med ett litet tal, som i korthet meddelade anledningen till festen, och föreslog skålen för konungen, konstföreningens höge beskyddare. Därefter kommo tal af Nordenfalk för föreningens stiftare och allt det goda, som densamma uträttat för den nationella konsten, och af G. v. Rosen för föreningens framtid. Kammarrådet Bäckström föreslog en skål för

gamle Palm, mästaren till den först inköpta taflan, som äfven var med bland de nu utställda konstverken. P. har sedan dess sålt till föreningen omkring 300 taflor. Han svarade i artisternas namn med en tacksamhetens skål för styrelsen samt särskildt för mig såsom dess ordförande. Därefter uppträdde Sander och uppläste i en docerande ton dikter till Scholanders, Boklunds, Staaffs och Berghs ära, samtliga aflidna under föregående år.

F. Sander.

Till supén förde jag fru Ahlborn, den äldsta bland de kvinnliga konstnärerna. Bland de unga voro två mycket vackra fruar Thorell och Sparre, född Munktell, båda särdeles begåfvade målarinnor. Nästan hela sällskapet tillhörde borgarklassen, och judarna utgjorde en tredjedel däraf. Man finner dem alltid vara med, då det är fråga om konst.

4 febr.

Balerna följa tätt på hvarandra. I går var det en hos österrikiske ministern, hvilket icke hindrade den dansande ungdomen att i morse kl. 6 begifva sig till Stora Sundby för att gästa Carl Platens under några dagar.

I går begrofs herr Bobergh, fordom kompanjon med den ryktbara modisten Worth i Paris, där B. samlade en vacker förmögenhet, som han medförde till Sverige, då han trädde ut ur affären 1870. Vän af konsten och konstnärerna stod hans börs alltid öppen, när det gällde att komma dem till hjälp, och hans hem erbjöd dem en angenäm tillflyktsort. Bobergh lämnar efter sig en ung änka, fordom en intagande aktris, men inga barn. Det sägs, att den aflidne i sitt testamente skänkt änkan landstället Kjevinge

nära Ulriksdal, en fastighet i Stockholm samt ett kapital, det hela uppgående till 500,000 kr. Dessutom har han gifvit Konstakademien 60,000 och Nationalmuseum 50,000 kr.

8 febr.

Gösta Hamilton, en ung underlöjtnant, som var kusins son till min hustru, träffades i går af slag vid middagsbordet hos Reuterswärds.

C. DE GEER, C. R. TROILIUS, A. ALSTRÖMER OCH N. V. DARDEL.

Tiden använder jag nu om dagarna med att utsortera en mängd papper, som samlats i mina lådor i Öfverintendentsämbetet sedan snart 18 år tillbaka. I går ledde jag troligen för sista gången det sammanträde, som alla tisdagar äger rum, och jag riktade då några tacksamhetens ord till mina ämbetsbröder för den välvilja och det öfverseende med mina brister, hvilket de aldrig upphört att visa. Jag känner visserligen i denna stund, då jag står färdig att lämna min tjänst och mitt verksamhetsfält, en viss saknad, men då åldersgränsen nu inträdt, vill jag icke lägga hinder i vägen för tillsättandet af en skickligare chef än jag varit. Mitt afsked har jag antedaterat Rom den 12 april och uppdragit

åt August Alströmer att inlämna detsamma, då tiden är inne. Jag sväfvar ännu i okunnighet om hvem af de två sökandena, Zettervall eller Edelsvärd, som blir min efterträdare.

Min hustru och jag hålla nu på med förberedelserna för vår

A. Posse, C. J. Thyselius, E. Piper och O. Alströmer.

resa till Italien, som vi hoppas skall kunna taga sin början den 15 dennes.

9 febr.

I går åto vi middag tillsammans med Erik Pipers hos Alströmers. På aftonen anlände två blåa band, Posse och Thyselius, jämte familjer.

11 febr.

Den kungliga familjen har anländt till Kristiania. Enligt hvad som förmäles, synes kronprinsparets intåg i staden varit ståtligt.

Få nu se, om innevarande års storting beviljar den ökning af apanaget åt det unga fursteparet, som afslogs i fjol, men som kungen på nytt begärt. Det troliga är att, så länge nuvarande kris fortfar, kommer stortinget icke att lämna något tillfälle obegagnadt att visa sin ovilja mot kungligheten. I vetofrågan tycks intetdera partiet vilja ge vika, och Sverdrup vinner mer och mer anhängare bland bönderna, hvilka han liksom Björnstjerne Björnson söker vinna för republiken. Dessa båda partichefer äro hvar och en på sitt område mycket farliga för konungamakten, emedan bägge två äro i högsta grad begåfvade och jämväl hämndlystna.

1 okt.

Ånyo befinna vi oss nu i vårt hem i staden efter tre härliga månader, tillbringade på Montebello under den ljufligaste sommar. Den 18 juni hade vi återkommit från vår långa resa, alla lika belåtna med densamma. Under en tidrymd af fyra månader hafva vi besökt Neapel, Rom, Florens, Genua, Milano, de italienska sjöarna, Schweiz och Paris, dröjande tillräckligt länge på hvarje ställe för att rätt kunna uppskatta dess behag. Vi lämnade Stockholm i midten af februari, reste hastigt öfver Köpenhamn, Frankfurt, Basel, Genève, Marseille, Cannes, Nizza, Genua, Livorno, dröjande dock några dagar i Cannes, Nizza och Genua, samt kommo så till Napoligolfen, där vi utvalde Sorrento till vår hufvudsakliga uppehållsort. I Cannes hade vi redan mött våren och därifrån afsändt våra vinterplagg till norden. Där träffade vi äfven några bekanta, såsom gref:n Pourtalès-Saladin, frih:n Ebba Åkerhielm med dotter och konsul Ekman med familj.

Cannes med sina omgifningar är under denna årstid förtjusande, klimatet behagligt, luften mild och mättad af doften från de i blom stående orangeträden. Kullarna med sin rika vegetation afteckna sig i varma och lysande färgtoner mot Medelhafvets azurblåa vatten.

De otaliga hotellen och villorna, som omgifvas af trädgårdar,

där tropiska växter och blommor blanda sig med europeisk vegetation, erbjuda klena och sjuka människor en ljuflig tillflyktsort. Synd bara, att alla dessa boningar omslutas af höga hvita murar, hvilka jämte solgass och damm göra promenaderna enformiga och tröttande för ögonen. Denna olägenhet framträder för

MENTONE.

resten öfverallt i södern i grannskapet af städerna. Marken är på alla ställen uppodlad till trädgårdar, och kulturen inkräktar på naturen. Det verkliga landet, hvad vi i Norden mena därmed, återfinnes icke här.

Nizza hade just afslutat sin karneval, som lär hafva varit mycket lysande. Här stannade vi trenne dagar och gjorde äfven en utflykt till Monte Carlo, som kanske är den af försynen mest gynnade fläck på jorden. Spelsalarna, installerade med den största möjliga lyx uti ett verkligt féslott, voro som vanligt fyllda af

spelare tillhörande alla nationer. Hopträngda kring rouletten sutto de där tysta och stilla. Croupierns röst, som tillkännagaf spelets gång, samt det entoniga ljudet af tärningarnas rullande afbröto allena den dödstystnad, som härskade i denna församling. Den rådande halfdagern gaf åt spelarnas ansikten någonting dystert och enformigt, med ett ord det intryck denna syn gjorde på mig var motbjudande, och det verkade riktigt som en lisa, då jag åter befann mig ute i fria luften, i solskenet och doften från trädgårdarna, hvars terrasser sträcka sig ända ner till hafvet.

I Mentone råkade vi grefːn Mathilde De la Gardie med sina trenne döttrar samt son. Hon var insvept i en hermelinskrage, som jag igenkände redan på afstånd och som jag under åtskilliga år sett henne bära i Stockholm. Damerna D. följde samma väg som vi, och vi återfunno dem också öfverallt på vår färd. De äro mycket lifliga, vilja se allting, äro outtröttliga och ständigt på språng, hvarför det också aldrig lyckades oss att träffa dem i deras bostad. Mentone föreföll mig gladare än Cannes, om ock genom sin belägenhet mindre tilldragande än det senare stället. Man bor där äfven billigare än i Nizza, som för hvarje år blir allt mera luxuöst och allt mera en nöjesstad. Det talades därstädes mycket i dåvarande stund om en svensk kapten L., känd spelare och sedan flera år bosatt i Nizza. Han skulle under en natt hafva ruinerat en ung engelsman, som han frånspelat 100,000 fr. Då en af klubbledamöterna på grund häraf yrkade, att L. skulle uteslutas ur klubben, följde en utmaning på duell från den senares sida. Pirre Horn eftersändes från Paris för att träffa nödiga anstalter för duellen, men efter en mängd förklaringar blef saken uppgjord.

Vi tillbragte 3 till 4 dagar i Genua, som är en ytterst imponerande stad till följd af sin storartade hamn och sina präktiga palats. Mina damer voro förtjusta öfver ett besök i Villa Pallavicini, belägen på en höjd med en öfverdådig utsikt öfver Genua

samt omgifven af dyrbara trädgårdar med den rikaste och mest omväxlande tropiska växtlighet. Kamferträd, aloëträd, palmer m. m. blandade sina grenar och bildade grupper, som ej kunde undgå att mäktigt anslå i synnerhet nordbor. Grottor, en underjordisk sjö, ett hvitt marmortempel helgadt åt Flora, kaskader, springbrunnar, hvilka på grund af en dold mekanism plötsligt springa upp rundt omkring besökaren; allt är här synnerligen väl underhållet.

I municipalpalatset fingo vi se flera minnen af Christoffer Columbus samt en vacker altartafla af J. de Bruges. Vi besökte äfven palatserna Rosso, Durazzi, Reale och Doria. Det sistnämnda är bäst beläget af dem alla, dess trädgårdar sträcka sig terassformigt ända ned till hafvet. Själfva palatset är mycket förfallet. Verdi hyr en del däraf. Takmålningarna i galleriet äro mycket vackra. Kyrkorna S:ta Annunziata och S. Lorenzo besågos äfven. Den förstnämndas inre takhvalv är helt förgylldt; fasaden i grekisk stil är af hvit marmor. Den andra kyrkan är i svart och hvit marmor och innesluter goda taflor, tillhörande genuesiska skolan. En förtjusande båtfärd rundt hamnen rågade måttet af vår hänförelse för Genua och dess skatter.

Som ett nyligen inträffadt jordras gjorde järnvägslinjen ofarbar, beslöto vi för att ej uppehålla resan att taga ångbåten till Livorno. Öfverfarten skedde i stormigt väder och i obekväma hytter. Vi framkommo dagen därpå kl. 7 f. m. samt fortsatte med tåget till Neapel. På Hôtel de la Ville, där vi togo in, fingo vi höra, att gref:n Oxenstierna, som med familj äfven bodde i hotellet, helt nyss hade förlorat sin andre son, en 19-årig yngling död i tyfus. Af fruktan för en panik bland hyresgästerna med ty åtföljande ögonblicklig flykt hade man noga dolt dödsfallet, som vi endast af en händelse erforo, och detta förkortade mycket vår vistelse i Neapel, då min hustru var i ständig oro för sina döttrar. Också sågo vi endast helt ytligt hvad Neapel med omgifningar

har att bjuda främlingen på. Tvenne besök på museum, som är särskildt intressant på grund af sitt rika skulpturgalleri och sina pompejanska och egyptiska antikviteter, en promenad till Bajae och en till Vittorio Emanuele-höjden var allt. Innan vi lämnade Neapel, gjorde vi dock den traditionella färden till Vesuvius. Sedan vi farit igenom de liffulla städerna Portici, Torre del Greco och Annunziata, förde en vagn oss till foten af Vesuvius på en väg ledande öfver högar af gammal likfärgad lava, som gjorde det sorgligaste intryck. En del af färden upplifvades af en trupp kringvandrande musikanter, hvilka omringade vagnen, sjungande glada melodier, ackompanjerade af en guitarr; alla unga män med muntra ansikten, mer liknande studenter ute på ferieresa än yrkesmusikanter. Frukost intogs på restaurangen, belägen invid den järnväg, som går till vulkanens topp. Biljetterna för uppfarten hade vi tagit i Neapel, och jag trodde mig hafva lämnat dem vid ankomsten åt en tjänsteman, men det tycks varit andra, ty då vi skulle stiga på tåget, affordrades oss sådana ånyo, och som jag icke kunde finna några i fickorna, förklarade jag, att jag måste hafva lämnat dem, samt tog min kusk och en järnvägstjänsteman till vittnen, att de sett mig hafva ägt biljetterna, men konduktören nekade oss dock att få medfölja. Jag å min sida hotade klaga i tidningarna. Slutligen gaf stationsföreståndaren i sista stund sitt medgifvande, allt under det han protesterade mot det oegentliga i vårt förfarande. Till min skam måste jag erkänna, att jag hade orätt, ty fjorton dagar efteråt hittades de omtalade biljetterna i min dotter Augustas paraply, utan att jag kan förstå, hur de kommit dit. Under erkännande af min skuld sände jag dem från Sorrento till stationsföreståndaren.

För att nu återkomma till uppstigandet, så går det till på samma sätt som vid Rigi, men här stiger man af i rykande lava samt midt ibland svafvelångor, som fastna i halsen och inte lämna en, så länge man befinner sig i närheten af kratern. En storm-

vind, som dref röken åt vårt håll, ökade obehaget, hvarför också, när vi hunnit halfvägs till själfva kratern, krypande på alla fyra och sjunkande till knäna i lavan, mina döttrar, hvilka hvarken kunde andas eller se på två stegs afstånd, afstodo från vidare klättring, och vi skyndade att återförena oss med min hustru, som väntade vid stationen i och för nedfärden. Utsikten öfver

AUGUSTA V. DARDEL MED DÖTTRAR.

Neapel och dess golf i solnedgången är så oskattbar, att man under återvägen hastigt förgäter de obehag, som åtfölja bestigningen af Vesuvius.

Den 8 mars lämnade vi det glada och bullrande Neapel för att slå oss ner i det fridfulla Sorrento och där hvila ut några veckor under vår hastiga färd. Vägen från Castellamare till Sorrento är så pittoresk, att man befinner sig som i en ständig förtrollning och önskar, att man aldrig skall komma fram. Den följer längs efter golfens stränder igenom trädbevuxna dälder samt städer och byar, somliga liggande vid hafvet, andra åter tronande

på höjderna eller belägna å kullarnas sluttningar. Vico med omgifningar är i synnerhet förtjusande, och man skulle vilja slå sig ner där för alltid, så pittoreskt är läget, så saftig grönskan, så lifgifvande luften. Hvad som ger åt dessa af naturen så benådade trakter vid Napoligolfen ett så tilldragande utseende är den varma och harmoniska färg, som smyckar dem, samt det härliga blå vattnet, hvars yta lätt krusas af en uppfriskande bris.

VID TABLE D'HÔTEN I SORRENTO.

Om morgnarna omges berg och höjder af en dimmig luftslöja, som mildrar landskapets linier samt låter inbillningen fritt spela bland de töckenmassor, som visa sig vid horisonten. Det är just detta dimmiga och oklara i den fjärran belägna bakgrunden, som förlänar något så pikant och friskt åt det närmast liggande landskapet. Till att börja med togo vi in på hotell Tramontana, rymligt och komfortabelt samt uppfylldt af engelska och amerikanska familjer, hvilkas eleganta toaletter vi beundrade vid table d'hôten och lunchen dagen därpå. Vi hade här en liflig tafla med ständigt kommande och farande åkdon, åsnor jämte åsnedrifvare, som utbjödo sina tjänster, massor af betjäning, flera byråer

med sina tjänstemän, med ett ord mycken lyx och mycken ståt. Det var emellertid icke hvad vi önskade; också satte jag mig redan morgondagen i rörelse för att uppsöka ett mera landtligt och lugnare ställe. Vägledd af en mycket intelligent roddare beså̊g jag nästan alla hotell och pensionat i Sorrento och slutade

W. och N. Koilensky.

med att finna i yttersta ändan af den höjdsträckning, på hvilken alla byggningar härstädes äro uppförda, en förutvarande villa, nu hotell Bristol, där jag bestämde mig för en vacker våning till ganska moderat pris, innehållande en salong med utsikt öfver hafvet samt försedd med en balkong, hvarunder en trädgård och en orangelund spredo sin vällukt. Utan dröjsmål installerade vi oss här och hade alla skäl att prisa komforten på hotellet. Ett dussin pensionärer, mest engelsmän och amerikanare, infunno sig vid table d'hôten i mycket enkla dräkter. Där sågos gamla misser, en präst med son, en irländsk dam med dotter, en läkare från London, som reste för att blifva återställd från en hjärnsjukdom, en ung bröstsjuk man jämte sin moder samt några dagar senare en tyskamerikan med

familj och två unga ryssar Nikolai och Wladimir Koilensky, med hvilka mina damer gjorde närmare bekantskap. En af dem, Wladimir, åtföljde min äldsta dotter på hennes ridturer och invigde henne uti sitt enskilda lifs detaljer. Från sitt gods i Lillryssland hade han plötsligt blifvit kallad till Neapel af sin lifsfarligt sjuke broder, men vid framkomsten ej funnit annat sjukt än sin brors finanser. Efter ett

R. Bridges.

vildt lif i Neapel var denne nu öfverhopad med skulder, som måste betalas. Medan uppgörelsen pågick, hade Wladimir fört sin bror till Sorrento. Denne bar verkligen prägeln af en lefnadstrött och blaserad man. Han fördrog för öfrigt mycket godmodigt sin brors skämt med hans slöseri, som ingenting förmådde hejda. Hans årsunderhåll från modern, 20,000 fr., räckte endast tre månader, och för länge sedan hade han left upp sitt fäderne-arf. Hvad den yngre brodern angår, så var han en tjock och särdeles jovialisk yngling med föga allvarliga grundsatser.

Den engelske läkaren Robert Bridges var i motsats härtill en kunnig, intelligent man, och i hans sällskap gjorde vi flera ut-

flykter på åsna i omgifningarna, bland andra till den nya järnvägen, som är under arbete från Castellamare till Amalfi och som är mera pittoresk än Corniche-banan, till Sant' Angelo, hvarifrån man har utsikt öfver Salernoviken, till Desertoklostret m. fl. ställen.

Förmiddagarna tillbragte jag med akvarellstudier vid hafsstranden, dit från hotellet en i klippan uthuggen trappa ledde. Min dotter Amelie plockade snäckor, under det hennes syster läste utsträckt på sanden. Lifvet förflöt stilla och angenämt. Vi gjorde utflykter i omgifningarna. På vägen till Capri råkade vi frih:n Louise Liljencrantz med dotter, åtföljda af Minciacky, numera rysk konsul i Neapel. I Pompeji tillbringade vi en brännande het dag med att gå igenom den uppgräfda staden. Guiden, som hade brådtom att blifva af med oss för att ånyo börja om sin roll inför andra besökande, lät oss endast hvila en enda gång hos en fotograf, hvilken tog en grupp af oss, där guiden främst framträder.

En trubadur.

På min hustrus födelsedag intogo vi middag i vår enskilda våning, under det att en sångare, biträdd af sina kamrater, gaf henne en serenad, ackompanjerad af guitarrer. Liksom i Cannes måste man i Sorrento länge vandra mellan trädgårdsmurar, innan man uppnår landsbygden, och emedan staden är omgifven af bergshöjder, leder vägen ofta öfver branta stigar, som åsnorna

för öfrigt med säker fot beträda, men som äro mycket tröttande för dem, som sitta på deras ryggar.

Någon gång gjorde vi båtturer. Drottning Johannas bad är nu en rymlig grotta, dit man inkommer genom en trång öppning.

Det var med saknad, som vi den 22 mars lämnade Sorrento för att öfver Neapel begifva oss direkt till Rom. Konsul Mülenpfordt hade på min begäran beställt åt oss en vacker våning i Villa Georgiana, där vi togo in. Från våra fönster kunde man se till höger en bit af Monte Pincio och till vänster Capitolium. Helt nära kvarteret låg Via Sistina och Piazza di Spagna. Liksom öfver allt träffade vi vid table d'hôten endast engelsmän, mest engelskor förstås, samt amerikanare. Jag undantar dock en holländsk familj Piepers från Arnheim och några svenskar, herr och fru Dieden samt fröken Flensburg från Malmö. Med dessa senare gjorde vi längre fram närmare bekantskap. Jag väntade att finna mycket förändradt sedan mitt förra besök för 30 år tillbaka, men frånsedt de nya kvarteren, såsom Via Nazionale och andra, som likna alla andra moderna gator och ej hafva någon särskild prägel, återfann jag mitt gamla Rom, fast snyggare och sundare. Grupper af präster spatserande förbi 2 och 2, seminarister i röda kläder, målaremodeller iförda romerska dräkter, pratande i gathörnen eller sittande på trappstegen vid Piazza di Spagna, krämare utbjudande antikviteter, mosaiker, kaméer och pärlor, droskor förande resande med Baedecker i handen till Forum eller Peterskyrkan — allt rör sig med ett visst lugn, en instinktmässig värdighet, som man gripes af, så snart man anländer till Rom.

Redan dagen efter vår ankomst började vi våra ströftåg och fortsatte därmed alla förmiddagar efter frukosten samt besågo sålunda alla märkligare monument, ruiner, kyrkor, gallerier och villor. Om aftnarna efter middagen promenerade vi på Pincio eller till Villa Borghese, Lodovisi, Torlonia m. fl. En dag anslogs åt Tivoli, dit man numera beger sig på järnväg. Vi åto

vår makaroni vid Vestas tempel och färdades på åsnerygg i omgifningarna, hvars grönska är oförliknelig och kvarlämnar ett förtjusande minne.

Alltsedan Roms införlifvande i italienska riket och den brytning, som härigenom uppstod mellan kungen och påfven, hafva

ROM.

påskfesterna förlorat hela den yttre stål, hvilken fordom utvecklades vid detta högtidliga tillfälle. Den helige fadern är stött och visar sig icke mera, då han ej vill utsätta sig för att nödgas gifva sin välsignelse åt bannlysta. Illuminationen af Peterskyrkan är äfven afskaffad. Det återstår knappast mera än sången i S:t Peter och i Lateranen, som vi gingo att åhöra och som alltid gör ett starkt intryck på de besökande, hvilket religionssamfund de än tillhöra.

Klättrandet på knä uppför trappan Scala Santa är ett mera egendomligt än imponerande skådespel. Den romerska societeten är för närvarande delad i tvenne olika läger, hvilka undvika hvarje beröring med hvarandra. De svarta äro påfligt sinnade, de hvita hylla den nya ordningen. De svarta äro till den grad stränga härvidlag, att en person af deras parti, som en enda gång visat sig i en hvits salong, aldrig mer mottages i deras krets. En ung portugisisk diplomat beklagade sig för oss öfver dessa förhållanden, som uppreste en oöfverstiglig skiljemur mellan ambassaderna hos påfven och hos kung Umberto. Detta tillstånd tycks komma att alltjämt fortgå, emedan påfven framhärdar uti att betrakta sig som fånge i Vatikanen, intill dess han återfår sin världsliga makt. I själfva verket lämna hans fiender honom fullkomlig frihet, och hans prästerskap vandrar omkring på alla Roms gator i lika stort antal som förut.

En ung norsk baron Wedel-Jarlsberg har nyligen jämte fru i Rom öfvergått till den katolska läran, hvilket haft till följd, att han förlorat sin plats såsom kammarjunkare i kung Oscars hof, en omständighet, som han sedan åberopat som en merit inför sina nya trosförvanter. Uppoffringen var för öfrigt icke så stor.

Jag var och hälsade på Ibsen, som varit min jurykamrat vid 1871 års Wienerutställning. Sedan några år är han bosatt i Rom. Han har fetmat och fått en hög ansiktsfärg. På min fråga, hvarför han ej lät uppfostra sin son i Norge, svarade han: »Emedan han öfverallt annorstädes kan föra ett angenämare lif än där.» Ibsen beklagade sig öfver Lindstrand, hvilken kungen vid prinsarnas besök i Rom hade delgifvit sin önskan, att han skulle skaffa dem tillfälle att sammanträffa med I. L. bjöd dock icke skalden till sin middag utan blott att efteråt komma och dricka en kopp te. Ibsen lät svara, att han aldrig drack te. Prinsarna inbjödo honom sedan till middag dagen därpå.

En af mina bordsgrannar, som länge varit bosatt i Rom och som tycktes väl känna till konstförhållandena här, Miss Campbell, rådde mig att besöka Tantardinis atelier, hvilken konstnär hon anser vara Italiens främste bildhuggare. Jag gjorde också denne artist min visit och blef vänligt mottagen. T. är en särdeles vacker karl med ett öppet och sympatiskt utseende. Han visade mig en »Susanna i badet», »Dantes Beatrice», »David färdig att slunga stenen», allt utfördt med känsla och skicklighet. Jag besökte äfven hans medtäflare Monteverde, en gammal bekantskap från Paris, där han vid 1866 års utställning fick guldmedaljen för ett grafmonument. Artisten hade nyligen förlorat en tjuguårig son. Han har låtit åt sig uppföra ett ståtligt hus, inrymmande stora atelierer, fulla af statyer och grafmonument. Det är en för bildhuggarna mycket förmånlig vana man har i Italien att hedra de aflidnas minne med marmorbilder, hvilka uppställas på Campo Santo och för eftervärlden komma att framställa ett galleri af tidsskedets konst. De rika vända sig till Monteverde, Tantardini m. fl.; mindre välförsedda börsar till andra, men på detta sätt skaffa de döda bröd åt de lefvande. Monteverde bevarar gipsafgjutningar af sina verk och lät mig se sin »Cristoffer Columbus som ung», »Vaccinens uppfinning», »Den sjuke Napoleon i sin liggstol» samt andra statyer af en realistisk uppfattning men utförda i enlighet med dagens smak. Tvenne kolossala figurer, ämnade för en grafvård, »Andakten och bönen», äro mycket fint uppfattade. I våra svenska

MONTEVERDE.

atelierer är inredningen långt mera blygsam och talangen ad hoc. Hos Nyström fattas högre lyftning, och han gör endast hvad man kallar borgerlig skulptur. Den unge konstnären Hammar är mera begåfvad. Jag såg hos honom en 13—14 års slaf återgifven med god känsla, men försedd med en väl starkt utvecklad mage och af en vulgär typ samt framställd med alltför mycken naturtrohet. I den plastiska konsten skall man undvika allt, som kan såra ögat. Akvarellisten Zorn, nu på genomresa i Rom, arbetade i Hammars atelier, och jag såg i hans portfölj åtskilliga studier från Spanien, utförda i en lokal färgton samt med kraftig och skicklig pensel, men där fattades distinktion. Kronberg fann jag sysselsatt med att afsluta en allegorisk figur, föreställande sommaren samt målad på längden å en mycket smal duk. Kompositionen är vacker, men hudfärgen hållen i en gul och enformig ton samt konturerna för torra. Jag rådde artisten att åtminstone ge fingerspetsar och öronsnibbar en mera rosig färgton, sådan den brukar vara hos unga, friska flickor. Han visade mig äfven skissen till »Hösten», framställd af en backant med en tiger vid sina fötter, som utmärkte sig genom en förtjusande färg.

En annan målare, Pauli, hade på sitt staffli också en naken kvinna, »Våren», en komposition utan originalitet, men bra tecknad. Skånberg målar utsikter från Venedig i fin och läcker färg; kanske fattas där värme och äro de väl flyktigt behandlade. Själf är han en liten puckelryggig man, mycket belåten med sin egen person och i hvilken damerna äro alldeles betagna. Han har nyligen gift sig med en storväxt, ung och vacker flicka, dotter till en svensk godsägare.

Den stora skara utländska artister, som förr lefde ständigt i Rom, har betydligt förminskats. Dagens ryktbarheter föredraga vistelsen i Paris, där de lättare kunna fördelaktigt afyttra sina alster. Den moderna italienska konsten består framförallt af genretaflor i smått format, utförda med en mycket skicklig penselföring

samt efterhärmande i mer eller mindre mån Fortunys manér. Renässansens stora mästare tyckas inte utöfva något inflytande på det nuvarande målningssättet. Enahanda är förhållandet, kan man säga, med skulpturen, som med få undantag består uti genrebilder, eftersträfvande behagfullhet och finhet samt åsyftande framför allt att noggrant framställa detaljer i klädedräkten m. m. Sidenet, yllet, spetsarna äro till fullkomlighet återgifna. Det är icke mera plastisk konst utan industriell. Jag undantager dock mausoléer och grafvårdsskulptur.

En ciceron.

På grund af en utlyst täflan för uppförande af ett monument till Victor Emanuels minne voro mer än 350 olika förslag utställda till juryns och publikens bedömande. Bland dessa var det ett mycket litet antal, som hade den önskade monumentala karaktären eller ens sundt förnuft. Den, som tillerkänts 1:sta priset, Noda, har placerat kungens ryttarstaty högst upp på en triumfbåge, som befinner sig på en höjd, vid hvars fot 2 byggnadsflyglar, prydda med pelare, bilda en halfcirkel ungefär såsom framför Peterskyrkan. De flesta förslagen utmärka sig genom en afskyvärd smak, samtliga modeller hafva minst 2 meters höjd och äro utförda i gips.

Jag tror ej, att man kommer att definitivt stanna vid det förslag, som tilldelats första priset. Ofvannämnda modeller fyllde tre våningar i ett rymligt hus.

En afton infann sig L. Wrede hos oss. Han kom från Flo-

rens, där han varit och hälsat på Snoilsky. Han hade, sade han, erfarit en stor missräkning i Rom, som han finner vara långt ifrån hvad han föreställt sig i fråga om denna så mycket beprisade stad. Sina måltider intog W. hos sin f. d. kollega belgiske ministern van Loo i Rom. För oss däremot syntes vistelsen här full af tjusning och behag. Hvarje besök i ett konstgalleri, hvarje utflykt förskaffade oss en ny njutning. Härifrån undantager jag dock ett besök i katakomberna. Anblicken af dessa underjordiska gångar, en labyrint af enformiga grafvar, som man genomvandrar med ett ljus i handen, har ej mycket af intresse. Caracallas bad eller thermer äro däremot af alla ruiner de mest intressanta. Belägna på Monte Aventino med utsikt öfver Forum, gifva de en trogen bild af hvad som utgjort storheten och praktfullheten hos de offentliga byggnaderna i det forna Rom. Dessa ruiner voro ej ännu utgräfda vid mitt förra besök härstädes. Det är Napoleon III man har att tacka för igångsättandet af de gräfningsarbeten, hvilka ännu fortgå. Man ser här bad för de rika af bägge könen, allmänna bad, vänt-, toalett- och gymnastiksalar samt salar för diverse lekar m. m., allt beklädt med marmor och mosaik och prydt med statyer samt uppfördt i kollossala dimensioner, som man icke kan göra sig en föreställning om i vår tid. Vatikanens och Capitoliums vackra antikgallerier visa oss endast en helt ringa del af de mästerverk, som smyckade de offentliga byggnaderna i gamla Rom och hvilka ännu till största delen ligga betäckta af grus.

En afton sågo vi Colosseum i bengalisk belysning. Det var en egendomlig syn, dock icke jämförlig med anblicken af denna koloss vid dagsljus eller vid månsken. Under lediga stunder besökte jag konsthandlarnas bodar.

Rom lämnade vi den 13 april och hade till ressällskap i samma kupé en gammal fransyska gref:n Robercier, som, allt under det hon läste i sin bönbok, skrattade i mjugg åt det föga uppbyggliga samtal, hennes nevö, baron G. Pycke de Petaghem, en ung

mycket vacker belgier, förde med sin vän, attachén vid portugisiska legationen i Rom de Horta, en fet lätting, som anlände helt andfådd till stationen med sitt resgods, just som signalen ljöd för tågets afgång. Han lyckades dock hejda tåget genom att upp-

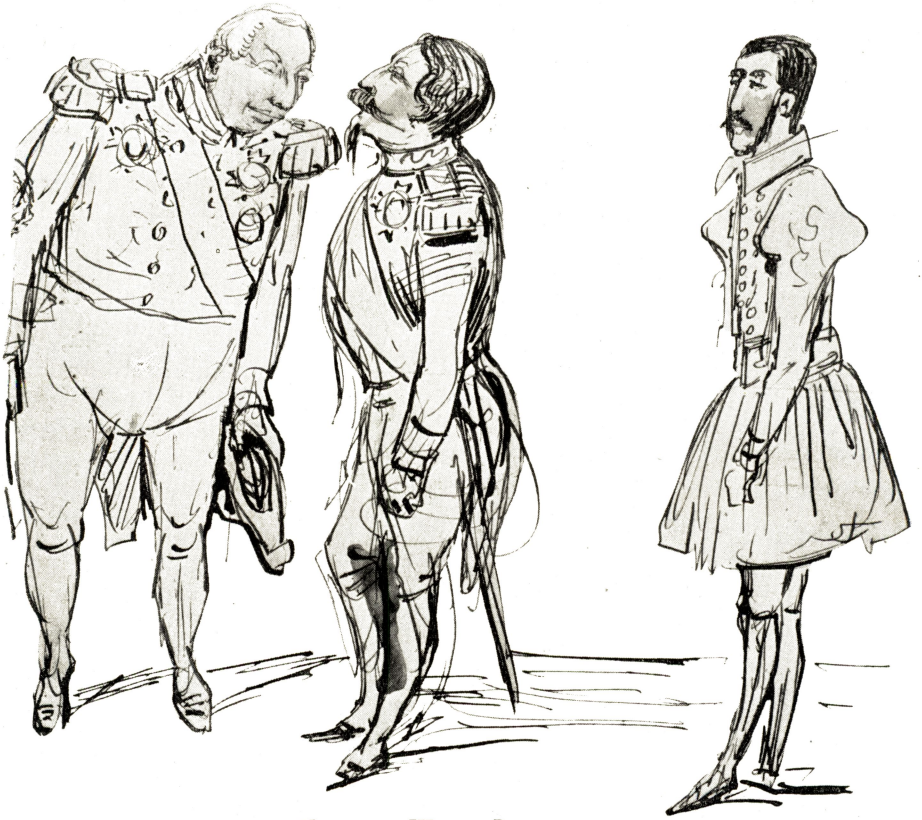

Napoleon III och Rothschild.

visa ett paket, som han påstod innehålla viktiga depescher, ehuru han sedan erkände för oss, att det endast innehöll en låda cigaretter för hans eget behof. Som han nödgats tidigt stiga upp efter att sent hafva gått till hvila, dröjde det ej länge, innan diplomaten insomnade, och hans kamrat inledde nu konversation med mina damer. De båda herrarna hade tillbragt vintern i Rom och invigde oss i dess mondäna skvallerkrönika. Båda till-

hörde i politiken de svarta, d. v. s. voro påfligt sinnade samt absolut okunniga om hvad som tilldrog sig i det motsatta lägret.

I Florens, dit vi anlände på aftonen, togo vi alla in på Grand hôtel de la Paix. Från den balkong, som tillhörde vår våning, hade vi utsikt öfver Arno med dess kajer, belysta af den nedgående solen, och vi fingo härigenom från första stund ett fördelaktigt intryck af staden.

HORTA OCH PYCKE DE PETAGHEM.

Vårt första besök gällde Piazza della Signoria, dit vi begåfvo oss genaste vägen. Det var torgdag, och mycket lif rådde öfverallt. Gatorna, som ledde till Piazzan, voro så belamrade med landtfolk, att vi måste armbåga oss igenom folkmassan för att komma fram. Alla dessa människor stodo där och pratade i allsköns lugn om sina enskilda angelägenheter på de hvita stenplattor, hvarmed hela staden är belagd. Den snygghet och välmåga, som härskar öfverallt i Florens, slår en genast, helst när man anländer från södra Italien, där osnyggheten blifvit till ett ordspråk. Hvad beträffar Piazza della Signoria, så ger den vid denna tidiga timme en föreställning om hvad ett forntida Forum torde hafva varit. De palats, som omgifva densamma, de mästerverk, som pryda den, och solljuset, som belyser den, bilda en så

egenartad och tillika så imponerande tafla, att sedan man en gång sett den, förgäter man den aldrig. Till vänster har man Palazzo Vecchio, som är uppfördt i en allvarlig stil och som stammar från 13:e århundradet samt ännu i dag skulle vara i stånd att motstå en belägring. Vid beträdandet af dess gård blir man dock slagen af

FLORENS.

den glada och eleganta anblick, som möter en och bildar en motsats till dess allvarliga yttre. En lätt pelargång omgifver byggnaden, genom hvilken man förmedelst en bred trappa till vänster kommer in i stora konseljsalen. Taket och freskerna, som pryda denna sal, äro af Vasari och framställa Florens' krigiska stordåd. De två hundrades sal och de salar, som följa på denna, äro dekorerade af Salviati, kapellet af Ghirlandajo. Framför palatset står en kolossal grupp föreställande Herkules och Cacus af Bandinelli samt en fontän med en 6 meter hög Neptunus, omgifven af förtju-

sande statyer i brons. Helt nära befinner sig Cosimo I:s ryttarstaty af Giovanni da Bologna samt Palazzo Uguccione, som stammar från 16:e seklet. Midt framför ligger Loggia dei Lanzi. I denna härliga pelarhall får man skåda Giovanni da Bolognas mästerverk »Sabinskornas bortröfvande» och »Herkules besegrande en centaur», »Den döende Ajax», Cellinis ryktbara staty »Perseus» i brons, hvars piedestal är prydd med statyetter och som bjuder på en utomordentlig rikedom af detaljer men är af en utsökt smak. Slutligen finns här en vacker »Judith» af Donatello samt den mera moderna gruppen af Fedi, föreställande Polyxenes bortröfvande. Hvilken skillnad är det ej mellan att beundra dessa mästerverk så till sägandes i det fria och omgifna af vackra arkitektoniska linjer än att se dem magasinerade och systematiskt uppställda i museisalar.

Vi besågo äfven dômen med sin vackra kupol, som är högre än Peterskyrkans, och hvars inre är belagdt med svart, hvit och grön marmor, men hvars fasad är ofullbordad. I andra ändan af kyrkan reser sig kampanilen, Giottos beundransvärda verk, äfven detta beklädt med marmor i skiftande färger och som liksom dômen på utsidorna har basreliefer och bildhuggeriarbeten af Pisano, Luca della Robbia och andra kända konstnärer. I det till formen åttkantiga baptisteriet, som antages härröra från sjunde seklet, befinna sig de berömda bronsportarna ciselerade af A. Pisano och Ghiberti, mästerverk i fråga om smak, teckning och komposition. Porten midt för dômen är den märkligaste; den framställer skapelsen och tilldragelser ur gamla testementet samt anses vara Ghibertis förnämsta verk. Michelangelo sade, att den förtjänte att vara himmelrikets port. Dômen innehåller mausoléer, skulpturer och taflor, bland andra en ofullbordad Pietà af Michelangelo. Åt guiderna och Baedecker öfverlämnar jag omsorgen att beskrifva de olika kyrkorna i Florens och åtnöjer mig med att omnämna sakristian i S. Lorenzo, Michelangelos verk, hvilken innehåller

de statyer, som bäst gifva en föreställning om denne ojämförlige mästares snille, »Giulio di Medicis' grafvård» med »Dagen och natten» därunder samt »Lorenzo di Medicis» jämte »Morgonrodnaden och aftonskymningen», slutligen »Madonnan med barnet», den sistnämnda ofullbordad. Den, som ej sett dessa beundransvärda verk, skall icke vara i stånd att göra sig en riktig föreställning om Michelangelo.

Uffizigalleriet stöter intill Palazzo Vechio. Där finner man uti en åttkantig sal, »la Tribuna», ett urval af särskildt ryktbara mästerverk i bildhuggarkonst, såsom »Venus di Medici,» »Brottarna», »Den dansande faunen», »Skärsliparen» samt äfven berömda taflor: »Johannes Döparen», »Madonnan med steglitsan» samt »La Fornarina» af Raphael, »Kristusbarnets tillbedjan» samt »Johannes Döparens hufvud på ett fat» af Corregio, Tizians »Venus» m. fl. Uti Palazzo Pitti får man se »Leo X» och »Madonna della sedia» af Raphael, Murillos »Madonna» samt »Bebådelsen» af Andrea del Sarto.

Vi besågo äfven det intressanta galleriet i Akademien för de sköna konsterna samt slutligen Nationalmuseum, som innehåller dyrbara föremål i majolika, bergkristall, elfenben, ambra m. m. och vackra bronser, såsom en David, en Johannes af Donatello, gobeliner, emaljer m. m. En promenad till San Miniato medför ett dubbelt behag, en beundransvärd utsikt öfver Florens med omgifningar samt ett besök i den intressanta kyrkan af samma namn. Uppfördt på en höjd och med en storartad belägenhet är detta tempel af en ädel och elegant arkitektur. Ehuru härjadt af tiden har det ännu mycket vackert att uppvisa, såsom en predikstol af marmor med intressanta basreliefer. Kapellet till vänster innesluter prydnader af della Robbia. Härjämte finns här en underjordisk kyrka, uppburen af 38 marmorpelare.

Cascineparken, som ligger på Arnoflodens högra strand, utgör den finare världens samlingsplats. Vagnar af alla slag korsa hvar-

andra i denna vackra parks breda alléer, där man finner svalka i skuggan under de stora träden. Vi fingo här skåda ett spann af 16 hästar, tillhörande en amerikan bosatt i Florens, som själf kör sina springare. För hvarje gång måste han emellertid betala plikt, emedan gällande ordningsstadgar förbjuda begagnandet af fler än 4 hästar samtidigt.

Boboliträdgården, som stöter intill det stolta Palazzo Pitti, är ljuflig att besöka, i synnerhet då man kommer från konstsamlingarna med hufvudet fullproppadt af bilder och känner behof af att samla tankarna, under det man samtidigt njuter af den härliga grönskan. Denna trädgård anses vara en af de vackraste i Italien. Från toppen af en kulle har man en vidsträckt utsikt öfver Florens.

En dag besökte vi Fiesole, beläget på höjden midt emot San Miniato, och kyrkan San Domenico, ett f. d. dominikanerkloster. Vägen inramad af trädgårdsmurar stiger i sicksack förbi villor, inbäddade i orangelundar och sällsynta blomstergrupper. Förfriskningar intogos på hotellets terass, hvarifrån man njuter af utsikten öfver Florens. Fiesole, fordom en blomstrande etruskisk stad, är numera endast en torftig by, som tillverkar korgar och halmhattar. Med de föremål man här vid gräfningar funnit i jorden har bildats ett litet museum, men vi hindrades af den starka värmen att gå och besöka detsamma. Katedralen eller basilikan var under reparation.

Louis Wrede uppenbarade sig åter här. Han bodde hos paret Snoilsky, som hyrt en villa tillhörig en målare nu på resa. De lefde här för sig själfva, undvikande all beröring med svenskar samt sysselsatta med författande hvar och en på sitt håll, afvaktande att man skulle hinna glömma bort deras flykt från fädernesländet.

Vid table d'hôten upptäckte jag i min bordsgranne en bekant till pastor Puaux, som liksom vi var på resa i Italien jämte sin

man och dotter, M:me Henzay från Havre, en mycket musikalisk dam. Efter att hafva gjort våra uppköp i konstbodarna togo vi farväl af den vackra staden Florens och styrde genom ett leende och bördigt landskap vår färd till Venedig.

Den 21 april voro vi i Bologna, där vi stannade i 2 dagar uti ett f. d. palats, nu hotell Brune, som med sina rymliga korridorer och höga rum beredde oss en behaglig svalka. Efter middagen gjorde vi en promenad i staden, som är mycket originell med sina arkader, under hvilka Bolognas invånare cirkulera. Kvinnorna bära på hufvudet en svart slöja, som omsluter hals och axlar; de äro nästan alla vackra. Aftonen är promenadtiden, och för den stunden på dagen pynta sig alla. Stora torget prydes af en vacker springbrunn med en staty af Neptunus, som står där stolt med treudden i sin hand. Rundt omkring har man åldriga byggnader erinrande om medeltiden och midt emot sig S:t Petronius' kyrka, till stilen halft romansk, halft götisk men mycket imponerande. Vi besågo den i detalj dagen därpå, liksom Akademien för de sköna konsterna, som utom en mängd dukar härrörande från Bolognerskolan har att uppvisa S:ta Caterinas giftermål och S:ta Cecilia af Raphael, Guido Renis madonna, taflor af Guercino, Perugino och Domenichino m. fl.

I Bologna.

Till Venedig anlände vi den 22 april kl. 11 på aftonen. En gondol förde oss till vårt hotell, beläget vid Canale grande, genom flera kanaler, helt öde vid denna timma på dygnet. Ankomsten till Venedig, då allting slumrar och tystnaden endast afbrytes genom årornas plaskande samt gondolierernas rop, när de svänga om hörnet till en ny kanal, inger främlingen en förut aldrig erfaren känsla. Denna svarta farkost, som hemlighetsfullt smyger sig fram i de trånga kanalerna mellan mörka palats, där intet ljus kan skönjas, påminner om en likkista, förande till den sista hvilan.

En gondolier.

Rum hade vi beställt på hotell Luna, men de vette åt en mörk kanal, och vi utbytte dem dagen därpå mot gladare gemak. Innan vi ånyo började våra besök i kyrkor och tafvelgallerier, och då Rom och Florens i detta hänseende för tillfället mättat oss, ville vi taga en allmän öfversikt af Venedigs belägenhet samt dess palats och monument. En dylik promenad torde ingenstädes i världen vara behagligare än här. Bekvämt utsträckt i gondolen samt skyddad mot solen kan man tillbringa timmar med att njuta af det helt nya skådespel, som nu erbjuda sig för ögat. En intelligent gondolier meddelade oss i förbifarten de präktiga palatsens och minnesmärkenas namn och historia samt lät oss därvid gärna höra sin personliga uppfattning och visade sig stolt öfver den forna

republikens ärorika dagar. Själf hade han tjänat under den provisoriska republiken[1] och tycktes endast måttligt uppskatta lyckan att tillhöra italienska kungariket.

Venedigs gondolierer bilda ett skrå, som har sina lagar och reglementen; gondolen är deras egen tillhörighet, också omhulda

En gondolfärd.

de den kärleksfullt liksom araben sin häst. En ny gondol kostar 1,000—1,200 frs. och utgör vid sitt första framträdande ett mästerverk af elegans och smak. Förens behagfulla linjer, båtens alla proportioner äro förtjusande att skåda. Man har brukat jämföra dem med en vacker och smärt ung flickas. Så småningom förändras dock deras former, och liksom kvinnan förlora de sin vårliga friskhet, kroppen sväller ut, musklerna slappas, linjerna

[1] Republiken utropades i Venedig 1848, men redan i augusti 1849 eröfrades staden af österrikarna.

krökas, sist inträder ålderdomen med all sin skröplighet. Vi deltogo i en nattlig fest med illumination, sång och musik på Canale grande och fingo se flera hundra gondoler röra sig och glida fram mellan hvarandra utan att någonsin stöta ihop. Ingenting kan jämföras med den skicklighet, hvarmed gondolieren sköter sin åra. Musiken, som hade sin plats å en större däckad båt, prydd med en myckenhet lyktor, bildade ett centrum, omkring hvilket massan af gondoler kretsade. Palatsen å ömse sidor af kanalen voro rikt upplysta af bengaliska eldar och fyrverkeripjäser. Det härligaste månsken bildade med sitt milda och harmoniska ljus en kontrast mot all denna rörelse. En sådan fest skulle ej kunna gifvas på något annat ställe än i Venedig.

Vår rundresa till lands började med S. Marcos torg och kyrka. Detta tempel liknar ingenting annat i Europa, och dess arkitektur är synnerligen harmonisk, samtidigt som de rika mosaikarbeten på guldgrund, hvilka pryda fasaden, gifva åt detsamma ett utomordentligt praktfullt utseende. Det förefaller som en lefvande protest mot de stränga läror och den mystik, som medföljde kristendomen, hvars tempel också mer eller mindre bära prägel häraf uti sin arkitektur. Här åter är allting lysande och gladt, allt inbjuder till fest. Arkitekturen i dogernas palats är äfven originell och af en egenartad stil. Det förefaller likväl så fullkomligt och så väl afpassadt för den plats det upptager, att man ej skulle kunna tänka sig någon annan byggnad, som vore mer i stånd att framhålla Venedigs forna prakt. Den inre gården är utomordentligt ståtlig och af en otrolig rikedom på detaljer. Man stiger upp för jättarnas trappa och träder in uti en praktfullt dekorerad sal, där Tintoretto och Paolo Veronese hafva slösat med sin talang. Det fordras verkligen dessa stora mästares oefterhärmliga färgrikedom, för att deras verk skall kunna lysa midt bland de förgyllningar och den brokiga marmor, hvarmed salarna äro med öfverdådig prakt betäckta. De flesta af de stora dukarna framställa

händelser ur Venedigs historia, men man får äfven tillfälle beundra andra taflor, såsom Europas bortförande, Paolo Veroneses mästerverk.

Vid vår återkomst en dag till hotellet funno vi Louis Wrede, som där tagit in, väl vetande hvar han skulle träffa oss. Detta

Venedig.

sammanträffande gladde mig endast delvis, emedan min väns fåfänga och talträngdhet alltjämt ökas med åren och snart blefvo mig outhärdliga. För att därför undvika nöjet af att alltför mycket behöfva sällskapa med honom beslöt jag att redan tidigt på morgonen gå ut med min färglåda och skizzbok i fickan och ensam utforska staden samt stanna för att rita eller måla, när jag kände lust därtill. Sålunda fick jag en samling studier, som för mig

utgöra ett dyrbart minne från de behagliga dagar jag tillbragte i Venedig, hvars mest pittoreska punkter jag tror mig hafva besökt. Våra promenader i gondol ställdes ofta åt lagunerna till. Vi sågo äfven Lido och Giardino pubblico. Venedigs klimat är ljumt, behagligt, färgtonen fin, harmonisk, lifvet där lätt att lefva.

Under en promenad på Piazzettan mötte jag Louise Liljencrantz med dotter. Vi gingo att äta glace tillsammans på S. Marcoplatsen samt åhöra militärmusiken. Efter kl. 8 e. m. är det fullt med folk under arkaderna och framför de många kaféerna, hvars bord breda ut sig på torget. Hvarje morgon komma skaror af dufvor för att plocka upp smulor från föregående dag eller den föda turisterna bjuda dem, och som de taga ur deras händer.

Konstakademien är ett gammalt palats, inrymmande ett urval mästerverk ur den venetianska och andra italienska skolor. Bland alla de dukar man samlat här nämner jag särskildt Paolo Veroneses »Jesus hos Levi» och »Madonnan och helgonen», »Äktenskapsbryterskan» af Tintoretto, »Fiskaren, som öfverlämnar ringen till Dogen» af Bordone, präktiga porträtt af Tizian och Paolo Veronese m. fl., hvilka på besökaren göra ett fortlefvande intryck. Man finner äfven andra dyrbara verk af venetianska skolan uti kyrkorna och några enskilda palats. Uti den rika jesuiterkyrkan ser man en vacker himmelsfärd af Tintoretto och en Santa Maria dei Frati, en madonna af Bellini samt monument uppförda till minne af Tizian och Canova, det sistnämnda efter konstnärens egen ganska svaga teckning. Ett af Venedigs rikaste palats, Palazzo Giovanelli, hyser taflor af Tintoretto, Tizian och Paolo Veronese. Jag besökte samlingarna i arsenalen, där man förvarar modeller till de forna dogernas gondoler samt de fartyg, som förde till fjärran länder deras berömmelse, jämte vapen samt andra historiska minnen, bland annat ett säkerhetsbälte, ett försiktighetsmått, hvaraf svartsjuka äkta män betjänade sig gentemot sina hustrur, innan de begåfvo sig på resa.

Emedan jag tillbringade en stor del af tiden med målning eller teckning, fick jag under resan ingen ledighet till att föra anteckningar, och mitt dåliga minne hindrar mig att omtala alla de vackra ting, som tjusade mig den stund jag betraktade dem.

Den 3 maj stannade vi på vår färd till Comosjön några timmar i Brescia, där vi besågo katedralen. Samma afton anlände

Lecco.

vi till Lecco, pittoreskt beläget vid ändan af Comosjön. Vid denna årstid har säsongen ännu ej börjat, hvarför vi voro de första turisterna i hôtel d'Italie samt föremål för den vänligaste omvårdnad från värdinnans och hennes vackra dotters sida. Medan mina döttrar gjorde utflykter i trakten, tecknade jag från terassen, hvarifrån man har en vacker utsikt öfver sjön. Kl. 1 togo vi ångbåten och tillbragte flera timmar med att beundra sjöstränderna, ehuru vädret var kallt och obehagligt. På aftonen gingo vi i land i Bellagio, en utomordentligt vacker liten stad, belägen mellan två af denna sjös armar samt omgifven af på samma gång smäckra och djärft uppstigande berg. Kajerna äro beklädda med

hus, som hafva arkader, där det idkas handel med alstren af ortens industri, föremål af olivträ samt täcken och tyger af siden.

Bland de ståtliga hotell, som här erbjödo de resande härbärge, utvalde vi ett, beläget utanför staden på den höjd, hvarifrån man har den bästa utsikt över denna, Villa Serbelloni, hvars terasser och trädgårdar äfvensom många utsiktspunkter med rätta äro berömda. Villan tillhör en markisinna, som, då hon funnit den för

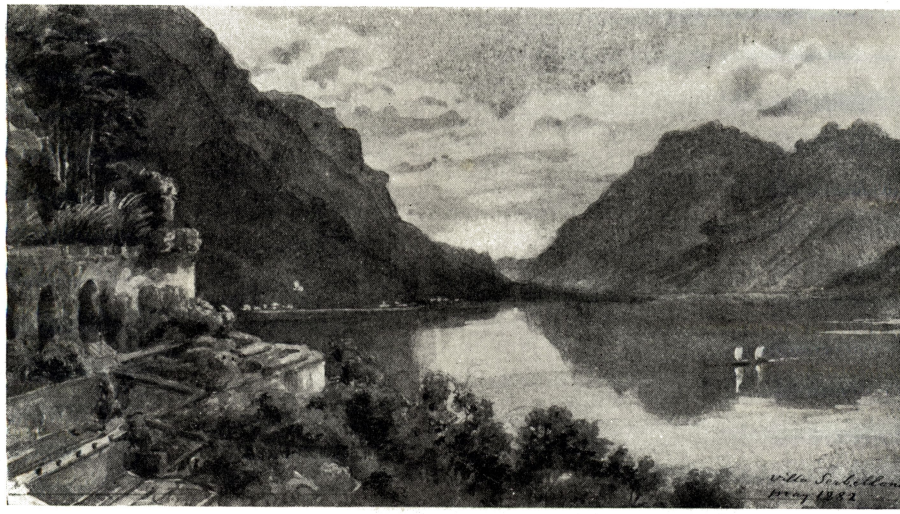

VILLA SERBELLONI.

dyrbar att underhålla, hyrde ut den på 20 år till värden på hôtel Grande Bretagne, äfven beläget i Bellagio. Villa Serbellonis park och dess trädgårdar äro vidsträckta, de nå ända till sjön och äro väl underhållna. Aloëträd, palmer, kaktus, klippor, bevuxna med rosor i tusental samt träd från norden och södern, härligt skuggade sittplatser, men framförallt den präktiga utsikten öfver de vackra omgifningarna göra denna villa till en af de angenämaste vistelseorter man gärna kan tänka sig. Det i hotellet samlade sällskapet bestod af några milanesiska och engelska familjer samt en ung, vacker 19-årig ryska, dotter till en konsul och född i Montenegro. Hon hade nyligen ingått giftermål också

med en konsul, som strax efter bröllopet lämnat henne i Bellagio, under det han i S:t Petersburg sökte skaffa sig en fördelaktig syssla. Fru Yonine hade den äkta orientaliska typen, stora smala ögon, matt, något olivfärgad hy, hvita tänder framglänsande mellan röda läppar samt en förtjusande växt. Min äldsta dotter blef

Roddare på Comosjön.

snart bekant med henne och lyckades genombryta den mur af otillgänglig tillbakadragenhet, hvarmed den unga damen omgaf sig. Ett album, som hon visade oss, innehöll hela den furstliga montenegrinska familjens porträtt i landets pittoreska drakter.

I Venedig hade vi redan sammanträffat med en ryska i liknande ställning, gref:n Corveto med sina 2 små barn, som mannen installerat på hotell Luna, medan han själf var i Moskva. Den sistnämnda, en dam tillhörande stora världen, därtill vacker, hade dock icke fru Yonines medfödda grace, och hennes röst tycktes snarare tillhöra en man. För att nu återkomma till fru Y., så

hade hon hos en engelsk amatörmålare uppväckt en varm lidelse, och för att få tillfälle att ofta se henne kom han dagligen till Villa Serbellonis park under förevändning att där göra landskapsstudier. Han hade fåfängt flera gånger försökt att komma i samtal med den vackra ryskan, som stolt gick honom förbi utan att svara och som för att undvika hans försök till närmande snart fann sig tvungen att upphöra med sina promenader. Emedan jag själf gjorde studier i parken, blef jag bekant med denne engelsman, som tycktes vara en gentleman samt förståsigpåare i fråga om målning, men han vägrade att visa mig sina studier, hvilka troligen trots de artistiska tillbehör, med hvilka han alltid var belastad, färgskrin, staffli m. m., endast voro en förevändning. För resten var han en mycket vacker karl.

En annan engelsman jämte fru, med hvilka vi blefvo bekanta på hotellet, sade sig resa hvarje år alltsedan sitt giftermål för 20 år tillbaka. De hade besökt Indien, Orienten i hela dess utsträckning, Afrika, Amerika samt hela Europa och vistades endast 3 till 4 månader årligen på sitt gods i England, hvars adress de gåfvo oss tillika med en inbjudan att besöka dem. I fall de fortsätta sitt kringflackande, torde vi dock löpa stor fara att ej träffa dem hemma.

Om aftnarna kommo emellanåt kringresande artister till hotellet för att gifva föreställningar, bland andra en italiensk trollkonstnär och en sömngångerska. Den förstnämnde gjorde märkvärdiga konstgrepp men behandlade sina åhörare med en stötande förtrolighet. Så t. ex. då han, efter att af en vördnadsvärd amerikansk prelat hafva lånat dennes hatt och därur framdragit en hel utstyrsel för ett lindebarn, till det gamla paret med anledning häraf under fruns stora förtrytelse framförde sina lyckönskningar.

En händelse, som sedan inträffade och förstörde vår lugna och angenäma vistelse i Bellagio, var min yngsta dotters insjuknande i gulsot, hvilket kvarhöll min hustru en hel vecka här vid

hennes sida. En präktig doktor påskyndade emellertid hennes tillfrisknande, och vi kunde snart föra henne i rullstol omkring i parken.

Hvad mig beträffar, så tecknade jag eller målade akvareller i Bellagio och dess omgifningar. Mina damer gjorde utflykter, och vi besökte villorna Sommariva, Melzi och Carlotta, där vi sågo

En kringresande artist.

Thorvaldsens fris öfver Alexander den stores triumf samt Canovas Amor och Psyche. Allt lyste här med hvad vegetationen har ypperst att bjuda af härlighet och rikedom i fråga om buskar, blommor och frukter. Därtill kom läget vid den förtjusande Comosjöns stränder, ljufliga i åminnelse.

Bellagio lämnade vi den 15 maj och foro sjövägen till Como, hvarifrån tåget förde oss till Milano, dit vi framkommo samma afton kl. 9 och togo rum på hôtel Roma vid Corso Vittorio Emanuele i närheten af katedralen. Denna byggnad är uppförd i en gladare gotik, än hvad den stilen i allmänhet har att uppvisa.

Dess tusentals spiror och statyer i hvit marmor, hvilka afteckna sig mot det blå himlavalfvet, gifva åt dess yttre ett mera elegant än imponerande utseende, men templets inre erbjuder den kristne all den andakt och det särskildt mystiska, som följer med detta slags arkitektur. Katedralens omgifningar, som nu blifvit befriade från de små gränder, som belamrade platsen vid mitt förra besök, tillåta nu ögat att beskåda detta konstverk i hela dess glans, ensamt som det är i sitt slag. Ståtliga passager, öfvertäckta med glas, leda till kaféer, restauranger och lyxbutiker samt erbjuda allmänheten en angenäm promenad och mötesplats.

Milano är en rik och elegant stad, där lifvet är lätt och behagligt. Vi gingo att i S:ta Maria kloster se de illa åtgångna kvarlefvorna af Leonardo da Vincis berömda fresk. I Breramuseet bevaras en vacker studie, återgifvande Kristi hufvud och målad al fresco, som ger en idé om hvad originalmålningen ursprungligen varit. Bland andra värdefulla mästerverk, som man äfven beundrar i detta museum, vill jag nämna »Madonnans giftermål» af Raphael, »En madonna» af Bernardino Luini, »Den döende munken» af Velasquez, van Dycks »Madonna och S:t Augustinus» m. fl. Ambrosianska biblioteket äger äfven ett intressant tafvelgalleri, bland hvars skatter bör i främsta rummet sättas Tizians »Herdarnas tillbedjan» och hans »Heliga familj», Giorgiones dito, 2 präktiga porträtt af Leonardo samt en dyrbar samling teckningar af denne mästare eller hans skola.

Från Milano foro vi den 18 och begåfvo oss öfver Arona och Lago Maggiore till Pallanza, en vacker liten stad med arkader längs hamnen. Vi togo in på Grand hôtel Pallanza, liggande helt nära staden med en storartad belägenhet. Dess inre gård, belyst ofvanifrån medelst en ofantlig lykta, utgör för hotellets gäster en behaglig samlingssal. Vi råkade här några svenskar, bland andra en ung bröstsjuk grefve Wachtmeister, dennes tyska fästmö och hennes fader, typen för en pommersk jägare och landtjunkare, därtill

mycket döf. Han hade anländt hit för att sköta om sin på hotellet svårt insjuknade hustru samt jämväl vaka öfver dottern. Jag genomströfvade såsom vanligt Pallanza och dess omgifningar med mitt album i fickan, och under det mina damer gjorde en utflykt till Isola Bella, utförde jag teckningar och studier.

Lago Maggiore är allvarligare än Lago di Como men enligt min åsikt ej så behaglig att bo vid som den senare. Vi skaffade

Simplon.

oss en vagn till Brieg och foro genom Simplonpasset till Schweiz, lämnande Pallanza den 21 sept. Först reste vi genom ett leende landskap och stannade för att intaga middag i Domo d'Ossola, beläget vid foten af Simplon. Vägen stiger nu och blir mer och mer brant, trakten samtidigt alltmer storartad men äfven vild. Här och där synas snöfläckar vid vägkanten, rundt omkring bergspetsar och glaciärer. Vid 7-tiden på aftonen anlände vi till hotellet och byn Simplon, som består af en pittoresk samling landthus med tak, medelst stora stenar skyddade mot snöstormarna och där all växtlighet upphör.

Sedan vi ordentligt hvilat ut, intogo vi morgonen därpå ånyo våra platser i vagnen och fortsatte under 2—3 timmar uppstigandet uppför en ännu mera dyster och vild väg, än den vi följt föregående dag. Här och hvar sågs ett hus, det enda tecken till närvaro af människor i dessa för öfrigt öde trakter.

Innan nerfärden begynner, löper vägen fram under ett långsträckt klipphvalf och vid randen af ett fruktansvärdt bråddjup samt så nära detta, att hjulen på vår vagn endast befunno sig på några centimeters afstånd från detsamma. Detta vägstycke är på vintern till följd af snön och stormarna ytterligt farligt för resande, och olyckshändelserna äro här mycket talrika.

När man nalkas foten af Simplon och växtligheten åter vidtar, får landskapet mera glädtighet och behag, ehuru det dock bibehåller hela sin storartade och pittoreska karaktär. Wallisalperna, hvilka begränsa dalen, som ligger framför oss grön och beströdd med byar, de vackra granskogarna på sidan om den i sicksack löpande vägen, allt bidrager att åter upplifva det af det nyligen genomresta landskapet fördystrade sinnet.

Till Brieg ankommo vi vid 2-tiden och foro vidare kl. 4 för att taga nattkvarter i Lausanne. Genom min tankspriddhet var jag nära att förorsaka, att vi kommit för sent till tåget. Jag hade nämligen börjat teckna af ett gammalt hus med dubbla yttre gallerier, som tillhörde baron Stockalper, ättling af en berömd släkt i Wallis, och glömde härunder bort tiden samt anlände till hotellet, just som omnibusen med de andra resandena och våra saker farit af till stationen. Min hustru och mina döttrar visste i sin oro ej hvad de skulle taga sig till. Lyckligtvis fanns det en omnibus till, och då tåget dessutom var försenadt, kommo vi fram i tid. Vi följde Genèvesjöns månbelysta stränder och anlände kl. 11 på aftonen till hotell Gibbon i Lausanne, hvarifrån vi foro morgonen därpå den 23 maj samt framkommo samma

dag till min bror på Vigner, där vi hade glädjen råka min sonhustru Ebba och hennes 2 barn.

Vi tillbragte här 8 fridfulla dagar utan andra förströelser än några middagsbjudningar hos mina släktingar. Jag besökte äfven konstutställningen i Neuchâtel och häpnade öfver den stora mängd konstnärer, som denna lilla landsända frambringar. Visserligen såg jag icke några stora konstverk men mycket aktningsvärda arbeten, och på museum återfann jag Leopold Roberts stora taflor, bland andra »Greken, som slipar sin dolk på Athens ruiner», ett mycket vackert konstverk tillhörigt grefve Guillaume de Pourtalès och som illa skadadt vid en eldsvåda nyligen blifvit skickligt restaureradt.

Den 30 maj foro vi med aftontåget till Paris, dit vi anlände kl. 6 följande morgon samt togo in på hôtel du Helder, där vi sedan bodde 14 dagar och förde en mycket angenäm tillvaro. Vårt första besök gällde Salongen, som i år syntes mig ganska lyckad utan att dock kunna uppvisa något konstverk af första ordningen.

Puvis de Chavannes' väldiga allegoriska dukar, som tilldelats stora priset, äro vackra och förnäma konstalster, hållna i en mycket nykter färgton, men lämna åskådaren ganska kall. Jag lade bland andra taflor särskildt märke till »Bastiljplatsen», en stor duk med figurer, målad af Boggs, samt »Fader Jacques» af Bastien Lepage, en ung, mycket originell målare, tillhörande realisterna och som fått många efterapare. Han ägnar synnerlig omsorg åt den del af taflan, på hvilken han särskildt vill draga uppmärksamheten, och detta alltför mycket på bekostnad af det öfriga, som han lämnar i ett tillstånd af utkast. Bland landskapen beundrade jag en »Oktoberafton» af Emile Adan och bland porträtt Henners och Bonnats samt några förtjusande flickhufvud af Chaplin. De skandinaviska artisterna äro ganska fördelaktigt representerade af Wahlbergs månskensstycke, ett dito af Smith-Hald,

Edelfelts »Gudstjänst vid hafsstranden», Hagborgs »Potatisskörd», fröken Löwstädts »Fiskarhustru» och Salmsons »Första nattvardsgång». Det öfriga förbigår jag, hänvisande till Salongens katalog, sammaledes gör jag med Louvre- och Luxenbourggallerierna. En särskild, af en utvald grupp målare öppnad utställning vid rue de Sèze lockade många konstälskare. Där fanns endast ett trettiotal taflor men målade af Gérôme, Alma Tadema, Stevens, Israels, Millais, Knaus, Baudry, Dupré, Wahlberg, Bogoljubow m. fl. En annan mäktig dragningskraft utgjorde panoramat öfver slaget vid Champigny, måladt med anmärkningsvärd talang af Neuville och Detaille.

Bogoljubow.

I baron Gustaf Cederströms sällskap besökte jag Meissoniers, Detailles och Munkacsys atelierer. Den sistnämnde har i likhet med de förra åt sig låtit uppföra en präktig byggnad, möblerad med stor lyx i renaissansstil, och har mottagning hvarje torsdag i sina salonger, där frun, af ungersk börd liksom han, på ett utmärkt sätt utöfvar värdskapet bland de talrika gästerna af alla nationaliteter. M. visade mig den tafla han för närvarande håller på med, en stor »Kristus på korset, omgifven af de två ogärningsmännen». Hans färg är af stor kraft; man skulle kunna taga taflan för en Rembrandt. Frälsarens hufvud hade däremot ingenting gudomligt. Den framstående konstnären är föremål för af-

und från sina franska medbröders sida, hvilka nekat att taga mot hans »Kristus inför Pilatus», som inlämnades 2 dagar för sent till utställningen. Meissonier är sysselsatt med att måla en »Venetianare, iklädd röd dräkt, som kurtiserar en musicerande dam». Det är nu 3 år, som han hållit på med denna lilla tafla utan att någon-

G. Cederström.

sin blifva nöjd därmed, medan han under den tiden lätt skulle medhunnit måla åtskilliga ryttare med tillhörande hästar samt militära ämnen, ett område å hvilket ingen förmår göra honom främsta platsen stridig.

Detaille är en ung, trettioårig, mycket elegant och välväxt man; han tycks äga den bästa ton och förstår att föra ett samtal med mycket behag. Hans atelier är typisk för en bataljmålare. Väggarna äro betäckta med rustningar, brösthamesk och krigiska hufvudbonader från alla tidehvarf och nationer. För närvarande

hade han på sitt staffli en reproduktion i litet format af en del af Champigny-panoramat.

Cederström fortsätter att måla ämnen från Carl XII:s tid men hinner aldrig upp den tafla, »Carl XII:s likfärd», som på sista världsutställningen förskaffade honom en medalj. Hans färg är måhända mindre sotig än förut, men idéerna fattas och uttrycket i hans ansikten är svagt. Hans tafla på årets salong, »Militärer i inkvartering», vinner föga bifall, och hans motgång i Stockholm i fråga om »Stures mord», som kungen vägrade mottaga på museum, har gjort honom bitter, ty denne målare är mycket ömtålig.

Vi lunchade tillsammans jämte Wahlberg hos Pirre Horn, som gift sig i Paris med en baronessa Haber och som efter kaffet bad oss värdera några familjeporträtt, af hvilka hans syster fru Toll yrkar att erhålla sin andel i klingande mynt.

Reuterskiölds bjödo oss på en präktig middag uti sitt vackra hus i närheten af Parc Monceau. Wahlberg var äfven där. Ett förskräckligt oväder med häftigt skyfall bröt ut vid vår affärd. Det tycktes omöjligt att få något åkdon trots alla försök. Slutligen kom händelsevis en vagn, som i ursinnig fart förde oss till hotellet.

En dag lunchade vi, min dotter Augusta och jag, hos herrskapet de Villers, en familj, med hvilken vi på 1860 talet[1] mycket umgingos i Versailles. V. var då endast major. Sedan dess har han stigit till general och ordenssekreterare vid Hederslegionen, en befattning som republiken dock frântagit honom på grund af hans bonapartiska tänkesätt. Nu har han tagit afsked och är missnöjd. Frun är en smula poet och har skrifvit noveller i tidningarna samt en roman, »Hemlängtan», som hon förärade min dotter.

Tvenne gånger besökte jag min forne lärare Eugène Lami, nu 80-årig, men som alltjämt håller på att måla akvareller. Han

[1] Förf. var då militärattaché i Paris men bodde i Versailles.

har för att legitimera sin son gift sig på gamla dagar med sin mätress, en kvinna med intryckt näsa.

Liksom nästan alla mina gamla bekanta i Paris är Lami afvogt stämd mot republiken. Han är orléanist. Den ende jag

E. Lami.

råkade, som prisade det nuvarande tillståndet, var pastor Puaux, men så är han också gambettist.

Det faller af sig själf, att vi ofta besökte teatern, i synnerhet mina döttrar, hvilkas stora fröjd detta var. Vi sågo Judic i »Lili» på Variété, »M:me Caverlet» på Gymnase med Pasca och Lemercier, »Det borttappade fåret» på Palais Royal med Daubray, »En lustresa» på Vaudeville med Dupuis och Milher. Aktörerna äro så förträffliga, att man glömmer pjäsernas ringa värde och deras brist på moral.

Middagar intogo vi antingen på Lion d'Or, en mycket bekant restaurant invid vårt hotell, eller i Champs Elysées eller också i en särdeles god liten restaurant i hörnet af rue Royale och rue S:t Honoré, där mina döttrar alltid smorde sig med hummer och stora jordgubbar. Vi försökte äfven Diners de Paris till 5 fr. kuveret samt ett par ställen i Palais Royal. En dag ägnade vi åt Versailles, genomvandrade Boulogneskogen, besökte Notre Dame, Invaliddômen m. m. Jag förde min dotter Amelie till de zoologiska trädgårdarna, hvarifrån vi återvände genom den stora S:t Germain-boulevarden uppflugna på taket af en omnibus. Under vägen sågo vi några hundra studenter tåga förbi för att demonstrera med anledning af ett slagsmål, som nyligen ägt rum på en publik bal mellan dem och några soutenörer, en ganska ful historia för resten, som ändade med några studenters arrestering.

Härvarande svenskar och norrmän samlades på Grand hôtel för att med en bankett fira kungen och drottningens silfverbröllopsdag, därvid ministern Sibbern presiderade. Såsom representanter för konstnärerna deltogo häri endast Wahlberg och Smith-Hald. Kung Oscar är ej populär bland målarna och bildhuggarna, för hvilka han själf har föga sympati, sparande sina ynnestbevis åt sångare och musici.

Öfverste Staaff, min efterträdare som militärattaché, beklagar sig mycket öfver det sätt, på hvilket regeringen behandlat honom. Enär han hunnit pensionsåldern, har man anmodat honom att inlämna sin ansökan om afsked med majors pension. Han skulle emellertid vilja hafva en tilläggspension såsom militärattaché, en ynnest, som då skulle tillskapas enkom för honom. S. har gift sig för 2:a gången med en dotter till en fransk general med någon förmögenhet. Själf har han gjort af med sina pengar på litterära affärsföretag.

Paris lämnade vi den 14 juni, stannade 4 timmar i Köln, beskådade dômen och konstakademien samt anlände den 15 till

Hamburg, där vi tillbragte natten, samt fortsatte den 16 med båt från Lübeck till Köpenhamn och Malmö. I Stockholm stannade vi endast två dagar för att sedan slå oss ner för sommaren

C. J. Gerle.

på Montebello, som vi återfunno smyckadt med blommor och frisk grönska. Några besök af vänner till mina döttrar samt ett fiskeparti till Örsö i sällskap med auditör Stuart och hans son samt byråchefen Gerle, där allt var lyckadt utom fisken, som strejkade, åtföljdt af glada middagar hos Stuart och hos oss, voro de enda förströelserna under det lugna lifvet på Montebello. Jag sysselsatte mig med mina akvareller efter studier tagna under

italienska resan samt målade äfven bilder till fru Lenngrens dikter för att därmed pryda vår matsal.

Ehuru jag före afresan till Italien uttryckt min önskan att ej blifva vald till preses för akademien, hade man icke fäst afseende härvid, utan jag nödgades ge vika för den enhälliga meningen inom akademien och för att icke strandsätta dess ledamöter, emedan de ej ville hafva vice preses Nordenfalk och ej visste hvem de skulle välja i mitt ställe.

Beträffande öfverintendentsplatsen så har jag erhållit en värdig efterträdare i Zettervall och likaså Scholander en sådan i Gellerstedt, som fått tillstånd att därjämte bekläda befattningen som akademiens ständige sekreterare. Professuren i arkitektur är för ett år anförtrodd åt Grundström, som af Scholander var högt uppskattad.

5 okt.

Till firande af operans hundraårsjubileum ges nu en serie föreställningar, hvarvid uppföras hundraåriga teaterstycken tillika med allegoriska tablåer. Jag var med första dagen, då jämväl den kungl. familjen hedrade föreställningen med sin närvaro. Man gaf en opera af Adlerbeth med musik af Naumann, föga munter samt full af enformiga, långsläpande melodier. Fröken Grabow som solens prästinna och Ödmann som don Alonzo, hennes älskare, sjöngo dock mycket behagligt. Det som försonade mig något med denna opera var baletten utförd af prästinnor, iklädda långa höghalsade hvita klädningar samt med utslaget hår. Deras måttfulla och behagliga rörelser under de tätt åtsittande dräkterna göra denna dans mycket mera tilltalande än de piruetter och det sprattlande med rosafärgade, illa formade ben, som man i allmänhet bjuder oss på i våra dagars baletter.

I den kungliga logen märktes storhertiginnan af Baden, hitkommen för att bistå sin dotter vid hennes förlossning, som väntas äga rum i dagarna. Hon har ett intelligent ansikte samt ser

distingerad ut. Hon är förtjust i Sverige och gör täta besök uti museerna, som hon äfven förstår att uppskatta i egenskap af upplyst konstkännare.

Prins Carl följer kurserna vid Krigshögskolan men har nu afbrutit dem för en tid af två månader, som han skall tillbringa tillsammans med brodern Oscar i Uppsala. Kungen är nyligen återkommen från Lund, där han invigt den nya af Zettervall uppförda universitetsbyggnaden. Festerna härvid lära varit mycket vackra och det stora tåg, som ägde rum i historiska dräkter, särdeles lysande. Bland annat fick man där se ett hundratal personer till häst. H. M. har begagnat sig af sin Skånevistelse för att jaga hare på Hven. D'Otrante, som deltog i jakten, tror, att Victor Ankarcrona eller Corfitz Beck-Friis blir Claës Lewenhaupts efterträdare som öfverhofjägmästare.

Höckerts tafla »Stockholms slottsbrand», som varit utställd på världsutställningen i Filadelfia men sedan där kvarlämnats såsom pant,[1] har nu tack vare några konstälskare i Stockholm, Wieselgren, Key m. fl., blifvit utlöst samt återbördad åt Sverige. Det tycks, som skulle den aflidne målarens familj för nedsatt pris vilja öfverlåta taflan till Nationalmuseum. För närvarande är den utställd på Nordisk konst.

Vid vårt sista sammanträde i inköpsnämnden förvärfvades åt museum ett vackert stort landskap af Elias Martin för 750 kr. Jag föreslog, att åt Kjellberg skulle uppdragas att utreda, hur mycket restaurerandet af Sergels grupp »Gustaf II Adolfs bröstbild, krönt af en genius, som bär Gustaf IV Adolfs drag som barn» skulle kosta. Denna marmorgrupp blef på befallning af Carl Johan kort efter dennes ankomst till Sverige medelst sågning tudelad, så att den afsatte kungens förhatliga bild frånskildes densamma. Det var åt bildhuggaren Göthe, som detta ärofulla värf uppdrogs. Bysten återinsattes på sin förra plats, men barnet,

[1] Se nedan sid. 141.

hvars halfva bröst och mage var borta, kastades i en vrå, hvarur det sent omsider blef framdraget. Museum, som redan inköpt själfva gipsmodellen till denna grupp i dess ursprungliga skick, äger jämväl i marmor de båda halfvorna, hvilka synas mig böra ånyo sammanfogas, likasom man efter kronprinsens förmälning åter i ljuset framdragit en del porträtt af den olycklige Gustaf IV Adolf.

F. JÄRTA.

Nyligen afled i Alingsås en af landets mest upplysta konstsamlare Fredrik Järta, som efter en hjärnsjukdom helt plötsligt afbröt en vacker juridisk bana och för ett tjugutal år sedan drog sig tillbaka till Alingsås, som han sedan endast lämnade för att hvar sommar besöka Carlsbad. Vid afflyttningen från Stockholm sålde Järta en god del af sina samlingar af porslin, möbler och konstindustriföremål, men han behöll mycket, hvaraf det mesta dock låg inpackadt i lårar på vinden. Frånräknadt ett 40-tal föremål, som han testamenterat till statens samlingar, och en donation till Uppsala universitet, har han skänkt återstoden, som beräknas till omkring 300,000 kr:s värde, till sin kusin baron Hochschild. Barnen till hans brorson kapten Järta ärfde hans kontanta förmögenhet, beräknad även den till 300,000 kr. Hans hus tillföll brorsonen.

Trots det att F. Järta lefde som en eremit, brefväxlade han flitigt med flera inflytelserika vänner, hvilka meddelade honom allt,

som föreföll i hufvudstaden, såsom grefve Manderström, Louis De Geer, Erik Edholm m. fl.

Järta var liten, spenslig och blond och hade en markerad profil samt ögon gnistrande af intelligens. Jag besökte honom tvenne gånger i Alingsås och fann honom glad och språksam som fordom. Han afled vid 72 års ålder utan att hafva någon annan hos sig vid sin dödsbädd än sina åldriga tjänarinnor. Den verkliga orsaken till att han lämnade sin bana kommer att förbli en hemlighet.

E. Baker.

I London dog äfven för icke länge sedan en af Järtas samtida, kapten Erik Baker, om hvilken jag förut talat i mina minnen. Han lefde på en årlig pension från gref:an Erik Pipers[1] arfvingar samt på en ränta, som systern testamenterat honom och som nu tillfaller hans båda söner, mycket dåliga subjekt, såsom det påstås. Under sommaren hafva härjämte 2 af mina vänner skattat åt förgängelsen, öfverhofjägmästaren Claës Lewenhaupt och Gustaf de Maré, bägge ledamöter af första kammaren. Den förstnämnde var mycket afhållen i sin provins, där han verksamt uppmuntrade hemslöjden och för detta ändamål på Claëstorp öppnade och själf förestod en kostnadsfri skola, hvilken så småningom blef en riktig fabrik för tillverkning af husgeråd, leksaker och möbler; dessutom dref han ett marmorbruk, vid hvilket tillverkades grafmonument, marmorspisar m. m. För öfrigt ej vidare begåfvad

[1] B. var hennes systerson.

var L—t vänlig mot en hvar, tjänstvillig samt hängifven kungahuset. Då han ej efterlämnar några barn, går Claëstorps fideikommiss antingen till aflidne äldste brodern Stens son eller till den närmast i ordningen följande brodern. En process kommer att afgöra frågan.

9 okt.

Man väntar alltjämt på kronprinsessans förlossning. Kanonerna stå laddade, och de personer, som enligt etiketten skola närvara vid födelsen, hålla sig färdiga att vid första signal tillskynda. Det unga fursteparet lär skola i januari göra ett besök i Berlin hos morfadern kejsaren.

ETT JAKTPARTI.
Från vänster L. Wrede, C. Mörner, R. Tornérhielm, A. och C. Lewenhaupt, O. Dickson, W. Fischerström och W. Sandels.

13 okt.

I Erik Edholms sällskap gjorde jag i går en fem timmars promenad. Vi besökte först den nya Värtahamnen, som redan är till hälften färdigbyggd. Den kommer att kosta mycket arbete och pengar men torde blifva af stor nytta för Stockholm, som där skall hafva sina upplag af järn, trä och kol. Hamnen står redan medelst en järnväg i förbindelse med hufvudstaden. Vi fortsatte sedan fram till den nya flottbron, som skall ersätta den gamla Lidingöbron; den är till $^3/_4$ fullbordad och synes utförd med stor omsorg. Vår färd gick sedan öfver Drottning Kristinas väg förbi Albano och Bellevueparken, och vi hamnade slutligen på Stallmästaregården, där vi intogo en förträfflig middag. Naturen är ännu smyckad med grönt liksom i midten af september.

21 okt.

Jag har nu hemkommit efter en kort tids vistelse på Elghammar i sällskap med Hedvig Bråkenhielm med dotter, Erik Edholm och Gyllenram. Vid stationen mötte Elghammars vagn, och vi kommo fram till middagen. Då vi samtliga tillhört Carl XV:s hof, språkades mycket om gamla gemensamma minnen. D'Otrante har sedan dess blifvit stor godsägare och sköter med mycken ordning och förstånd sina egendomar Stjernholm, Elghammar och Kyleberg, den sista inköpt från Axel Dickson. Gyllenram har under sin vistelse i Grekland, där han var anställd i militärtjänst, vid kung Georgs hof lyckats bedåra en vacker fru, som var guvernant för de kungliga barnen samt mor till två barn, hvaraf det ena är sjökadett. Han gifte sig i våras och förde sin fru med sig till Stockholm. Hvad beträffar d'Otrante, så är han en riktig »enfant terrible», än sjungande och dansande, än slungande ut satirens pilar till höger och vänster, mot frånvarande och närvarande. Som han i grund och botten har ett mycket godt hjärta och är kvick, fördrager hustrun med stort lugn och tålamod mannens tokiga påhitt. Vid presenterandet för oss af en ingeniör, som håller på med att kartlägga egendomen, yttrade d'O. sålunda: »Här ser ni en klåpare, som gör ett fuskverk åt mig.» Därpå vände han sig till personen i fråga och tillade: »Ni vet, att till middagen behöfver ni inte kläda er i frack; allt hvad man begär af er är, att ni har rena kalsonger.»

Tiden förflöt dels i biljardsalen, dels på promenader. Jag gjorde flera ritningar i grefvinnans album, porträtt af barnen m. m. Hon är en särdeles distingerad dam, ännu mycket vacker trots sina 40 år och sköter sitt hushåll mönstergillt. Dagen börjar med bön, hvilken alla tjänare bevista, däribland ett dussin kvinnliga. Allting är komfortabelt och präktigt på Elghammar, köket utmärkt, och man sofver förträffligt i de öfver 20 fot höga rummen samt på ejderdunsbäddar.

Grefvinnan berättade mig en ganska lustig historia, som händt henne vid en hofbal och som visar, hur ytterligt ömtåliga kvinnor kunna vara, när det gäller etiketten samt rangfrågor. Grefvinnan d'O., som funnit en ledig plats uti en soffa, hade satt sig där bredvid en väninna och i närheten af gref:an P., som själf satt på en stol, omgifven af beundrare. Denna dams mor gref:an H., som emellertid fann det mindre passande, att hennes dotter skulle sitta på en simpel stol, fixerade genom sin lorgnett oafbrutet gref:an d'O., hvilken inte kunde förstå denna pantomim utan kvarblef i soffan. Då fick man plötsligt se gref:an H. nalkas henne med lätta steg och småleende läppar liksom för att förbindligt hälsa på henne. När nu gref:an d'O. rest sig och de skakat hand, tvang gref:an H. henne att göra en svängning till höger och intog själf därpå platsen i soffan, lämnande henne helt flat öfver denna läxa, som hade till syfte att påminna henne om det anstötliga uti att taga plats i en soffa, medan gref:an H:s egen dotter, som var högre i rang, endast hade en stol.

Inköpsnämnden hade i går sitt årssammanträde under mitt ordförandeskap. Urvalet af konstverk var begränsadt till en staty af Börjeson, »Tidsfördrif», med en yngling, som lutar sig öfver och betraktar en sköldpadda, en annan af Hammar, »Ung fången kvinna till salu», ett ganska vackert landskap af Törnå, ett af Hermelin och slutligen en genretafla af Jacob Kulle.

Vid första omröstningen erhöllo Börjeson och Törnå 6 röster hvardera, men i den andra fick B. 8 röster för sin staty, som skall gjutas i brons och kommer att kosta 7,000 kr. Ehrensvärd, generalkonsul Davidson, doktor Göthe, Winge, Malmström, Wallander och Kjellberg voro i år ledamöter af nämnden.

23 okt.

Ehrensvärd och Edholm åto middag hos oss i går. De äro gamla vänner, som jag sedan 40 år tillbaka umgås med. De

hafva betydligt lagt på hullet och uppträda med värdiga later men äro likväl alltjämt unga till sinnet. Vi tillbringade en mycket treflig afton tillsammans, bläddrande i mina album, som återförde våra tankar till gamla gemensamma minnen.

24 okt.

I går begrofs i Klara kyrka kammarfröken Ebba v. Rosen, drottningens intima väninna, som aflidit i en kräftsjukdom efter långvarigt lidande. Den kungl. familjen närvar vid ceremonien, och pastor Beskow, som förrättade jordfästningen i egenskap af den aflidnas själasörjare, höll med sin hårda, entoniga stämma loftalet öfver henne. En kör af artister lät sedan höra en andlig sång. Sedan ceremonien var slut, hade kungen stor möda att slita sin gemål från väninnans kista. Detta dödsfall utgör en verklig förlust för drottningen. Den aflidna var, ehuru ej vidare begåfvad, en i alla afseenden synnerligen aktningsvärd kvinna.

Ehrensvärd och af Edholm.

1 nov.

I förgår voro vi på Harry Hamiltons och fröken Henny Telanders bröllop. Hon är dotter till ingeniör T. Vigseln ägde rum på hotel Phoenix kl. 3, hvarefter déjeuner dinatoire intogs. Brudparet jämte 12 marskalkar och tärnor sutto vid ett stort bord, öfriga gäster vid småbord. Till bordsgrannar hade jag fruarna Lindberg och Zethræus. Vid samma bord sutto gref:an von Rosen samt fruarna Bäckström och Glosemeyer. Sinnesstämningen var

mycket glad. Bruden är välväxt och har uttrycksfulla ögon, hvilka under hela ceremonien hvilade på hennes make. Brudgummen hade några dagar förut, då han skulle hänga upp en tafla, råkat släppa densamma på sin näsa, hvarvid ramen åstadkommit ett djupt sår, som nu doldes af ett muschplåster. De nygifta afreste samma afton till sitt blifvande hem i Karlskrona.

Tidningarna dryfta i dagarna ett nu väckt förslag att hedra minnet af den store Gustaf Adolf genom att söka bringa ryttarstatyn på Gustaf Adolfs torg i fulländadt skick. Nya Dagligt Allehanda föreslår att höja statyn samt till densamma foga gjuten i brons den grupp, som Sergel modellerat för detta ändamål och hvilken föreställer Axel Oxenstierna samt Historien upptecknande konungens bragder. Dagbladet åter bekämpar denna idé, under förmenande att ifrågavarande staty är ett så medelmåttigt konstverk, att det icke är värdt de summor, förverkligandet af sagda förslag skulle kosta. För min del är jag ej af Dagbladets mening. Gustaf Adolfs staty af L'Archevesque ser utan att vara ett mästerverk likväl förnämlig ut och representerar väl den prunkande och konstlade stilen från Ludvig XV:s tidehvarf, under hvilket den blef utförd. Dessutom är detta monument kärt för Stockholms invånare, hvilka med en viss förvåning nu höra detsamma nedsättas. Hvad åter beträffar bifogandet af Sergels verk har jag mina tvifvel om dess lämplighet. Det är i en helt annan stil än själfva monumentet, i en sträng och kall sådan, närmande sig antiken. Jag skulle vilja, att man nöjde sig med att höja statyn en 5, 6 fot.

I går afton bevistade jag en konstnärsafton hos professor Saloman, hos hvilken ett 50-tal konstnärer och tidningsmän voro församlade. Festens ändamål var att fira den rike göteborgaren Fürstenberg vid hans besök i Stockholm. F. uppmuntrar konsten genom att frikostigt betala de konstalster, hvarmed han pryder sitt hem. Han är en liten puckelryggig man med ett mildt och intelligent utseende. Hela den stora förmögenheten kommer från

hustrun, f. Magnus, som han äktat, då han redan hunnit till mogen ålder, och som delar mannens smak för konsten. Hon har nyss skänkt sin man ett månskensstycke af Wahlberg, betaladt med 12,000 kr.

Vid supén tackade jag värden i artisternas namn, för det han förskaffat oss nöjet att göra herr F:s bekantskap, tilläggande att

F. Kjellberg, W. Wallander och G. Saloman.

mecenaterna äro alltför sällsynta i Sverige, för att man ej skulle hedra dem, i synnerhet då de som F. med en upplyst smak förena ett enkelt och anspråkslöst väsen. F. tycktes smickrad af mitt lilla anförande.

Professor Saloman har nyligen på tyska utgifvit ett illustreradt arbete öfver Apollo di Belvedere. Han har förut skrifvit ett öfver Venus di Milo, i hvilket han förfäktat föga trovärdiga hypoteser om det ursprungliga syftet med denna staty. Jag träffade på festen min efterträdare Zettervall, som sade sig vara nöjd med sin befattning. Han har på uppdrag af regeringen låtit utarbeta en plan för en riksarkivbyggnad, ämnad att förläggas på norra de-

len af Humlegården, och för hvilken kungen kommer att af Riksdagen begära anslag. Tidningspressen är mycket fientligt stämd mot förslaget, den vill bevara parken obebyggd. Mot Posses råd vill kungen, ifall Riksdagen vägrar anslaget, hålla Artilleriplanen i reserv för ett nytt förslag.

3 nov.

Kungen har till Stockholm sammankallat generalerna för att höra deras tankar om kommittéförslaget rörande arméns ombildning, som skall framläggas för nästa riksdag.

Man väntar alltjämt på kronprinsessans nedkomst. Det är nu 6 veckor sedan man lät eftertelegrafera gref:n Elisabeth Wachtmeister, barnmorskan och amman, hvilka fruntimmer icke sedan dess fått lämna slottet. En artillerist står dag och natt med tändrör i hand färdig att affyra det kanonskott, som skall följas af 80 andra, ifall det blir en prins, och af 40, om det blir en prinsessa. Kungen är i ett ständigt febrilt tillstånd, som tröttar den stackars prinsessan. Storhertiginnan af Baden söker förströ sig genom besök i museer och välgörenhetsinrättningar. Alla, som råkat henne, prisa hennes intelligens och lifliga intresse för allt, som hon ser. Hon är raka motsatsen till drottningen, som icke rör sig från Drottningholm, där hon till sällskap endast har sina damer och sin yngste son, när han återkommer från sina dagliga lektioner i Stockholm. Kronprinsen åtföljer sin gemål på hennes promenader i vagn.

Man håller nu på med stora förberedelser för ett värdigt firande af tvåhundrafemtioårsminnet af Gustaf II Adolfs död. Kungen har skänkt ett rikt broderadt standar, som kommer att högtidligt föras från Kungl. slottet till grafhvalfvet i Riddarholmskyrkan. Garnisonen skall paradera förbi statyn, och deputationer från alla de regementen, hvilkas fanor svajade vid Lützen, anlända till högtidligheterna, som skola äga rum nästkommande måndag den 6.

Tyska Gustaf Adolfsföreningen, som å sin sida förbereder en

hyllningsfest för Gustaf Adolf, hade vändt sig till Sverige och anmodat det att däri deltaga. Kungen fattade genast eld och befallde, att alla de regementen, hvilka varit med vid Lützen, skulle bland sig utse 3 officerare som representanter; dessutom skulle en kavallerieskort medfölja. Ett vackert baner försedt med lämpliga sinnebilder blef förfärdigadt för ändamålet, ombuden utsågos, dagen för afresan bestämdes, men man hade gjort upp räkningen utan den förnämste värden, kejsar Wilhelm, som nekade gifva sitt bifall till denna militära promenad genom hans stater. Man sväfvar i ovisshet om, hvem som bär skulden för det nederlag, Sverige härigenom lidit, antingen utrikesministern, som uraktlåtit att höra sig för hos tyska regeringen, innan han trädde i förbindelse med festkommittén, eller vår minister i Berlin, Bildt, som icke i tid vädrat de hinder, som kunde komma att uppstå. För att emellertid mildra slagets bitterhet har kungen låtit de utsedda ombuden komma till Stockholm, dock utan någon eskort.

7 nov.

Festen till åminnelse af den store Gustaf Adolfs dödsdag ägde rum i går. Det af kungen skänkta baneret blef i Kungl. slottet af honom personligen öfverlämnadt till Svea gardes lifkompani, hvilket i sin tur förde det till Riddarholmskyrkan, där militära och civila myndigheter voro kl. 1/2 12 församlade. Öfversten för ofvannämnda regemente, biträdd af tvenne officerare, bar baneret fram till altaret. Garnisonens samtliga regementen bildade häck rund kyrkan, dit kungen begaf sig ridande. Drottningen, storhertiginnan af Baden och prinsarna närvoro vid ceremonien, som öppnades med en psalm, författad af Gustaf Adolf samt sjungen af hans trupper före slaget vid Lützen. Därefter höll ärkebiskop Sundberg predikan eller högtidstalet, återgifvande i stora drag den hjältekonungs historia, som gaf sitt lif för sin tro. Talarens vackra och imponerande yttre, hans en smula kärfva men enkla och från

effektsökande fraser fria samt öfvertygande framställningssätt, allt förenade sig att göra honom särskildt lämplig att hedra minnet af protestantismens frejdade förkämpe. Efter gudstjänsten och under det att en sångkör bakom altaret lät höra en religiös hymn, öfverlämnade kungen baneret till öfversten för Smålands husarer Bråkenhielm, som inbar detsamma i Gustaf Adolfs grafkammare. Infanteri- och artillerisalfvor, som läto höra sig samtidigt med sången, bidrogo att göra denna enkla men rörande ceremoni anslående. Garnisonens trupper marscherade sedan öfver Vasabron och defilerade förbi dagens hjältes staty. Trots det att ett stridt regn föll, trängdes en tät människomassa på truppernas väg. Under aftonens lopp ådrog sig en kör af 300 sångare, som stod på en estrad framför statyn, och senare militärmusiken Stockholms invånares uppmärksamhet. Kl. 9 gaf kungen en militärfest, vid hvilken han inför officerarna höll ett lysande, för tillfället lämpadt tal.

11 nov.

Kronprinsessan blef ändtligen lyckligen förlöst i går kl. 4,35 e. m. med en prins. 80 kanonskott hafva en timme senare bekantgjort händelsen för Stockholms invånare. Efter omedelbart därpå hållet statsråd tillkännagaf kungen för de närvarande, att den lille prinsen skall heta Oscar Fredrik Vilhelm Olaf Gustaf Adolf, samt att han skall kallas med sistnämnda två namn äfvensom bära titeln hertig af Skåne. I dag på morgonen har det hållits Te deum i slottskapellet. Man har nu i 6 veckor väntat på denna tilldragelse.

Häromdagen var jag och hörde Norma på operan. Fröknarna Pyk och Grabow sjöngo hänförande vackert, orkestern var förträfflig.

13 nov.

Vid museinämndens sammankomst i dag ville herrar Sander och Upmark förmå nämndens ledamöter att underteckna en skrif-

velse, uppsatt af den förstnämnde och af innehåll, att nämnden gillade förslaget om restaurerandet af Gustaf Adolfstatyn medelst bifogande till densamma af gruppen Axel Oxenstierna och Historien. Jag förklarade, att för det första detta icke vore min personliga åsikt, och att vidare enligt min tanke det ej ingick i nämndens åligganden att besluta öfver ett förslag af tvenne dess medlemmar i en fråga af detta slag. Efter en ganska lång diskussion blef på Nordenfalks förslag frågan ajournerad.

J. Nordenfalk.

Det tycks, som skulle ett sammanträde af personer, intresserande sig för förverkligandet af sagda förslag, äga rum i dag hos öfverståthållaren, och som om man önskat höra vår mening, innan man tillsätter den kommitté, som skall insamla nödiga medel och vaka öfver utförandet. Jag vidhåller min åsikt, nämligen att från konstnärlig synpunkt sedt bifogandet af nämnda grupp icke skulle blifva en försköning och att man borde stanna vid att helt enkelt höja statyn eller rättare sagdt postamentet 6 fot, så att monumentet kommer att göra den mest fördelaktiga verkan.

16 nov.

Det pågår en liflig verksamhet för närvarande både bland högern och vänstern för valet af en ledamot i 2:a kammaren efter presidenten Berg, som afgått. På ett förberedande möte har vän-

stern bestämt sig för Richard Gustafsson, redaktör för den s. k. skämttidningen Kasper. Vid ett senare möte på Börsen utsåg högern till sin kandidat juristen H. I. Arwidsson. Hittills har det konservativa partiet i Stockholm alltid lyckats få sin kandidat vald.

20 nov.

Arwidsson blef vald med 800 rösters öfvervikt, min egen inberäknad, fast jag aldrig förut hört mannen omtalas, men jag önskade hindra valet af en radikal.

Uti Konstföreningen utställes nu en stor akvarell af unge Zorn, föreställande en spansk grupp, en zigenerska med barn. Taflan ger ett intryck af verklighet, är piggt målad men hållen i en smutsig ton, och ungen är motbjudande ful. Fru Thorell utställer i museum en grupp af två små flickor; porträttlikheten kan vara träffande, men de båda ungdomarna sakna naivitet, och färgen är kritaktig samt obehaglig. Samma konstnärinna har varit bättre inspirerad vid målandet af sitt självporträtt, som är utmärkt.

Vi voro i dag på lysningsvisit hos Gustaf Åkerhielms, som om några dagar gifta bort sin dotter Elise, en högväxt och mycket vacker flicka, med unge Erik Oxenstierna, löjtnant vid husarerna.

Bröllopspresenterna voro utställda uti en af salongerna; där sågos bland annat icke mindre än 7 broderade plyschbord.

21 nov.

Storhertigen af Baden har anländt till sin dottersons döpelseakt. Han blef i Hälsingborg enligt sin rang mottagen med militärisk honnör. Ett batteri och en husarskvadron paraderade i strid mot hans per telegraf uttryckta önskan att få resa inkognito. Öfverstelöjtnanten baron Palmstierna och grefve Axel Wachtmeister äro anställda såsom uppvaktande hos honom. Denne furste lär vara

mycket godmodig, efter hvad det sägs. Han är enligt omgifningen hjärtat och hans gemål hufvudet, hvilket skulle kunna tydas så, som om storhertigen vore utan det senare. Om det förhåller sig så, gör gemålen iakttagelser för två. Här har hon satt sig in uti allt. Häromdagen lät hon tillkalla general Cederström, hvilken är ledamot uti kommittén, som skall granska arméorganisationsförslaget, och under hela den tid audiensen varade talade hon icke om annat än detta förslag, som hon kände till i alla dess detaljer.

H. WIESELGREN.

23 nov.

Sällskapet Idun firade i går sin 20-åriga tillvaro med en middag, hvaruti ett 100-tal personer deltogo. Vid desserten öfverlämnades till dess sekreterare Harald Wieselgren, som innehaft sin befattning alltsedan Iduns instiftelse, ett guldäpple, en symbol af gudinnan, inuti hvilket lågo 2,000 kr. i guld samlade genom subskription. Tal höllos af Nordenskiöld, Key och Wieselgren. Rektor Törnebladh och Jolin läste upp humoristiska verser; allt nog, festen blef mycket lifvad, och den kvickhet, som i mer eller mindre mån kryddade alla dessa anföranden, vann ljudligt bifall. Till bordsgrannar hade jag skulptören Börjeson och unga Gude, son till målaren med samma namn. Wieselgren har emellanåt spirituella infall men missbrukar ordet och gör sig öfverdrifna föreställningar om sin begåfning. Det är i synnerhet, sedan han druckit, som han improviserar sina oändliga tal. Professor Key, likaså en

flitig talare, är finare och mer bitande i sina yttranden. Jolin är ofta trivial i sitt ordflöde, och hans egen person spelar en viktig roll så väl i hans skrifter som i hans tal.

Det blef stor uppståndelse i går på Kungl. slottet med anledning af den nyfödde prinsens mage, som råkat komma i olag. Kungen gick själf att hämta professor Abelin i hans bostad. Denne läkare öfvergafs för några år sedan af drottningen såsom ur stånd att bota henne och är därför stött på den kungl. familjen. Monarken har nu genom sitt personliga besök velat utplåna minnet af denna förödmjukelse. Barnet mår i dag bättre. Troligen har mjölken hos den amma, hvilken förgäfves under tvenne månader fått vänta på sysselsättning, hunnit surna, hvaraf kolik uppstått hos dibarnet, som nu botades medelst senapsdegar och konjaksbad.

25 nov.

Jag kommer från det kungl. dopet, som ägde rum i afton kl. 6 uti Hvita hafvet. Kungliga familjen gjorde sitt inträde i procession med all möjlig ståt. Drottningen bar själv barnet under döpelseakten, som förrättades af ärkebiskop Sundberg, och Platen öfverlämnade till barnet serafimerordens insignier. Hofvets damer i hvita klädningar, diplomatiska kåren, hofherrarna, högre ämbetsmän i gala närvoro vid ceremonien. Uti trappuppgången och vestibuler paraderade gardesgrenadierer och drabanter, iförda dräkter från Carl den XII:s tidevarf; alltnog, det var storståtligt. Storhertigen af Baden har ett godt och välvilligt utseende, han är af medellängd samt förefaller fin och naturlig. General von der Goltz, som vid dopet representerade kejsar Wilhelm, är en gammal husar med hvita mustascher. I processionen gingo storhertigen och generalen på hvar sin sida om kronprinsen. Dagen till ära blef den sistnämnde utnämnd till öfverste för Husarregementet Carl XV, hvilket namn hädanefter skall utbytas mot Kronprinsens husarer.

Gubben Carlson blef serafimerriddare och Roger Björnstjerna kommendör af Svärdsorden.

28 nov.

Unge Oxenstierna gifte sig i förgår med fröken Elise Åkerhielm, hvilket inte hindrade honom att infinna sig kl. 9 morgonen därpå i Krigshögskolan. Storhertigen af Baden, hvilken i kungens sällskap sagda dag besökte skolan, syntes öfverraskad öfver denna stoicism, så mycket mer anmärkningsvärd, som den nygifta frun är mycket vacker.

A. Malmström.

Jag har lånat ut min atelier åt Wahlberg, som tillbringar några af vintermånaderna i Stockholm för att måla taflor efter studier, tagna förra sommaren och hösten i Lysekil och Huskvarna. W. är en mycket begåfvad konstnär samt behaglig i umgänget, mild, anspråkslös och glad; han är sympatisk, och hans framgångar bereda honom inga afundsmän bland hans medbröder.

Vi hafva fått underrättelse om Ebba Tolls, född Ramel, död. Hon led af kräfta utan hopp om att kunna blifva frisk igen.

8 dec.

Storhertigen af Baden med gemål afreste i går. De kvarlämnade härstädes ett godt minne, och jag förmodar, att de själfva

känna sig smickrade öfver den sympati, som här visats vasaättlingarna. Dagen före afresan besökte storhertigen flera atelierer, bland andra äfven Wahlbergs uti mitt hus. Målaren fick först veta om denna ära en kvart, innan fursten anlände, och jag hann nätt och jämnt sända upp ett par länstolar samt en matta för att förskköna hans studio, hvars möblemang hör till de mest blygsamma.

På sin namnsdag den 1 december har kungen såsom vanligt låtit det regna ordensdekorationer, bland hvilka en vasastjärna tilldelades professor Aug. Malmström, hvilket skedde på tillskyndelse af baron Nordenfalk, som bett ecklesiastikministern härom. Detta hans initiativ var ganska obefogadt. Det tillkom rätteligen mig i egenskap af preses vid akademien, men jag visste, att Malmström icke ville mottaga någon orden. Nordenfalk blef straffad för sitt ovisa nit, emedan kungen med rätta är förargad öfver konstnärens afböjande och ämnar gifva vicepreses en ordentlig skrapa.

Några tidningar hafva mycket klandrat kungen därför, att han utbytt namnet Husarregementet konung Carl XV mot Kronprinsens husarer samt att han ej upptagit namnet Carl bland den nyfödde prinsens dopnamn. Man förebrår kung Oscar, att han söker få sin bror bortglömd liksom ock den popularitet denne i lifstiden åtnjöt. En synnerligen skarp artikel i Dagens Nyheter angående denna sak lär hafva mycket sårat H. M.

27 dec.

Förlofning har tillkännagifvits emellan kammarherre Rosenblad, en ung vacker änkling med grått hår, och fröken Weidenhielm, dotter till generalen.

Dagboksanteckningar 1883.

2 jan.

Telegrafen meddelar, att Gambetta aflidit just vid ingången till år 1883. Sjukdomen, som man härleder från skämdt blod i förening med sockersjuka, visade ända till de senaste dagarna inga oroande symtom. Ehuru olika bedömd allt efter olika politiska synpunkter väcker denna händelse världens lifliga intresse. Fastän hans stjärna för tillfället förbleknat, skulle den säkert förr eller senare hafva åter framträdt mera lysande än någonsin och i alla händelser utöfvat ett stort inflytande på Frankrikes öden liksom äfven på den allmänna politiken.

På gårdagens middag hos Alströmers satt jag mellan fru Lilliehöök och hoffröken Eketrä, båda vackra, i synnerhet den sistnämnda, hvars skönhet är nästan klassisk men kall. Jag gjorde fåfänga försök att muntra upp mina grannar och sätta litet lif i samtalet. Vid andra ändan af bordet hade pastor Bach härvidlag mera framgång med sina grannar, fröken Jeanne Skjöldebrand och min dotter.

En järnvägsolycka har ägt rum på Ystadsbanan i närheten af Rydsgårds station; lokomotivet slungades ut på fältet, och föraren samt maskinisten dödades på stället, hvarjämte några resande sårades.

3 febr.

Folktribunen Gambettas frånfälle har, på samma gång ett svårt slag härigenom drabbat franska republiken, hvars förkroppsligade representant han var, åter upplifvat tronpretendenternas för-

hoppningar. Utan tvifvel i afsikt att förekomma det rojalistiska partiet har prins Jérôme Napoléon skyndat att öfversvämma Paris med ett tryckt manifest, hvari han häfdar sin rätt till kejsarvärdigheten samt påyrkar en vädjan till folket för att göra slut på republiken, hvars regering och kamrar föra Frankrike till dess undergång.

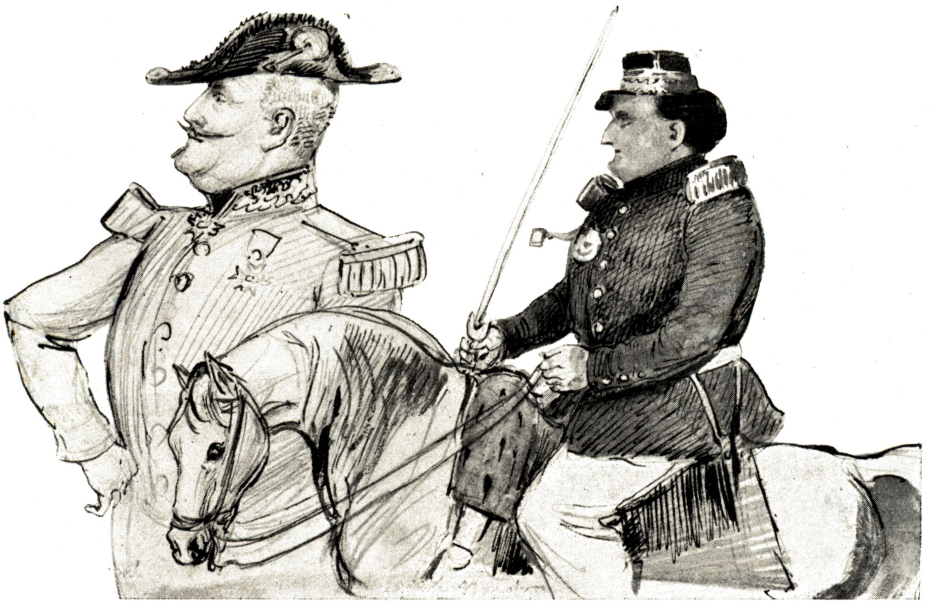

PRINS NAPOLEON. BREDVID HONOM GENERAL BOATE.

Detta manifest har endast haft till följd prinsens omedelbara arresterande och ådagaläggandet af, huru svagt det bonapartiska partiet i verkligheten är. Man frågar sig med förvåning, hvarpå pretendenten kunnat grunda någon aldrig så liten utsikt till framgång. Om hans olämpliga steg endast lyckats göra honom själf löjlig, har det emellertid haft allvarliga händelser till följd. Deputeraden Floquet har genast i kammaren väckt förslag att från Frankrike och dess kolonier utvisa alla medlemmar af f. d. regerande familjerna Bourbon, Orléans och Bonaparte. Den kommission, som utsetts att granska förslaget, gick ej så långt, men i samför-

stånd med en del af ministären har den föreslagit att fråntaga herrar pretendenter valrätt samt förbjuda dem att innehafva någon militär eller civil befattning i Frankrike och dess kolonier. Dessutom ger den ministären rätt att landsförvisa dem, som komma att stämpla mot republiken. Krigs- och sjöministern, som anse de militära värdigheterna vara oafsättliga, hafva jämte kabinettschefen Duclerc inlämnat sina afskedsansökningar. Förslaget bifölls af kammaren med stor majoritet. Presidentbefattningen i den nya ministären har öfvertagits af inrikesministern Fallières. Han blef illamående under sitt första anförande i kammaren och miste sansen. Nu återstår att se, hvad senaten beslutar i denna fråga.

Kung Oscar, drottningen och prins Oscar befinna sig sedan åtta dagar i Kristiania. Under sin fars bortovaro regerar kronprinsen; han ser dålig ut till följd af sin magkatarr.

Rosen har afslutat sitt porträtt,[1] som är likt men ger intryck af att återgifva bilden af en kortvuxen man.

Jag närvar icke vid balerna på slottet och hos Hochschilds före de kungligas afresa. Amaranterbalen ägde rum på hotell W.6., hvars nya sal då invigdes. Carl Platen tjänstgjorde i Edholms ställe såsom stormästare. Man lade märke till, att på Innocenceordens bal hela den diplomatiska kåren med undantag af ryska legationssekreterarna lyste med sin frånvaro. Hittills har det varit brukligt, att den infunnit sig, så snart kungen deltagit i festen.

Österrikiske legationssekreteraren Okolicsanyis fru, f. furstinna Lobanoff, täflar med fru Castellanos om skönhetspriset. Målaren Wahlberg, som sedan några veckor nyttjat min atelier, har återvändt till Paris, mycket besviken öfver att inte hafva lyckats sälja en enda tafla i Stockholm. Han har utställt en skogsinteriör från Särö och ett månsken, motiv från Huskvarna, båda mycket vackra dukar, men rika konstälskare äro sällsynta i hufvudstaden.

[1] Torde afse R:s porträtt af kronprinsen, som blef färdigt 1882.

Vi hafva haft till middag herr och fru Wahlberg tillsammans med Reuterskiölds från Paris samt Henrik Ankarcrona, som blifvit öfverste för sitt regemente. Hans företrädare v. Porat, som nyss tagit afsked, dog åtta dagar efter A:s utnämning.

12 febr.

Då jag så godt som dragit mig tillbaka från stora världen och tillbringar mina aftnar hemma, kan jag numera endast tjäna såsom eko för de nyheter, som emellanåt nå mig genom mina barn.

Efter kungens och drottningens afresa till Kristiania hafva ministrarna Hochschild, Bille och Pfusterschmid börjat med sina soaréer. Kronprinsparet har för sin tant prinsessan Eugenie till firande af hennes födelsedag gifvit en liten fest med lefvande bilder, ordnade af G. v. Rosen och utgörande en tafla för hvarje bokstaf i hennes namn, sålunda för »E» Erik XIV efter R:s tafla på museum med kronprinsen såsom samme konung och hoffröken E. Munck såsom Karin Månsdotter.

I går eklaterades förlofning mellan Johan De la Gardie och fröken Marianne v. Rosen, dotter till öfversten grefve Axel v. Rosen. Redan under förra vintern hade den unge mannen velat sondera terrängen och som inledning frågat sin flamma, om hon skulle tycka om att bo i Skåne. »Nej», svarade hon, »jag föredrar mycket Stockholms omgifningar.» Tagande detta svar för ett afslag återvände friaren helt slokörad till Maltesholm, men flickans föräldrar, som fått nys om händelsen, skyndade sig att lugna honom, och han förnyade i år sitt frieri med mera framgång. Den unga flickan har ett blomstrande utseende och är välväxt; näsan, som är mycket framträdande, sticker af mot fästmannens lilla, ett arf från modern född Ramel.

Det berättas, att unge baron R., som haft att beklaga sig öfver någon ohöflighet från aktören Hedins sida, vändt sig till den sistnämndes chef, öfverintendenten Westin, för att erhålla

upprättelse. Man lofvade honom, att Hedin skulle komma och bedja om ursäkt. Redan dagen därpå inställer sig också H., ledsagad af två vittnen, vid R:s dörr. Han knackar, och värden visar sig. »Förlåt, bor inte skräddaren Nilsson här?» frågar H. »Nej, här bor jag», svarar R. »Jag ber om ursäkt», säger Hedin och drar sig hälsande tillbaka.

I förgår var det eklateringsbal hos Axel v. Rosens. Bland de dansande damerna märktes unga friherrinnan Bennet, f. Stjernblad, en vacker brunett, hvilkens man är bröstsjuk, grefvinnorna Alice och Märta Gyldenstolpe samt frih:n Axel Mecklenburg. Den skönaste var dock Louise Ramel, som icke deltog i dansen.

27 febr.

Kommittén för Wienerutställningen skrifver och föreslår att, eftersom stora vinsten i konstlotteriet, »Visbys brandskattning» af Hellqvist, icke blifvit uttagen af vinnaren, taflan skall inköpas för vårt museum för ett nedsatt pris af 700 fl. Taflan har ursprungligen inköpts af sagda kommitté för 1000 fl. samt belönats med en medalj och en orden. Man får försöka finna nödiga medel till detta inköp. En annan stor tafla, målad af Höckert, »Stockholms slottsbrand», har blifvit inköpt för subskriberade medel och förärats till Nationalmuseum. Detta verk blef kvarhållet i Filadelfia efter världsutställningen därstädes under 3 år för en skuld, orsakad genom svenske kommissariens försummelse vid tullbehandlingen. Ehuru den inte hör till konstnärens bästa arbeten, har H:s tafla dock stora färgegenskaper och förtjänar en plats på museum.

2 mars.

Stor middag i går hos Edholms. Bland andra gäster där var Svante Hedin, som underhöll oss vid rökningen med skåltal och anekdoter, allt med sin vanliga kvickhet.

Flera förlofningar tillkännagifvas. Löjtnanten baron W. Falkenberg har sålunda förlofvat sig med fröken Hallenborg. De unga tu få knappast annat att lefva af än sin kärlek. Däremot har unge Louis De Geer lyckats vinna en vacker arftagerskas hjärta, nämligen fröken Sörensens, dotter till grosshandlaren S., som är ägare till f. d. Fersenska palatset, hvilket han nyligen låtit ståtligt restaurera och där han reserverat en våning åt det unga paret.

Baron G. Peyron skrifver och begär af mig anvisning å en artist för att måla den store Rudolf Tornérhielms porträtt, som beställts af Hälsingborgs stadsfullmäktige. Jag sänder honom fröken Hildegard Nordberg, som är fullt behörig att utföra uppdraget.

3 mars.

Soaré i går hos Roger Björnstjerna, som samlat hos sig sin officerskår samt forna kamrater jämte damer. Kronprinsen och kronprinsessan närvoro vid festen, och det berörde mig pinsamt att se, hur mager och dålig prinsen såg ut. Man dansade, två militärläkare vid regementet, Nordlund och Setterblad, sjöngo mycket behagligt åtskilliga stycken, och auditör Hård, maskerad som dansk professor, beskref för oss med en pekpinne i handen på en dörr fantasibilder, föreställande kaos, skapelsen, antiken, medeltiden etc. Då han kom till nuvarande tid, afslutade han föredraget med att rikta några artigheter till de närvarande damerna, hvilkas friska skönhet och elegans på ett beundransvärdt sätt representerade samtiden. Utförandet var medelmåttigt, men, som det var kort, mottogs det gynnsamt. Värden föreslog en skål för kronprinsparet och slutade sitt tal med att försäkra, att så länge Gustaf förde Svea Lifgarde, skulle segern följa det.

Kungen är här igen på några dagars besök. Det sägs, att han är vid utmärkt humör, trots de obehag Stortinget beredt

honom, jag skulle kunna tillägga äfven Riksdagen, som inte tycks vilja gå in på hans förslag till arméorganisation.

Två vildhjärnor, herrar Hedlund och Adelsköld, hafva obetänksamt nog framkommit med en motion, gående ut på att af de europeiska makterna anhålla om traktater, som förklara Sverige och Norge för neutrala. De stödja sig på Schweiz' och Belgiens exempel, hvilkas neutralitet stormakterna garanterat. De inbilla sig helt naivt, att Europa skulle vara förtjust att kunna villfara Skandinaviska halföns begäran, samt att från den stunden en evig fred där skulle råda. Man förstår, att förslaget kan hafva en stor dragningskraft för de riksdagsmän, som inte vilja bevilja nödiga medel till landets försvar; de tro sig därigenom komma ifrån saken för godt pris utan att besinna, att äfven om detta vackra förslag förverkligas, det blir nödvändigt att i alla händelser äga en armé i stånd att försvara neutraliteten. Kamrarna öfverlämnade denna besynnerliga motion till ett utskotts pröfning. De hade gjort klokare i att helt enkelt afslå densamma.

A. von Knorring och R. Björnstjerna.

Hasselbackens ägare, Vilhelm Davidson, har aflidit. Det var en intelligent jude, som lyckats arbeta sig upp och vinna stor framgång. Efter att hafva börjat såsom sockerbagargesäll lämnar han nu efter sig jämte en stor förmögenhet minnet af en god och

välgörande man. Hasselbackens restaurant, som är hans skapelse, är känd af alla turister och har måhända icke sin like i Europa. Man antar, att sönerna D. skola fortsätta att göra den populär.

10 mars.

Herrskapet Sörensen hade i går en musikalisk soaré för att fira sin dotter Magdas förlofning med Louis De Geer. Fröken Niehoff och herr Malmsjö från Kungl. operan samt herr Gude utförde åtskilliga sångnummer. De rymliga salongerna voro fyllda med gäster från den fina världen och supén utmärkt. Grefvinnorna d'Otrante och Gyldenstolpe, f. Nieroth, samt Louise Ramel voro de vackraste damerna.

18 mars.

Häromdagen åt jag middag hos L. Stuart i sällskap med herrarna Wijk och Asker, den förre andra kammarens talman, den senare hans företrädare såsom sådan. Det talades politik. Ofvannämnda herrar yppade emellertid endast till hälften sina åsikter i dagens stora frågor, armé- och skatteregleringsförslagen. För att kunna behålla sin ställning lovera de mellan regerings- och landtmannavindarna, sökande att, hur än utgången af debatterna kommer att blifva, lotsa sin egen skuta i hamn.

Kungen har återvändt till Kristiania, där han skall lida af heshet.

7 april.

Presidenten Forssell besökte mig förliden vecka. Han önskade höra, huruvida museum ville vara med om att beställa en reproduktion af Cederströms tafla »Carl XII:s likfärd», utförd af artisten själf, och hvarför nödiga medel skulle genom sammanskott af enskilda insamlas, samt i så fall skulle vilja teckna sig på listan för 3,000 kronor, under villkor att sagda reproduktion skulle tillfalla museum. Forssell, som är upphofsmannen till förslaget, tror sig då om att kunna insamla den nödiga summan eller 10,000 kr.

Jag svarade, att för min del ansåg jag affären för museum mycket fördelaktig, men rådde honom att skriftligen underställa frågan museinämnden, som troligen delade min åsikt. Vid vårt sammanträde den 2 april beslöto vi också enhälligt att för Nationalmuseii räkning teckna oss för 3,000 kronor, betalbara under loppet af 1884. Denna tafla, som belönats med en 2:a medalj vid 1877

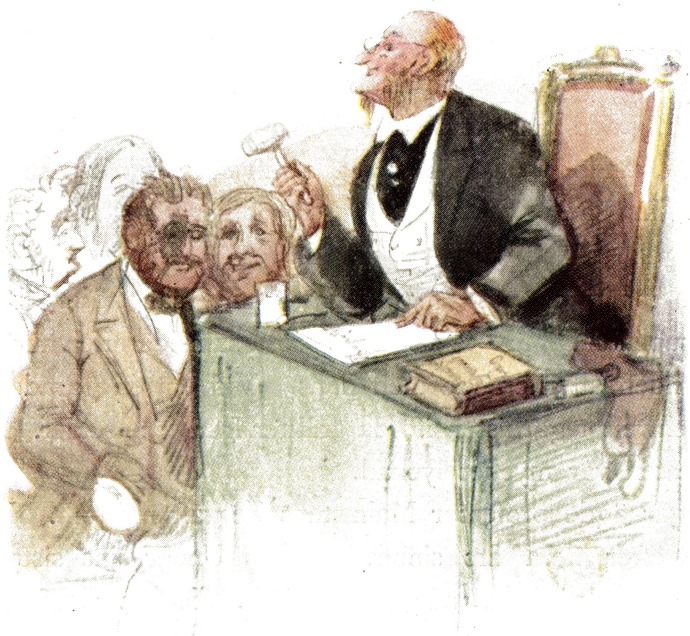

O. Wijk.

års pariserutställning, är ett verk af högt fosterländskt intresse samt värd att erhålla sin plats i Nationalmuseum. Originalet inköptes af ryske storfursten Constantin för 22,000 francs. Vid sammanträdet beslöt äfven nämnden att förverkliga det länge sedan påtänkta förslaget att dekorera väggarna i musei stora trappuppgång. Till en början adjungerade nämnden med sig tre ledamöter från Vitterhets-, historie- och antikvitetsakademien. Vi ämna anställa en allmän täflan om förslag till program för en serie taflor, som skola pryda de härför afsedda väggfälten.

Sedan en plan väl blifvit godkänd, kommer man att anställa en ny täflan mellan artisterna rörande skisser öfver de godkända ämnena.

Konstnärsklubben hade i förgår familjefest på hotel Phœnix, delvis med anledning af fyrahundraårsminnet af Raphaels födelse. Salongerna voro väl fyllda, och aftonen bjöd på omväxlande nöjen. Till att börja med höll amanuensen Göthe föredrag öfver Raphael. Den milda rösten, anspråkslösheten i hans ungdomliga hållning i förening med det intressanta sätt, hvarpå han visste behandla sitt ämne, fängslade åhörarna. Arkitekten Grundström spelade därefter på mandolin, hvarpå en serie lefvande bilder visades, återgifvande Raphael och härjämte hans berömda samtida, Julius II, Michelangelo, Tizian, La Fornarina etc., ordnade med mycken smak af målaren Björck. Sedan kommo sångkörer, besök vid buffén, supén med tal på vers och prosa samt därefter humoristiska uppträdanden alternerande med dans. Vid entrén paraderade två påfliga schweizer-gardister, iförda dräkter från 14:e seklet. I korthet sagdt, festen var mycket lyckad.

I förgår ägde professor Malmstens begrafning rum. Han dog i Växiö efter flera års sinnessjukdom Under sina sista stunder hade han dock några rediga ögonblick. Biskop Grafström, som förrättade jordfästningen, anförde några rörande ord af honom, riktade till familjen, som samlats omkring honom. »Man kan lefva utan Gud», hade han sagt, »men man kan inte dö utan honom.» Klara kyrka var fylld med den dödes vänner och medbröder. Grafström gaf en fullständig karaktäristik af den framstående läkaren, därvid förglömmande hans brister. Malmsten var ett »enfant terrible», ofta taktlös, och tillät sig stundom sårande utfall, som man vanligen förlät honom för det goda hjärtats skull. Som han fann föga trefnad i hemlifvet, sökte han gärna förströelser utomhus, och han hade med åren hängifvit sig åt en viss omåttlighet, hvilket i

förening med en af hans läkarverksamhet framkallad öfverretning slutligen gjorde honom sinnessjuk.

Jag har nyss afslutat ett porträtt af Carl XV eller rättare en restaurering af en kopia efter Gertners porträtt, som inte alls tillfredsställer mig, och på hvilken jag målat ett helt och hållet nytt hufvud, som sägs vara likt.

Drottningen och kronprinsen hafva anländt till Amsterdam för att under den ryktbare doktor Metzgers behandling söka återvinna hälsan. Det var med smärta, som den unge kronprinsen skildes från sin gemål. Vi få hoppas, att magkatarren, som gjort honom till ytterlighet mager och släckt hans blick, skall botas genom resan. Hvad beträffar kungen, så brottas han med Stortingets majoritet, som vill åtala hans ministär och minska kungamakten. Man hoppas ännu på en kompromiss, som skall kunna rädda honom ur denna tråkiga belägenhet, och underhandlingar hafva öppnats, fast hittills utan resultat. Den sist ifrågasatta, som skulle hafva ägt rum i dessa dagar mellan presidenten Sverdrup å Stortingets vägnar och statsminister Selmer, strandade på den förstnämndes högmod. Han nekade nämligen att gå till Selmer, förebärande att det var denne, som hade att infinna sig hos honom. Emedan nu Selmer af en benåkomma var förhindrad att lämna sina rum, afstannade alltså det hela. Debatterna rörande åtalet mot ministären togo sin början i går och fortsätta i dag.

För att också fira Raphaels födelsedag utställer museum en samling gravyrer efter mästarens verk. Man har tillfälle beundra omkring 200 olika gravyrer, och en katalog redogör för ämnena samt upplyser hvar originaltaflorna finnas.

12 apr.

Kungen väntas i dag återkomma från Kristiania. H. M. har ej, synes det, orsak att vara belåten med norska stortinget, som vägrar taga första steget till biläggande af den rådande kon-

flikten, såvida inte kungen själf vill inlåta sig i förhandlingar, men han har nu en gång hänvisat herrar stortingsmän till sin ministär, hvarmed deras högmod dock ej låter sig nöja.

Förutom en basar för en pensionsfond för gamla tjänarinnor håller man på med att anordna ett societetsspektakel på operan till

H. Hildebrand och C. F. Wærn.

förmån för djurskyddsföreningen. Professorerna Malmström och v. Rosen ordna tablåerna under mellanakterna. Den förstnämnde bjuder på älfdans, den senare på Visbys brandskattning efter Hellqvists tafla. Förra måndagen hafva vi, museinämnden samt delegerade från Vitterhets-, historie- och antiqvitets akademien, dryftat frågan om utlysning af en täflan rörande ett program för dekorering af väggarna i Nationalmuseum. De delegerade voro L. De Geer, Wærn och Hildebrand. Somliga ville hafva ett gemensamt pro-

gram för hela serien taflor, de andra tvenne skilda, ett för nedre våningen och ett för den öfre. Den första meningen segrade. Däremot befunno sig de ledamöter, som i princip endast gilla nationella ämnen, i minoritet. Vi lämna full idéfrihet åt de täflande. För egen del tillhör jag minoriteten och anser, att vårt Nationalmuseum företrädesvis bör vara prydt med ärorika minnen från vår historia, ägnade att underhålla fosterlandskärleken. Om frihet lämnas att behandla konsthistorien i allmänhet, riskerar man att erhålla allegoriska scener och rebusar, svåra att fatta för flertalet besökare.

Akademien har föreslagit Björck till stipendiet, som är ledigt efter Hellqvist. Hans medsökande voro Birger, Tirén och Jenny Nyström.

17 apr.

Kungen är sedan några dagar åter i Stockholm, kronprinsen likaså. Dr Metzger har godkänt löjtnant Cederschiölds gymnastiska metod för botande af den kungl. katarren. Prins Carl skall representera sin fader vid kröningen i Moskva; prins Oscar är förhindrad af sin tjänstgöring i norska flottan.

Konflikten pågår alltjämt, och hittills har vänstern icke kunnat bjuda monarken antagliga villkor. Det tycks likväl, som om Stortinget skulle erfara ett visst obehag och begynna finna, att det gått för långt. Debatterna fortgå med stor förbittring.

2 maj.

Vädret, som sedan några dagar varit mildt, blef i går kväll kallt, just som allmänheten begaf sig till Djurgården för att fira 1:sta maj. I dag snöar det.

Häromdagen fick jag besök af herr Gyllensköld med anledning af en tafla, en »Sankt Petrus», som han hade erbjudit museum för 400 kr., och som vi köpt trots dess dåliga tillstånd, i förhoppning om att träffa på en god målning under den svartnade ytan.

Sedan vi anförtrott densamma åt konservatorn Brunkahl, upptäckte denne också, då han öfverförde taflan på en ny duk, att den var signerad Rembrandt. Stor uppståndelse och glädje på museum. En tidningsartikel meddelade den lyckliga upptäckten, men den, som blef snopen, var herr Gyllensköld. Också kom han till mig

ETT ORDENSKAPITEL.
Från vänster R. De la Gardie, Dardel, C. F. Palmstierna, H. Forssell, A. Lewenhaupt, C. von Platen. C. J. Bonde, och A. Sandels.

och fordrade antingen köpets återgång eller en godtgörelse, bestående af 2 museitaflor efter hans eget val till ett värde af 1,000 kr. Jag hade inte svårt att få honom att förstå omöjligheten af en sådan uppgörelse. Affären hade kommit till stånd fullt regelrätt. Taflan, sedan två månader inskrifven i registret, tillhör statens samlingar och kan ej därifrån skiljas. Det tycks, som skulle duken hafva stulits i början på århundradet i Italien samt sedan blifvit såld till G:s fader. Sonen hade förgäfves hembjudit den till

Köpenhamns museum samt sedan låtit värdera den af Bukowski, som uppskattat densamma till 300 kr.

Förra veckan närvar jag vid Ordenskapitlet under presidium af kungen, som infunnit sig i sällskap med sina söner, kronprinsen och Carl. Man afhör berättelsen om de förändringar, som inträffat inom ordnarna sedan förra sammanträdet, samt de nya utnämningarna. I de flesta fall är detta allt. Denna gång uppstod en ganska liflig diskussion mellan ordenskanslern G. A. Sparre och general F. Sandels angående rätt för öfverste Stål, som redan uppbär pension från svärdsorden, att samtidigt åtnjuta en pension från vasaorden, ledig till följd af Malmstens död. Sparre finner ingenting i statuterna, som hindrar åtnjutandet af denna dubbla förmån, och anser den böra beviljas. Sandels åter har en motsatt uppfattning, stödjande sig härvid på hvad som äger rum i serafimerorden, där en ny riddare skall enligt statuterna afstå från en pension, som han erhållit för en annan orden. För att få frågan afgjord lät kungen oss rösta hvar och en i sin tur, därvid Sandels förlorade.

G. A. Sparre.

Landshöfdingen i Blekinge Hans Wachtmeister, som är mycket berest och särdeles väl förstått skildra sina resor i Afrika och Spanien uti tryckta arbeten, hvilka han förärat sina vänner, föreslår mig nu att nästa vinter göra honom sällskap på en tur till Sicilien, Tunis, Tripolis, Athen och Konstantinopel. Vi skulle fara

härifrån i februari och stanna borta 2 till 3 månader. För den händelse intet hinder uppstår, är jag med om saken.

16 maj.

Efter att hafva tillbringat pingsten hos min son på Dahlby[1] återvände jag till Konstakademiens årsfest, som i går ägde rum, afslutad med en professorsmiddag på Hasselbacken. Wennerberg anlände under aftonens lopp, och tiden förflöt mycket gladt. Medaljgravören Lindberg bidrog härtill med sina humoristiska framställningar, och sällskapet Par Brikoll, som också hade middag här, gaf oss gratis en mycket vacker konsert. Elevernas utställning är i år ganska medelmåttig, och jag framhöll också i mitt högtidstal vikten för de unga männen att visa mera nit och inte låta öfverträffa sig af den kvinnliga elev-klassen. En enda medalj utdelades i pristäflan för landskap, nämligen för »ett vattenfall» åt fröken Forsström. Täflan i figurmålning hade till ämne »Kristina Gyllenstierna försvarar Stockholm». Aspelin har behandlat det på ett pittoreskt sätt. Hjältinnan befinner sig i en kasematt och fyrar af en kanon. I skulpturen var ämnet »Simson och Delila». Fröken Ericson har frambragt en grupp full af lif men af en stötande sensualism.

Kronprinsessan går i morgon afton ombord på Drott för att fara till Tyskland, där hon skall begagna sig af baden, och där hennes gemål senare ämnar sammanträffa med henne.

Tillsammans gjorde de i går en promenad till häst, och det tycktes mig, att kronprinsen nu såg något friskare ut.

17 maj.

I går började andra kammarens debatter rörande försvarsreformen och i samband därmed en ny skattelag. Statsministern har i regeringens namn förklarat, att man icke kommer att ingå

[1] Egendom i Södermanland.

på någon kompromiss i fråga om siffrorna i förslaget, hvilka betraktas såsom ett minimum. Man spår, att förslaget kommer att gå igenom i första kammaren med en mycket svag majoritet, men att det faller i den andra. Hedin interpellerade i går Posse och sporde hvad regeringen ämnade göra, om förslaget faller. »Jag begär», slutade han sitt anförande, »ett kategoriskt svar och ej, som statsministern har för vana, ett undvikande, som endast binder honom 2 gånger 24 timmar.» Posse gaf Hedin svar på tal, då han yttrade, att han ingalunda kände sig hågad att på order tillfredsställa H:s nyfikenhet beträffande alla eventualiteter han kunde komma att uppställa.

23 maj.

Första kammaren har i går med sju rösters öfvervikt (70 mot 63) afslagit kungl. förslagets 40-e paragraf, som stadgar, att arméns stam skall anskaffas genom värfning. Då andra kammaren redan förut med en öfvervåldigande majoritet röstat i samma anda, har hela förslaget fallit. Återstår att se hvad man vill sätta i dess ställe.

Krigsministern Ryding, som med talang och kraft kämpat för sitt förslag, har efter sitt nederlag varmt besvurit första kammaren att angifva de grunder, på hvilka representationen önskade inrätta rikets försvar, på det att näste krigsminister måtte kunna framlägga ett nytt förslag. »Hvarje dröjsmål», tillade han, »kan blifva ödesdigert för vår nationella självständighet.» Olyckligtvis anse våra bönder ett krig hädanefter omöjligt.

26 maj.

Ministären har i går i sin helhet afgått, men man vet ej, om kungen kommer att bevilja afsked åt alla eller blott åt en del. H. M. har bett sitt statsråd fungera tills vidare.

Kronprinsessan med son har rest att hälsa på sina föräldrar i Karlsruhe, och prins Carl är framkommen till Moskva.

7 juni.

Sedan den 1 dennes äro vi installerade på Montebello. Dagen, innan jag lämnade Stockholm, var jag som ensam gäst inbjuden på middag hos kungen och följde sedan med H. M. till hans loge för att se Sarah Bernhardt i Fédora. Stycket är författadt af Sardou särskildt för henne och i ändamål att framhålla hennes dramatiska talangs olika skiftningar, hvarför det också rikligen bjuder på rörande scener. Dessa lämna dock åskådaren ganska kall, enär karaktärerna i dramat, i synnerhet Fédoras, som delar sin kärlek mellan sin aflidne fästman och en lefvande beundrare, som af henne misstänkes vara den förstnämndes mördare, sakna fängslande intresse. Konstnärinnan har genom sin stämmas tjusningskraft, sin medfödda elegans och sitt utomordentliga spel lyckats hänföra Stockholms publik under de 4 representationer hon här gifvit.

Härifrån begaf hon sig till Göteborg, Malmö och Köpenhamn. Kungen förärade henne Litteris et artibus.

Till följd af utgången af omröstningen i kamrarna tycks ministären Posse definitivt hafva fallit. Kungen har förgäfves vändt sig till De Geer, G. Ugglas och Bildt samt slutat med att öfvertala Thyselius att bilda en ny regering. Pressen anfaller ursinnigt Posse.

22 juni.

Jag återkommer just från en resa till Köpenhamn och Skåne, som räckt tre veckor. Den danska hufvudstadens konstutställning är belägen i en ny lokal, som uppförts å Charlottenborgs slottsgård.

Danmark har att uppvisa 323 taflor, 52 plastiska verk, 6 arkitekturritningar samt 4 dekorativa arbeten. Man får väl här skåda några verkligt värdefulla saker, men dessa drunkna i den alltför stora massa skräp, som juryn låtit komma med, och äfven de flesta mera tilltalande taflorna äro behandlade på det danska so-

tiga maneret. Likväl finns det några undantag. Den unga skolan synes sträfva efter att lösgöra sig från den nationella traditionen, och jag lyckönskar den af allt mitt hjärta, ty utom det, att den undviker den sotiga tonen i skuggorna samt de vulgära nationella typerna och historiska figurerna, hvilka utmärka den

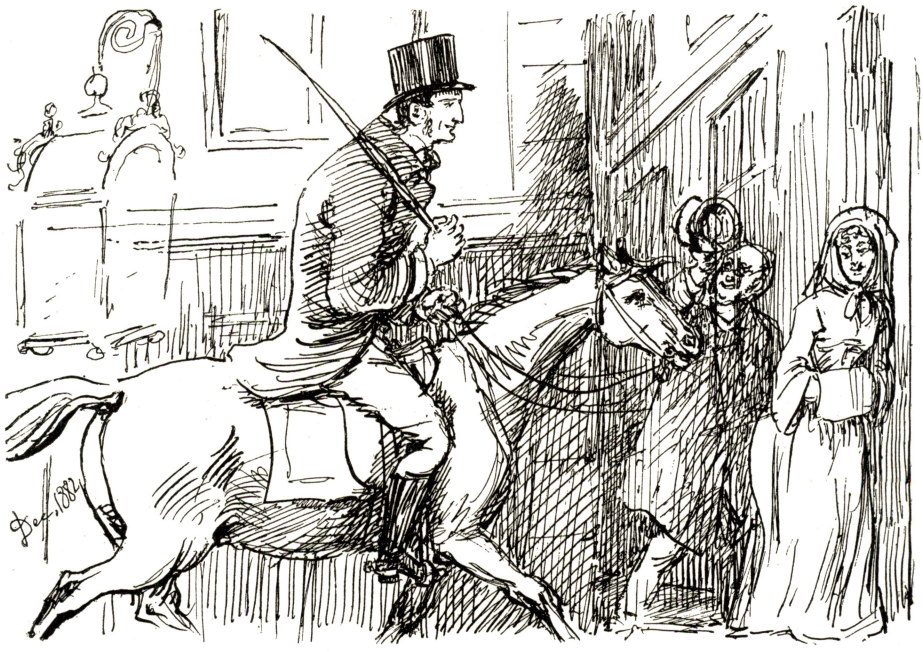

A. Posse.

gamla skolan, så teckna de unga äfven bättre. De bästa taflorna tillhöra konstsamlare. Bland dem, som äro till salu, antecknade jag 3, 4 stycken, som skulle kunna passa för vårt museum, som är mycket fattigt på danska verk. Carl Bloch hade, förutom en »Uppståndelse», en ganska fadd kyrktafla, äfven en liten humoristisk, mycket lustig bit, »En grant galonerad lakej, som med mycket misslynt min öppnar dörren för en liten mops».

De fester, som gifvits till ära för de utländska konstnärer, hvilka besökt utställningen, hafva varit mycket hjärtliga men, som

Wahlberg, nu bosatt på Klampenborg, säger, ganska tröttsamma tack vare i synnerhet danskarnas pratsjuka vid de tal, som de hållit för hvarje gång man satt sig till bords. Det var professor Nyblom, som representerade den svenska vältaligheten, sådan den brukar förekomma vid supfester, d. v. s. utan vidare värdighet. Målaren Josephson tillät sig en del näsvisheter mot den danska konstens veteraner. Han var öfverlastad och måste utvisas. Också ångrar jag mig ej att hafva afhållit mig från festerna.

Som jag var ensam i Köpenhamn, skyndade jag efter mina utställningsbesök ut att inandas landtluft på Klampenborg och tillbragte alla mina aftnar i den vackra Dyrehaven. En natt låg jag till och med på Klampenborgs hotell och följde dagen därpå med Wahlberg för att i hans sällskap göra en bokskogsstudie. Vi åto middag tillsammans med fru W. och en ung Fürstenberg, bror till den rike F. i Göteborg. Wahlberg är belåten med den verkan hans stora landskapstafla gör på utställningen. Den är också enligt min åsikt den vackraste duken där. De svenska taflor, som dessutom mest uppmärksammas, äro »Kleopatra», en väldig duk af Kronberg i dekorativ Makartstil, där allt är beräknadt på färgverkan, men som lämnade mig kall, och »Valdemar beskattande Visby», tafla af Hellqvist, prisbelönt i fjol på utställningen i Wien, med en myrstack af gubbar, samvetsgrant studerade och kostymerade men för många stående på samma plan, och som gör ett ledsamt intryck. Där fattas i synnerhet luft. Trots denna min kritik anser jag både Kronberg och Hellqvist vara förtjänstfulla målare. I skulpturen fördunklade Hasselbergs snöklocka allt annat. Uttrycket hos den unga flickan, som från barn känner sig blifva kvinna och synes vakna upp till ett nytt lif, är förtjusande. Den yngre Bissen utställer »en ung konstnärinna målande på ett lerkärl, som hon håller i handen». Ställningen är behaglig och naturlig. Hasselberg har modellerat sin kamrat Josephsons byst med mycket lif och kraft. På det hela tycks mig den svenska

afdelningen uppträda med heder och till och med öfverträffa sina danska och norska medtäflare. Finnarna hade föga att visa.

Från Köpenhamn begaf jag mig till Fridhem, där jag hos min son Carl tillbragte några dagar, besökande därunder Sinclairsholm, Åraslöf och Hanaskog. Sedan gästade jag min syster på hennes ståtliga slott Löberöd. Ehuru dess vackra park och sjö skapats af människohänder, har tiden så väl naturaliserat dem, att man icke kan ana, att stället fordom endast utgjorde en del af de öppna fält, som nu omgifva det. Slottet bebos utom af min syster af sonen Henrik, gift med den vackra Louise Thyselius och som arrenderar egendomen. Min vistelse där räckte 3 till 4 dagar, och jag återkom den 21 juli till Montebello i sällskap med en väldig dansk dogg, en gåfva af min syster.

12 okt.

Sedan 14 dagar äro vi åter bosatta i staden. Viktiga utnämningar hafva ägt rum. Hederstierna har utbytt civilministerportföljen mot landshöfdingsstolen i Västerås, statsministern Thyselius ersätter honom, och statsråden Themptander och Hammarskjöld hafva återtagit sina afskedsansökningar, hvarjämte expeditionschefen Krusenstjerna har utnämnts till konsultativt statsråd. Man var mer eller mindre beredd på dessa regeringsåtgärder, men en utnämning, som hos alla partier väckt den största häpnad, är f. d. statsministern Posses till president i Kammarrätten. Genom att hos regeringen söka denna syssla förnekar han sitt förflutna och förstör sin ställning såsom chef för oppositionen. Pressen skriar högt och klandrar kungen och hans statsråd för denna utnämning, som enligt min mening är ett mästerdrag af Thyselius, hvilken härigenom beröfvar landtmannapartiet den ende, som äger förmåga att leda detsamma och tillfoga regeringen skada. Posse, med hvilken jag åt middag hos min svärmor samma dag han utnämndes, föreföll ganska förlägen samt urskuldade sig med den djupa nedslagenhet, hvari hans hustrus frånfälle försatt honom, samt

sitt brinnande behof af sysselsättning, som vore det enda, hvilket kunde komma honom att glömma sin sorg. Jag tänker dock, att de 9,000 kr. i lön äfven bidragit att i sin mån inverka på hans beslut.

Portugisiske kronprinsen har för 3 dagar sedan anländt till Stockholm och bor på slottet. Kungen firar honom med galaspektakel och middagar på Drottningholm. Prinsen är en liten, tjock, blond tjuguåring utan vidare världsvana samt mycket blyg. Då han vid första middagen besvarade kungens vackra skåltal till hans ära, drack han för kungen af Danmarks välgång. En dödstystnad följde härpå. »Jag ville säga kungens af Sverige», tillade han då. Efter middagen, innan damerna ännu lämnat salen, framdrog han sitt etui och bjöd kronprinsen cigarretter.

I Skåne har den store Tornérhielm haft äran i sitt hem mottaga prinsen af Wales och de danska prinsarna. Ryske tsaren var äfven väntad, men han ändrade sig i sista stund.

Den samtidiga närvaron i Köpenhamn af suveränerna i Ryssland, Grekland och Danmark jämte Gladstone har gifvit upphof till många uttydningar och antaganden. För ögonblicket samlar sig intresset omkring kungens af Spanien ogästvänliga mottagande i Paris och dess följder, bland andra krigsministern Thibaudins afsked, hvilken man anklagar att hafva uppmuntrat till denna olämpliga demonstration.

Kaféägaren Blanch har i sin f. d. teatersalong, som visat sig vara en dålig affär, öppnat en internationell och permanent konstutställning, företrädesvis af utländska artisters arbeten. Han debuterade med »Le Bourgets intagande», målning af Neuville, samt arbeten af Bouguerau och Gérôme, men utställningarna hafva sedan förlorat i intresse, och jag betviflar, att detta för öfrigt mycket lofvärda företag kan bära de löpande utgifterna. För ögonblicket går man dit att beskåda Kronbergs Kleopatra. Konstnären har nyligen utfört en mindre tafla, som sålts till kapten

Berg och föreställer en ung kvinnas dröm. Man ser henne stödd mot en balkongbalustrad på Drottningholms slott samt slumrande, under det en liten skalkaktig amorin, stående på räcket, lutar sig öfver henne. Slumrerskans hull saknar mjukhet, det är kolorerad gips. Däremot är amorinen förtjusande. Samme kapten Berg har nyligen inköpt läkaren Huss' samling, i hvilken finnas några goda saker, bland annat en Greuze.

R. Tornérhjelm.

En af mina f. d. kamrater, general Silfverstolpe, har nyligen gjort en lysande affär. Han hade för en 20 år tillbaka vid sin svåger Ekenstiernas betalningsinställelse nödgats öfvertaga lägenheten Ingemarshof utanför Stockholm för 80,000 kr. Han säljer den nu för 800,000 kr. till ett aktiebolag, hvilket där ämnar öppna nya gator.

Operaföreställningarna hafva åter börjat under ledning af sångaren Willman, som efterträdt Westin, hvilken afgått. Man hade mycket braskande annonserat en auktion på abonnementsbiljetter för vintersäsongen. Resultatet blef uthyrningen af en enda avantscensloge. Fröken Grabow, som erhållit en förmånlig anställning

i S:t Petersburg, uppträder i afton för sista gången i Norma. Det blir en stor förlust för vår opera.

15 okt.

I går gingo vi att lyckönska det förlofvade paret Johan De la Gardie och Marianne v. Rosen, för hvilka det lyste för första gången. Borden voro öfverfyllda med presenter, mest silfver.

Kronprinsen af Portugal har afrest till Tullgarn, hvarifrån han tänker bege sig till Holland. Prinsen lämnar här efter sig ett mindre fördelaktigt intryck hvad beträffar hans intellektuella förmögenheter och tycks äfven vara illa uppfostrad. Hertigen af Chartres har under förra månaden tillbragt en 12 dagar med familj i Sverige. Nyheten om grefvens af Chambord död träffade honom i Göteborg, därifrån hertigen reste till Frohsdorf, lämnande de sina att här afvakta hans återkomst.

Det berättas från Göteborg, att Oscar Dickson varit nära att blifva offer för ett attentat af en f. d. artillerist, som införd i hans kabinett med pistolen för bröstet af honom begärde 50,000 kr. Dickson slog skjutvapnet åt sidan, kastade omkull karlen, lämnade därpå rummet, låste dörren samt gick att hämta polis. Då dörren åter öppnades, fick man se mannen stå med en rad dynamitpatroner framför sig och en tändsticka i handen färdig att antända desamma. Man fann då på den lyckliga idén att anskaffa en brandspruta, hvars stråle riktades mot attentatsmannen och hans patroner, hvilka oskadliggjordes. Han häktades och inburades. Det är en ung 23-åring, förälskad sägs det i en flicka, tillhörande en högre samhällsklass än hans egen, samt mycket öfverspänd.

Nordenskiölds senaste expedition, som utgick förra sommaren på Dicksons bekostnad, gaf inte de resultat, som väntades. N. trodde sig kunna ådagalägga, att det inre af Grönland vore beboeligt, men han var icke i stånd att framtränga dit till följd af snömassorna, hvari slädar och skridskogångare nedsjönko.

I fråga om resande så fick jag nyligen besök af en norrman herr Carl Bock, en f. d. bekantskap till mig från en ångbåtsresa mellan Hamburg och Hull och med hvilken jag, å min sida något motvilligt, förblifvit i brefväxling. B. har företagit upptäcktsresor på Borneo samt i holländska Indien, bekostade af England och Holland. Han har utgifvit en mycket vackert illustrerad bok öfver Borneo och förbereder nu en annan öfver Siam. Vi hafva haft honom två gånger till middag, och hans berättelser äro särdeles intressanta. Bock kom till Stockholm i ändamål att söka förskaffa sig en orden och en konsulsbefattning, och som han helt naivt inbillar sig, att min kredit har mycket att betyda härvidlag, upphör ej den lille mannen sedan 10 år tillbaka att besvära mig med sina enträgna framställningar. Kungen tog vänligt mot honom men gaf honom endast sväfvande förhoppningar. H. M. har dock, tack vare utsikten att få vackra presenter i guld och diamanter, som enligt Bock kungen af Siam icke skulle uraktlåta att sända, ifall prins Oscar besökte honom, gifvit order om, att Vanadis vid sin världsomsegling skall bege sig till Siam.

20 okt.

I Sven Lagerbergs och B. Cederströms sällskap var jag i går på Södra teatern, där man ger en mycket glad operett, »Lilla helgonet», spelad med lif och fart af fröken Wiberg. Härjämte är Wagner utmärkt.

26 okt.

Den 24 dennes hade musei inköpsnämnd att fatta beslut angående årets inköp. De hembjudna arbetena äro taflor af fru Löwstädt, herrar Pauli och Knut Ekwall samt 2 akvareller af Carl Larsson. De sistnämnda funno nåd för juryn. Dessa nu inköpta akvareller äro behandlade med utomordentlig talang och äga stor finhet i tonen. Bland medlemmarna i juryn voro Viktor Rydberg, Hochschild och baron Hugo Hamilton från Boo.

Giftermål tillkännages nu mellan målaren Kronberg och fröken Ahlberg, yngsta syster till generalskan Weidenhielm. Hon har redan uppnått mogen ålder och sedan flera år vistats på resor samt sysslar med litteratur. Hon har utgifvit sina betraktelser öfver Victor Hugos verk i 3 band. Bekantskapen mellan dem gjordes i Rom, hvarifrån de älskande tillsammans återvände hit. Fröken A. äger förmögenhet.

V. Rydberg.

Utställningen af Kronbergs Kleopatra hos Blanch har inbringat 6,000 kr., hvaraf hälften skänkts till Stockholms högskola. Denna tafla, som är kolossalt stor, har enligt min åsikt endast förtjänst i fråga om färgen och lämnar åskådaren kall. Kungen, som jag i går mötte på promenaden, stannade mig och frågade, om jag uppfört Kronberg på ordenslistan för målare till den 1 nästkommande december. »Nej», svarade jag, »jag har endast föreslagit dem af våra målare, som erhållit belöningar på de internationella utställningarna under täflan med konstnärer från andra länder.» »Men», sade H. M., »Kronberg är populär i Sverige, och det

är tillräckligt för att förläna honom en orden.» »Ifall Ers Maj:t är hågad härför, är jag för egen del förtjust», svarade jag. Det förhåller sig nog också så, att konstnären förtjänar en ordensstjärna lika väl som de andra, om det ock blott vore därför, att han företrädesvis ägnar sig åt det stora måleriet.

M. De la Gardie.

3 nov.

Vi bevistade i går Marianne v. Rosens och Johan De la Gardies bröllop. Man samlades kl. 6 e. m. till vigseln i brudens föräldrars hem, och de nygifta afreste med nattåget kl. 1/2 8. Magnus De la Gardie hade anländt till bröllopet. Han har nyligen debuterat i sitt ämbete såsom landshöfding i Kristianstads län. Han var förut legationssekreterare i Köpenhamn. D. är en stor och fet goddagspilt samt gift med en mycket vacker kvinna.

Klara församlings vördnadsvärde kyrkoherde Grafström afled för några dagar sedan till följd af ett slaganfall, och platsen är nu ledig.

För Johannes' nya kyrka, som skall ersätta den nu befintliga anskrämliga träkåken, har den unge arkitekten Möller uppgjort ritningar, som antagits till utförande. Stilen är götisk.

Doktor Carl Malmsten, son till min vän professorn, gifte sig nyligen med en dotter till Grand hotells ägare Cadier. Hans äldste bror, som var civil tjänsteman, afled förliden sommar efter ett fall från den till Ulriksdals värdshus hörande verandan.

20 nov.

Kungen har nyligen tillsatt några lediga poster vid sitt hof. Sålunda blefvo grefvinnan Alice Gyldenstolpe och fru Munck statsfruar. Båda äro mycket behagliga och vackra damer. Den unge grefve Fredrik Wachtmeister från Tistad har utnämnts till kammarherre hos kronprinsessan. Den sistnämnda har ställt sig i spetsen för en basar till förmån för en sjuksköterskeskola. Jag skickade en akvarell till basaren, hvarför hon lät tacka mig. Här råder för närvarande en verklig epidemi på basarer, som alla taga min talang i anspråk. En sådan är anordnad till förmån för djurskyddet, en annan för upprättandet af fallna kvinnor, en tredje för konstnärsklubben. Hazelius anordnar dessutom en för att samla medel till uppförande af hans Nordiska museum, men hans anspråk äro inte måttliga. Han behöfver 3 millioner, och han inlägger i sitt arbete för museet en sådan ihärdighet och viljekraft, att jag beklagar, att han inte använder dem till förmån för ett konstindustrimuseum, som skulle vara långt nyttigare än dessa ofantliga samlingar af fornsvenska landtbruksredskap, men dessa smickra böndernas fåfänga. Kungen har afstått en tomt på Djurgården, där Hazelii museum kommer att uppföras.

Hos Blanch utställes en marmorstatyett öfver Washington af Canova. Den var först ämnad för England, men fartyget, på hvilket den befann sig, gjorde haveri på svenska kusten, och lasten såldes på auktion. En herr Skjöldebrand köpte statyetten, hvarefter familjen Rosenblad ärfde densamma. Den önskar nu sälja den, men priset är för högt för musei tillgångar. Konstverket är intressant, fast draperierna äro utförda i en affekterad

stil. På Nordisk konst utbjuder Törnå till salu en samling mycket vackra landskapsstudier. De bestå af vyer från Fontainebleau samt Indre et Loire. Artisten är fallen för dryckjom, och hans talang går mer och mer tillbaka, hvilket är att beklaga, ty han är synnerligen begåfvad.

Bröderna Oscar och Emil Ekman träffade jag i går på en middag hos min svärmor. De hafva såsom meddelägare och di-

Till höger E. och O. Ekman.

rektörer i Carnegies porterbryggeri samlat en vacker förmögenhet. Den förstnämde särskildt anses som en af landets främsta finansiella förmågor. De kommo efter middagen upp till mig för att röka. Det språkades om herr L. O. Smith och det socialistiska program, han nyligen utfärdat, däri han sammankallar arbetarna till en riksdag och låter för dem framskymta ett nytt tidehvarf af välstånd. Ehuru han högt uttalar, att arbetarna, som behöfva använda hela sin tid och hela sin handlingskraft för att fylla sina materiella behof, icke böra blanda sig i politik och statsaffärer,

gör han sig själf skyldig till motsägelse mot denna sin idé, när han föreslår, att dessa samma individer skola fatta beslut om vissa nya lagar, som sedan skola underställas regeringens och kamrarnas afgörande. Denne brännvinsbrännare misstänkes för att framför allt söka befrämja sina egna intressen, då han gör i filantropi. Dock kan man ej frånkänna honom stor intelligens, och de idéer han framkommer med innehålla mycket godt samt äro äfven praktiska. Smith har nyligen förlofvat bort sin dotter med en ung sjöofficer Lagerbielke, hvilken han utfäst sig att i årligt underhåll lämna 15,000 kr.

27 nov.

På sista akademisammanträdet diskuterade vi länge, huruvida vi skulle mottaga eller undanbedja oss den samling rörande konsten att återge ansiktsuttrycket, som herr Mandelgren erbjudit akademien med därvid fästadt villkor, att man skulle tillsätta en ny lärostol för denna konstart. Enär medel saknas för ändamålet, komma vi ej att mottaga hans erbjudande, om därvid fästes något som helst villkor. Denna samling innehåller ett tusental små fotografikort, föreställande individer, som uppträda antingen i svart sällskapsdräkt eller i redingote. Därjämte finnas 2 portföljer fyllda med illustrationer öfver Galls och Lavaters system, gamla på kajerna i Paris inköpta kopparstick m. m., allt som allt bra litet intressanta saker. Det hela är utan klassificering eller system, ett verkligt kaos, som först måste utredas.

Kungen reser till Karlskrona för att taga afsked af sin son prins Oscar, som beger sig ut på världsomsegling.

3 dec.

Jag kommer just från Peter von Möllers begrafning. Genom sitt senare gifte var han besläktad med min hustru, och förutom brodern Been med familj voro vi de enda närvarande släktingarna. En stor mängd af den dödes kamrater från 1:a kammaren samt

från de akademier, som han tillhört, närvoro äfven. Kyrkoherden Bergman uppläste af honom författade mycket vackra verser, men förmodligen i enlighet med den dödes sista vilja, höll han inte något liktal och nämnde ej ens den bortgångnes namn. Möller var en verkligt öfverlägsen person, han ägde mycken lärdom och en snabb intelligens samt en hänförelse, som räckte till för allt hvad han företog sig. Jordbruk, vetenskaplig forskning, politik, musik och poesi fängslade samtidigt hans intresse. Också var hans konversation alltid underhållande, och hans inlägg på alla de verksamhetsfält, han sysslade med, komma att efterlämna varaktiga spår tack vare hans skrifter. Två dagar före sin död lät han införa i Nya Dagligt Allehanda en mycket sträng kritik öfver det sätt, hvarpå kavalleriofficerarnas befordran i de högre graderna ägde rum. M. efterlämnar två söner och en dotter, som dela förmögenheten, hvilken är betydlig. Sparsam i smått stod hans börs vid tillfälle öppen för understöd åt unga sångerskor vid deras studier.

Vi åto i går middag hos frih:n Palin. Soto Major var den, som tog ledningen vid konversationen, och frih:n Falkenberg, f. Sprengtporten, sjöng på aftonen för oss stora operaarier, mycket bra för sin ålder. Hon är nämligen öfver femtio år.

I akademien hafva vi haft många mycket långa sammanträden med anledning af de anmärkningar öfver elevundervisningen, som årets revisorer framställt och hvilka måste af oss besvaras. Dessa herrar eller rättare sagdt kapten Mankell, som inspirerat ifrågavarande skrifvelse, anse elevernas antikstudier onödiga och vilja slopa klassen för teckning efter gips eller klots, som bör tillhöra Tekniska skolan, medan akademien endast har att taga befattning med personer, hvilka redan gjort undan en del af sina studier samt befunnits äga verklig begåfning för konstnärskallet. Vårt svar, som blef slutresultatet af ett mycket lifligt diskuterande, var avböjande. Vi sökte nämligen ådagalägga, 1:o att vår läroanstalt

är lämpligare än någon annan i fråga om meddelande af undervisning i teckning, den oundgängliga grunden och villkoret för konstnären; 2:o att öfverflyttandet af ifrågavarande klass till en annan anstalt nödvändigt skulle medföra en betydlig ökning i utgifter i stället för den besparing revisorerna afsett. Vår sekreterare Gellerstedt har talangfullt redigerat ett förslag till svar, som också blef af akademien godkändt i trots af direktören grefve v. Rosens ansträngningar, hvilken sistnämnde är helt och hållet af revisorernas mening. G. Åkerhielm närvar vid sista sammanträdet. På museum finnas nu utställda 9 danska taflor, som hembjudits nämnden till inköp. Jag anser 3 af dessa värda att komma i åtanke, nämligen en duk af fröken Wegmann, »en moder med sitt barn», som verkar mycket solig och naturlig; »kägelspel i en bokskog» af Aagaard samt »en knekt med sin sköna», humoristiskt ämne af Rosenstand, något rått i tonen men bra tecknadt och fullkomligt danskt; samt dessutom en staty i marmor, »ung flicka målande på en kruka», naivt samt af en ädel komposition. Bissen är mästaren till detta intressanta konstverk.

S. Sparre (ungdomsbild).

11 dec.

Jag lyckades få mitt förslag antaget, och de trenne taflorna blefvo inköpta efter en liflig strid, som gällde valet mellan ett landskap af Zacho och Aagaards härofvan omnämnda tafla.

Min kusin Sofie Sparre, f. Bonde, har aflidit vid 79 års ålder. Hon var en präktig och aktningsvärd kvinna, som lefde helt för de sina och undvek sällskapslifvet, i hvilket hon sedan många år

icke tagit del. Hennes make är ungefär vid samma ålder men fullgör alltjämt sin syssla såsom riksmarskalk. Kungen har ej velat mottaga någon afskedsansökan från denne noble åldring, typen för en sann ädling.

Förra söndagen närvar jag vid en liten invigningsfest med anledning af vår klubbs inflyttning i sin nya lokal vid Carl XIII:s torg. Lagerheim höll ett tal till damerna, däri han anhöll, att de täcktes tillåta sina män att besöka klubben. Han slutade med att öfverlämna husets nyckel till S. Lagerberg, vår ordförande, som förklarade för damerna, att ifrågavarande nyckel betydde »damer äga ej tillträde».

Bach och Soto Major.

27 dec.

Vi hade i går middag. Efteråt diskuterades vid cigarren politik och teologi. Franske pastorn Bach hörde med häpnad Soto Major påstå, att Luther varit en gammal skojare, som gjort sin reformation endast för att kunna få gifta sig. Det var preussiske kronprinsens besök hos påfven och de gissningar detta steg framkallat, som småningom ledde diskussionen till dessa dogmatiska tvister. Soto Major bor i Stockholm sedan 27 år tillbaka. Också har man haft tid att vänja sig vid denna egendomliga figur. Han är diplomatiska kårens doyen, men trots hans naturliga begåfning och hans hvita skägg tar man honom ej här på allvar. Förra månaden gjorde han en resa i Sverige och Danmark såsom föl-

jeslagare åt portugisiske kronprinsen, hvilken till minne häraf förärade honom präktiga portierer af rödt kläde, rikt broderade med hans lands vapen. Ett ymnigt ordensregn har fallit. Tre bröder Rosen blefvo bland andra kommendörer af portugisiska ordnar, och Hochschilds och Axel Wachtmeisters söner, som inte haft den minsta beröring med prinsen, fingo hvar sitt riddarkors för att bereda glädje åt deras föräldrar.

Dagboksanteckningar 1884.

3 jan.

Nyårsafton tillbragte jag dagen i sällskap med Louis De Geer och hans hustru på Thorsåker hos Hans Wachtmeister. Mamma Agathe, som är 84 år gammal, har bibehållit hela sin liflighet och munterhet. Hon läser utan glasögon samt har nyligen åter börjat måla i olja. Sonen Hans, min blifvande reskamrat, bebor på sommaren sina blekingska egendomar och på vintern Thorsåker, som förefaller att vara utmärkt väl beläget vid stranden af Mälaren. Han har 250 kor och skickar dagligen till hufvudstaden 600 flaskor mjölk. För dagen var han omgifven af 8 af sina 10 barn.

Vid min hemkomst på aftonen gick jag med de mina på soaré hos Alströmers, där jag träffade förutom deras släktingar familjen Thyselius. Herrskapet Hochschild hade ej kunnat komma till följd af ryske ministern Okunevs död. Älskarna af ett läckert bord förlora i honom den, som gaf de bästa middagarna i Stockholm. För resten var O. en person med ett högst vulgärt utseende och lät mycket litet tala om sig. Patenôtre, franska republikens representant härstädes, som blifvit utsedd till minister i Kina, har fått till efterträdare grefve d'Aunay, hvilken skall vara gift med en mycket rik amerikanska.

11 jan.

Häromdagen gaf Akademiens direktör G. v. Rosen middag för professorerna; utomordentligt kök och storstilade anordningar med lakejer i knäbyxor samt strumpor och skor. Professor Cur-

man redogjorde för den underbara kur grefːn Sinclair genomgått. Hennes ben hade nämligen krossats ofvanför fotleden, därigenom att en bjälke fallit ned på henne från en byggnadsställning, då hon gått förbi. Man skulle just skrida till amputation, emedan foten endast fasthölls vid benet medelst en pulsåder och några hinnor, då kirurgen Berg förklarade sig kunna svara för benet utan någon operation. Med hjälp af brädlappar och starka kompresser lyckades man också hopfästa de brustna musklerna och senorna, så att den sjuka nu kan gå lika bra som före olycksfallet.

C. Curman.

Man meddelar mig i dag min vän Nils Gyldenstolpes död. Sedan flera år tillbaka var han underkastad epileptiska anfall, och hans tillstånd ingaf den unga hustrun ständig oro, men han höll dock god min samt umgicks i stora världen, där han visade sitt graflika ansikte, och ännu i går gjorde han visiter hos hoffruntimren.

Före sin sjukdom var G. en glad och angenäm ung man, som var mycket afhållen af sina vänner, men han misshushållade med sin förmögenhet, som han gladeligen gjorde ända på. Sedan dess lefde han på sin svärfar Trolle-Bondes bekostnad.

G. efterlämnar en mycket vacker änka, en af stjärnorna i Stockholmssocieteten, där hon har varma beundrare.

16 jan.

Middag i går hos markis Spinola, italienske ministern. Bland gästerna märktes Kierulf, C. Björnstjerna, Weidenhielm, S. Lagerberg och Nordenskiöld. Husets döttrar äro vackra och älskvärda, värdfolket förträffligt. Det finns också en son i huset, en ung underlöjtnant, f. n. permitterad på ett år för att amortera spelskulder, gjorda i Turin. Han är en särdeles vacker ung man.

N. Gyldenstolpe.

18 jan.

Riksdagen öppnades i går med sedvanliga ceremonier. I första kammaren var det Ehrenheim, som i egenskap af vice talman höll talet för kungen i stället för Lagerbjelke, som insjuknat. I år låter regeringen de stora frågorna hvila och begär partiella anslag för artilleriet och trängen. Förslag har äfven väckts om uppförande af ett nytt riksdagshus samt ett hus för riksbanken och ett tredje för riksarkivet. Finansernas blomstrande tillstånd medger frikostighet, hvarför också en sänkning af kaffetullen föreslås. För teatrarna begär finansministern status quo för nästa 3-års-period.

F. d. statsministern Posse var ej närvarande vid riksdagens öppnande. Han är på jakt med sin myndling[1] och ämnar, säger han, intaga en högst reserverad hållning. Hans vänner förutspå, att hans öfverlägsna begåfning förr eller senare skall åter föra honom till makten.

19 jan.

Den politiska horisonten tycks vilja ljusna för Frankrike med hänsyn till Madagaskar och Kina, men däremot blir engelsmännens ställning i Egypten till följd af motgångarna i Sudan mer

PÅ BEGRAFNING.
Från vänster C. Björnstjerna, F. Bille, G. d'Otrante, C. von Platen, F. Piper.

och mer kritisk. Den nye musulmanske profeten synes samla befolkningen under sin fana och närma sig själfva Egypten, hvars armé är oförmögen att motstå hans anfall utan kraftig hjälp från England, som ej torde vara hågadt för de därför nödiga uppoffringarna. I Europa är år 1883 märkligt genom sina statsöfverhufvuds, prinsars och diplomaters resor i syfte att bilda en liga mellan kontinentens monarkier för att hejda demokratiens allt mer och mer växande framsteg. Frankrike har hållits utanför dessa underhandlingar. Den gemensamma konservativa instinkten tycks tvinga till tystnad många rivaliteter, som hotade sämjan mellan stormakterna, förnämligast mellan Ryssland och Österrike

[1] Friherre Nils Silfverschiöld.

med anledning af Donaufurstendömena. England synes däremot vilja förbehålla sig full handlingsfrihet.

23 jan.

Upptäcktsresanden Carl Bock skickar mig sin nya bok öfver Siam och Lao »Temples and Elephants», som förefaller vara mycket intressant. Efter att hafva trotsat en dylik resas alla faror har den djärfve norrmannen råkat bryta sitt ben, då han gick uppför sin trappa i Kristiania.

I förgår närvar jag vid en slottsbal, gifven för att fira kungens födelsedag. Drottningen visade sig en stund, men kronprinsessan, som insjuknat i halsfluss och som sägs vara i vissa omständigheter, hade ej kunnat infinna sig. Hennes gemål åter var där. Unge prins Eugen tar sig mycket prydlig ut i sin husaruniform. Schulthess, för hvilken han tar lektioner i franska, berömmer prinsens älskvärda karaktär. Han är enligt S. mycket liberal och fransman till själ och hjärta. Den öfriga familjen är tysksinnad. Den af de unga prinsarna, som hittills varit mest populär inom hofvet, är prins Oscar, som för närvarande gör sin världsomsegling. Till det yttre minst gynnad af bröderna, har han gåfvan att göra sig älskad, under det han vet bibehålla sin rangs värdighet, medan kronprinsens uppträdande präglas af blyghet och prins Carl verkar stel. Den sistnämnde, som går igenom krigshögskolan, är trägen i sina studier samt besitter den lofvärda ambitionen att vilja utmärka sig framför sina kamrater.

26 jan.

Här talas mycket om en tvist, som uppkommit på senaste Amaranterbalen i fråga om en stol, som skulle lämnas till gref:an St. v. Platen och om hvilken unge Spinola och Emil Lewenhaupt kommit i delo. Den sistnämnde skall efteråt hafva förtalat sin rival inför den sköna och bland annat kallat honom en äfventyrare, för hvilken hon borde taga sig i akt. Dessa ord åhördes af vi-

comte de Bondy och framfördes till Spinola, som dagen därpå sände L. tvenne sekundanter för att begära upprättelse, hvarvid den sistnämnde förklarade, att han på intet vis velat angripa Spinolas heder. Då ryktet kom ut, att L. blifvit utmanad men gjort afbön, lät öfverste Björnstjerna kalla L., som är kapten i Svea Lifgardes reserv, för att begära en förklaring. Lewenhaupt förnekade nu, att han bett om ursäkt, och bevisade på öfverstens uppmaning sitt påstående genom tillkallade vittnen. Eftersom envig är enligt svensk lag förbjudet och strängt bestraffas, så befinna sig de officerare, som utsätta sig för att af utlänningar blifva utmanade, i det alternativet att antingen se sin bana bruten, om de antaga utmaningen, eller också, ifall de neka, blifva ansedda som pultroner. Främlingen däremot, hvilken är tämligen säker på en fredlig utgång af affären, har ett utmärkt tillfälle att inför damerna lysa med sitt mod.

Kungen, drottningen och prins Eugen skola fara till Kristiania. Till deras ära gåfvo Hockschilds bal i förgår. Bland nya dansande damer märktes gref:an d'Aunay, franske ministerns fru, samt fröknarna Rappe, Gyllenstierna och Ebba Ramel. Dagens mod är nu skridskoåkning samt ridning. När de unga damerna inte äro på bal, tillbringa de aftnarna i ridhuset, där de återfinna förmiddagens kavaljerer från isbanan.

31 jan.

Prins Eugen tog förra veckan sin studentexamen, och kungen firade denna glädjande händelse med en middag, till hvilken inbjudits vittnena och yngste sonens lärare. Tråkigt nog störtes fadersglädjen genom det ledsamma telegrammet från Uppsala rörande den unge furstens motgång, då kuratorn i Södermanlands nation i ovist nit väckte förslag att kalla den nye studenten till hedersledamot i nationen. Pluraliteten vägrade att vara med om detta artighetsbevis. De tyckte, att man fjäskade för mycket. Kungen sägs hafva tagit saken mycket hårdt. Deras Majestäter

och den unge prinsen afreste i går till Kristiania, där de stanna några veckor.

2 febr.

Min kappsäck är packad, mitt kreditiv och pass äro i fullgodt skick, och jag beger mig i morgon i väg för att fortast möjligt uppsöka solen. Med H. Wachtmeister har jag stämt möte i Alf-

H. WACHTMEISTER.

vesta, och vi resa med kurirfart öfver Tyskland och S:t Gotthard till Medelhafvet. Jag känner mig helt lycklig att kunna fara min väg samt afbryta enformigheten i min tillvaro genom att i främmande land skaffa mig nya intryck.

En resa i Orienten.

Den 2 februari lämnade jag Stockholm och träffade i Alfvesta Hans Wachtmeister, som punktligt infunnit sig å den aftalade mötesplatsen. Vi åto middag i Malmö. Då W. skulle betala sin

förtäring, sökte han fåfängt i alla fickor efter sin reskassa. Lyckligtvis hittades densamma till sist innanför fodret till hans päls. På båten märktes bland de fåtaliga resande en herre med sjömansmössa öfver ett borstigt hår samt en annan, ett slags albinos, rödlätt och rödhårig. På aftonen gjorde vi en promenad på Köpenhamns gator och besökte Marmorkyrkan, som tack vare en privatpersons[1] frikostighet nu börjar resa sig ur sina ruiner.

En engelsk miss.

Vi gingo ombord kl. 7 f. m. för att fara till Kiel, dit vi anlände på kvällen under stark blåst. Staden har, sedan den införlifvats med Tyskland, blifvit en verklig fästning, och dess hamn är af utomordentlig betydelse. Framkomna till Hamburg vid 9-tiden afreste vi omedelbart till Frankfurt. Sofvagnskonduktören meddelade oss i hviskande ton, att vi hade till granne i närmaste kupé den ryktbare tenoren Boedel. Att döma af hans snarkningar under natten hade jag snarare tagit honom för en bas.

Vi anlände till Frankfurt vid 10 tiden på morgonen. Under afvaktan på tåget till Basel vandrade vi genom de nya boulevarderna ut till Palmgarten, ett förlustelseställe med en vidsträckt vinterträdgård, hvari växa alla slag af palmer, och med en väldig konsertsal fylld med ett oräkneligt antal småbord, där vi togo plats för att äta en matbit och befunno oss helt allena och som vilsekomna i en öken. Orkestern, som just höll på att repetera

[1] Etatsrådet C. F. Tietgen.

programmet för aftonens konsert, omöjliggjorde genom sitt bedöfvande buller allt samtal mellan oss.

Efter en natts hvila i Basel styrde vi färden till S:t Gotthard. Dimman, som vid affärden insvepte allt i ett grått töcken, skingrade sig för att låta oss se Pilatus och Luzernersjön omgifven af snötäckta berg, som i solen lyste som kristaller. Vädret var oss hela dagen gynnsamt och satte oss i stånd att i fullt mått njuta af alla de storartade scenerier och omväxlande utsikter, som denna vilda natur har att bjuda på. Vi hade till reskamrater en vacker engelsk miss och en belgisk advokat. Den sistnämnde lät detta storslagna naturskådespel gå sig förbi utan att däraf på minsta vis beröras, fördjupad som han var i läsningen af skalden Goldoni i fickupplaga. I Chiasso inträdde i kupén en präst, åtföljd af en rödnäst pedell, som bar på en hop gamla böcker och manuskript, samt i Lugano en familj af parisare, bestående af »monsieur, madame et bébé»[1], alla pratande på en gång. Vid tullstationen i Milano måste de resande låta undersöka sitt resgods. Då vi sedan träffades i omnibusen, voro fransmännen ursinniga. »Kan ni tänka er», sade mig den elegante parisaren skummande af ilska, »dessa fän till tullsnokar hafva panna att fråga mig, om jag har några kycklingar i mina koffertar. Som om jag skulle se ut som en

En belgisk advokat.

[1] Hänsyftar på en bok med nämnda titel af G. Droz.

viktualiehandlande. Sådana kanaljer till italienare! Likaväl kunde de fråga, om jag medförde några ägg.» Vi tillbragte natten i Milano.

Ehuru temperaturen var behaglig, gingo milanesarna fortfarande höljda i sina kappor. Vägen till Genua löper till en början genom bördiga fält, genomskurna af kanaler och bevuxna med mullbärsträd. Sedan kommer en mera ofruktbar och dyster trakt, där Scrivias gröna bölja flyter fram mellan nakna klippor. Efter Bussala hafva bergen mera afrundade former och äro betäckta med vinrankor. Vid San Pier d'Arena gör naturen intryck af en teaterdekoration. På kullarna ser man öfverallt leende villor i lifliga och växlande färger, vittnande om rikedom och öfverflöd. Vi nalkas också Genua, de praktfulla palatsens stad. Tåget, som stannade här två timmar, gaf mig nätt och jämnt tid att äta middag samt bese Palazzo Doria och dess trädgårdar, där några fruktträd stodo i blom. Vägen mellan Genua och Spezia är mycket tilltalande. Vi fara förbi talrika villor, mer eller mindre dyrbara men alla rikt försedda med arkitektoniska prydnader samt omgifna af trädgårdar med orange-, mandel- och mullbärsträd. Vi anlände till Spezia kl. 8 e. m. Vårt hotell var beläget i närheten af hafvet. Vi togo omedelbart omgifningarna i betraktande. Midt i en trädgrupp upptäckte vi ett stort cirkelrundt tält, utanför hvilket en bastrumma och en trumpet sökte locka till sig menigheten. En stor, kraftfull kvinna i rosenfärgade trikåer och med barmen inhöljd i en tjock röd schal gaf oss smäktande ögonkast. Den stackars flickan hackade tänder af köld. Från hafsstranden beskådade vi några experiment med strålkastare, som utfördes af ett

En katolsk präst.

i hamnen förankradt skolfartyg. Spezia anses för en af Europas bästa hamnar.

Efter att hafva frukosterat i sällskap med en engelsk officer, agent för Krupps kanoner och som svär öfver Gladstone, »en gammal sentimental käring», som han kallar honom, togo vi följande dag en båt för att fara till Porto Venere, beläget 1 1/2 timmes väg från Spezia. Vår roddare, som var mycket pratsam, visade oss i förbifarten det hus, där Garibaldi, »Italiens störste general», bodde, medan han sköttes för sina sår; vidare »Italiens största kanon»; slutligen på afstånd Porto Venere, »Italiens äldsta stad». Nämnda stad med sina fallfärdiga ruckel gör också ett mycket ålderdomligt och pittoreskt intryck.

En pedell

Dagen därpå reste vi till Livorno. Vägen är mycket omväxlande. Vi foro förbi Carraras marmorbrott, som vi på afstånd togo för snö. Längre bort sågo vi det lutande tornet i Pisa. Sedan kom en vidsträckt, sumpig slätt, så en vacker pinjeskog, så åter träsk, genomskurna af kanaler, och ouppodlade fält. I Livorno gingo vi omedelbart ombord på S:t Augustin, tillhörande franska transatlantiska bolaget. Jag fick genast bevittna ett med liflig mimik beledsagadt uppträde mellan kocken och ett nyanländt engelskt par. Stödjande sig på reglementet ombord vägrade kocken servera den lunch, som engelsmännen energiskt begärde. »Vi servera endast 3 måltider, frukost kl. 10, middag kl. 5, te kl. 8. Ni hade kunnat äta i land.» »Men hur var det möjligt att tänka

sig något så otroligt, som att vi ej skulle få lunch kl. 1. Mylady och jag hafva ingenting förtärt sedan 9 timmar och kunna omöjligen vänta till kl. 5. Ge oss åtminstone kotletter.» »Omöjligt. Reglementet förbjuder det.» »Skinka då.» »Det är förbjudet.» »Smörgåsar åtminstone.» »Nej, nej, det tjänar ingenting till att vidare bråka.» Tack vare ekonomiförvaltarens ombord mellankomst fick det engelska paret till sist smörja sig med cakes.

En cirkusartist.

Vädret var förträffligt. Vi foro förbi Elba vid klart månsken. Följande morgon kl. 10 afteckade ön Ischia sina behagfulla linjer mot den töckniga luft, som omgaf oss. Vesuvius framträdde vid horisonten, och snart gledo vi in i Neapels golf, som i sitt azurblåa vatten återspeglar denna härliga, färgrika stad. Som båten skulle ligga kvar här till morgondagens afton, begåfvo vi oss i land, följande den vid alla timmar på dagen glada och lifliga Toledo-gatan och stego sedan upp till klostret S. Martino för att njuta af utsikten öfver golfen. Corso Vittorio Emanuele, denna af palats kantade chaussée, är utan like i världen. Vi återkommo från promenaden vid corsotiden och läto vår blygsamma droska taga plats i filen af eleganta åkdon, som i hundratal löpa fram och tillbaka. Efter en utmärkt middag på café de l'Europe fla-

nerade vi under återstoden af aftonen på S:a Lucia-kajen och omgifvande gator samt hemkommo helt trötta af det myckna bullret och oväsendet.

Följande dag gjorde vi ett långvarigt besök i museet, där man för hvarje gång med ökad beundran skådar antikens mästerverk.

MEDPASSAGERARE PÅ S:T AUGUSTIN.

Jag sände nu hem min päls, som hädanefter var onödig. Den har dock varit mig till ovärderlig nytta, särskildt på S:t Gotthard.

Kl. 5 gingo vi åter ombord på S:t Augustin och tillbragte en god del af natten på däck vid månsken. Våra medresande voro talrika men föga märkliga. En gammal fransk dam med hvita korkskrufslockar delgaf mig sina små bekymmer. Hon hade en son, en fetlagd ung man på 24 år, som led af en halssjukdom och som hon rest ut med dels för att utveckla hans själsförmögenheter och dels framför allt för att han skulle komma från Paris' boulevarder, som alltid äro farliga för ungdomen. Vidare före-

kommo ett ungt amerikanskt par, som gjorde sin bröllopsresa, och en tysk officer, som beskådade allt med en öfverlägsen min. Jag höll på att glömma två engelska damer, som voro på väg till Malta, där deras män lågo i garnison. Jag kunde ej låta bli att beklaga ifrågavarande herrar.

Vi vaknade nästa morgon just vid ankomsten till Messina, där vi skulle tillbringa dagen. Denna stad är helt och hållet modern, enär eldsvådor förstört alla dess historiska minnesmärken. Jag såg likväl en vacker bronsstaty af Don Juan d'Austria, en ungdomlig gestalt full af okonstlad värdighet. Katedralen har äfven en vacker fasad. Vi bestego en höjd för att taga en öfverblick öfver staden. Messina har vackra gator, husen prydas af rikt arbetade balkonger, uppburna af karyatider. Handeln med apelsiner och olja ger staden dess välstånd. Efter intagen middag foro vi med tåget till Giardini, beläget på tre timmars afstånd från Messina. Naturen på Sicilien är ej densamma som i det öfriga Italien. Bergen äro mera ojämna och vilda, och den oräkneliga mängd kaktusväxter, hvarmed klipporna äro beströdda och som lysa i solljuset som metaller, förlänar landskapet någonting hårdt och energiskt. Åt hafssidan till är kusten full af trädgårdar med orange-, mandel- och andra fruktträd. Breda flodbäddar, i hvilka vid denna årstid endast flyta smala rännilar, afbryta som oftast planteringarna. Byarna se snygga och välmående ut. De äro ofta belägna på toppen af en brant klippa, hvarifrån bönderna begifva sig ned för att bärga sina skördar. Skälet lär vara, att de härigenom söka undgå malarian.

Vi togo sedan en vagn med tre hästar, som förde oss på en god chausée, hvilken gick i sicksack, på två timmar till Taormina, en gammal grekisk stad, hvars antika teater anses vara den vackraste ruinen i hela Italien. Efter att hafva besett flera hotell togo vi in på Timeo, beläget vid foten af teaterruinen. Från vår balkong hade vi utsikt öfver det majestätiska Etna, betäckt af evig

snö, och hela den omgifvande trakten. Gästerna på Timeo voro föga talrika men i regeln här sedan länge och tillhörde alla det täcka könet. En grupp af engelska damer, som åto på sina rum och aldrig visade sig, hade kommit till Taormina för att vistas där en vecka och bodde här nu sedan halftannat år tillbaka. Två damer från Danzig voro här sedan åtta månader. De voro mera

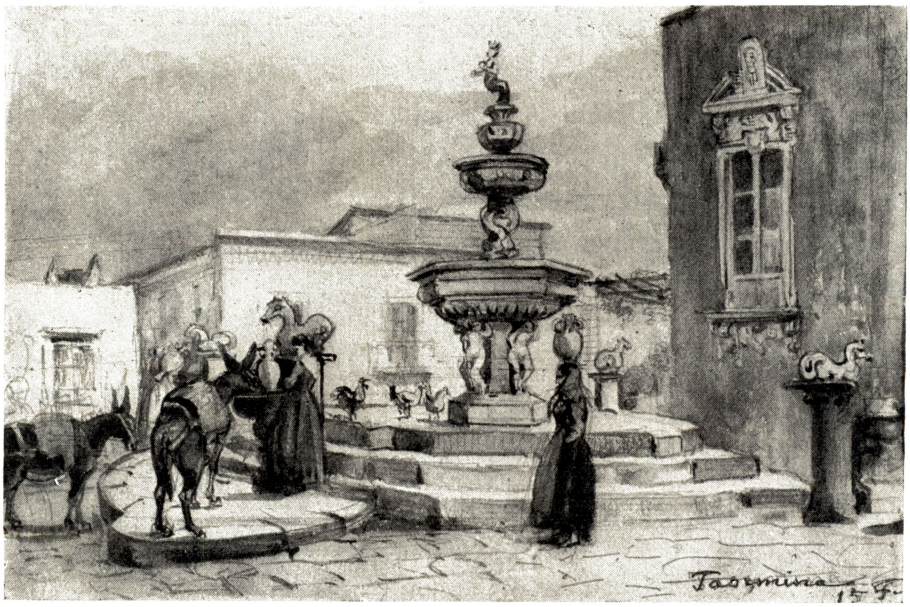

TAORMINA.

sällskapliga, och en af dem tycktes ha förälskat sig i hotellvärden, som var en ung och ganska vacker karl. Under förevändning att öfva sig i italienska pratade nämnda dam, som kunde vara en 25 eller 28 år, under hela middagen med sin idol, som själf passade upp vid bordet, och gaf honom de mest uttrycksfulla ögonkast. Han åter föreföll tämligen likgiltig, men så var han också gift med en mycket vacker kvinna. En fransyska, grefvinnan des Dorides, och två engelskor, som följde henne liksom skuggor, åto middag och tillbringade aftonen på hotellet. Grefvinnan, en storväxt,

vacker kvinna på 35 år, var synnerligen pigg och roade oss mycket. Hon hade kommit till Sicilien för att tillbringa vintern hos sin syster, som är bosatt i det inre af ön, och reste nu så småningom hem igen till Frankrike. På vägen hade hon fiskat upp de två engelskorna, som blifvit så intagna i henne, att de helt och hållet ställt sig under hennes kommando. Det var hon, som skötte kassan och bestämde allting. De lyssnade med beundran på hennes lustiga engelska och nöjde sig med att blygsamt sänka ögonen, då hon emanciperade sig för mycket. En dag hade hon tagit de två damerna med sig på en promenad till Giardini och gaf oss sedan följande skildring däraf. »En tiggerska, som bar ett tre dagar gammalt barn vid bröstet, förföljde oss envist tiggande för sitt barn, hvilket, sade hon, höll på att dö af hunger. Liksom vi hade mjölk att ge åt ungen.» För öfrigt skulle ett sådant antagande från den stackars kvinnans sida icke inneburit någonting orimligt, ty om engelskorna hade mycket platta bröst, så var grefvinnans barm så mycket rikare utvecklad. Under en resa med nattåget från Palermo hade grefvinnan gjort bekantskap med en ung italienska, som var mycket vacker men till ytterlighet fet. Nämnda dam hade klädt af sig och krupit till kojs i sofvagnen i den tro, att hon skulle få sofva i fred ända till följande morgon. Plötsligt väcktes hon af ropet: »Tågombyte, alla passagerare stiga af, 4 minuters uppehåll». De båda damerna hade nätt och jämnt tid att byta tåg, och den stackars italienskan fick i hast rafsa ihop sina saker samt i blotta lintyget springa ned på perrongen för att hinna komma upp i den nya vagnen. Just som tåget skulle gå, kom konduktören och räckte henne snörlifvet, som hon hade tappat på vägen.

Taormina är ett förtjusande ställe. Vi stannade där en vecka och använde tiden till att promenera samt rita och måla. Befolkningen förefaller glad och lycklig. Den arbetar mycket litet. Kvinnorna spinna, männen flanera, och barnen vimla öfverallt.

Alla tigga de »la piccola moneta». Jag ritade af flickor och gossar för ett pris af 10 centimer stycket. För åsnorna betalade jag blott half afgift. En tysk artist Gelling tilltalade oss vid teaterruinen. Han var elegant klädd och bar sitt färgskrin i handen samt var åtföljd af en pojke med ett staffli och en påbörjad studie, en vy öfver Etna med teatern i förgrunden. G. tog oss synbarligen för engelsmän och vädrade en beställning. Han lär sedan 15 år tillbaka dagligen göra samma morgonpromenad och alltid medföra enahanda studie, som han utför i växlande storlek allt efter konstvännernas smak. Han har gift sig med en inföding och åt sig uppfört en vacker atelier, som vi lofvade att besöka. Det var med saknad vi den 16 februari lämnade Taormina. Hittills hade vi rest så att säga med kurirfart. Också blef detta uppehåll i ett härligt landskap för mig så mycket behagligare. W. tecknade af bergskedjorna och lät eftervärlden få del af våra resehändelser, under det jag uppsökte alla pittoreska ställen. Vi träffades sedan båda vid bästa lynne vid måltiderna. Vi hade tänkt göra uppehåll i Catania, Girgenti och Syracusa, men den med hotande moln höljda himmeln kom oss att ändra beslut. Vi foro därför omedelbart till Palermo öfver Termini.

Den feta damen.

Termini är en vacker stad, och hotell Stella, där vi togo in, har, tror jag, ej sin like i billighet. Vi betalade för rum och mat 1,75 per man. På morgonen vandrade jag omkring i staden och ritade af domkyrkans teatraliska fasad. Jag besökte äfven några antikvitetsbodar men fann allting här dyrare än i Rom och Florens. Vägen härifrån till Palermo följer hafskusten och är en af de mest

pittoreska man kan se. Närmast ligga trädgårdar med orange-, citron-, fikon-, mandel-, och vinträd, där bortom kusten, bestående af taggformiga klippor. Citronträdens guldgula frukter, som afteckna sig mot deras mörkgröna löfverk, hvilket åter bryter sig emot den rödaktiga marken och de grönblå aloë- och kaktusblommorna, allt detta bildar en färgskala, omöjlig att med penna beskrifva.

Om man undantar Neapel, tror jag, att Palermo har den mest tilltalande belägenheten i konungariket De båda Sicilierna. Staden delas liksom genom ett kors af två ofantligt långa gator. Dess palats och kyrkor erbjuda mycket af intresse såväl ur historisk som konstnärlig synpunkt. En orientalisk smak röjer sig tydligen i de gamla arkitektoniska minnesmärkena och ger dem ett egendomligt utseende. Vi togo in på hôtel des Palmes, där ej mindre än 500 rum stå till de resandes tjänst. De flesta af dessa ligga på nedre botten och stå i mer eller mindre direkt förbindelse med härliga trädgårdar. Värden är gift med en adelsdam från trakten, som anses för den största skönheten i Palermo. Hon ger emellanåt soiréer i sin enskilda våning, dit distingerade resande inbjudas. Mannen påstås stå i förbindelse med sina landsmän röfvarna, och ett af honom utgifvet pass lär af dem hållas i helgd. I allmänhet förneka sicilianarna, att något röfveri äger rum på deras ö, samt påstå detsamma vara för alltid utrotadt, men emellanåt inträffa händelser, som visa, att så ingalunda är förhållandet. Så t. ex. historien om den engelske bankiren, som för två år sedan midt på ljusa dagen blef af några banditer våldsamt ryckt ur sin vagn och förd till bergstrakterna. Familjen fick betala 200,000 fr. i lösepenning, och bankiren sköter nu sina affärer som förut och hoppas väl hädanefter få lefva i fred.

Vi gjorde åtskilliga utflykter i staden och dess omgifningar. Den till Monreale, fordomdags ett benediktinerkloster, synes mig vara den intressantaste. Dess förstuga prydes af några goda

verk, målningar tillhörande den sicilianska skolan, som har en viss frändskap med den spanska. Dess campo santo[1] omges af 228 pelare, hvars kapitäler, alla sins emellan olika, äro beundransvärdt väl utarbetade. Domkyrkan, som är uppförd i spetsbågsstil, hvilar på en hvit marmorfot. I mosaik utförda bibliska scener i

I Palermo.

hvitt och blått på guldbotten smycka dess inre väggar. Just som jag i färd med att uppsöka en god utsiktspunkt klättrade ned för en brant ås, förlorade jag fotfästet och nödgades i vild fart rusa nedåt, till dess jag nådde fasta marken, där jag föll rak lång på magen och blef liggande med flådda händer och knän utan att kunna röra mig under nära en halftimme, halft förargad, halft road af mitt missöde. Tack vare en salfva, som jag lyckades få på

[1] Kyrkogård.

ortens apotek, kunde jag dock åter komma i väg, och jag ritade samma dag af en Bersaglieripatrull, som postade halfvägs till staden. Denna patrull befinner sig här för att skydda de resande mot röfvarna.

Kyrkan San Giovanni degli Eremiti, från hvars campanil tecknet gafs till den sicilianska aftonsången,[1] är numera endast en ruin. Man ser blott en gård omgifven af smakfulla små pelare. Custoden är på samma gång antikvitetshandlande. Jag köpte af honom en nål i gammal mosaik.

I det kungliga palatset, som är mycket stort och hvars skilda delar äro uppförda på olika tider, finner man alltjämt dyrbara minnen från de arabiska inkräktarnas tid. En sal är dekorerad med jaktbilder, ett präktigt mosaikarbete på guldbotten, synnerligen väl bibehållet. Dessa bilder se ut, som om de voro gjorda i går. Palatsets kapell är särskildt intressant. Det stammar från det 12:e århundradet. De byzantinska och romerska stilarna äro här harmoniskt blandade med hvarandra. Det inre är prydt med mosaiker på guldgrund, mot hvilka för tillfället på ett egendomligt sätt aftecknade sig en biskop och ett tjugutal präster i rika dräkter, som förrättade mässan utan andra åhörare än vi, hvilka bevittnade densamma dolda bakom pelarna. Sången och rökelsen bidrogo att försätta mig i ett slags religiös extas, hvarur en otäck katts jamande, som plötsligt började ackompanjera den gamle biskopens nästoner, dock hastigt förflyttade mig.

Domkyrkan, en blandning af europeiska stilar och den byzantinska, är i sin helhet en elegant och dyrbar byggnad. En annan mycket märklig kyrka är Sanatoria, hvars midtparti och torn äro i arabisk stil. Bland de mosaikarbeten och porträtt på guldgrund, som smycka kyrkan, befinner sig bilden af Roger I, konung af Sicilien.

---

[1] En folkresning på Sicillen 1282, hvarigenom konung Carl af Anjou och fransmännen fördrefvos från ön.

Den väldiga table d'hôten på hotellet företedde en profkarta på representanter från alla nationer. Flertalet utgjordes dock af tyskar, men härjämte funnos åtskilliga engelsmän, amerikanare och ryssar. Vi upptäckte till och med ett svenskt par, herr och fru Ahlgren. Några veckor senare tillkännagåfvo tidningarna den unga fruns död. En dag vid rökningen efter middagen kom en äldre herre med gråa mustascher fram till mig och började ett

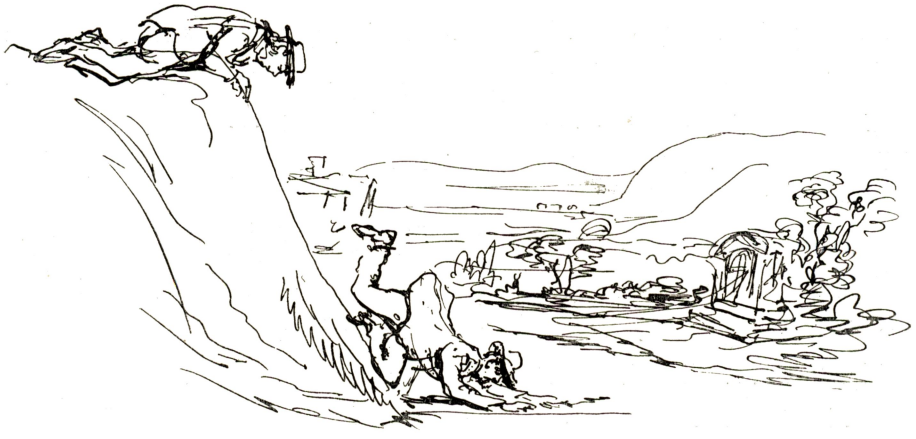

ETT FALL.

samtal, i det han frågade, om jag tillhörde diplomatien. »Jag är», sade han, »general Novikov, bror till ryske ambassadören i Wien, som ni säkert hört talas om. Jag är här med min fru för vår sjuke sons skull.» Jag började språka med generalen om nihilismen och fann i honom en inbiten anhängare af envåldsmakten, den enda, enligt hans uppfattning, som passade för Ryssland, och som också det stora flertalet af befolkningen önskade behålla. Nihilisterna voro endast en handfull urspårade individer, som måste utrotas. Jag fäste hans uppmärksamhet på, att den ryska ungdomen, när den en gång trädde i stället för den nuvarande generationen, kunde hafva en helt annan uppfattning. »Just därför», genmälde han, »borde man rensa alla skolor från dessa gemena

revolutionära lärare.» Han föreställde mig för fru Novikov, en dam på 40 år med väldig barm, förbindligt leende och vänliga ögon, hvars mot mig riktade älskvärda ögonkast jag redan vid bordet varit i tillfälle att iakttaga. Hon talar gärna och på ett behagligt sätt och tyckes hafva reda på allt, som händer i alla hof och regeringar. Oscar Björnstjerna, Carl Lewenhaupt, Due med flera svenskar räknar hon som sina vänner. Vi blefvo snart närmare bekanta och träffades äfven följande aftnar. Jag har sedan fått höra, att fru N. skulle vara författarinna till en bok, som utkom i fjol och då gjorde mycket väsen: »Från Berlins salonger». Jag kommer nu också ihåg, att hon föreslog W. att låna honom nämnda bok, men att han betackade sig och skyllde på, att han hade så föga tid att läsa.

Museet i Palermo är tämligen medelmåttigt. Jag fick likväl tillfälle där beundra några vackra bildhuggeriarbeten, bland andra en kolossal Jupiter. Dessutom fanns där en vacker freskomålning af Pietro Novelli och en värdefull tafla af van Eyck.

Vi lämnade Palermo den 24 februari och gingo ombord på Martinique med Tunis som mål. Öfverfarten, som endast tar 24 timmar, gynnades af ett härligt väder, hvaraf vi njöto belysta af Venus, som i stället för månen strålade på fästet med en glans värdig dess namn. Jag gjorde bekantskap med ett ungt par från Triest, som allt sedan sitt giftermål nu i tre år befunnit sig på resande fot. De hafva varit vid Nordkap och ämna från Tunis till häst begifva sig till Algier. Med undantag af en grek, passagerare som vi, möttes ögat af ingenting ovanligt ombord på Martinique, hvarför också öfvergången från Europa till Afrika blef så mycket mera slående, då vi landade vid den sistnämndas kust. Bärarna, som störtade ombord för att bemäktiga sig resgodset, en hop äfventyrare af alla färger med vild uppsyn, alla f. d. galerslavar, angrepos i sin tur af ekonomiföreståndaren ombord, en liten, klen men ilsken man, som hoppade upp på sina motstån-

dare som en apa samt mörbultade dem med sina knytnäfvar för att få dem att stanna kvar på landgången. Den käcke lille mannen skaffade oss en vaktmästare från hôtel de Tunis, som tog våra saker.

Som hafvet invid Tunis ej är tillräckligt djupt, är det Goletta, som tjänstgör som dess hamn. En järnväg förbinder dem

Ankomsten till Afrika.

med hvarandra. Vi frukosterade i en restaurant, hvarifrån vi sågo cirkulera Golettas befolkning, araber, maltesare, negrer, alla bärande dräkter mer eller mindre trasiga men vidt skilda från den europeiska blusen.

Järnvägsvagnarna hafva en plattform eller balkong, som lämnar de resande tillfälle att orientera sig. Landet är platt och sumpigt. Kameler beta helt vänskapligt ihop med åsnor och får. Vid en station visar man mig en onkel till beyen, som med sitt

följe stiger upp på tåget. Folket skockar sig omkring den höge herren. Färgerna växla, men den hvita burnusen är dock förhärskande. Ansiktsdragen äro ofta fina, hyn bronsfärgad, tänderna vackra, ord och åtbörder sparsamma. Jag njuter som ett barn af alla dessa nya typer. Ingenting här liknar hvad jag hittills sett. Jag skulle vilja rita af alltsammans.

En knapp timmes väg skiljer Goletta från Tunis. Vi anlände dit på aftonen i lagom tid för att hinna flanera i omgifningarna kring vårt hotell, som ligger i det nya, efter europeiskt mönster uppförda kvarteret. Vi bodde vid en bred boulevard, förskrifvande sig från tiden för det franska väldets grundläggande, med kaféer, där franska officerare och soldater dricka kaffe eller öl och under högljudda samtal spela domino, samt härjämte små krypin till bodar, framför hvilka araber sitta hopkrupna under tystnad, iklädda sina hvita burnusar, och sörpla i sig kaffe; man serverar det i koppar stora som nötskal. Detta nya kvarter, där arabiska kåkar blandas med europeiska byggnader samt träbaracker, som tjänstgöra som utskänkningsställen och restauranter, verkar oharmoniskt och provisoriskt samt stöter ögat. Först sedan man passerat den massiva stadsporten, känner man sig inandas Tunis' verkliga luft. Gatorna äro trånga och krokiga, husen låga samt hafva få, med galler försedda fönsteröppningar. På nedre botten befinna sig lifsmedelsbutiker. Arbetsverkstäder och lyxbodar äro nästan alla koncentrerade på ett särskildt ställe, »bazaren», som spelar en betydande roll i Orientens städer och bildar som en liten stad för sig, en myrstack af människor, där enhvar arbetar och anstränger sig för att kunna släpa med sig sitt lilla strå från det gemensamma skördefältet. Det är här, som de till salu utbjudna varorna tillverkas, eller ock hitföras de med karavaner från det inre af landet. Den delvis täckta bazaren utgöres af en smal gång, på båda sidor omgifven af bodar, som samtidigt tjäna som verkstäder. Till höger och vänster finnas

sidogångar, som ofta äro krokiga och bilda en labyrint, där det är nästan omöjligt för en främling att hitta. Hvarje industri har sin särskilda grupp, och de utbredda varorna låta ögat skåda alla regnbågens färger. På ett ställe ser man tusentals röda och gula tofflor, på ett annat kläder i de mest omöjliga färgtoner, persiska eller arabiska mattor och väfnader, bronsarbeten, guld-

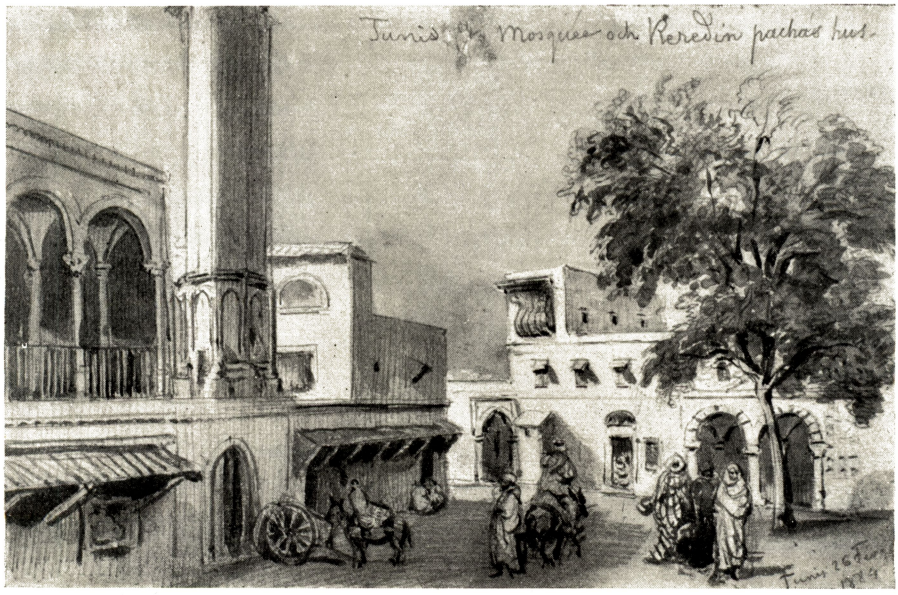

Tunis.

och silfverarmband. Frestelsen är stark, och få turister kunna stå emot densamma. Bodägarna söka locka köpare genom blickar eller tilltal. Man trängs mellan beslöjade turkiska damer, som göra sina uppköp, turister, som pruta, armenier, judar, turkar, araber från öknen. Hela denna människohop bildar en lika brokig som underlig enhet. Vi förnyade här bekantskapen med två reskamrater från Palermo, grefve Breza, hvars mor, född Stierneld, var svenska, och som själf tjänat i österrikiska armén, samt hans reskamrat, herr Giraud, som är kapten vid schweiziska general-

staben. Vi foro sedan tillsammans till Bardo, beyens forna residens, som nu står obebodt, sedan beyen slagit sig ned längre bort från Tunis, dit han aldrig numera kommer. Bardo erbjuder icke mycket af intresse. Det är en aktningsbjudande byggnad men utan verklig lokalfärg. Man har också gjort allt för att beröfva den densamma. Rummen äro till största delen dekorerade på europeiskt vis men på ett förfärande smaklöst sätt.

Trakten mellan Bardo och Tunis är sandig med magra trädgårdar, palm- och olivlundar. Regeringen har hittills ingenting gjort för att uppmuntra jordbruket. Tvärtom, för att få medel till att betala de skulder, beyerna ådragit landet, har hvarje fruktträd blifvit belagdt med en skatt, som lär öfverstiga värdet af dess afkastning, och invånarna finna det därför för sig förmånligast att ej plantera några träd vidare. Landets nya herrar tyckas för öfrigt lefva i sämja med inbyggarna, för hvilkas plägseder och religion de visa aktning.

På kvällen togo vi en vägvisare, hvilket är oundgängligt i Tunis, när man vill besöka de nattliga förlustelseställena. I ett kafé fingo vi lyssna till den arabiska musiken. Två män, som sutto nedhukade, filade på stråkinstrument, under det en kvinna, klädd i blått flor, stod och sjöng. Melodierna tycktes mig något entoniga. Divan, som märkte, att jag ritade af henne, kastade sig öfver mig för att rifva teckningen i bitar. Jag hann dock stoppa ritboken i fickan, men hon gick sin väg ursinnig och ville ej sjunga mera. Som publiken nu betraktade mig med föga sympatiska blickar, fann jag för godt att afdunsta. Vi togo sedan plats uti en sal med kalkrappade väggar, i hvilken omkring 50 araber i hvita burnusar sutto med korslagda ben och lyssnade under andaktsfull tystnad på en föreläsare, som med en entonig röst föredrog en saga. Jag frågade tolken hvad den handlade om. Det var om en rik herde, som vid sin död delade sin förmögenhet mellan sina tre söner. Han gaf alltsammans till sina två äldsta

söner, som voro lata och föga begåfvade, och lämnade åt den yngste ett enda får, enär denne såsom kvick och handlingskraftig borde vara i stånd att reda sig ensam. Det är lätt att gissa sig till slutet. De två äldsta vanskötte sin egendom och blefvo till sist ruinerade, under det att den yngstes får framfödde två lamm, som i sin tur välsignades med afkomma, hvarigenom förmögenheten småningom tillväxte. Jag lämnade salen utan att afvakta slutet på historien.

Vi hafva gjort promenader i staden och dess omgifningar. Grönsakshandeln bjuder på en synnerligen brokig tafla. Fängelserna äro vämjeliga. Vi bevistade ett domstolssammanträde. Ordföranden inbjöd oss artigt att taga plats vid hans sida. Han höll på att afdöma ett mål mellan en smed och en skräddare, hvari den senare beskyllde den förre för att hafva röfvat ifrån honom hans hustru. Smeden ursäktade sig med, att det var hustrun, som tagit sin tillflykt till honom för att undgå mannens våldsamheter. De två rivalerna sågo båda råa och grymma ut. Domaren förklarade sig ej vilja afkunna utslag, innan han fått höra kvinnan, som efterskickades. Under tiden dömde han en åsnetjuf och en ockrare till några månaders fängelse.

Tunis, sedt på afstånd, består af en massa hvita byggnader med platta tak, öfver hvilka här och där resa sig kupolförsedda moskéer, som afteckna sig mot det mörkblåa hafvet och de omgifvande bergen, hvilkas färg går i rödgult med gröna fläckar. Det är en skrikande, skärande färg. Af fransmännen besatta fästningsverk omgifva staden.

Vi lämnade Tunis den 28 februari och gingo ombord på »La ville de Barcelone» med Tripolis som mål. Båten skulle göra 6 till 8 timmars uppehåll i alla kuststäder på vägen, hvilket borde förskaffa oss tillfälle att göra utflykter till det inre af landet. Den är stor och bekvämt inredd. Som vi voro nästan de enda passagerarna i första klassen, fingo vi hvar sin hytt. Första uppe-

hållet gjordes vid Susa, dit vi anlände följande morgon. Vi begåfvo oss i land på en segelbåt. Staden är omgifven af befästningar, gatorna branta. Jag stannade för att rita af marknadstorget och därpå en nästan öde gata. En koloss med blå turban kom höfligt och bjöd mig en stol. Genom den öppna porten såg jag ett ögonblick en mycket vacker flicka, som betraktade mig med stora, nyfikna ögon. Tiden hastade emellertid, och vi gingo åter ombord. Några franska officerare, som befunno sig på inspektionsfärd, hade under tiden tillkommit. De utgjordes af en zuavöfverste, en major och en artillerikapten. Vid middagsbordet talade de om sina befordringsutsikter och kritiserade sina förmän. De tycktes på det hela trifvas bra i Tunis, hvars klimat ej är obehagligt. Artilleriofficeren, som såg mig rita, tog jämväl fram en ritbok. Han tecknade riktigt bra och bad att få kopiera en akvarell från Sicilien.

Följande dag kastade vi ankar utanför Sfax. Svampfiskare förde oss i land. Liksom Susa är Sfax omgifven af krenelerade murar. Hamnen är dock lifligare här och det inre af staden mycket pittoreskt. W. och jag medförde en hvar en rik samling skisser ombord, där vi till atelier togo röksalongen på däck och färglade våra teckningar, medan vi ännu hade utsikterna i färskt minne. Däckspassagerarna bjödo också på goda infödingstyper, men man fick passa på och rita af dem, då de ej märkte det, ty araben är vidskeplig. Han tror, att om man afbildar honom, han skall dö inom årets lopp. Några bland dem äro dock mera upplysta, såsom fallet vanligen är med det yngre släktet. De vägra ej att stå modell och skrifva till och med sina namn under bilderna.

Den 2 mars gingo vi in i Gabes' hamn. Som staden är föga intressant, skyndade vi att gifva oss af på en utfärd till det inre af landet. Omedelbart utanför staden vidtar en oas med palmträd, som räcker flera mil och genomflytes af en flod med sär-

Susa.

deles friskt vatten, som här bildar mycket pittoreska fall. Olyckligtvis medgaf oss ej tiden att uppsöka dessa. Djarra är beläget i oasens närhet. Det består af en hop mycket pittoreskt byggda arabiska hus. Vid ingången till kreatursmarknaden befunno sig hela hjordar af får och getter, åsnor och kameler. Det strålande och klara ljussken, som hvilade öfver dessa byggnader och de

Sfax.

grupper, hvilka aftecknade sig mot de samma, var något för oss alldeles nytt. Det var Orienten i hela dess glans. W. upptäckte ett underjordiskt galleri, bebodt af arabiska familjer. Genom i marken gräfda öppningar tränger ett dämpadt sken dit ned. Vi genomvandrade en del däraf, ledsagade af några barn, och efter att hafva öppnat en massiv dörr fingo vi se två kvinnor, prydda med silfverarmband, som sutto och spunno. De hotfulla åtbörderna från pojkarna hindrade oss att vidare fullfölja våra mindre grannlaga undersökningar. Längre bort träffade vi på byns skola.

En hög port i arabisk stil och hvalf i ruiner aftecknade sig mot den gröna palmskogen. Vid kullens fot framflöt en å, där tvätterskorna sköljde sitt linne, under det de kacklade som alla andra tvätterskor. Enär oasen sträckte sig längs hela den väg vi hittills följt, beslöto vi att taga återvägen genom densamma. Jag röstade för att vi skulle taga en vägvisare, men W. protesterade. Han hade, påstod han, traktens karta i sitt hufvud, och som gammal jägare förstod han till fullo att taga sig fram i en skog. Vi gåfvo oss alltså af på en af de talrika stigar, som löpte mellan palmträden, och njöto till en början af en härlig promenad, men då vi efter en timmes vandring ej lyckats påträffa någon öppning i skogen, nödgades vi vända oss till en kamelvaktare, som låg på marken. »Gabes?» Han visade oss med en åtbörd åt det håll, hvarifrån vi kommo. W. bestred uppgiften, och vi fortsatte. Vi träffade på en landtman, som arbetade på sitt åkerfält. »Gabes?» Den här pekade först till höger och sedan åt det håll, hvarifrån vi kommo. Vi voro nu alldeles bortkomna. Hvad var att göra? Båten skulle gå om två timmar, och om vi komme för sent till den, skulle vi få nödgas vänta en vecka på nästa båt. W. envisades att vilja fortsätta färden, men jag yrkade bestämdt på, att vi skulle återgå till landsvägen. Araben följde oss till Djarra, hvarifrån vi återtogo den väg, som fört oss dit. De vilseledande upplysningar vi erhållit af infödingarna fingo sedan sin förklaring af en herre, som talade italienska. Gabes är nämligen namnet på hela distriktet, man kallar staden för »hamnen» och ej Gabes. Som vi framkommo ganska trötta efter vår vandring och kände behof af att förfriska oss, gingo vi in i ett litet värdshus, som inredts i ett träskjul och där två franska gendarmer höllo på att frukostera.

Följande dag den 3 mars anlände vi till Tripolis, gränsen för vår resa i Berberiet. Tripolis, som räknar 30,000 invånare, styrs af en turkisk guvernör. Den ottomanska Porten, som befarar

eröfringsplaner vare sig från Frankrikes eller Italiens sida, har en styrka på 14,000 man lägrad kring staden. Folktypen är ej densamma här som i Tunis. Lika fredlig och lätt att styra, som araben i Tunis är, lika vildsint och våldsam är han i Tripolis. Här finns endast ett hotell, som är ganska primitivt. Medelst en trång trappa kom man in på en gård, som befann sig i ganska förfallet skick och som, upplyst ofvanifrån, tjänade som matsal samt hvarifrån dörrar ledde till 4, 5 sofrum för resande. Dörrarna voro ej försedda med nycklar. En förskräcklig gammal käring från Calabrien var anställd som städerska. Matsedeln var emellertid mycket tillfredsställande.

Före sin afresa från Tunis hade W. gjort bekantskap med tyske generalkonsuln därstädes den ryktbare upptäcktsresanden Nachtigal, som visade oss mycken höflighet och gaf oss ett rekommendationsbref till en köpman i Tripolis vid namn Rossi. »Jag hoppas han kommer att taga väl emot er», sade Nachtigal, »ty jag meddelar honom i brefvet hans utnämning till tysk konsul i Tripolis.» Ifrågavarande herre, en ung man på 24, 25 år af italiensk härkomst, gaf oss också det mest hjärtliga mottagande, följde oss i hälarna från morgon till kväll och släppte oss ej, innan han visat oss allt, som han fått i sitt hufvud, att vi skulle se. Han körde själf för oss i sin lilla, med en liten hvit, kraftig häst förspända öppna vagn, medan hans bror och en stor arab, som var i hans tjänst, följde oss till häst på de dagliga utflykter vi gjorde under vår vistelse i Tripolis.

Denna stad har kanske en ännu mer orientalisk prägel än Tunis. De kristna äro här tunnsådda, och folklifvet, marknaderna t. ex., är mer storstiladt. Hundratals kameler och hästar, morer, negrer och negresser komma två gånger i veckan från öknen med allehanda varor, och denna brokiga massa samlas på ett vidsträckt fält utanför staden, där rörelsen är mycket liflig och ögat har det mest pittoreska skådespel. Rossi förde oss också i

TRIPOLIS.

sin vagn ut i öknen, som tager sin början strax utanför stadens portar. Landskapet är ett af de dystraste man kan se. Utom några låga svarta tält, hemvist för araber, och här och där en grafvård med hvit kupol, vaktad af en stackars dervisch, intet annat att skåda än sand. Efter en half timmes färd hade jag nog, men den nyutnämnde konsuln hade en annan uppfattning. Han lät oss under tvenne timmar genomtrafva detta ljufliga landskap och därpå några oändliga gator, alltjämt fulla med sand, tills vi kommo till hans trädgård, en bakom en paviljong belägen inhägnad, där några fruktträd och palmer samt några vackra små gazeller skänka familjen Rossi landets behag. »Det var här», sade oss vår värd med stolthet, »som herr Nachtigal bodde i 14 dagar efter återkomsten från sin resa i öknen. Min far, som då lefde, härbärgerade honom och hans följeslagare. Det fanns nämligen ej då något hotell i Tripolis.»

Följande dag fick den stackars lilla hästen släpa oss fram i öknen på andra sidan om staden. Från en brant höjd tecknade jag en vy öfver Tripolis. W. gräfde under tiden upp en dödskalle, som torde varit mycket gammal. Den var nämligen hvit som snö men hade nästan alla sina tänder kvar. Kanhända var det en röfvares hufvudskål, kanhända en skön slafvinnas. Rossi bjöd oss sedan på middag, därvid vi fingo göra bekantskap med hans tre bröder och en ung syster. Vi drucko ett tunesiskt vin, tillverkadt af fransiskanermunkar. Det är tungt och har en afgjord muskotsmak. Vi åto äfven mandariner, stora som barnhufvud.

Gatorna äro merendels öfverbyggda med arkader, som bereda skydd mot solhettan. Moskéerna hafva höga minareter. Invid en af dem ser man kvarlefvorna af en romersk triumfbåge, hvars hvalf numera användes som bostad. Bazaren är här mindre koncentrerad än i Tunis. Guldsmeder och metallarbetare hafva sina verkstäder vid en särskild liten gata. Då man vill köpa ett föremål

af silfver, begifva sig köpare och säljare till en kontrollör, som anger dess noggranna vikt och kontrollerar metallens beskaffenhet. Rossi förde oss äfven till judekvarteret, som var mycket smutsigt till det yttre. Också blef jag vid inträdet i ett af husen mycket förvånad öfver att finna en vacker gård med en af blommor omgifven vattenbassäng. Två mycket vackra kvinnor i rika dräkter och en liten flicka sutto invid den inre porten. Vi befunno oss tydligen hos en rik familj. Damernas sätt att uppträda var enkelt och belefvadt. Den ena, en verklig Rebeckatyp, var från Algeriet och talade en mycket ren franska. Hennes man var guldsmed. Den andra damen, som jag ritade af, var hennes svägerska, en ung änka. Hon var snarare en Judit och talade endast arabiska.

Judinnor i Tripolis.

Rossi står i handelsförbindelse med de karavaner, som två gånger om året anlända från Sudan, medförande guldsand, elfenben, agat och i synnerhet strutsfjädrar, samt tagande i utbyte kalikå-

tyger, musslin, band, klockor m. m. Sedan en europeisk köpman en gång råkat göra konkurs, lämnar araben ej mera kredit men fordrar däremot själf sådan. Rossi uppskattar till minst en million francs värdet af de strutsfjädrar, som sändas enbart till London. Dessa karavaner bestå af tusentals araber jämte deras kameler. Under en af våra färder inåt landet träffade vi på ett tåg af kvinnor, som under sång gick att besöka en nygift hustru. En rikt utstyrd åsna bar bröllopsgåfvorna.

Vi reste från Tripolis den 6 mars på aftonen på vår gamla båt S:t Augustin och under stormigt väder. Natten blef också ganska obehaglig. Den 8 på morgonen stego vi i land på ön Malta, hvars hufvudstad är La Valetta. Åsynen af dessa nakna klippor, betäckta med fruktansvärda fästningsverk, samt af denna präktiga hamn med sina många vackra krigsfartyg verkar i hög grad imponerande. Staden, som är välbyggd och renlig, har breda gator, hvilka gå brant upp och ner, följande klippornas lutningar. Som vi vid vår ankomst nödgades gå från hotell till hotell för att söka få rum, vunno vi en dyrköpt erfarenhet af denna stads besvärligheter. Hôtel Morell bjöd oss till sist en behaglig fristad. Man kände sig där, som om man vore i England, ty där talades endast engelska. Den enda del av staden, som är belägen på någorlunda jämn mark, är den, där guvernörens palats befinner sig. Alla gamla byggnader och kyrkor på ön äro i Louis XV:s stil, glada, koketta praktfulla. Allt har förlänats en behagfull prägel liksom för att tjusa ögat och göra religionen angenäm. Marken består af nakna klippor, men från Sicilien har införts matjord, som frambringar sockerrör och för sin goda smak berömda frukter. Här råder en stor rasblandning, men det arabiska elementet är förhärskande, hvilket också malteserspråket ger tillkänna.

Vi gjorde ett besök i Cività Vecchia, öns forna hufvudstad, som är intressant genom sina praktfulla byggnader, kyrkor, kloster och palats, allt prydligt och väl underhållet. I stadens närhet

ligger stormästarnas forna lusthus El Bochetto, numera en sidenfabrik. Man visade oss de särskilda härbärgen, som uppförts för

GUVERNÖRSPALATSET I LA VALETTA.

malteserriddarna allt efter deras olika nationalitet. Där funnos ej mindre än 8, alla palats. Malteserdamerna bära alla en svart mantilla, som är hopveckad vid ena örat och faller ned i vida veck öfver skuldrorna. Denna dräkt är synnerligen klädsam, och alla

kvinnor, som bära »la faldetta», förefalla vackra. Engelsmännens röda rockar sticka bjärt af mot dessa svarta plagg.

Vi hade under vår vistelse på Malta använt en vägvisare men gjort det så litet som möjligt. Vid vår afresa till Messina följde han oss ombord, och då W. skulle göra upp med honom

MALTESERKVINNOR.

och ville pruta ned hans fordringar, blef han oförskämd, hvilket föranledde W. att ge honom några slag med sin paraply. Vägvisaren tog betjäningen till vittne på denna misshandel och hotade med domstolarna, efter hvad W. skummande af vrede kom och meddelade mig, där jag på däck i all sköns lugn rökte min cigarr. Händelsen medförde dock inga följder. Vägvisaren, pryglad och belåten, lyfte artigt på hatten för mig från den lilla slup, som förde honom tillbaka i land.

Öfverfarten från Malta till Messina gynnades af härligt väder. Bland resenärerna befann sig en mycket angenäm amerikansk vetenskapsman mr. Richard Beas från New York, som var bekant med professor Lovén, äfvensom några engelska officerare och en lombardisk handelsresande, som sedan 20 år tillbaka reste för nürnbergervaror i alla delar af världen. Det var med stort nöje vi ånyo foro längs Siciliens kuster, men de korta uppehåll, som vår båt gjorde vid Syracusa och Catania, medgåfvo ej några utflykter till det inre af landet, och jag måste nöja mig med att i största hast göra bekantskap med staden Syracusa, som förtjänar en noggrannare uppmärksamhet.

WACHTMEISTER OCH GUIDEN.

Dianas tempel i Syracusa består af några spillror af gamla grekiska pelare. Endast en pelare står ännu upprätt. I närheten af hamnen visade man mig en damm, i hvilken växa papyrusträd. Längre bort ser man ruinerna af en grekisk teater samt ett marmorbrott. Etna är hela traktens storslagna prydnad, och dess snötäckta topp framträdde i allt sitt majestät under hela öfverresan. Hon är dubbelt så hög som Vesuvius men har ej den senares eleganta former.

Catania är en mycket vacker stad, byggd på lava från vulkanen. På grund af sitt milda klimat lockar den till sig bröstsjuka från skilda länder. Den har en vacker domkyrka i Louis XIV:s stil. Då jag for förbi Taormina, kastade jag en saknadens blick på denna sköna ort, som jag förmodligen aldrig kommer att återse.

Vi stannade tre dagar i Messina och foro sedan öfver sundet till Reggio för att taga tåget till Brindisi. Reggio ligger vackert i en bergig trakt. Jag använde första dagen till att flanera, åtföljd af två skolynglingar, som slutit sig till mig och tjänstgjorde som vägvisare. Den andra dagen firades Victor Emanuels födelsedag med flaggor i fönstren och militärmusik på gatorna. Vi togo en vagn för att tillbringa dagen i Scilla, beläget 2 mil från Reggio. Vägen är mycket intressant och går än längs hafskusten, än genom orange- och mullbärslunder, än genom af breda flodbäddar genomskurna dalar.

Scilla, som fått sitt från antiken lånade namn af de starka vattenhvirflar, som här förekomma, är uppförd på en klippa, som badar sin fot i hafvet. Husen höja sig trappformigt ända upp till klippans topp, och det allmänna intrycket är mycket pittoreskt. Namnet Charybdis har däremot ej här kvarlämnat något spår, ehuru samma vattenhvirflar återfinnas vid den motsatta stranden på Siciliens kust. Den kalabresiska dräkten skiljer sig från andra italienska folkdräkter. Männen äro klädda i svart eller brunt och bära en blå yllemössa, hvars topp nedfaller på ryggen. Kvinnorna ståta med gladare färger. Det inre af landet skall vara föga civiliseradt, och få turister våga sig dit, ehuru röfveriet numera enligt kalabresernas egna uppgifter hör till legendernas tal.

Vi foro från Reggio den 15 mars och gjorde på vägen ett uppehåll för att bese Catanzaro, beläget som de kalabresiska städerna och byarna i allmänhet på en hög klippa. Vägen, som leder dit, går genom ett vildt landskap. Staden har just intet annat märkligt än sitt läge och den vidsträckta utsikten därifrån. Bergen, liknande jättehöga kulisser, öfvergå vid horisonten i ytterligt fina färgskiftningar. Emellan Melito och Mandoleo är marken i utomordentligt hög grad kuperad. Man får där skåda bergspetsar, värdiga Salvator Rosas pensel. På deras sluttningar aftecknar sig en blodröd klöfver mot sädesfältets grönska. Färgeffekten

är mäktig men blir aldrig disharmonisk. Innan man kommer till Cap Spartivento, Italiens sydligaste udde, far man förbi en rad hvita klippor, som bryta af mot de rödaktiga bergen i bakgrunden. Det är en af dessa färgharmonier, som endast Södern kan uppvisa. Här och där framträda byar, uppflugna som örnnästen på spetsen af ett berg. På de högsta bergstopparna

Scilla.

ser man snö. I grannskapet af Metaponto förändras sedan landets utseende. Man ser endast en omätlig ljunghed och vid synranden en rad jämnhöga berg, på hvilka hvita byar äro uppförda. På andra sidan Taranto, hvilken stad är belägen på en i hafvet utskjutande landtunga, är trakten fruktbar. Stora landthus och välmående arrendegårdar synas på afstånd. Vid inträdet i Apulien lämnar man Medelhafvets stränder, och de med säd betäckta fälten skulle erinra om Skåne, om ej olivträden vore. Vi gjorde ett uppehåll i Bari, en hamnstad vid Adriatiska hafvet, mycket

välbyggd, renlig och blomstrande genom sin handel men utan egentlig karaktär.

Bygden från Bari till Brindisi har att uppvisa en rik växtlighet med undantag af den sista biten, som utgör ett omätligt naket fält. Vi anlände på aftonen till Brindisi, som vi endast genomforo för att gå ombord på en liten tämligen dålig italiensk ångbåt, »Lilibès», samt afreste vid midnatt till Corfu.

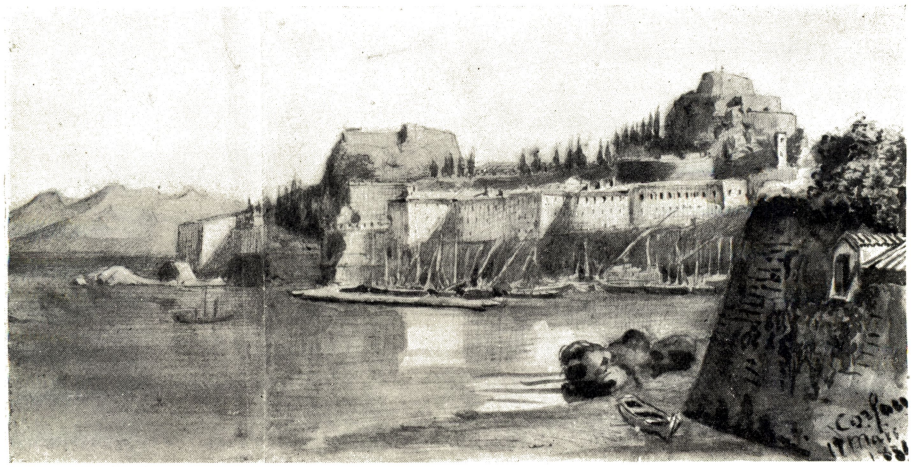

CORFU.

Den 17 mars fick jag vid uppvaknandet se de elegant tecknade men nakna albanska bergen. De högsta äro betäckta med snö. Sundet, som skiljer Albanien från Corfu och där vår båt går fram, bjuder på hänförande utsikter. De båda stränderna befinna sig mycket nära hvarandra men hafva helt olika karaktär, ty under det Albaniens karga klippor tyckas beröfvade all växtlighet och man ej där kan upptäcka någon boning, äro Corfus berg vid foten klädda med olivträd och vinrankor. Ön räknar 60,000 invånare, hvaraf 16,000 komma på staden Corfu. Hamnen är god, och ett på en klippa uppfördt fruktansvärdt fäste försvarar staden samt ger den samtidigt ett mycket pittoreskt utseende. Vid in-

trädet i densamma nödgas man klättra uppför trånga men mycket lifliga gator, där man får se storväxta albanska bergsbor i sina väldiga gråa burnusar, greker i fustanella[1] samt präster i höga mössor, och kommer så upp på en bred, trädbevuxen esplanad, en präktig promenadplats, som omger en del af staden och där hotellen ligga. Vi togo in på La bella Venezia. Här som på Sicilien utgöres flertalet resande af tyskar och österrikare. Midt emot oss vid middagsbordet hafva vi två rumänska damer. Den ena är ung och vacker med långa svarta ögonfransar, beskuggande stora blå ögon, som hon låter frikostigt spela, och med en hy så bländande, att jag har svårt att tro den vara frambragt af naturens egen kraft. Hennes följeslagerska är en liten, mera bedagad kvinna, mager och tillgjord, med ironiska och utmanande blickar, ett slags spindel, som man helst undviker att komma i beröring med. De båda damerna äta med knif och tömma helt ledigt sin vinbutelj. De vistas här sedan två månader och förefalla en smula misstänkta.

Kvinnor på Corfu.

Kvinnorna på Corfu tyckas vackra. Deras hufvudbeklädnad är mycket behagfull. En hvit slöja viras kokett kring ansiktet, och hårflätorna äro ombundna med röda band, som äro af en mycket pikant färgverkan. Kyrkorna på ön äro ganska enkla, men den grekiska gudstjänsten bjuder på en del egendomligheter. Jag såg

[1] En mångveckad hvit kjol.

sålunda under en timmes tid en procession af män och kvinnor uti olika lefnadsställning led för led tåga in i ett litet kapell, fromt nalkas ett gammalt helgonbeläte af trä, kyssa dess fot och efter att hafva aflagt detta fromhetsprof gå vidare samt återvända till sitt arbete eller sina affärer. De präster, som tjänstgöra vid altaret, sakna den allvarliga och värdiga hållning, som plägar utmärka det katolska prästerskapet. De hafva i allmänhet ett jovialiskt utseende, de le i sina långa skägg, och jag märkte, hur två af dem under gudstjänsten med låg röst utbytte skämtsamma meddelanden. Utomhus ser man dem förtroligt umgås med borgerskapet, sitta utanför kaféerna m. m. Albanesernas dräkter förläna särskildt Corfu en egendomlig prägel. Deras höga växt och vilda anblick sticka af mot inbyggarnas finare och mildare utseende. Man ser sällan albanesiska kvinnor. Jag fick händelsevis skåda ett halft dussin, som bebodde en källarvåning utanför staden och satt och spann, under arbetet gnolande på en dyster och entonig sång. De bära en rikt broderad röd eller blå jacka och ett läderbälte om lifvet. På hufvudet hafva de en bandbeprydd liten mössa. De voro alla mycket småväxta.

Man kan göra många vackra utflykter i Corfus omgifningar. Den, som vi gjorde till Pelleka, en på berget belägen by, hvarifrån man har en vidsträckt utsikt öfver ön, intresserade mig särskildt. Vägen går genom dalar, bevuxna med vinrankor och sekelgamla olivträd. Skaror af vingårdsarbetare äro i ständig sysselsättning. Åsnor lastade med stora korgar fulla af apelsiner och grönsaker skrida fram på väg till marknaden. Öfverallt finner man lif och välmåga.

En annan vacker utflykt är den till Canone, därifrån man kan se två öar midt i en liten hafsvik, omgifven af berg och olivskogar. En af dessa små holmar bebos af fiskare. Den andra, som endast har ett, mellan cypresser och fikonträd undangömdt, boningshus, är sedan många år tillbaka upptagen af en eremit. Vi hafva

äfven besökt Villa Reale, som ligger utanför staden och omges af en vacker park och vidsträckta trädgårdar. Det är kung Georgs residens, när han besöker Corfu. Växtligheten är här yppig, utsikten beundransvärd. Jag tror, att det finns få orter så rikt gyn-

ALBANESER.

nade af naturen som denna fagra ö. Det engelska herraväldet har äfven här haft en välgörande inverkan. Vattenledningar hafva inrättats, utmärkta vägar underlätta förbindelserna, ordning och renlighet råda öfverallt. Också äro invånarna stolta öfver sin ö. De vilja för ingen del blifva tagna för greker. »Vi äro corfioter», säga de, »och ej greker.» Landets viner hafva en särdeles behaglig smak, och orangerna äro bättre här än på Sicilien. W:s illa-

mående och en storm, som varade i 3 dagar, kvarhöllo oss en vecka på Corfu.

Sedan det omsider blifvit lugnt igen, begåfvo vi oss af till det egentliga Grekland, som hvad utseendet beträffar ej tål vid någon jämförelse med Corfu. Ja, jag måste tillstå, att jag erfor en viss missräkning, då jag for längs denna poetiska, klassiska jords dystra och ofruktbara klippor. Det regniga vädret förlänade också bergen en mörk, blyartad färgton. Min reskamrat, som är en lärd man och som känner Greklands historia och geografi bättre än infödingarna själfva, njöt naturligtvis i vida högre grad af att med egna ögon beskåda de klassiska orter, som besjungits af Homeros och andra skalder. Han namngaf för mig de berg, öar och klippor, som ägde historisk ryktbarhet, och jag fick anledning lifligt, ehuru för sent, beklaga, att jag försummat mina skolstudier, under det jag helt skamsen åhörde min nuvarande undervisares föreläsningar.

Den 24 mars anlände vi till Patras vid nattens inbrott efter att hafva farit förbi ön S:ta Maura, som ser ut att vara helt och hållet ouppodlad men har en befolkning på 30,000 själar. Vi färdades äfven längs öarna Ithaka och Cephalonia. Vi tillbragte en ganska ledsam dag i Patras, som är en vid regnväder smutsig och intresselös handelsstad. När det ej råder något solsken, äro Orientens städer odrägliga. Ej stenlagda, saknande museer och andra kulturella inrättningar, erbjuda de inga andra resurser än hotellrummet. W. besteg likväl, ledsagad af sin trogna paraply, en höjd, hvarifrån han hemkom helt nedsmutsad.

Följande dag kommo vi in i Korinthiska viken, hvars inlopp skyddas af gamla venetianska fästningsverk. I dessa förvaras några till lifstidsfängelse dömda röfvare. Vi gjorde bekantskap med fångvårdsinspektören på de Joniska öarna, som just inspekterat fångarna här och som blef vår trogne följeslagare ända till Athen. Herr Spiliopoulos hade nyligen på regeringens bekostnad gjort

en resa till Europa för att studera olika fångvårdssystem och efter sin hemkomst erhållit sin nuvarande befattning, som likväl endast inbragte honom 2,000 francs om året. Också var hans svarta bonjour, som varit hans trogna följeslagare på den europeiska resan, alldeles trådsliten, men hans nötfärgade öfverrock, som var af något yngre datum, samt hans väl borstade hatt gjorde honom dock presentabel. I Malmö hade fängelsedirektören baron Stackelberg, som själf ej talade franska, gifvit honom sin dotter till ledsagarinna. Hon hade som minne häraf skänkt honom sin fotografi, och han hade lofvat skicka henne sin i stället men ännu ej fullgjort sitt löfte. Också blef han helt förtjust öfver det förslag, jag gjorde honom, att rita hans porträtt samt, om tillfälle därtill erbjöde sig, öfverlämna detta till den unga damen. Herr Spiliopoulos berättade oss sitt samtal med de båda röfvarna på fästet Anterio. Banditerna, som sutto där sedan 20 år tillbaka och påstodo sig endast hafva plundrat resande i samband med sitt deltagande i frihetskriget, hade bett honom utverka, att de återvunne sin frihet. »Kan ni något yrke», hade han frågat dem, »så att ni kan lefva på ert arbete?» »Nej, vi ä' för stolta att arbeta.» »Då har ni ingen utsikt att få nåd, ty ni blefve då tvungna att återgå till ert gamla yrke, och befrielsekriget skulle ej längre kunna tjäna er till ursäkt.»

SPILIOPOULOS.

Vi foro längs kusten af Peloponnesos, där Achajas och Vostizas berg bjuda på en mera leende anblick. De äro betäckta med vin- och olivträd. Byar ligga på sluttningarna, en flod genom-

flyter den grönskande dalen, och rundt omkring resa sig alpliknande berg i hela sitt majestät. Vi sågo Itea, Galaxidi m. fl. bekanta ställen. Vår kapten, en gammal grekisk sjöbjörn, som endast talade sin hembygds landsmål, gjorde vid bordet fåfänga försök att inleda samtal med oss. Han bjöd oss smaka på sitt eget vin, som han själf drack med hänförelse, men som vi funno afskyvärdt.

GREKISK SJÖKAPTEN.

Den 26 mars kommo vi till Korinth. Man ser på en höjd hvad som återstår af den gamla staden. Den nya staden eller kanske rättare byn ligger vid hafskusten. Medan vi väntade på vagnen, som skulle föra oss till Kalamaki, passade jag på att rita af några unga herdar på 16 till 20 år. De voro de första grekiska typer, som gåfvo mig en förklaring på, hvarifrån Phidias och öfriga antikens bildhuggare fått sin inspiration. Smärta, utomordentligt välbildade, behagfulla i sina rörelser hade dessa unga män kunnat stå modell för en Apollo eller Antinous.

I Kalamaki fingo vi ånyo vänta ett par timmar på båten, som

förmedlar öfverfarten till Piræus. Allt gör här intryck af ett arbetaresamhälle. Träbaracker tjänstgöra som restauranter. Vi fingo dock en ganska god middag. Vid bordet bredvid oss sutto två amerikanska turister. Den ene hade ett Mefistofelesutseende, och hans vän, en ung läkare, skulle mycket väl kunna gå för Faust. Vi gjorde sedan deras bekantskap och bodde på samma

Grekiska typer.

hotell i Athen och Constantinopel. De voro bildade och mycket trefliga karlar samt bosatta i Paris.

Under vår öfverfärd till Piræus, som är Athens hamn och förenad med staden genom en järnväg, blåste det bra, och några resande blefvo sjösjuka, bland andra en vacker dam, som jag höll på att rita af. Tecknandet afbröts helt plötsligt af hennes uppkastningar. Jag öfvergick nu till några andra grekiska typer, en gammal veteran från grekiska frihetskriget, nu 81-årig men med liflig blick och hufvudet omviradt med en svart silkesnäsduk,

samt som motsats till honom en kapten i den nuvarande grekiska armén, en typ, som man för öfrigt ofta träffar på.

Hamnen i Piræus är mycket liflig, men staden är helt och hållet modern. Vi genomforo också endast densamma i en vagn, som vår vän direktören delade med oss ända fram till Athen, beläget en timmes väg därifrån. Vägen är dammig och intresselös, men vi föredrogo friska luften framför en järnvägsvagn. Akropolis med Parthenons ruiner uppenbarade sig för våra ögon, då vi nalkades Athen. Härifrån sedd blef dess anblick en missräkning. Det prisade underverket föreföll som en miniatyr. Det är endast från själfva staden, som denna härliga kvarlefva från den klassiska åldern framträder i hela sin glans och hela sitt majestät.

Mefistofeles och Faust.

Athen hade under det turkiska väldet sjunkit ned till en obetydlig småstad. När 1830 Grekland blef ett själfständigt rike, började staden åter resa sig ur sina ruiner. Talrika fosterländskt sinnade män, som vunnit rikedomar i utlandet, hafva täflat uti att söka återställa dess forna glans genom att låta uppföra verkligt praktfulla byggnader, såsom museer, en vetenskapsakademi, ett hospital etc., allt uti nygrekisk stil. Den öfriga delen af staden sticker med sina anspråkslösa hus af mot denna utomordentliga lyx. Gatorna äro ej stenlagda, och då det blåser, sprider sig ett odrägligt damm, som betäcker träden i promenaderna och den

vackra park, drottning Amalia skapat kring kungliga slottet, så att de se ut som peruker från Ludvig XV:s tid.

Trots det dimmiga vädret besteg W. första dagen Akropolis och återkom därifrån hänförd. Jag uppsköt mitt besök till nästa dags afton för att där få njuta af en solnedgång och genomvandrade i stället staden samt ritade af några kyrkor från elfte

ATHEN.

och tolfte århundradena. Kungliga slottet är endast en stor byggnad, påminnande om slottet i Kristiania.

Gyllenram, som gjort tjänst i grekiska armén och står väl hos kung Georg, hade gifvit oss ett rekommendationsbref till en adjutant hos nämnde monark, öfverste Papadiamantopoulos. Sedan han fått detsamma, kom han och erbjöd oss sina tjänster. Det var en stor, vacker karl, som var mycket pratsam och lofvade att föra oss omkring öfverallt, men som vi ej återsågo förrän händelsevis på gatan dagen före vår afresa.

Mitt första besök på Akropolis ägde rum en härlig kväll. Jag beundrade först vid kullens fot Jupiterstemplets härliga pelare samt återstoderna af ett antikt bad. Sedan jag väl kommit upp på höjden, dröjde jag en stund på de marmortrappsteg, som leda till monumentet, för att njuta af den storslagna tafla, som uppenbarade sig för mina ögon. I förgrunden framträdde Segergudinnans behagfulla lilla tempel, skarpt aftecknande sig mot himmeln och hafvet, som förgylldes af den nedgående solen. De af solhettan lätt beslöjade bergen liksom svunno hän i den varma atmosfären, och en fullständig tystnad förlänade detta skådespel en poetisk tjusning, som jag aldrig förut i lika hög grad erfarit. Vid fortsättningen af min vandring bland byggnadsspillror, stycken af pelare, kapitäler, basrelieffragment etc., fick jag närmare beundra det vackra templet, hvars tvärbjälke uppbäres af 6 elegant formade karyatider, och stannade till sist vid den främsta ruinen af alla, vid Parthenon, ett väldigt tempel, ännu uppburet af 20 oskadade pelare, men vars basreliefarbeten, dessa grekiska konstens mästerverk, blifvit detsamma beröfvade för att undangömmas i ett museum i London. Tiden har åt marmorn förlänat varma, gyllene färgtoner, som stå i full harmoni med den rena, molnfria himmeln. Allt är så storslaget, att man känner sig genomträngd af vördnad och att vår tids alla verk förefalla tarfliga och hvardagliga. Jag behöfver ej tillägga, att jag flera gånger upprepade mitt besök på Akropolis. Det första intrycket förnyades för hvarje gång, och jag kan förstå den engelsman, som sedan två år varit bosatt i Athen för att hvar dag kunna gå och beundra det skådespel Akropolis erbjuder.

Vår vän direktören skaffade oss inträdeskort till Deputerade kammaren, och vi närvoro vid ett sammanträde. Vi hade gjort oss räkning på att få höra en stormig öfverläggning, enär ett par dagar förut partierna nära nog kommit i handgemäng, men det liberala partiet, som förmenade, att ministärens förslag vore grund-

lagsvidriga, och som visste sig skola ligga under vid omröstningarna, hade ej infunnit sig, och allt gick helt anständigt till. Bland de deputerade funnos 2 eller 3 turkar samt några få i grekisk dräkt. Alla de öfriga buro bonjour. Vi aflägsnade oss snart för att promenera på den nya med träd planterade boulevarden, där Athens fina värld lustvandrade, och sågo kungens

PARTHENON

söner, unga pojkar på 12 till 16 år, som gingo där med sin lärare. De voro mycket enkelt klädda och hade ingenting särskilt utmärkande i sitt yttre. Drottningen skall vara mycket omtyckt. Kungen, som hade förlorat sin popularitet och som man anklagade för liknöjdhet gentemot patrioternas i egna ögon berättigade utvidgningssträfvanden, har, sedan Turkiet måst åt Grekland afstå en provins, återvunnit en del af sitt anseende. Grekerna äro ett bråkigt och ränkfullt släkte, hvar och en tror sig duga till minister. Industri och handel föra ännu en tynande tillvaro liksom äfven jordbruket. Utom olja och korinter exporteras

föga, och guldet är sällsynt. Vår bankir kunde blott med största svårighet skaffa oss 500 francs i guld och måste för den skull vända sig åt flera olika håll. Det löpande myntet består hufvudsakligen af 5-francssedlar, som man delar midt itu.

Vi besökte åtskilliga gånger Athens minnesmärken och ruiner. Utanför staden besågo vi äfven en forntida grafplats, som nyligen upptäckts och hvarur upphämtats en hel del mycket intressanta marmorgrupper, basreliefarbeten och kärl. Man vet ännu ej vid hvilken tid eller på hvad sätt denna grafplats själf kommit att begrafvas i sanden.

Athens museer äro jämförelsevis torftiga. Där finnas dock märkliga bildhuggeriarbeten, dyrbara fornminnen funna på olika ställen i Grekland samt i Troja, men då man kan vandra omkring bland antika minnesmärken, som ännu stå kvar på den plats, där de en gång blifvit resta, och alltjämt belysas af samma sol, som sedan århundraden öfver dem sprider sitt gyllene sken, blir intresset för marmorfragment och skulpturarbeten, uppradade i ett museum och försedda med nummer, tämligen måttligt. Också är det hufvudsakligen af pliktkänsla, som jag tillbragt flera timmar med att beskåda samlingarna i det nya och rymliga museet, liksom ock i det, som doktor Schliemann inhyst i sitt vackra palats, uppfördt för de medel, han af sina förläggare erhållit för arbeten öfver sina upptäckter i Grekland och Troja. Han skall vara mycket originell, och de inskrifter på gammalgrekiska, som läsas öfver de olika dörrarna i hans hus, intyga det också. Sålunda står det öfver den till fruns sängkammare: »Gör allting på lämplig tid». Då han gifte sig för tredje gången med en ung grekinna, skall han hafva insatt som villkor i äktenskapskontraktet, att hon skulle lära sig gammalgrekiska och hvarje afton före insomnandet läsa upp för honom ett visst antal verser ur Homeros. Schliemann är som tysk föremål för ovilja från de lärde i Athen. Man går ända därhän att antyda, att han icke funnit någonting alls i

Troja, och att de fornsaker, som han påstår härleda sig från hans gräfningar i nämnda stad, tillskickats honom från Skandinavien. Jag behöfver väl ej tillägga, att detta förtal vinner föga tilltro.

Vi gingo ombord på »Mars» den 2 april för att fara till Konstantinopel. Däcket på båten vimlade af resande greker, turkar,

Turkiska officerare.

judar och kristna, som lefde i bästa förstånd med hvarandra. Två damer, hvaraf den yngre var änka efter en turkisk major, hade slagit sig ned på sina madrasser i passageraregången på däck. De afslöjade emellanåt sina ansikten för att inandas aftonvinden, hvarför jag passade på att i hast rita af dem. Alla dessa österländningar sofva, sitta och äta på däck. Deras matförråd bestå, så vidt jag kunde döma, af lökar, salladsblad och just ej så vidare friskt vatten, som de medföra i en vattenkruka. Flera turkiska

officerare lefva på detta sätt ombord, men också hafva de ej bekommit sin sold sedan 18 månader tillbaka. Jag tecknade af en två, tre stycken i mitt album. En af dem, en löjtnant, som hade hufvudet omviradt med en röd schal, var måttligt tillfredsställd med sin bild. Han lade bort schalen och intog en militärisk, stram hållning samt gaf mig tecken att göra om mitt arbete. Nu blef han belåten och skref sitt namn »Hakki» bredvid porträttet.

Bland de talrika 1:a-klasspassagerarna befann sig ett sällskap af 12 unga män, som reste under ledning af en teologie professor från Hamburg. En svensk, en ung Ramsay, var bland dem. Jag blef bekant med honom, liksom ock med en fransk professor från Poitiers och hans unga, älskvärda fru. De befunno sig på ferieresa och ämnade sig till Konstantinopel. Vi foro genom Dardanellsundet, som skiljer Europa och Asien samt skyddas af turkiska kanoner. En ung prins af Anhalt och hans adjutant gjorde flitigt bruk af sina kikare. De båda herrarna voro hvarandras trogna afbilder, samma form och färg på kläderna, samma rörelser, samma strama skick. Enda skillnaden var, att den uppvaktande var äldre och föreföll mindre idiotisk än sin herre. De deltogo ej i de gemensamma måltiderna och aktade sig väl för att blottställa sin värdighet genom att språka med sina medresande.

Då man nalkas Konstantinopel, erfar man en viss rörelse. De hänförda skildringar man fått höra eller läsa öfver dess bländande åsyn, öfver Bosporen och Gyllene hornet hafva väl förberedt en, men man väntar dock darrande af otålighet, att ridån skall gå upp, liksom barnet, som för första gången besöker teatern. Också trängdes alla resande på däck under väntan på det högtidliga ögonblicket. Klockan var omkring tolf, då Stambuls moskéer med sina smäckra hvita minareter och de utländska ambassadhotellen på Peras höjder liksom äfven handelskvarteret Galata uppenbarade sig för våra blickar. Bosporen och Gyllene hornet skilja dessa väldiga kvarter från hvarandra. Man vet ej, åt hvilket

håll man skall vända sina blickar. Så mycket finner man öfverallt att beundra, så nytt förefaller allt, ty Konstantinopel liknar verkligen ingenting, som man förut sett, om ej möjligen Stockholm, som med sitt läge på flera öar erbjuder en viss likhet. Då man stigit i land och går uppför de trånga, ej stenlagda, gråa, af träkåkar kantade gator, som föra till Pera, blekna illusionerna i viss mån. Det, som på afstånd glänste genom sina rena linjer och sin färgharmoni, är på nära håll ganska smutsigt, ja rent af osmakligt för ett europeiskt öga, som ej tillhör en konstvän. Talrika hundar springa omkring eller ligga på den ej stenlagda gatan, som är smutsig vid regn och full af damm vid solsken. Hundarna hafva ej heller samma käcka och lifliga utseende som våra hundar. De hafva infödingarnas rädda, skygga och undergifna blick, gå ödmjukt åt sidan för hvarandra och lämna aldrig den gata, där de äro födda och en gång skola dö. De hafva till uppgift att vidmakthålla en viss renlighet genom att befria staden från allt afskräde, som kastas ut på gatan och som får tjäna dem till föda. De öfva sins emellan en mycket sträng uppsikt, och ve den hund från en annan gata, som skulle komma in på deras. Har han ej nog snabba ben för att hinna kila sin väg, blir han genast öfverfallen och söndersliten af kvarterets hundar. Fotvandrarna hafva föga olägenhet af dessa djur, som ödmjukt böja sig under människans herravälde, men om nätterna väckes man ofta af deras hundslagsmål och vilda tjut.

Efter att tack vare en lindrig afgift, som helt öppet erlades till tulltjänstemannen, hafva undgått tullundersökning och på enahanda sätt hafva sluppit undan den visering af våra pass, som påstods vara erforderlig, togo vi, för att förkorta den långa vägen från hamnen till Pera, den underjordiska järnvägen, som förde oss helt nära hôtel de Byzance, där vi skulle bo. Vårt första göra blef att åter gå ned till hafvet och bron, som skiljer Galata från Stambul samt är den lifligast trafikerade platsen i Konstan-

tinopel. Hvilken omväxling af folktyper och klädedräkter får man ej iakttaga bland alla de människor af skilda lefnadsvillkor, som mötas på denna breda gångbana, hvars ständigt från morgon till kväll trampade tiljor äro slitna och knaggliga. Vi kvardröjde där en halftimme för att betrakta denna myrstack af individer, af hvilka icke två hade samma färg på sina kläder, jag hade så

Bron från Galata till Stambul.

när sagt på sina anleten, ty morer, turkar, araber, negrer, perser och européer utmärkas af olika hudfärgsskiftningar. Vi fingo bland annat se en turkisk general med sin adjutant på små hvita hästar med behagfulla rörelser möta några engelsmän ridande på hyrkrakar; två turkiska damer, klädda i siden, af hvilka man ej såg mera än de mandelformiga ögonen, men hvilkas dolda behag man med fantasiens hjälp kunde beundra; en perser i skorstensformad pälsmössa samt klädd i grått och ljusblått; en armenisk präst i lång svart kaftan; en grek i hvit kjol; en åsna lastad med stora

vinfat; en pascha i sin vagn. Det skulle fordras en Callots pensel för att kunna återge allt det pittoreska hos denna folkmassa.

Vi fortsatte vår väg och kommo till Stambul samt gamla Seraljen, som omges af höga krenelerade murar och hvars talrika byggnader, svarta af ålder, vittnen till talrika fester och dramatiska händelser, ingifva snarare motvilja än beundran. Gamla Seraljen brukas ej mer till sitt ursprungliga ändamål, och dess dystra palats öppnas ej för främlingar annat än på grund af en firman,[1] som vi dock ej förskaffat oss. Vi nöjde oss därför med att betrakta den härliga utsikt, man har från en af jättelika cypresser beskuggad terrass, öfver Marmarasjön, Asiens solbelysta kust, staden Scutari, de ofantliga artillerikasernerna och Bosporen i fjärran. Vi besökte sedan Sofiamoskén, fordom ett kristet tempel. För att ej besudla dess heliga golf med våra otrogna fotsulor måste vi iföra oss väldiga yllegaloscher. Templets inre är praktfullt. De prydliga hvalfven uppbäras af dyrbara marmorpelare, väggarna äro i blått med gyllene arabesker. Moskéerna hafva i allmänhet ej den på en gång intima och mystiska prägel, som utmärker de kristna kyrkorna. Allt är här gladt, öppet och prunkande. Inga bilder af den korsfäste eller af martyrer fördystra taflan. På samma sätt förhåller det sig med kyrkogårdarna, som i Konstantinopel upptaga stora markområden och ofta helt oväntadt afbryta de enformiga gatorna, kantade af små trähus med gallrade fönster och väl stängda portar, hvilka göra intryck af att ej vara bebodda. Ifrågavarande kyrkogårdar, där barnen leka samt åsnor och får beta, förflytta en rent af ut på landsbygden. Hela skogar af stora cypresser upptaga i sig de osunda ångorna från de omgifvande kvarteren. Marken är beströdd med grafvårdar, målade i ljusblått eller rosafärg och försedda med en turban för männen och en blomsterknippa för kvinnorna. Under det jag sittande på en grafsten höll på att rita i allsköns ro, kände jag

[1] Från sultanen utgående befallning.

plötsligt någonting ludet vidröra min kind. Troende det vara ett väl närgånget får, vände jag på mig för att jaga bort det, men döm om min öfverraskning, då jag får se en björn, lyckligtvis försedd med grimma samt förd af sin cornac. Ljudet af hans steg hade dämpats af gräsmattan.

De turkiska barnen äro ovanligt vackra, hafva rosenhy och klara, intelligenta ögon. När de blifva äldre, få de ett flegmatiskt och lättjefullt utseende.

DARDEL OCH BJÖRNEN.

En dag foro vi öfver Bosporen för att bese Scutari. Det märkvärdigaste i denna stad är dess ofantliga, vackra kyrkogård, som skuggas af en hel skog med cypresser. Glada barnskaror, apelsin- och dadelförsäljare njuta af solen i skuggan af de sekelgamla träden. Vi bestego det berg, som behärskar Scutari, men midt på vägen gjorde vi ett uppehåll vid ett sommarpalats, i hvilket en änka till sultan Abdul Aziz nyligen dött. Vår vägvisare sökte förgäfves muta väktaren, som vägrade energiskt att låta oss träda in i denna numera tomma boning, som omgafs af vackra träd. Från bergstoppen ser man hela Konstantinopel och

Bosporen som i fågelperspektiv. Det är ett praktfullt skådespel, som en stackars teckning endast kan vanställa. Det skulle fordras en de Amicis' hänförda penna för att gifva en föreställning om den storartade och lysande tafla, som här utbredde sig för våra fötter.

Samma dag vi anländt till Konstantinopel hade vi uppvaktat vår minister Ehrenhoff, som jämte sina döttrar och sin måg löjt-

Kyrkogård i Konstantinopel.

nant Wallenberg mottog oss synnerligen vänligt. Legationspalatset, som ligger omgifvet af en trädgård i den tätast befolkade delen af Pera, har blifvit ombyggdt af E., och hyran för de butiker, som uppförts vid ena ändan af gårdsplanen, torde betala räntan å de 120,000 pund, hvartill fastigheten blifvit värderad. Utsikten från terrassen öfver gamla Seraljen, Galata och hamnen är präktig. Ministern inbjöd oss till en diplomatisk soaré samma afton. W. förebar en lindrig opasslighet, men jag nödgades infinna mig. Jag fick här göra bekantskap med ambassadörerna

och sändebuden hos den höga Porten: lord Dufferin, markis de Noailles, Radowitz, grefve Corti m. fl. En herr Oxholm med fru från Danmark var äfven bland de inbjudna. Frun är amerikanska samt mycket pratsam och älskvärd. De voro våra bordsgrannar på hotellet.

Ehrenhoffs döttrar äro högt uppskattade i diplomatkretsarna. Den äldsta, fru Wallenberg, som ej i Stockholm lyckats intaga samma uppburna ställning hon vunnit i Konstantinopel, har fattat agg till förstnämnda stad och vill ej återvända dit trots mannen, som är sjöofficer och älskar sitt yrke. Den yngsta är en flicka på 17 år, blond och gladlynt, som utan att vara vacker är mycket intagande. Vi frukosterade en dag på legationen och gjorde sedan med familjen en åktur längs vänstra stranden af Bosporen. Vägarna äro rysliga. Vi tillryggalade sista delen af promenaden till fots, och medan damerna aflade ett besök hos en dervisch, som de kände, bestego vi en kulle, hvarpå amerikanska skolan är belägen och hvarifrån man har en mycket vacker utsikt öfver Bosporen, hvars branta stränder prydas af palats och villor, inbäddade bland trädgrupperna. Det var just den trakt, där de främmande sändebuden bruka taga sina sommarkvarter. Hvarje nation har sitt präktiga landställe, och den lysande kolonien lefver där som en enda stor familj.

Följande dag var en fredag, den enda dag i veckan, som sultanen, i det han begifver sig till moskén, visar sig för sina undersåtar. Storartade försiktighetsmått vidtagas då för att skydda monarken, som, efter hvad det säges, förtäres af fruktan att blifva förgiftad eller mördad. En dubbel häck af trupper står uppställd mellan hans palats och den moské, till hvilken han far. Dessutom åtföljer en kavalleriskvadron hans vagn, och allmänheten ser honom endast då han vid ingången till moskén stiger ur eller i densamma. Det är därför nödvändigt att hafva en god plats. E. lät oss också få låna en af sina kavasser, en f. d.

turkisk officer, som fortfarande bär uniformen och som gör tjänst på samma gång som tjänare och som vakt hos ministern för att skydda honom i händelse af behof samt genom att taga plats på kuskbocken af hans vagn gifva tillkänna hans värdighet. Alla ambassadörer och ministrar äro försedda med kavasser, hvilka

UTANFÖR MOSKÉN AFVAKTANDE SULTANENS ANKOMST.

åtnjuta ett stort anseende hos den lägre befolkningen i Konstantinopel.

Vår hejduk lät vår vagn köra fram till trappan utanför en till krigsförvaltningen hörande byggnad, där redan funnos församlade generaler, öfverstar och höga ämbetsmän. Två unga prinsar på 10, 12 år infunno sig äfven här jämte sin lärare. De buro generalsuniform. Man sade mig, att de voro söner till sultanen. En vagn eller snarare en prydlig kupé stannade utanför ingångsporten till moskén. Den innehöll två damer från Seraljen. En stor eunuck, alldeles svart, tog plats vid vagnsdörren.

Några mera framstående resande kompletterade samlingen af åskådare, som trängdes å trappan under väntan på sultanen. Så snart hans vagn syntes på afstånd, tillkännagaf en dervisch, som klifvit upp på moskéns minaret, detta genom att vända sig i viss ordning åt de 4 olika väderstrecken. En eskort red före vagnen, och 4 guldsmidda löpare, 2 i rödt och 2 i grönt, tumlade sina fålar vid vagnsdörrarna. Infanteriet skyldrade, och militärmusiken spelade. En fullständig tystnad rådde bland de bakom soldathäcken och i grannskapet af moskén hopträngda ofantliga folkmassorna. Den kejserliga kupén närmade sig i stark traf, och sultanen åtföljd af krigsministern Osman pascha steg hastigt ur vagnen vid templets port. Han är ännu ung, har vackra drag, ett sorgset ansiktsuttryck, en sjuklig blekhet och svart skägg. Samma ceremoni återupprepades, när H. M. en halftimme senare vände tillbaka till sitt palats, som han annars aldrig lämnar, ej ens för att besöka sin hufvudstad. Han säges vara synnerligen arbetsam men för mycket syssla med detaljer. Tyske ambassadören Radowitz är för ögonblicket den inflytelserikaste af de utländska sändebuden. Sultanen misstror de andra och har kanske härvidlag ej så orätt.

Den höga ställning Konstantinopel intog som östromerska rikets huvudstad är ett minne blott. Konstantinopel är numera endast en stad, som är utan like genom sitt läge, sin lokalfärg och sin egendomlighet; en stad, i hvilken rör sig en befolkning på 2 millioner. Det enda kännetecknet, som ännu skulle kunna gifva den sken af att vara hufvudstad i ett stort och mäktigt rike, utgöres af de präktiga kaserner, som man varseblifver här och där på såväl den europeiska som den asiatiska kusten och som genom sitt respektingifvande omfång ställa i skuggan alla omgifvande palats och byggnader. Dessa kaserner äro i synnerligen godt stånd, och intet sparas för att kunna underhålla de 30,000 man, som bevaka Konstantinopel. Jag fick tillfälle att se ett infanteriregemente ma-

növrera på det stora torget utanför krigsministeriet med mönstergill sammanhållning och noggrannhet. Soldaten är vanligen välväxt, kraftig och inger förtroende. Hvad som fattas är goda officers- och underofficerskadrer samt i fält omutliga generaler, okänsliga för guldets frestelser. Det turkiska folket är i allmänhet hederligt, ej så ämbetsmannaklassen och storkaxarna. Det är nog häri, som orsaken får sökas till detta rikes alltjämt tilltagande förfall.

En dervisch.

Det skulle kräfvas en hel bok för att kunna lämna en beskrifning öfver Konstantinopel. Jag inskränker mig till att omförmäla det egendomliga skådespel, som de dansande dervischerna bjuda på. Dessa präster, som mestadels äro unga och vackra, bära en hög, gul, cylinderformig mössa samt en lång klädning. Efter några inledande religiösa ceremonier inträdde ett dussin af dessa dervischer i en cirkelrund inhägnad midt i moskén och började vid musikens toner att snurra rundt på ett mycket behagfullt sätt, beledsagande sin dans med i full harmoni därmed stående åtbörder. Deras kjolar stodo härvid utspända liksom operadansösernas. Dansen fortgick länge, utan att man kunde iakttaga det minsta tecken till yrsel i dervischernas ansikten. Märkvärdigt nog hade detta skådespel ingenting löjligt med sig. Uttrycket hos dervischerna präglades af ett ljuft svårmod, och deras åtbörder tycktes genom sin blida ödmjukhet vilja anropa den högstes mildhet.

Konstantinopel räknar öfver 300 moskéer. Som enhvar af dem

har minst fyra minareter, inser man lätt, hvilken originell prägel alla dessa lätta pelare skola förläna den trolska stadens arkitektur. Vid vissa bestämda tider ser man i toppen på hvarje minaret en dervisch, som med sina rop kallar de troende till bön.

Vi togo båten till Varna den 12 april kl. 2 e. m. och hade, då vi foro öfver Bosporen, tillfälle att återse de förtjusande stränder, som omgifva detta vackra sund.

Öfverfarten öfver Svarta hafvet tar 36 timmar. En kall dimma följde oss, men hafvet var för ovanlighetens skull lugnt. Jag gjorde bekantskap på båten med två herrar från Genève. Den ene, herr Neeffs, har varit attaché vid schweiziska beskickningen i Paris. Vidare träffade jag två bröder Rutisberger från Neuchâtel, väluppfostrade unga män, hvaraf den ene var framstående amatör på violoncell och den andre studerade målning.

Vi anlände till Varna kl. 4 f. m. och afreste därifrån 2 timmar senare till Rustschuk. Landskapet är mycket dystert. Sandkullar, odlade men tröstlöst enformiga fält, fattiga byar med grå minareter, alls inga träd. I Rustschuk hade träffats storartade anstalter för att värdigt mottaga kronprins Rudolf af Österrike, som om några dagar väntades till Konstantinopel, där man måst expropriera 40 hus för att få till stånd en gata, på hvilken han i sin vagn kunde åka upp till Pera. Vi foro öfver Rumänien, ett flackt men väl odladt land. Bulgarer och rumäner bära österländska dräkter, hvari den bruna och kanelfärgen äro förhärskande. Samma är förhållandet med militäruniformerna. De hafva ett mera manligt och utprägladt utseende än turkarna och äro mycket svårare att styra än dessa. Deras land är rikt på säd, deras hus hafva en dyster färg och täckas af halmtak.

Då man kommer in i Ungern, ser man alltjämt sädesfält, men husen äro kalkrappade, hvilket ger landskapet ett mera leende utseende. I Budapest skildes jag från min trogne och angenäme reskamrat, som af enskilda angelägenheter hemkallades till Sverige.

Själf stannade jag 3 dagar i denna vackra stad, som genomskäres af Donau och är i åtnjutande af all civilisationens välsignelse. Jag hade bort glädjas häråt, men fast jag nu befann mig i en rikt blomstrande europeisk stad, kände jag en verklig saknad efter det tjusande och pittoreska Österlandet. Mig tycktes allt, palats, kyrkor, gator, invånare, outhärdligt banalt.

Efter att hafva tagit in på hotell Frohner, som blifvit mig anbefalldt i Varna, gick jag ut för att se på staden. Då jag sedan ville återvända hem för att äta middag, sökte jag förgäfves i mitt minne efter hotellets namn, och som jag äfven uraktlåtit att se efter gatans namn, var jag alldeles bortkommen. Till sist trodde jag, att jag hittat rätt, och gick in i ett hotell, som till det yttre något så när liknade mitt, samt åt min middag, men då jag sedan skulle gå upp på mitt rum, fann jag mitt misstag. Jag vidtog ånyo fåfänga efterforskningar, gjorde förfrågningar i åtskilliga butiker, där man uppgaf namnen på de förnämsta hotellen men ej på mitt, och slutade med att göra hvad jag bort besluta mig för från första begynnelsen. Jag köpte nämligen en tidning, som innehöll en förteckning på de resande, som tagit in på de olika hotellen, och där jag nu med förtjusning påträffade hotell Frohner, dit jag strax lät föra mig. Jag slog mig ihop med ungherrarna från Neuchâtel för att se staden, fästningen och den stora, präktiga boulevarden, omgifven af palats i anspråksfull men smaklös stil, hvarvid jag dock gör ett undantag för Målarakademien. De stora byggnaderna och hotellen äro i regeln belägna vid Donaustranden. Jag var inne i Vetenskapsakademiens palats, där man får beskåda f. d. Esterhazygalleriet, som särskildt är rikt på taflor tillhörande holländska och spanska skolorna. Kungliga slottet och citadellet ligga på andra sidan floden. Vi stego dit upp med tillhjälp af en hiss och beundrade den vidsträckta utsikten öfver den omgifvande nejden. Vi hvilade oss sedan i ett kafé, där några zigenare spelade med häpnadsväckande eld och lif.

I Künstlerhaus såg jag en utställning af moderna taflor, såväl inhemska som utländska, alla till salu. Jag gjorde sedan en promenad till Margaretaön, den finare världens nöjesplats i Pest. Dess kvinnors så prisade skönhet gjorde ej något vidare intryck på mig. I Nationalmuseum, som vi besökte på kvällen vid elektriskt ljus, sågo vi en samling ungerska kronjuveler af oskattbart värde. Återstoden af samlingarna, taflor, statyer, m. m., svara ej mot museets präktiga yttre.

ZIGENARMUSIK.

Jag afreste från Pest med orienttåget, »blixttåget», som också går med blixtens hastighet. Man ligger och äter där utmärkt. En med stora fönster försedd korridor går längs sofkupéerna och bereder tillfälle att se de trakter man genomreser. Första delen af vägen till Wien följer Donaus stränder och är rent förtjusande. Vi endast passerade Wien och sedan München, och den 20 april kl. 7 f. m. steg jag, hälsad af en iskall vind, af tåget i Strassburg. Jag fick hela förmiddagen gå och vänta på tåget till Basel och genomvandrade skakande af köld i min sommaröfverrock denna f. d. franska stad, hvars domkyrka är dess enda dragningskraft. Jag låg följande natt i Bienne och anlände dagen därpå till min bror på Vigner.

Vi tillbragte aftonen på Préfargier, en vårdanstalt för sinnessjuka, där min bror i egenskap af en af anstaltens direktörer undfägnade en svensk studentkvartett, som gaf en konsert för ställets

patienter. De tycktes vara helt förtjusta, där de sutto, männen på ena sidan och kvinnorna på den andra, lyssnande under djup tystnad. Under en paus reste sig en af de sjuka, hvars blick jag sett oafbrutet hvila på mig, och kom hastigt fram och slog mig på axeln samt ville nödvändigt i mig återfinna en gammal vapenbroder i neapolitansk krigstjänst. Två väktare befriade mig från den besvärlige kamraten, som var så glad att återse mig.

Efter att hafva hvilat mig ett tiotal dagar i skötet af fränder och vänner på Vigner begaf jag mig på en 3 dagars färd till Paris för att se konstutställningen och hann just lagom fram till den sista april, »vernissage»-dagen, då konstnärerna inbjuda släkt och vänner att först af alla se deras arbeten. Wahlberg gaf Horn och mig sitt inträdeskort till utställningen, där en fin publik trängdes hela dagen.

Wahlberg bjöd mig följande dag på frukost på Ledoyen tillsammans med kapten Levin och hans tre svägerskor, sydamerikanskor samt mycket glada. Vi förnyade sedan vårt besök på utställningen, af hvars många taflor jag nöjer mig med att anföra de tre, som mest slogo an på mig: »Den för konsterna och sånggudinnorna kära heliga lunden», en duk full af poesi, som tyckes protestera mot den till ytterlighet gående brutala realism, hvilken nu är på modet. Den är af Puvis de Chavannes. Vidare »Trappan», en väldig målning, föreställande en ståtlig trappa, utför hvilken nedstiger i en vacker park ett sällskap herrar och damer i rika dräkter från 1700-talet. Denna tafla är bedårande genom sin friskhet och sin elegans. Den tredje taflan är af Benjamin Constant och föreställer det inre af ett harem. En negersultan sitter lättjefullt på sin divan och tar en öfverblick af sina odalisker, af hvilka en stolt visar sin yppiga barm. Jag besökte äfven Louvren och de privata utställningarna vid Rue de Sèze och hos Sedelmeyer, där man fick se två ryktbara taflor af Munkacsy »Kristus inför Pilatus» och »Kristus mellan de två röfvarna». De äro något tunga

i färgen, och frälsarens uttryck saknar idealitet, men penseln är en mästares, och några judehufvuden äro verkliga mästerverk.

Jag reste från Paris den 1 maj på aftonen och ankom följande dag till Lübeck, men till följd af min uraktlåtenhet att låta tullbehandla mitt resgods i Köln blef detta där kvarhållet, och jag fick det ej förrän 3 dagar senare i Köpenhamn. Jag begagnade mig af tillfället att se tafvelutställningen på akademien. Jag anlände till Sverige den 5 maj, och efter att hafva tillbragt en 10 dagar på Fridhem hos min son Carl återkom jag den 15 maj till mitt hem i Stockholm, nöjd att finna de mina vid god hälsa.

Stockholm den 30 september.

Vi äro nu sedan den 26 dennes inflyttade från landet. Sommaren har förflutit mycket stilla. En 40- eller 50-årig kvinnlig artist från Paris, hitkommen i ändamål att öppna en elevskola, M:me Dumoulin, som kände sig helt öfvergifven här och ej hade någon annan beskyddare än mig, kom till Montebello för att hos oss tillbringa en vecka. Hon gjorde mitt porträtt i svartkrita, min sonsons i pastell samt några landskapsstudier i olja. Hennes talang förefaller mig medelmåttig, med undantag för blommor, i hvilkas återgifvande hon excellerar. En stor del af sommaren har jag användt till att rita en 30 illustrationer till den berättelse öfver vår resa, som Wachtmeister tänker under den närmaste tiden utgifva och hvars text han författat.

Nyligen bortgick en vän till oss, grefvinnan Beate Sofie Wachtmeister, f. Wrangel, som aflidit i svåra plågor. Underrättelsen om hennes frånfälle ingick till Öfveds kloster dagen före hennes sonson Carl Wachtmeisters bröllop med dottern i huset. Emedan samtliga gäster redan voro samlade och alla förberedelser för festen vidtagna, hemlighölls händelsen och ägde balen i alla fall rum.

Den norska konflikten slutade med en lysande seger för det radikala partiet samt fullständigt nederlag för kung Oscar och hans

ministär, sedan flera fruktlösa försök till kompromiss ägt rum. Sverdrup och hans vänner hafva tagit makten om hand. För att förströ sig efter de tråkigheter och missräkningar han haft har kungen bestigit sitt fartyg och begifvit sig till England och Skottland med hemväg öfver Paris, där han gjort presidenten Grévy ett besök. Kronprinsessan har på Tullgarn nedkommit med sin andre son. Denna tilldragelse, som inträffat tidigare än väntadt var, försiggick helt borgerligt utan de officiella vittnen, som etiketten föreskrifver. H. K. H. begaf sig efteråt på några veckor till engelska kusten för att stärka sig, under det hennes gemål öfvervar de tyska stora fältöfningarna vid Rhen, sedan han deltagit i dem, som under augusti månad hållits i Skåne. Detta är i korthet hvad jag har att berätta rörande sommarens tilldragelser.

EN RESA TILL CAPRI 1843.
Från vänster öfre bilden: Ida, C. A., Beate Sophie och Caroline Wachtmeister, Augusta Dardel och C. Reuterskiöld.

Återkommen till staden gick jag och nedlade min röstsedel vid riksdagsmannavalet till andra kammaren. Det radikala partiet

har mycket lifligt agiterat för att få sina kandidater valda. Åkdon, prydda med dessas namn i jättestora bokstäfver, kördes omkring i staden. Partiets lista har öfverallt blifvit utdelad. Det gällde framför allt att få Hedin och Fock valda, hvilkas namn det moderata partiet strukit på sin lista.

De radikala segrade, och i går mottog Hedin utanför sin bostad hyllning af ett tusental arbetare, företrädda af sina fanor. De norska händelserna hafva naturligtvis utöfvat inflytande och gifvit näring åt de liberala instinkterna hos den svenska arbetareklassen, hvilken börjar inse sin numeriska öfvervikt och söka göra densamma gällande.

3 okt.

Tvenne olycksfall hafva inträffat under åkning, därvid hästarna skenat och kastat ur vagnen Axel Gyllenkrok på Björnstorp och Sten Leijonhufvud på Åkerö, båda svårt sårade i hufvudet. Tillståndet lär vara nästan hopplöst.

9 okt.

Ofvannämnda personer äro nu konvalescenter och utom all fara. Min systerson Ch. E. Ramel är på permission hemkommen till Stockholm från sin post i S:t Petersburg för att gifta sig. Bröllopet skall stå i Jönköping den 15 dennes. Fröken Hildur Ekström är en storväxt, vacker flicka.

I akademien hafva vi i dag haft sammanträde. Vi hade att svara Riksdagens revisorer, som begärt få se protokollen och handlingarna rörande förvaltningen af de fonder och donationer, som akademien disponerar öfver. Somliga ville helt enkelt säga nej, de öfriga ville tillåta dessa herrar att taga del häraf, dock icke officiellt. Efter två timmars ganska tröttsam diskussion slutade man med att förena sig om sistnämnda mening, hvilken också enligt min åsikt är den rätta. Under förmiddagen hade jag i E. af Edholms och öfverste Pontins sällskap gjort en lång promenad, afslutad med middag å Stallmästaregården.

Edholm berättade, att Sibbern, som, sedan han lämnat sin post i Paris, bosatt sig i Stockholm, där han hoppats på nytt få representera Norge som statsminister, är mycket förgrymmad öfver den vändning sakerna tagit och den roll kung Oscar häri spelat. När han häromdagen var på middag hos kungen på Drottningholm, ställde han sig också framför Carl Johans porträtt och yttrade med hög röst: »Det var en annan kung den där», detta till de andra gästernas och äfven själfve kungens häpnad. För öfrigt förefaller Sibbern numera att vara en slocknad man. Jag erinrar mig, att redan vid hans utnämning till minister i Paris, där han efterträdde Adelswärd, denne senare sade mig med en viss bitterhet: »Jag har ställt min plats till kungens förfogande, i den tro att man skulle gifva mig till efterträdare en framstående man, och så skickar man en gammal hane och en gammal hona.»

Ch. E. Ramel.

Nationalmusei nämnd har genom tidningspressen uppmanat innehafvarna af arbeten af Sergel att lämna nödiga upplysningar för åstadkommande af en så fullständig förteckning som möjligt på mästarens verk. Vi hafva redan mottagit 30 bref med uppgifter, och ej mindre än 170 porträttmedaljonger äro nu kända.

För närvarande håller man på med att flytta möbler och andra föremål, hörande till den samling Carl XV testamenterat till svenska staten, hvilken förblifvit på Ulriksdal men nu skall erhålla plats på Nationalmuseum i stället för i Lifrustkammaren och Klädkammaren, som i höst inrymts på Kungl. slottet uti det forna bibliotekets salar. Herr Ekhoff blir styresman för sistnämnda sam-

lingar, som för öfrigt fortfarande skola tillhöra Nationalmuseum och afdelningen för skön konst trots herr Hildebrands intriger i syfte att få dem införlifvade med fornsakssamlingarna.

18 okt.

I förgår besökte mig min följeslagare på Tunisresan Hans Wachtmeister, hvilken nu beger sig med familj till Thorsåker för att där tillbringa vintern. Hans reseskildring håller på att tryckas, men mina teckningar, som skulle vara reproducerade till den 1 okt., befinna sig ännu i München, och man har inga underrättelser därifrån. Jag fruktar mycket, att dessa reseminnen tagit intryck af sonen Arvids oväntade död, som inträffade i följd af drunkning under förra sommaren, medan W. höll på att skriftligen affatta sina reseintryck.

En bok af Strindberg, »Giftas», som utkommit i dagarna, har blifvit beslagtagen såsom omoralisk och såsom förlöjligande det heliga sakramentet. Beslaget skedde först, sedan boken flera dagar hållit på att säljas. Jag har läst den och finner den vara skrifven med talang men ofta präglad af en motbjudande realism. Den består förutom ett företal, innehållande författarens trosbekännelse eller rättare sagdt brist på tro, af en samling 5, 6 noveller, hvari han söker bevisa bristerna i samhällets lagar, särskildt de som röra äktenskapet. Strindberg befinner sig i Genève, därifrån han skrifver, att han icke ämnar inställa sig för juryn, så vida ej hans förläggare Bonnier riskerar att blifva fälld i hans ställe.

Doktor Westerlund är en läkare, som är mycket på modet. Dagligen har han hela huset fullt af patienter, kommande från alla håll och kanter. För att kunna rådfråga honom måste man på förhand telegrafera och skaffa sig ett nummer för inträde till den store mannens kabinett. Priset för en konsultation är mycket blygsamt, endast 2 kr. för burgna personer; den fattige betalar ingenting.

En annan ryktbarhet, som nu besöker Sverige, är M:r Bischoff, till födseln engelsman, som ger föreställningar och endast genom att beröra en åskådares hand med förbundna ögon läser tankarna hos den, med hvilken han står i beröring. På en soaré hos den kungl. familjen å Drottningholm bad han kungen tänka på en sak hvilken som helst, som befann sig på slottet. Kungen skref då på ett papper, som han anförtrodde åt en person, som stod vid hans sida, att han tänkte på ett telegram, som nyligen ankommit från Norge och låg inlåst i en skrifbordslåda i hans arbetsrum. M:r Bischoff fattade kungens hand och gick med honom genom en fil af salonger, där han aldrig varit med sin fot, alltjämt med ögonen förbundna, samt ledde kungen direkt till hans skrifbord och angaf den låda, hvari ifrågavarande telegram förvarades. B. är äfven i stånd att säga numret på en banksedel, på hvilken någon tänkt. Det är helt enkelt förbluffande.

Valet till andra kammaren har öfverklagats. Nya Dagligt Allehandas redaktör har påpekat några begångna olagligheter. 2 norrmän och 2 valmän, som ej betalt sina utskylder, hafva röstat, och detta är tillräckligt för att upphäfva valet. Frågan blir nu, om Högsta domstolen kasserar alla de 19 valda eller nöjer sig med de två sista på listan, hvilka endast erhållit 2 röster mera än de närmast dem kommande, som därför möjligen kunnat blifva valda, om oegentligheterna icke ägt rum.

18 okt.

Nationalmusei inköpsnämnd sammanträdde i dag för att göra sitt val bland 12 taflor och bildhuggeriarbeten. Summan vi hade att disponera öfver utgjorde 11,500 kr. Hvad som erbjöds var ganska medelmåttigt med undantag af en liten tafla af Salmson, »Ung flicka sittande i en nyss skördad åker». En sädeskärfve synes i närheten, för öfrigt hvarken för- eller bakgrund. Flickan befinner sig i ett förtjusande ljusdunkel. Denna duk blef den

enda, som köptes. Bland medlemmarna i nämnden befunno sig presidenten Forssell och justitieråd Wedberg.

Konstföreningens styrelse, i hvilken jag fortfar att vara ordförande, har för årets lotteri beställt 1000 ex. af en etsning af den ryktbare gravören Hägg, boende i London. Den återger det inre af Uppsala domkyrka och skall bilda en pendant till den gravyr, som för tre år sedan utdelades såsom premie till föreningens ledamöter och föreställde samma kyrkas yttre, sådant konstnären ville hafva det restaureradt. Sistnämnda etsning, som är särdeles vacker, har inte till fullo uppskattats. Ett bevis härpå är, att mer än 50 medlemmar icke uttagit sin premie. I London betalas en etsning af Hägg med 5 guinéer. Jag känner en öfverste, som sålt sitt ex. för 5 kr. Konstnärlig uppfostran är ännu ett önskemål i Sverige.

26 okt.

Strindberg har anländt från Genève för att själf försvara sin sak inför myndigheterna, som skola döma öfver hans bok. Tidningarna af hans färg hade tillkännagifvit timmen för hans ankomst, och beundrare i tusental mottogo honom med hurrarop vid stationen samt följde honom sedan till hotell W6, där han tagit in.

Nya Teatern spelade samma afton Strindbergs pjäs »Lycko Per», och publiken var förberedd på, att författaren skulle närvara vid föreställningen. Också blef martyren föremål för en verklig ovation. Frenetiska applåder underströko de ställen af dialogen, där samhällsordningen anfalles. I allmänhet är pressen enstämmig uti att klandra åtalet, helst hans bok blifvit beslagtagen först sedan nästan hela upplagan var såld. Därigenom kom den i ropet och erhöll ett särskildt intresse. Initiativet till detta opolitiska steg härleder sig, sägs det, från själfva Deras Maj:ter.

I går inställde sig S. inför rådhusrätten samt uppläste sin försvarsskrift. Enligt eget påstående har han ej förlöjligat de heliga

sakramenten. Han har endast begagnat sig af sin rätt, när han skrifvit, att han icke trodde på dem.

3 nov.

Dagligen sysselsätter sig pressen med Strindbergska målet. Är han eller är han icke skyldig? Det stora flertalet tidningar anse dock, samtidigt som de medge, att han har kunnat öfverträda gränserna för sin författarerätt, då han förlöjligat sakramenten, att lagen är föråldrad och att juryn därför bör frikänna honom.

En annan fråga, som debatteras, är, huruvida det är riktigt att, såsom öfverståthållaren gjort, upphäfva valet af de 19 af Stockholms stad till ledamöter af andra kammaren valda riksdagsmännen, eller om man i stället bort nöja sig med att ej stadfästa valet af den 19:e, som blott haft 2 röster mer än den, som kom honom närmast i ordningen af de icke valda. Man afvaktar Högsta domstolens beslut.

Kronprinsessan är återkommen från Amsterdam, där hon lämnat sin gemål, som skall genomgå en kur för sin mage.

Kungen jagar fasan hos O. Dickson på Visingsö, och prins Carl reser till Indien för att där sammanträffa med sin bror Oscar samt har i sällskap kammarherre Adelborg och löjtnant Ribbing.

11 nov.

Kungen, som hemkommit från sin fasanjakt, reser nu till Sala för att inviga järnbanan därstädes. På återvägen skall han gästa Hamiltons på Hedensberg. Kronprinsessan har plötsligt afskedat den engelska sköterska, som vårdat de unga prinsarna, och låtit föra henne direkt till järnvägsstationen.

Landshöfding Hederstierna var hos oss på middag i söndags. Han vistas i Stockholm som ordförande i en kommitté, hvilken tillsatts för att uppgöra förslag till förbättrande af arbetarnas lott

Hedin och L. O. Smith äro ledamöter i kommittén och lära hysa helt motsatta åsikter i frågan, hvilket har till följd oändliga diskussioner. Den sistnämnde, som blifvit rik på brännvinsbränning, har ställt sig i spetsen för en förening, hvars ändamål är att förskaffa arbetarna födoämnen till godt pris. Han har äfven upprättat en arbetarebank. För min del tror jag han är på rätt väg, när han utan statens hjälp söker lösa problemet, men mannens föregående komma en att tvifla på hans oegennytta. Det fattades honom nyligen endast 2 röster för att blifva vald till riksdagsman för Blekinge län. Hvad Hedin beträffar, så lefver han på sin penna och söker komma fram genom att kurtisera demokratien. Som han besitter intelligens och är god talare, skulle det ej förvåna mig att en dag få se honom inträda i statsrådet.

W. Hernblom och F. Hederstierna.

17 nov.

Juryn i Strindbergsmålet har förklarat den åtalade icke skyldig. En väldig människomassa tillhörande hans anhängare väntade utanför på afgörandet och hälsade detta med lifliga hurrarop, som förnyades framför Grand hotell vid Strindbergs återkomst dit. Kungen, som på sin promenad passerade Norrbro, mötte denna stojande folkhop och gjorde en egendomlig min. Måhända har utgången af detta mål genom att befria honom från bekymren för ett upplopp, som, ifall Strindberg blifvit fälld, kunde hafva inträffat, tack vare den jäsning tidningarna framkallat, kommit

lägligt för Majestätet. Det behöfs andra argument än straffarbete för att bekämpa otron och dem, som predika densamma under ett tidehvarf, så likgiltigt i religionsfrågor, som det hvari vi lefva. De, som bestraffas därför, att de tillåta sig anfalla dogmerna, blifva martyrer.

Målaren Hellqvist utställer för närvarande 15 mer eller mindre framstående taflor. Hans talang är ännu icke mogen. Man märker, att han alltjämt söker. Historiska ämnen behandlar han alltför mycket som en amatör af små historiska detaljer och hopar en sådan mängd figurer i sina kompositioner, att man inte vet hvar man skall finna hufvudpersonerna å desamma. Dessutom fattas det i hans taflor luft. H. har dock 2 goda porträtt samt en rolig »munk, som äter ostron».

Kronberg befinner sig hos F. Wachtmeister på Tista för att måla dörröfverstycken.

19 nov.

Hans Wachtmeister var i går hos oss och bjöd sig själf till middagen. Han kom just från ett barndop hos herrskapet Printzsköld, där han haft äran stå fadder midt emot drottningen personligen, i egenskap af gudmor för sin kammarherres nyfödda. W. medförde några prof på mina teckningar för hans bok, som tryckts i München, och med hvilka jag är ganska tillfredsställd. Vårt gemensamma arbete skall utkomma före jul. Jag har ingen aning om textens värde, den är hämtad från W:s under resan skrifna bref till hans mor.

Min systerson Ch. E. Ramel besökte oss i sällskap med sin hustru på väg till S:t Petersburg, där han tjänstgör som legationssekreterare. Hans Hildur är en mycket vacker kvinna och företaller glad och naturlig. Min svärmor har firat dem, äfvensom det unga paret Carl Wachtmeister, med en ståtlig middag på 24 kuvert. Hon fortsätter trots sin höga ålder med att hålla öppet

bord för alla släktingar och deras vänner. Sålunda har hon i afton öfverste Boy med fru, hvilka nu flyttat till Stockholm.

22 nov.

I går hade jag hos mig samlat museinämndens ledamöter i ändamål att ändtligen få ett slut på den i öfver ett år afhandlade

HILDUR RAMEL OCH AMELIE V. DARDEL.

frågan om dekorering af stora entrén i Nationalmuseum samt ett program fastslaget för de ämnen, som skola behandlas. Vi höllo på hela aftonen med att debattera denna viktiga sak men utan att komma till andra beslut än, att 1:o man ej skulle gå längre fram i tiden än till Gustaf III:s tidehvarf och 2:o börja med ett ämne, hämtadt ur den skandinaviska mytologien. Denna sista punkt afgjordes först efter långa diskussioner. Det var Sander, som på grund af sin lågande hänförelse för dessa ojämförliga sagor, hvilka enligt hans mening haft det största inflytande på

vår civilisation, det var denne apostel, som vann mig för sin idé, hvilken jag först var besluten att motsätta mig, hufvudsakligen därför att denna mytologi inte såsom den gamla grekiska lämnat några traditionella typer att efterfölja och man därför här måste nyskapa allt, men hvar finna den svenske målare, som är vuxen ett sådant verk. Å en annan sida sedt är det i en serie ämnen, hämtade ur den skandinaviska civilisationens allmänna historia, svårt att utelämna den poetiska konstens barndom. Man beslöt, att detta ämne skulle behandlas sist och att det skulle erhålla sin plats mycket högt upp öfver ingången till kupolsalen. Upmark och Kjellberg reserverade sig. Sander, Gellerstedt, Holm och jag utgjorde majoriteten till gudarnas favör. Efter supén fortsatte vi diskussionen ännu ett par timmar om de följande ämnena, dock utan att komma öfverens, då hvar och en höll på sitt förslag, som han ville genomdrifva. Slutet blef, att afgörandet måste uppskjutas till en annan dag.

Reproduktionen af Cederströms tafla »Carl XII:s likfärd», som utförts för Nationalmusei räkning, är nu utställd därstädes. Kompositionen är fullkomligt densamma, men knekttyperna, som tagits ifrån Sverige, äro mera naturtrogna än på originalet, och färgen är mindre sotig. På det hela finner jag reproduktionen tillfredsställande. Jag har föreslagit artisten till erhållande af vasaorden.

Kronprinsparet firade under gårdagen på Kungl. slottet grefve Fredrik Wachtmeisters bröllop med hoffröken L. af Ugglas. De unga tu hade förlofvat sig i Holland. Samma afton var akademisammanträde, under hvilket det ändtligen beslöts, såsom jag föreslagit, att anordna en konstutställning nästa sommar, hvarmed man kommer att fira minnet af akademiens 150-åriga tillvaro.

Rosen ville blott lämna tillträde till densamma åt akademiens ledamöters och agréers alster, men han blef ensam om sin åsikt. De öfriga ville med rätta, att alla svenska konstnärer skulle mottagas.

Emedan kungen har för afsikt att utnämna kronprinsen till kansler för Konstakademien, har jag beslutat mig för att behålla min befattning som preses ända till nästkommande vår, på det att det icke skall se ut, som om jag ville undvika att underordna mig under honom.

Herrar Hägg och Hellqvist gjorde i dag sitt inträde i akademien.

12 dec.

Wachtmeisters skildring af vår resa i Orienten har nu utkommit, illustrerad med mer än 20 ritningar af mig, tryckta i München och bättre utförda, än hvad jag kunnat hoppas. Författarens stil är ledig, och hans återgifvande af sina intryck strax efter besöket på platsen har omedelbarhetens behag och friskhet. Naturbeskrifningarna äro framför allt väl gjorda. För öfrigt innehåller boken just ingenting nytt, och där fattas det pikanta en författare till yrket hade ditsatt, hvilken skulle hafva kryddat densamma med anekdoter och sägner, särskildt kännetecknande för de orter vi genomfarit.

I dag hade vi akademisammanträde för att taga i skärskådande Börjesons bronsstaty, »Ung man betraktande en sköldpadda». Konststycket besitter mycken känsla. Därjämte utgallrade vi ett 60-tal italienska medelmåttiga taflor, som missprydde musei väggar. Vi skola göra likaledes med de öfriga skolorna.

Konstnärsklubben öppnar i dag för publiken sin utställning af konstverk skänkta till ett lotteri till förmån för en ifrågasatt byggnad med samlingslokal, utställningssal m. m. Där finns omkring 200 taflor, hvaribland några värdefulla. Akademien har ställt sin stora sal till utställningskommitténs förfogande.

15 dec.

Familjemiddag i går hos friherrinnan Palin. På aftonen anlände några diplomater och herrskapet Kantzow från Lissabon.

Dottern är en 17-årig blondin med lockigt hår och vaket utseende. Hon sjöng för oss flera portugisiska nationalsånger. Baron K. har gift sig med en dam tillhörande portugisiska högadeln. Född i Lissabon har han under 10 år tjänstgjort som legationssekreterare därstädes och hade i fjol hoppats blifva utnämnd till minister, men posten gafs åt Stenbock. Som godtgörelse gaf kungen honom kammarherretiteln, men såret var för djupt att kunna läkas med dylikt plåster, och K. tycks skola lämna diplomatbanan och slå sig ned på allvar i Sverige trots sin makas protester, hvilken önskar återvända till sitt fosterland. Kantzow är ett original. Som chargé d'affaires skref han emellanåt sina depescher på vers.

Sammanträde i akademien i förgår med oändliga diskussioner angående de åtgärder, som borde vidtagas i och för nästa års höstutställning. Professorerna, som befarade personliga missräkningar, ville inte hafva några belöningsmedaljer. De stannade dock i minoriteten. Valet af jury för de konstnärers arbeten, hvilka äro bosatta utomlands, blef äfven föremål för mycken diskussion. Man kom öfverens om att låta taflorna bedömas af delegerade på platsen. Efter sammanträdet fortsattes diskussionerna under supén på Rydberg och varade till kl. 1/2 2 på natten. De anfall på akademien, hvilka på sista tiden förekommit i pressen och till författare haft herrar Josephson, Nordensvan och Warburg, de två förstnämnda f. d. akademielever, hafva medfört den fördelen, att de väckt upp herrar professorer ur deras flegmatiska lugn.

20 dec.

Under gårdagen vidtogos förberedelser för Konstföreningens lotteri i morgon. Vi hafva inlagt 2,168 lotter, hvaraf 67 skänka innehafvaren en tafla, 1000 en etsning af Hägg samt de återstående ingenting. Jag förnyade i sista stund fast utan framgång mitt förslag att utdela sagda gravyr åt alla föreningens ledamöter.

Prins Eugen har tagit sin officersexamen. Han kommer efter jul att åtföljd af kungens adjutant Stjernstedt resa ut för att sammanträffa med sina bröder i Indien. Mig tyckes, att kungen gör rätt uti att under den farliga åldern, då sysslolösheten lätt alstrar frestelser, låta sina söner resa. Utom det att prinsarna under färden kring världen utvidga sin idékrets, så hafva de, då de endast stanna några dagar på hvarje plats, blott föga tid för materiella nöjen, ifall deras ungdomliga instinkter skulle locka dem härtill.

23 dec.

Pastor Bach var hos mig och bad om 3 veckors ledighet för att fara till Luzern och göra bekantskap med föräldrarna till hans fästmö en fröken v. Haartman, finska och brorsdotter till fru Lavonius, hvilkens hjärta han vunnit förliden sommar på landet. Fadern v. H. har varit ryske kejsarens läkare och anses äga en vacker förmögenhet. Jag lofvade understödja hans begäran. Schulthess får ersätta honom genom att i reformerta kyrkan om söndagarna uppläsa en predikan. Bach är en vacker karl och predikar med talang, hvarför också kyrkan alltid är fullsatt med damer, komna för att höra honom. Han äger gåfvan att få deras känslosträngar att dallra. Man har lagt märke till, att sedan nyheten om den vackre pastorns förlofning blifvit känd, de unga giftasvuxna damernas platser i kyrkan stå tomma.

Jag har läst två kritiker öfver boken om vår resa, däri näraå all heder häraf tillerkännes textförfattaren. H. Wachtmeister har blygsamt försäkrat i sitt företal, att skälet till att han vågat utge sitt verk är hans önskan att inte beröfva allmänheten sin reskamrats teckningar. Man prisar hans blygsamhet och försäkrar författaren, att texten i sig själf varit tillräcklig för bokens framgång, men medger, att några af teckningarna äro goda.

31 dec.

I morgon börjar ett nytt år, som jag inte kan önska för mig behagligare än det, som i dag gått till ända. Jag har användt en fjärdedel däraf till en intressant resa, en god del på Montebello och återstoden i staden sysselsatt med mina akvareller. Min hustru och mina barn hafva i allmänhet åtnjutit en god hälsa, och ingenting af betydelse har inträffat, som kunnat grumla lugnet i vårt hem.

Dagboksanteckningar 1885.

8 jan.

Amaranterordens bal gick i förgår af stapeln. Den var föga besökt, och kungen såg ej nöjd ut. Drottningen visade sig en stund, men kronprinsessan hindrades af opasslighet att åtfölja sin gemål. Officierande damer voro frih:n Ebba Åkerhielm, den vackra frih:n Rålamb, fröknarna Augusta von Knorring och Tabea von Braun.

Mycket har agiterats dessa sista dagar med anledning af omvalen till andra kammaren, och de 3 olika partierna, högern, centern och vänstern, hafva hvar sin särskilda lista. Det förstnämnda partiet vill inte hafva Hedin, och Oscar Björnstjerna dundrade på börsmötet mot honom på grund af den hyllning, arbetarna i hans parti med norska fanor i spetsen gifvit honom efter hans val för några veckor sedan, hvilket val sedan förklarades ogiltigt men som de radikala vilja i morgon på nytt söka trumfa igenom. Det är troligt, att de lyckas härutinnan. Partierna äro för öfrigt ganska hofsamma, och af 19 namn återfinnas 8 på samtliga listor.

13 jan.

Den liberala listan har segrat. Bland de valda finner man herrar Richard Gustafsson och Hammarlund, båda tidningsredaktörer.

En tilldragelse, som är betecknande för den sociala ställning, medlemmarna i den nuvarande norska ministären intaga, inträf-

fade nyligen på en järnvägsresa. Fru Sverdrup, maka till kyrkoministern, som nu gör tjänst i Stockholm, reste i sällskap med ett annat fruntimmer i tredje klass och hade hunnit till Flens station. Damerna råkade där försinka sig och sprungo nu efter det redan i gång varande tåget samt hade lyckats klättra upp på fotsteget till sin vagn, då konduktören ingrep mot denna kränkning

TABEA V. BRAUN.

af reglementet, hvilket förbjuder att bestiga ett tåg, som är i gång, samt tvang dem att stiga ner igen. Det blef protester, åtföljda af undersökning. Man begärde att få veta de resandes namn, och fru S. blef tvungen att uppge sin titel. »Omöjligt», invände stationsinspektoren, »hustrun till ett statsråd reser ej på tredje klass.» Han måste dock böja sig för faktum och skref sin rapport, men herr statsrådet fann för godt att nedtysta saken. För närvarande äro järnbanorna öfvertäckta af snö och trafiken mycket oregelbunden.

16 jan.

Musei inköpsnämnd hade i förgår afton nytt sammanträde med anledning af väggmålningsfrågan. Denna gång voro vi talrikare än den föregående. Endast Gellerstedt och Wirsén fattades, och majoriteten förkastade förslaget att inleda serien med ett mytologiskt ämne. Sander protesterade energiskt. Man kommer således att börja med ett medeltida ämne, därefter öfvergå till Gustaf Vasas och Gustaf Adolfs tidehvarf samt 17:e och 18:e århundradena. Detta blef sålunda resultatet af de oändliga diskussionerna, hvilka afslutades med en supé. Det beslöts, att vi skulle ånyo sammanträda för att bestämma program för de särskilda målningarna.

C. D. af Wirsén.

19 febr.

Vintern går utan att medföra stor omväxling i mitt dagliga lif. Sällan lämnar jag mitt hem. Min hustru följer stundom sin yngsta dotter på balerna, i hvilka denna börjat deltaga i vinter.

I går återkom kronprinsen med gemål från Kristiania efter några veckors vistelse därstädes. Kungen och drottningen skola nu där aflösa dem. Vid de förstnämndas hof har det inträffat en skandal, som låter mycket tala om sig. Den unge baron v. R., som var ordonnansofficer hos kronprinsen och förlofvad med hoffröken M., har strax efter lysningen samt därtill för andra gången slagit upp sin förlofning, skyllande på sin fars motvilja mot giftermålet, men i själfva verket därför, att hans älskarinna sätter sig

däremot. Han hade redan förra året för att kunna ingå förlofningen blifvit tvungen att göra sig fri från en dylik förbindelse. Den nu ifrågavarande är en ny sådan. Den unga fästmöns mor och bror hafva beklagat sig för kungen, med den påföljd att v. R. blifvit afskedad från hofvet. Detta hade han visst ej väntat. Han reste nu, åtföljd af en kamrat, genast till Kristiania för att rentvå sig och ånyo erbjuda sin hand och sitt hjärta men träffade vid järnvägsstationen hofmarskalken Lilliehöök, som meddelade, att kronprinsen icke ville mottaga honom.

I måndags öppnade vi för allmänheten de nya lokalerna i Nationalmuseum, som innehålla konstindustrisamlingarna, hvilka härleda sig nästan uteslutande från Carl XV:s och grefve Bielkes donationer. Ett hundratal inbjudna bevistade invigningen, bland andra kungen och drottningen, statsråden, statsutskottets ledamöter m. fl. Den bordsprydnad i silfver, som är en bröllopsgåfva till kronprinsessan från damerna, var äfven utställd. Jag är ingen beundrare af densamma. Akademien har beslutat hugfästa minnet af sin 150-åriga tillvaro genom präglandet af en medalj med sin stiftare Fredrik I:s och sin beskyddare Oscar II:s bilder. Gravören Lindberg hade utarbetat förslag till densamma med båda monarkernas profiler bredvid hvarandra. Innan jag åt L. anförtrodde arbetets utförande, ansåg jag mig dock böra inhämta kungens mening, och väl var det, ty H. M. tycktes inte alls vara trakterad af grannskapet med sin gamla kollega, hvilken eftervärlden, sade han, möjligen kunde taga för hans gemål. Lindberg håller nu på med ett nytt förslag, enligt hvilket monarkerna erhålla hvar och en sin lilla medaljong. Kungen sade mig vid samma tillfälle såsom svar på min anhållan om kronprinsens utnämning till kansler för Akademien för de fria konsterna, att han skulle gärna utnämna honom, ifall sonen vore med härom, men att det kunde hända, att den sistnämnde komme att för en två, tre år slå sig ner i Norge. Norrmännen, sade han, skulle blifva smick-

rade att få en vicekung men göra svårigheter med att ge honom ett apanage som sådan.

En af de norska hoffröknarna har anhållit om sitt entledigande. Det är fröken Wedel-Jarlsberg, som anför såsom orsak härtill, att hennes politiska åsikter ej tilläte henne att mottaga en middagsbjudning från den nye statsministern Sverdrup. Kungen och drottningen hafva förgäfves sökt blidka henne. Häraf ser man, att högern och vänstern i Norge äro långt ifrån att vilja räcka hvarandra handen. Högern applåderar åt denna läxa till monarken, gifven af en ung flicka, och kungen, som sannolikt fruktar att stöta sig med detta parti, har ej afskedat fröken Wedel.

25 febr.

Kungen reser i dag till Kristiania, och kronprinsen blir under tiden regent här.

På sista tiden har jag roat mig med att rita en del humoristiska bilder, bland andra ett trettiotal teckningar skildrande herr Stifts nyårsbesök hos sin tant i en landsortstad.[1]

8 mars.

Hallwyls, Axel Rosens, Reuterswärds och Adelswärds hafva gifvit baler. Jag låter i allmänhet min hustru ensam följa med vår dotter, men jag har varit med på 2, nämligen hos Hochschilds och hos kronprinsparet. Många unga och behagliga damer såg jag där, men inga märkliga skönheter, om jag undantar fröken Rappe från Blekinge. Kronprinsessan själf tar sig bra ut på en bal, hennes ståtliga växt och hållning äga både behag och värdighet. Jag gjorde bekantskap med de nya ryska och franska ministrarna. Den sistnämnde, grefve d'Aunay, är en bekant från mer än 30 år tillbaka, medan han ännu var en vacker liten gosse. Hans mor var på den tiden en ung änka, som jag råkade i Ba-

[1] Återgifna i Ord och bild 1892.

den i Schweiz, där jag då vistades i sällskap med Wachtmeisters. Hon hade där blifvit nära bekant med dem, och sedan jag kommit till Paris, var jag emellanåt bjuden på middag hos henne.

Ryske ministern Chichkin är en till sitt yttre mycket vulgär liten man, hvilken väl behöfver allt det guld, som pryder hans tjocka mage och bröst, för att man skall ge akt på honom. Amerikas representant Thomas ser högst märkvärdig ut, han är helt och hållet hårbeväxt, mycket bredaxlad och stark och alltid glad och full af lif samt skolkar aldrig, trots sina 50 år, en enda dans men svettas förskräckligt. Th. är grefvinnan St. H:s hyresgäst. Hon besvärade honom ständigt med anledning af skurningen af hans trappa, hvilken inte fullgjordes till hennes belåtenhet, och han erhöll allt mer och mer ampra biljetter härom. Slutligen förlorade Thomas tålamodet och skickade henne genom skurmadamen följande biljett: »Fru grefvinna, ledsen öfver att inte kunna göra er till lags, sänder jag er skurmadamen själf, i förhoppning att damerna skola komma öfverens.» Man förstår grefvinnan H:s förbittring. Thomas fick emellertid skrattarna på sin sida och särskildt de öfriga hyresgästerna hos änkenåden, hvars småaktighet förtjänade en läxa.

P. Reuterswärd.

Vi hafva deltagit i en bal hos Hallwyls. Grefven är schweizare och gifte sig för en tjugu år sedan med fröken Kempe, hvilkens bekantskap han gjort på någon tysk badort, dit han åtföljt sin första fru. De två damerna blefvo där goda vänner, och

vorden änkling gifte Hallwyl sig med fröken K., som är dotter till en rik sågverksägare, död i fjol. H. har tagit hand om den ofantliga förmögenhet, svärfadern lämnat efter sig, och gjort sig till affärsman. Han har endast döttrar. På hofvet bär han malteserordens uniform.

W. THOMAS.

24 mars.

Kronprinsen har med gemål afrest till Berlin för att fira kejsar Wilhelms födelsedag. Kungen tager daglig motion på skridskoklubbens bana, som fortfar att vara mötesplatsen för societetens unga damer.

Vid riksdagen söker landtmannapartiet göra indragningar på anslagen till armén och flottan. Det skulle äfven gärna vilja neka anslaget till innevarande års öfningar för indelta armén, förebärande att gamla soldater icke behöfva exercera. Lyckligtvis torde

majoriteten vid de gemensamma voteringarna komma att rädda ställningen. Det är verkligen inte nu ögonblicket att ändå mera försvaga våra fattiga försvarsmedel, när England och Ryssland äro färdiga att råka i lufven på hvarandra med anledning af Afganistan.

Frihandelsvännerna hafva vunnit en fullständig seger öfver protektionisterna.

En hel legion oförstådda artister eller sådana, hvilka äro missnöjda öfver den ringa framgång deras alster röna, har satt sig i rörelse för att göra ett anfall på Konstakademien, som den inbillar sig kunna i eget intresse reformera. Ett förslag i den riktningen, härledande sig från målarkolonien i Paris, cirkulerar nu och erhåller en massa underskrifter samt skall sedan framlämnas till akademien med begäran om bildandet af en kommitté, sammansatt till hälften af undertecknarnas delegerade och till hälften af akademiens. De förnämsta reformerna bestå, sägs det, uti afskaffandet af de utaf staten utsedda professorerna, hvilka skulle ersättas med professorer, valda af eleverna för 3 år i stöten. Vidare uti afskaffandet af allt hvad titlar heter samt uniformer. Inga agréer mera, ej heller hedersledamöter etc. Det är målaren Josephson, som sprider listorna, och han understödes af en sin trosförvandt, tidningsmannen Warburg från Göteborg. Man påstår att, i fall akademien nekar att medverka till genomförande af detta vackra förslag, så komma underskrifvarna af adressen att afbryta all gemenskap med denna institution. Det märkliga är, att dessa herrar utsett för sina klagomål just den tidpunkt, då akademien kan smickra sig med att hafva frambragt den största mängd framstående artister, som Sverige någonsin alstrat, och att en stor del af dessa sistnämnda ställa sig i spetsen för de missnöjda, såsom Fagerlin, Salmson, Hagborg, Zorn och Carl Larsson. Förslaget att byta om professorer kan nog hafva sin fördel genom att framkalla en lifligare täflan mellan dem, men utom det att ett beständigt

ombyte af ledning skulle menligt inverka på elevernas normala utveckling och lämna öppet fält för alla slags intriger, så är bristen på artister, som äro i stånd att stå i spetsen för en atelier, så stor i Stockholm, att jag inte ser någon möjlighet att få till stånd fördelaktiga ombyten. En talangfull målare med god ställning i utlandet skall sannerligen inte låta locka sig hit för 3 år mot erhållande af en mager lön på en så osäker plats.

L. v. Rööк.

Hos Bukowski har på auktion sålts taflor, akvareller och utkast af aflidna målarna Rööк och Brandelius. Den förstnämndes arbeten hafva förvånat konstälskarna, som inte trodde honom om så mycken talang.

3 april.

Hans Wachtmeister har förlorat sin hustru, död i tyfoidfeber vid 56 års ålder. De voro mycket lyckliga i sitt äktenskap, och jag beklagar honom af allt mitt hjärta.

De målare, som vistas i Paris, hafva i Blanchs konstsalong öppnat en utställning. Där finnes ett hundratal mer eller mindre intressanta verk samt rätt mycken smörja. Salmson, Hagborg och Carl Larsson hafva vackra taflor att visa, i synnerhet den sistnämnde, hvilken utställer charmanta dekorativa väggmålningar, lätt behand-

lade i akvarell eller gouache. För herrar Birger och Josephson har jag föga sympati. Den förstnämnde målar spanska ämnen, grupper som festa i en trädgård eller hämta vatten från en brunn. Han försöker förvåna genom lysande färger men uppnår endast skrikande resultat utan all harmoni. Josephson åter söker efter originalitet och äger i synnerhet sinne för det fula. Ekström och Nordström hafva omöjliga landskap, som se ut som arbeten af en sinnesförvirrad. Edelfelt, som är finne och som sådan icke kunnat exponera tillsammans med dessa herrar, visar på museum prof på sin talang. Ett damporträtt, omgifvet af blommor, är friskt måladt.

4 april.

Kungen och drottningen afreste i förgår afton till Konstantinopel, dit sonen prins Carl anländt febersjuk. Som prinsen är klen till hälsan, är föräldrarnas ängslan stor, ehuru de sista telegrammen ej innehålla något särskildt oroande. Statsråden äro icke belåtna med denna kungens bortovaro, just då försvars- och skattefrågorna skola behandlas i riksdagen samt midt under de uppkomna förvecklingarna mellan England och Ryssland rörande Afganistan, som skulle kunna framkalla ett europeiskt krig, då frågan om Sveriges neutralitet äfven kan komma att tagas i öfvervägande.

16 okt.

Då jag för 3 år sedan vid uppnådd pensionsålder tog afsked från min öfverintendentsbefattning och reste ut till Italien, ingaf jag samtidigt min ansökan om entledigande från sysslan som preses i Akademien för de fria konsterna men blef helt öfverraskad vid min återkomst till Sverige 3 månader senare att finna mig mot min vilja återvald för de tre följande åren. Som detta val varit enhälligt, underkastade jag mig mitt öde. Men sedan den tid, för hvilken jag blifvit utsedd, tilländagått, afgick jag definitivt, och vice preses Johan Nordenfalk blef vald i mitt ställe. I

går infann sig en deputation från akademien för att högtidligt tillställa mig en adress från dess medlemmar, däri de betyga mig sin tacksamhet för det upplysta och framgångsrika sätt, hvarpå jag under en tidrymd af 21 år ledt akademiens angelägenheter. Detta bevis på sympati kan för mig ej vara annat än mycket kärkommet och äfven smickrande. Jag har själf blott haft orsak till belåtenhet med mina kamrater, och, frånsedt några skärmytslingar i början för att öfvervinna de föråldrade fördomarna hos dem, som hittills haft ledningen af ärendena om hand, har min regering varit synnerligen fridfull.

Det år, då jag afgick, blef begynnelsen till en ny, mer orolig tid. En grupp af något öfver 60 konstnärer, de flesta bosatta i Paris, har trädt i öppen och våldsam opposition mot akademien, som den förliden vår tillställt en skrifvelse, hvari begäres tillsättandet af en kommitté bestående af lika många medlemmar från oppositionen som från akademien och med uppdrag att reformera sistnämnda institution. Opponenterna sluta med att förklara, att om akademien vägrar tillmötesgå deras berättigade kraf, komma de ej att sända sina arbeten till dess utställningar utan afbryta all förbindelse med densamma. Nu är att märka, att alla dessa konstnärer, åtminstone alla som hafva någon talang, varit akademiens elever eller stipendiater. Svaret på deras oförsynta framställning kunde ej vara tvifvelaktigt.

Akademien svarade, att den fått sina stadgar af Kungl. Maj:t och ej ägde befogenhet att på eget bevåg ändra desamma, att för öfrigt opponenternas fordringar till största delen stode i strid med akademiens uppfattning, att t. ex. förslaget att låta den af sina elever utsedde professorn efter sina nycker och utan någon kontroll från statens sida ordna deras konstnärliga undervisning vore detsamma som att förkasta all tradition och utsätta sig för ständiga framtida växlingar. Opponenterna, som lyckats vinna understöd i den radikala pressen, hafva med stor hetta förfäktat sin mening

samt ingifvit sin skrifvelse till regeringen, som för närvarande vägrat att taga någon befattning med saken.

Den första följden af denna vägran har varit, att opponenterna i massa afhållit sig från deltagandet i den utställning, hvarmed akademien firade 150-årsdagen af sin tillvaro, samt att de öppnat en särskild utställning för sina arbeten i Blanchs konstsalong.

Den andra blef en ny skrifvelse, däri de anhöllo, att Nationalmusei inköpsnämnd, som före stridens inträdande hos Kungl. Maj:t begärt samt erhållit bemyndigande att göra sitt urval af konstverk vid akademiens utställning, i hvilken alla svenska konstnärer inbjudits att deltaga, måtte åläggas att vid sina uppköp äfven taga hänsyn till deras utställning. Denna begäran afslogs jämväl, enär de utan giltig anledning förmenat sig ej kunna deltaga i akademiens utställning.

Under hela sommaren har den radikala pressen, som tagit opponenternas parti, sökt nedgöra taflorna på akademiens utställning samt höja till skyarna opponenternas arbeten, hvilka med undantag af ett tiotal goda dukar, signerade Salmson, Zorn, Larsson och Bergh, bilda en ganska medelmåttig samling för att ej begagna ett starkare uttryck af arbeten målade enligt parisisk smak, sådan denna utbildats af Bastien Lepage, men utan den känsla, som utmärker nämnde mästare. Ingen upphöjd idé, ett sökande efter det fula och vulgära, en blandning af grågrönt och smutsgrått är hvad som betecknar denna riktning. Med ett ord, de äro blott imitatörer och söka fåfängt att genom att bryta mot alla traditioner göra sig bemärkta. Det märkliga är, att de lyckats finna konstkritiker, som beundra dem.

Det finns flera orsaker till missnöje för de konstnärer, som studera i Paris eller stå under inflytande af den s. k. realistiska skolan. För det första lyckas de ej sälja sina taflor. Dessutom anse de sig oförstådda och alltför litet uppmuntrade af staten i jämförelse med andra konstnärer, som idka den stora konsten, och

hvilka de betrakta som efterblifna, de där ej förstå naturen. De vilja ensamma komma i åtnjutande af beställningar, utmärkelser, stipendier. Nu förhåller det sig så, att jag de sista åren skaffat ordnar åt alla dem af våra konstnärer, som erhållit belöningar vid de allmänna utställningarna eller parisersalongerna, såsom Salmson, Hagborg, Cederström, Walhberg, Hellqvist och Kronberg, och detta oberoende af deras konstriktning.

Ledaren är en herr Josephson, hvars stipendium vi för några år sedan på grund af otillfredsställande framsteg i studier icke velat förlänga. Han hade åtnjutit det i 3 år, och i vanliga fall, då de insända arbetsresultaten godkännas, brukar det förlängas på ytterligare 2 år. Af denna vår vägran härleder sig hans outsläckliga hat mot akademien. Jag är visst icke den, som obevekligt fasthåller min en gång intagna ståndpunkt. En reform af akademiens stadgar och undervisning skulle från flera synpunkter sedt vara önskvärd. Men den skall ej komma från unga vildhjärnor utan erfarenhet och som blott beundra sig själfva och sina arbeten. Jag skulle gärna vara med om årliga utställningar, om professorernas tillsättande på kortare tid, ja, äfven om utom akademien stående konstnärers medverkan vid tilldelandet af stipendier och andra belöningar, men jag begär, att reformerna dryftas af upplysta, betänksamma män och ej af sådana, som blott ledas af tanken att knuffa undan alla, hvilka stå dem i vägen, för att bereda sig själfva rum.

Året har varit rikt på utställningar. Utom de två ofvannämnda hafva opponenterna haft en tidigare och styrelsen för Stockholms högskola dessutom anordnat ytterligare en. Denna sistnämnda utgjordes endast af ett dussin taflor, beställda af våra mest kända målare och ämnade att bortlottas för sagda högskolas räkning. Efter att hafva varit utställda i Stockholm i Arffurstens palats hafva taflorna äfven förevisats i Göteborg och Köpenhamn. Den största och mest uppmärksammade duken föreställer »David spelande

för Saul» och är af Kronberg. Den är målad i Rom, har varm kolorit och verkar tilldragande. Ett »Religionssamtal inför Gustaf Vasa» af Hellqvist har en sotig färg, och hufvudfigurerna erbjuda ej tillräckligt intresse. Taflans detaljer hänvisa för öfrigt på allvariga studier. »Den förlorade sonen» af Rosen, ehuruväl en gedigen målning, intar mig ej. Där funnos också två vackra landskapsbilder af Walhberg, »Fiskare» af Hagborg, en marinmålning af Kröyer etc. Jag höll på att glömma en figurtafla af Salmson. Denna lilla utställning synes ej hafva uppfyllt de förhoppningar, intiativtagarna byggt på densamma. De hafva nämligen betalt för taflorna öfver 60,000 kr. och hittills endast tagit in 10,000 kronor.

Personförteckning.

Aagaard, Carl Frederik, dansk målare s. 43, 168
Abdul-Azis, sultan af Turkiet s. 230
Abdul-Hamid, sultan af Turkiet s. 232—234
Abelin, Hjalmar, professor, läkare s. 134
Adan, Émile, fransk målare s. 111
Adelborg, Fredrik, kammarherre, leg.sekreterare s. 247
Adelsköld, Claës, major, järnvägsbyggare s. 143
Adelsvärd, Augusta, frih:a, f. Berg s. 260
Adelsvärd, Axel, frih., bruksägare s. 260
Adelsvärd, Georges, frih., envoyé i Paris s. 243
Adlerbeth, Gudmund Göran, frih., statsråd, skald s. 118
Adlercreutz, Axel, just.statsminister s. 12, 37
Adlercreutz, Hedvig, f. Lewenhaupt s. 12
Adlersparre, Ida, grefv:a, f. Broms s. 4
Adlersparre, Rudolf, grefve, bruksägare s. 4
Ahlberg, Pauline, författarinna, g. m. professor J. Kronberg s. 162
Ahlborn, Lea, f. Lundgren, medaljgravör s. 28, 71
Ahlgren, herr s. 191
Ahlgren, fru s. 191
Aken, Märta von s. 30
Akrell, Axel, major, intendent s. 9
Akrell, Marie Sophie, f. Georgii s. 9
Alexander II, kejsare af Ryssland s. 15, 21
Alexander III, kejsare af Ryssland s. 158
Alfons XII, konung af Spanien s. 158
Almlöf, Knut, skådespelare s. 1
Alströmer, August, frih., kansliråd s. 72, 73
Alströmer, Augusta, frih:a, f. Ehrenborg s. 73, 137, 171
Alströmer, Oscar, frih., statsråd s. 73, 137, 171
Amalia, drottning af Grekland, g. m. Otto I s. 221
Amicis, Edmondo de, italiensk författare s. 231
Anckarsvärd, Mikael Gustaf, grefve, öfverintendent s. 33
Andersson, Carl August, predikant s. 2
Andersson, Nathalie, f. von Meijerhelm, filantrop s. 3
Anhalt, prins af, s. 220
Ankarcrona, Axel, öfverste vid Vendes artilleri s. 9
Ankarcrona, Henrik, öfverste, målare s. 140
Ankarcrona, Hilma, f. Tengmark s. 34
Ankarcrona, Theodor, godsägare s. 34, 66
Ankarcrona, Victor, öfverhofjägmästare s. 119
Armfelt, Ida, frih:a, f. Landelius s. 30
Arnoldson, Fredrika Dorotea, f. Dag s. 54
Arnoldson, Oscar, operasångare s. 54
Arsenius, Charlotte, f. Bildt s. 34
Arsenius, John, öfverstelöjtnant, målare s. 34, 36
Arthur, Chester, amerikansk president s. 50
Arwidsson, Hugo, rådman i Stockholm s. 132
Asker, Gustaf Ferdinand, landshöfding i Gäfleborgs län s. 144
Aspelin, Carl, målare s. 70, 152
Asplund, Johan Gustaf, landshöfding i Jämtlands län s. 4
d'Aunay, Charles Le Peletier, grefve, fransk envoyé s. 171, 260
d'Aunay, grefvinna s. 171, 260, 261
d'Austria, Don Juan, spansk fältherre s. 184

Bach, Henri, fransk pastor s. 54, 61, 137, 169, 254
Baker, Erik, engelsk kapten s. 121
Bandinelli, Bacco, italiensk bildhuggare s. 93
Barnekow, Fredrik, frih., godsägare, politiker s. 9, 37
Barth, Wilhelm, norsk målare s. 43
Baudry, Paul, fransk målare s. 112
Beaconsfield, Benjamin Disraeli, earl af, engelsk statsman s. 21
Beas, Richard, amerikansk vetenskapsman s. 209
Beatrice Pontinari, besjungen af Dante s. 87
Beck-Friis, Corfitz, grefve, kabinettskammarherre, godsägare s. 119
Beck-Friis, Ebba, frih:a, f. Oxenstierna s. 8
Beck-Friis, Joakim, frih., hofmarskalk, bruksägare s. 8
Been, Anders, grosshandlare s. 166
Bellini, Giovanni, italiensk målare s. 102
Bennet, Adolf, frih., kammarherre, godsägare s. 141
Bennet, Ida, frih:a, f. Stjernblad s. 141
Bennich, Axel, generaltulldirektör s. 4
Berg, Johan Theodor, kapten, fabriksidkare s. 159

Berg, John, professor, läkare s. 172
Berg, Karl Johan, statsråd, president i Svea hofrätt s. 131
Bergh, Amanda, f. Helander s. 7
Bergh, Edvard, professor, landskapsmålare s. 6, 7, 27, 71
Bergh, Richard, öfverintendent, målare s. 7, 267
Bergman, Evald, kyrkoherde i Jakobs förs. s. 167
Bernhardt, Sarah, fransk skådespelerska s. 154
Beskow, Gustaf, hofpredikant s. 125
Bibau, Frithiof, öfverste s. 23
Bielke, Axel, grefve, kammarherre, konstsamlare s. 259
Bildt, Gillis, frih., statsminister, riksmarskalk s. 46, 129, 154
Bildt, Knut, general s. 13
Bille, Frants, dansk envoyé s. 6, 140, 174
Billing, Theodor, landskapsmålare s. 66
Birger, Hugo, genremålare s. 44, 149, 265.
Bishop, engelsk tankeläsare s. 245
Bismarck, Otto von, furst, tysk rikskansler s. 59
Bissen, Wilhelm Christian, dansk bildhuggare s. 156, 168
Björck, Oscar, professor, målare s. 146, 149
Björksten, Theodor, sångare s. 53, 60
Björlin, Gustaf, generallöjtnant s. 68
Björnson, Björnstjerne, norsk skald s. 74
Björnstjerna, Carl, grefve, generallöjtnant s. 173, 174
Björnstjerna, Magnus, general, statsråd s. 10
Björnstjerna, Oscar, utrikesminister s. 192, 256
Björnstjerna, Roger, generalmajor s. 49, 135, 142, 143, 176
Blackstadius, Johan Zacharias, historiemålare s. 56
Blanch, Theodor, konsthandlare s. 58, 158, 162, 164, 264, 267
Bloch, Carl, dansk målare s. 42, 48, 155
Boate, fransk general s. 138
Bobergh, Gustaf, modehandlande s. 66, 71, 72
Bobergh, Therese, f. Björklund, skådespelerska s. 71, 72
Bock, Carl, norsk upptäcktsresande s. 67, 161, 175
Boedel, tysk sångare s. 178
Boggs, Frank, amerikansk målare s. 111
Bogoljubov, Alexei, rysk målare s. 112
Boklund, Carola, f. Stuttgardter s. 12, 27, 65, 66
Boklund, Johan, professor, målare s. 3, 22, 23, 27, 28, 33, 34, 36, 57, 62, 66, 71
Bolinder, Jean, fabriksidkare s. 58
Bolinder, Selma, f. Hasselquist s. 58
Bologna, Giovanni da, italiensk bildhuggare s. 94
Bonde, Carl Jedvard, frih., öfverste kammarherre s. 150
Bonde, Gustaf Trolle-, grefve, öfverste kammarjunkare s. 45, 172
Bonde, Gustaf Ulf, grefve, hofmarskalk s. 11
Bondy-Riario, Raphael de, vicomte, fransk leg.sekreterare s. 176
Bonnat, Léon, fransk målare s. 111
Bonnier, Albert, bokförläggare s. 244
Bordone, Paris, italiensk målare s. 102
Borg, Axel, genremålare s. 44
Bouguereau, Adolphe, fransk målare s. 158
Boy, Frithiof, öfverste vid Kronprinsens husarer s. 4, 9, 20, 38, 250
Boy, Thekla, f. Milow s. 20, 38, 250
Brambeck, Edvard, bildhuggare s. 68, 69
Brandelius, Gustaf, kapten, djurmålare s. 66, 264
Braun, Tabea von, s. 256, 257
Breza, Rosalie, grefv:a, f. Stierneld s. 195
Breza, grefve, österrikisk officer s. 195
Bridges, Robert, engelsk läkare s. 82
Bring, Gustaf, docent s. 40
Bruges, Jean de, nederländsk målare s. 77
Brunkahl, Robert, tafvelrestauratör s. 150
Bråkenhielm, Gustaf, generallöjtnant s. 130
Bråkenhielm, Hedvig, f. Lewenhaupt s. 123
Bråkenhielm, Louise, g. m. kab.kammarherre B. Hay s. 123
Budde, Christopher Peder, norsk lifmedikus s. 23
Bukowski, Henrik, konsthandlare s. 151, 264
Bäckström, Lilly, f. v. Ehrenclou s. 125
Bäckström, Pehr Olof, amiralitetskammarråd s. 70
Börjeson, John, professor, bildhuggare s. 2, 124, 133, 252
Böttiger, John, öfverintendent s. 6

Cadier, Régis, hotellägare s. 164
Callot, Jacques, fransk tecknare s. 229
Campbell, miss s. 87
Canova, Antonio, italiensk bildhuggare s. 102, 107, 164
Caracalla, romersk kejsare s. 90
Carl XII, konung af Sverige s. 114, 134, 144, 251
Carl XIV Johan, konung af Sverige s. 119, 243
Carl XV, konung af Sverige s. 11, 26, 123, 136, 147, 243, 259
Carl, hertig af Västergötland s. 1, 4, 6, 26, 27, 30, 55, 67, 68, 86, 119, 129, 149, 151, 153, 175, 247, 254, 265
Carl I, konung af Portugal s. 158, 160, 170
Carl, konung af Neapel och Sicilien s. 190
Carlheim-Gyllensköld, Adolf, major, godsägare s. 150
Carlheim-Gyllensköld, Theodor, kammarjunkare, godsägare s. 149, 150
Carlson, Fredrik Ferdinand, statsråd, historieskrivare s. 135
Carnegie, David, grosshandlare s. 165
Caroline Amalie, drottning af Danmark, g. m. Christian VIII s. 14
Castellanos, de, fru, g. m. spanske envoyén de C. s. 30, 58, 139
Cederschiöld, Gustaf, professor, sjukgymnast s. 149

Cederström, Bror, frih., gen.-löjtnant s. 53, 54, 133, 161
Cederström, Gustaf, frih., professor, målare s. 42, 112—114, 144, 251, 268
Cederström, Thure, frih., målare s. 42
Cellini, Benvenuto, italiensk konstnär s. 94
Celsing, Lars, bruksägare s. 11
Chambord, Henri de Bourbon, grefve af s. 160
Chanzy, Antoine Eugène, fransk general s. 59
Chaplin, Charles, fransk målare s. 111
Chartres, Robert d'Orléans, hertig af s. 160
Chichkin, Nikolai, rysk envoyé s. 260, 261
Christian IX, konung af Danmark s. 158
Columbus, Christofer, Amerikas upptäckare s. 77, 87
Comte, Auguste, fransk filosof s. 60
Constant, Benjamin, fransk målare s. 239
Constantin, storfurste af Ryssland s. 145
Corregio, Antonio, italiensk målare s. 95
Corti, Luigi, grefve, italiensk ambassadör s. 232
Corveto, grefvinna s. 105
Cosimo I, storhertig af Toscana s. 94
Cronstedt, Claës, grefve, öfverkammarherre s. 1, 18
Cronstedt, Otto, grefve, kab.-kammarherre s. 23
Curman, Carl, professor, läkare s. 56, 171, 172

Dævel, Carl Johan, major s. 66
Dahl, Hans, norsk målare s. 43
Dahlander, Gustaf Robert, professor, fysiker s. 11
Dante, Allighieri, italiensk skald s. 87
Dardel, Aléxandre de, öfverintendent s. 238
Dardel, Amelie von, g. m. öfverste G. Boltenstern s. 74—117, 250, 258, 260
Dardel, Augusta von, g. m. frih. H. Ramel s. 241
Dardel, Augusta von, f. Silfverschiöld, g. m. Fritz v. D. s. 4, 60, 72—117, 166, 255, 258, 260
Dardel, Augusta von, g. m. statsrådet C. Hederstierna s. 74—117, 137
Dardel, Carl von, kapten, gen.-konsul s. 36, 157, 240
Dardel, Fritz von, godsägare s. 152
Dardel, Lucie von. f. Palin, g. m. Georges v. D. s. 7, 8
Dardel, Nils von, vice häradshöfding s. 72
Daubray, Michel, fransk aktör s. 115
Davidson, Henrik, generalkonsul, bankdirektör s. 124
Davidson, Wilhelm, restauratör s. 143, 144
De Geer, Carl, frih., generalkonsul i Genève s. 72
De Geer, Caroline, frih:a, f. Wachtmeister s. 171
De Geer, Caroline, g. m. bruksägaren G. Arfwedson s. 9
De Geer, Henriette s. 9
De Geer, Jacquette, g. m. löjtnant O. Adelborg s. 9
De Geer, Louis, frih., statsminister s. 9, 13, 65, 121, 148, 154, 171
De Geer, Louis, frih., landshöfding i Kristianstads län s. 142, 144
De Geer, Margaretha, g. m. kammarherre J. Kennedy s. 9
De la Gardie, Beth, grefv:a, f. Wachtmeister, g. m. Magnus D. s. 163
De la Gardie, Ebba s. 76
De la Gardie, Johan, grefve, godsägare s. 140, 160, 163
De la Gardie, Magnus, grefve, landshöfding i Kristianstads län s. 163
De la Gardie, Malvina, grefv:a, f. v. Platen, öfverhofmästarinna, g. m. Axel D. s. 6
De la Gardie, Marianne, g. m. frih. U. Sparre s. 76
De la Gardie, Mathilde, grefv:a, f. v. Kraemer, g. m. Robert d. ä. s. 76
De la Gardie, Mathilde s. 76
De la Gardie, Nora, grefv:a, f. Ramel, g. m. Pontus D. s. 140
De la Gardie, Robert, grefve, landshöfding i Östergötland s. 150
De la Gardie, Robert, grefve, landshöfding i Malmöhus län s. 76
Detaille, Edouard, fransk målare s. 112, 113
Dickson, Axel, godsägare s. 123
Dickson, Oscar, frih., grosshandlare, mecenat s. 10, 122, 160, 247
Dieden, Johan, grosshandlare s. 84
Dieden, Nathalia, f. Flensburg s. 84
Djurklou, Gabriel, frih., kammarherre, skriftställare s. 1, 2
Domenichino, Zampieri, italiensk målare s. 97
Donato di Betto Bardi (Donatello), italiensk bildhuggare s. 94, 95
Dorides, des, grefv:a s. 185, 186
Droz, Gustave, fransk författare s. 179
Dubois, Paul, fransk bildhuggare s. 62
Duclerc, Charles, fransk konseljpresident s. 139
Due, Fredrik, envoyé i Paris s. 192
Dufferin, Frederick Blackwood, markis af, engelsk statsman s. 232
Dumoulin, Louisa, fransk målarinna s. 240
Dupré, Jules, fransk målare s. 112
Dupuis, José, fransk skådespelare s. 115
Dyck, Anton van, nederländsk målare s. 108

Edelfelt, Albert, finsk målare s. 112, 265
Edelstam, Gustaf, landshöfding i Kalmar län s. 35
Edelsvärd, Adolf, major, arkitekt s. 26, 73
Edholm, Emma af, f. Braunerhielm s. 54, 141
Edholm, Erik af, förste hofmarskalk s. 54, 121—125, 139, 141, 242
Edvard VII, konung af England s. 30, 158
Ehrenborgh, Gösta, frih., kammarherre s. 17, 18
Ehrenheim, Pehr von, statsråd s. 173
Ehrenhoff, Aimée, g. m. kapten W. Wallenberg s. 231, 232
Ehrenhoff, Ida, g. m. grefve E. Belmondo-Caccia s. 231, 232

Ehrenhoff, Selim, minister i Konstantinopel s. 231—233
Ehrensvärd, Albert, grefve, utrikesminister, landshöfding i Göteborg s. 15, 30, 62, 124, 125
Ekenstierna, Eugène, kammarherre, intendent vid Gripsholm s. 159
Eketrä, Märta, kammarfröken s. 137
Ekhoff, Emil, antikvarie s. 243
Ekman, Carl, bruksägare, politiker s. 6
Ekman, Emil, kommendörkapten s. 165
Ekman, Oscar, konsul, grosshandlare s. 74, 165
Ekman, Maria, f. Lavonius g. m. Oscar E. s. 74
Ekström, Carl, landshöfding i Jönköpings län s. 40, 41
Ekström, Hildur, g. m. frih. C. E. Ramel s. 41, 242
Ekström, Per, målare s. 265
Ekvall, Knut, målare s. 161
Ericson, Ida, bildhuggarinna s. 152
Erik XIV, konung af Sverige s. 140
Erikson, Oscar, arkitekt s. 50
Eugen, hertig af Närke s. 49, 55, 128, 129, 175—177, 254
Eugenie, prinsessa af Sverige s. 140
Eugénie, kejsarinna af Frankrike s. 12, 13
Eyck, Jan van, nederländsk målare s. 192

Fagerlin, Ferdinand, genremålare s. 62, 263
Fahlcrantz, Axel, landskapsmålare s. 44
Falkenberg, Louise, frih:a, f. Sprengtporten s. 167
Falkenberg, Wilhelm, frih., kapten vid Svea lifgarde s. 142
Fallières, Armand, fransk president s. 139
Fallstedt, Ingel, bildhuggare s. 44
Fedi, Pio, italiensk bildhuggare s. 94
Ferry, Jules, fransk statsman s. 59
Fischerström, Waloddi, hofstallmästare s. 122
Flach, Sixten, kabinettskammarherre s. 26
Flensburg, Henrika s. 84
Floquet, Charles, fransk politiker s. 138
Fock, Alfred, frih., kansliråd s. 242
Fornarina, La, Rafaels älskarinna s. 95, 146
Forssell, Hans, statsråd, president i Kammarkollegium s. 60, 61, 65, 144, 150, 246
Forsström, se Wahlström
Fortuny, Mariano, spansk målare s. 89
Fredrik I, konung af Sverige s. 259
Fredrik III, kejsare af Tyskland s. 169
Fredrik, storhertig af Baden s. 13, 59, 64, 132—136
Fredrik, prins af Nederländerna s. 50
Fredrikson, Gustaf, skådespelare s. 1
Fryxell, Cecilia, skolföreståndarinna s. 35
Frölich, Gustaf, grefve, landshöfding i Södermanlands län s. 11
Fürstenberg, Göthilda, f. Magnus s. 127
Fürstenberg, Pontus, grosshandlare, mecenat s. 42, 44, 126, 127, 156

Gall, Franz Joseph, tysk frenolog s. 166
Gambetta, Léon, fransk statsman s. 59, 137
Garfield, James, amerikansk president s. 50
Garibaldi, Giuseppe, italiensk frihetshjälte s. 181
Garvagh, Florence, lady, född von Bretton s. 68
Garvagh, Charles Canning, lord s. 68
Gegerfelt, Harriet von, f. Damm s. 45
Gegerfelt, Victor von, arkitekt s. 44
Geijer, Erik Gustaf, professor, häfdatecknare s. 2
Gellerstedt, Albert, öfverintendent, målare, skald s. 26—28, 33, 50, 57, 118, 168, 251, 258
Gellerstedt, Sara Maria, f. Olsson s. 28
Gelling, tysk målare s. 187
Gemmingen, Wilhelm von, baron, badensisk öfverstekammarherre s. 22
Georg I, konung af Grekland s. 123, 158, 215, 221, 223
Gerle, Carl Johan, byråchef i Fångvårdsstyrelsen s. 117
Gérôme, Jean Léon, fransk målare s. 112, 158
Gertner, Wilhelm, dansk målare s. 147
Ghiberti, Lorenzo, italiensk bildhuggare s. 94
Ghirlandajo, Domenico, italiensk målare s. 93
Giesecke, Julia Sofia, donator s. 48
Giorgione, Giorgio Barbarelli, italiensk målare s. 108
Giotto di Bondone, italiensk målare och arkitekt s. 94
Giraud, schweizisk kapten s. 195
Gladstone, William, engelsk statsman s. 30, 59, 158, 181
Glosemeyer, fru s. 125
Goldoni, Carlo, italiensk dramatiker s. 179
Goltz, Carl von der, grefve, tysk general s. 134
Gounod, Charles, fransk kompositör s. 52, 54
Grabow, Mathilda, g. m. grefve C. E. Taube, operasångerska s. 53, 54, 68, 118, 130, 159
Grafström, Frithiof, ordensbiskop s. 146, 163
Granville, George Leveson-Gower, earl, engelsk statsman s. 30
Grévy, Jules, fransk president, s. 241
Greuze, Jean, fransk målare s. 159
Grundström, Claes, professor, arkitekt s. 27, 118, 146
Gude, Hans, norsk målare s. 43, 133
Gude, Ove, norsk envoyé s. 133, 144
Guercino da Cento, italiensk målare s. 97
Guiteau, amerikansk attentator s. 50
Gustaf I, konung af Sverige s. 52, 258, 269
Gustaf II Adolf, konung af Sverige s. 119, 126, 128—131, 258
Gustaf III, konung af Sverige s. 250
Gustaf IV Adolf, konung af Sverige s. 13, 119, 120, 136
Gustaf V, konung af Sverige s. 4, 6—9, 12, 15, 16, 19,

21—23, 26, 27, 30, 45, 46, 50, 52, 55, 59, 64, 69, 70, 73, 74, 122, 128, 129, 134, 139, 140, 142, 147, 149, 151, 152, 158, 175, 241, 247, 251, 252, 256, 258—60, 262
Gustaf Adolf, kronprins af Sverige s. 130, 132, 134, 153
Gustafsson, Richard redaktör s. 132, 256
Gyldenstolpe, Alice, grefv:a, f. Nieroth s. 141, 144, 164
Gyldenstolpe, Märta, grefv:a, f. Bonde s. 45, 67, 69, 141, 172
Gyldenstolpe, Nils, grefve, kammarherre s. 45, 63, 64, 67, 172, 173
Gyllenkrok, Axel, frih., kammarherre, godsägare s. 242
Gyllenram, Diamantine, f. Theotoky s. 123
Gyllenram, Henrik, landshöfding i Värmlands län s. 47
Gyllenram, Henrik, generalmajor s. 123, 221
Gyllenstierna, Ebba, g. m. löjtnant C. Hochschild s. 176
Gyllenstierna, Kristina, g. m. Sten Sture d. y. s. 152
Göthe, Erik Gustaf, bildhuggare s. 119
Göthe, Georg, intendent vid Nationalmuseum s. 124, 146

Haartman, Carl von, rysk lifmedikus s. 254
Haartman, Gurli von, g. m. godsägaren E. v. Zastrow s. 254
Haartman, Sofia von, f. von Fehleisen s. 254
Hafström, Gillis, genremålare s. 6, 43, 44
Hagborg, August, genremålare s. 44, 62, 112, 263, 264, 268, 269
Hakki, turkisk löjtnant s. 226
Hallenborg, Amelie, g. m. frih. W. Falkenberg s. 142
Hallenborg, Magnus, ryttmästare, godsägare s. 22
Hallström, Ivar, kompositör s. 53
Hallwyl, Adelheid von, grefv:a, f. v. Stackelberg s. 261
Hallwyl, Walter von, grefve, godsägare s. 260—262
Hallwyl, Wilhelmina von, grefv:a, f. Kempe s. 260—262
Hamilton, Adolf Patrik, grefve, ryttmästare, hofjägmästare s. 58
Hamilton, Agnes, grefv:a, f. Geijer, g. m. A. L. Hamilton s. 2
Hamilton, Clara, grefv:a, f. Bolinder, g. m. A. P. H. s. 58
Hamilton, Gustaf, grefve, godsägare s. 247
Hamilton, Gösta, grefve, underlöjtnant vid Lifregementets husarer s. 72
Hamilton, Harry, grefve, kommendörkapten s. 125, 126
Hamilton, Henning, grefve, statsråd s. 17—19, 22—24
Hamilton, Hugo, frih., godsägare, s. 161
Hamilton, Maria, grefv:a, f. v. Rosén, g. m. Henning H. s. 22
Hamilton, Sophie, grefv:a f. Barnekow, g. m. Gustaf H. s. 247
Hamilton, Susanna, g. m. domprosten E. Henning s. 9
Hamilton, Wathier, grefve, godsägare, s. 18, 19
Hammar, Carl, bildhuggare s. 56, 88, 124
Hammarlund, Emil, redaktör s. 256
Hammarskjöld, Carl, statsråd s. 14, 60, 157
Hammer, Christian, ordensjuvelerare, samlare s. 14
Hans, prins af Glücksburg s. 15
Hansen, Carl, norsk målare s. 43
Hasselberg, Per, bildhuggare s. 56, 156
Hazelius, Artur, fil. doktor, etnograf s. 11, 164
Hederstierna, Fredrik, statsråd s. 14, 157, 247, 248
Hedin, Adolf, skriftställare, politiker s. 17, 153, 242, 248, 256
Hedin, Svante, skådespelare s. 1, 140, 141
Hedlund, Sven, redaktör, politiker s. 143
Hellqvist, Carl Gustaf, historiemålare s. 44, 62, 68, 141, 148, 149, 156, 249, 252, 268, 269
Henner, Jean Jacques, fransk målare s. 111
Henzay, fru s. 97
Hermelin, Olof, frih., landskapsmålare s. 124
Hernblom, Wilhelm, revisionssekreterare s. 248
Hildebrand, Hans, riksantikvarie s. 148, 244
Hjortsberg, Elisabeth, f. Wretmark, operettsångerska s. 14
Hochschild, Carl, frih., utrikesminister s. 5, 6, 14, 22, 29, 46, 52, 67—69, 120, 139, 140, 161, 170, 171, 260
Hochschild, Carl, löjtnant vid Skånska husarerna s. 170
Hochschild, Elisabeth, frih:a, f. Piper s. 6, 67, 139, 171, 260
Holm, Daniel, professor, landskapsmålare s. 6, 61, 63, 251
Holst, Johan von, kammarherre, djurmålare s. 27, 56
Holtermann, Marcus, norsk förste hofmarskalk s. 8
Homeros, grekisk skald s. 224
Horn, Hélène, grefv:a, f. de Haber s. 114
Horn, Christer, grefve, kaptenlöjtnant s. 76, 114
Horta, de, portugisisk attaché s. 91, 92
Hugo, Victor, fransk skald s. 162
Huss, Magnus, generaldirektör, läkare s. 159
Hwasser, Elise, f. Jacobsson, skådespelerska s. 52
Hård af Segerstad, August, auditör, rådman s. 142
Hägg, Herman, etsare s. 55, 56, 70, 246, 252, 253
Höckert, Johan, historiemålare s. 119, 141
Hölzger, Augusta s. 34. 35
Höpken, Anders Johan von, grefve, kanslipresident s. 65

Ibsen, Henrik, norsk skald s. 86
Ibsen, Sigurd, norsk statsminister s. 86
Israels, Josef, holländsk målare s. 112

Jacobsson, Ernst, professor, arkitekt s. 11, 34—41
Jansson, Agnes, sångerska s. 4, 16
Jensen, Christian, dansk målare s. 43
Jernberg, Olof, landskapsmålare s. 44

Johansen, Jacob, norsk konteramiral och statsråd s. 65
Johansson, Johan, grosshandlare s. 65
Jolin, Johan, författare s. 133, 134
Josefina, drottning af Sverige s. 46
Josephson, Ernst, målare s 44, 156, 253, 263, 265, 268
Judic, Anna, fransk operettsångerska s. 115
Julius II, påfve s. 146
Järta, Fredrik, hovrättsråd i Svea hofrätt s. 120, 121
Järta, Hans, kapten s. 120

Kantzow, Constance, g. m. öfverste E. Lagercrantz s. 253
Kantzow, Edvard, baron de, kammarherre, leg.sekreterare s. 252, 253
Kantzow, Emilie, baronessa de, f. Perestrello de Vasconcellos s. 252, 253
Karadja pascha, turkisk envoyé s. 68
Karin Månsdotter, drottning af Sverige s. 140
Katarina II, kejsarinna af Ryssland s. 64
Kempe, Wilhelm, sågverksägare s. 262
Key, Axel, professor, anatom s. 119, 133
Key, Emil, godsägare, politiker s. 6
Kierulf, Richard, norsk statsminister s. 69, 173
Kjellberg, Frithiof, professor, bildhuggare s. 19, 119, 124, 127, 251
Kleen, Gustaf, major vid Generalstaben s. 46
Kleopatra, drottning av Egypten s. 162
Knaus, Ludwig, tysk målare s. 112
Knorring, Albrecht von, frih., löjtnant vid Svea lifgarde s. 143
Knorring, Augusta von, g. m. ryttmästare P. Liedberg s. 256
Koilensky, Nikolai, rysk turist s. 81, 82
Koilensky, Wladimir, rysk godsägare s. 81, 82
Kornbeck, Johan, dansk målare s. 43
Koskull, Anders, frih., genremålare s. 3–5
Kronberg, Julius, professor, målare s. 28, 62, 88, 156, 158, 162, 163, 249, 268, 269
Krupp, Alfred, tysk industriidkare s. 181
Krusenstjerna, Edvard von, statsråd s. 157
Kröyer, Peter Severin, dansk målare s. 42, 269
Kulle, Jakob, genremålare s. 124
Kuylenstierna, Carl, generalmajor s. 11
Kylberg, Regina, målarinna s. 47

Lachman, miss s. 64
Lagerberg, Sven, grefve, general s. 7, 44, 161, 169, 173
Lagerbjelke, Gustaf, grefve, landshöfding i Södermanlands län s. 4, 5, 173
Lagerbielke, Henrik, frih., kapten vid Flottan s. 166
Lagerheim, Alfred, utrikesminister s. 22, 169
Lami, Eugène, fransk målare s. 114, 115
Lange, Algot, operasångare s. 68
Langlet, Emil, arkitekt s. 37, 57
L'Archevesque, Pierre Hubert, fransk bildhuggare s. 126
Larsson, Carl, genremålare s. 44, 161, 263, 264, 267
Lavater, Johann Kaspar, schweizisk fysiognomist s. 166
Lavonius, Rosina, f. v. Haartman s. 254
Leijonhufvud, Sten, frih., öfverstelöjtnant, godsägare s. 242
Lemercier, fransk aktör s. 115
Lenngren, Anna Maria, f. Malmstedt, skaldinna s. 20, 118
Leo X, påfve s. 95
Leo XIII, påfve s. 85, 86, 169
Leonardo da Vinci, italiensk konstnär s. 108
Lepage, Bastien, fransk målare s. 111, 267
Lewenhaupt, Adam, grefve, öfverkammarherre s. 122, 150
Lewenhaupt, Carl, grefve, utrikesminister s. 192
Lewenhaupt, Claës, grefve, öfverhofjägmästare s. 119, 121, 122
Lewenhaupt, Claës, grefve, kab.kammarherre s. 122
Lewenhaupt, Emil, grefve. kapten s. 175, 176
Lewenhaupt, Sten, grefve, löjtnant, fabriksidkare s. 122
Levin, John, kapten s. 239
Liljencrantz, Louise, frih:a, f. Bonde s. 83. 102
Liljencrantz, Louise, g. m. envoyén H. Åkerman s. 83, 102
Lilliehöök, Amelie, f. Kuylenstierna, g. m. komm.kapten A. L. s. 137
Lilliehöök, Malcolm, förste hofmarskalk s. 12, 259
Lindberg, Adolf, medaljgravör s. 152, 259
Lindberg, Emilie, f. Thavenius, g. m. ingeniör William L. s. 125
Lindequist, Gustaf, major vid Väg- och Vattenb.kåren s. 30
Lindholm, Berndt, finsk landskapsmålare s. 28
Lindroth, Carl, grosshandlare s. 34
Lindstrand, Theodor, envoyé i Rom s. 86
Lindström, Arvid Mauritz, landskapsmålare s. 44, 56
Linné, Carl von, arkiater, naturforskare s. 2
Ljunggren, Gustaf, professor, estetiker s. 40, 62
Loo, Auguste van, belgisk envoyé s. 90
Louise, drottning af Sverige s. 11, 51
Louise, storhertiginna af Baden s. 118, 119, 128, 129, 133, 135
Lovén, Christian, öfverste vid Göta lifgarde s. 66
Lovén, Sven, professor, zoolog s. 209
Ludvig XV, konung af Frankrike s. 126, 221
Luini, Bernardino, italiensk målare s. 108
Luther, Martin, tysk reformator s. 169
Löwstädt, Emma, målarinna, g. m. målaren F. Chadwick s. 44, 112, 161

Makart, Hans, österrikisk målare s. 156
Malmsjö, Fredrik, operasångare s. 144
Malmsten, Georg, v. häradshöfding s. 164

Malmsten, Inez, f. Cadier s. 164
Malmsten, Karl, läkare s. 164
Malmsten, Pehr, professor, läkare s. 146, 147, 151
Malmström, August, professor, målare s. 44, 124, 135, 136, 148
Mandelgren, Nils, fornforskare, tecknare s. 166
Manderström, Carl, frih., ståthållare å Ulriksdal s. 10
Manderström, Ludvig, grefve, utrikesminister s. 10, 121
Mankell, Julius, kapten, skriftställare s. 167
Mankell, Otto, tecknare s. 57
Maré, Gustaf de, bruksägare s. 121
Martin, Elias, målare s. 119
Mecklenburg, Sigrid von, f. von Aken, g. m. Axel v. M. s. 141
Medici, Giuliano de, härskare i Florens s. 95
Medici, Lorenzo de, härskare i Florens s. 95
Meissonier, Louis, fransk målare s. 112, 113
Mernaillod, Gaspard, kardinal s. 22
Messalina, romersk kejsarinna, g. m. kejsar Claudius s. 42
Mezger, Johan Georgius, holländsk läkare s. 147, 149
Michelangelo Buonarotti, italiensk konstnär s. 94, 95, 146
Milher, Edouard, fransk aktör s. 115
Millais, Sir John, engelsk målare s. 112
Minciaky, Carl, rysk gen.konsul s. 83
Moltke, Helmuth von, grefve, tysk fältmarskalk s. 45, 46
Monteverde, Giulio, italiensk bildhuggare s. 87
Munck, Ebba, g. m. prins Oscar Bernadotte s. 140
Munck, Hedda, f. Hierta, statsfru s. 164
Munkacsy, Michaly, ungersk målare s. 112, 113, 239
Munthe, Gerhard, norsk målare s. 43
Munthe, Ludvig, norsk målare s. 43
Murad effendi, turkisk minister s. 5, 6
Murillo, Bartolomé, spansk målare s. 95
Myhlenphort, Christopher, konsul i Rom s. 84
Müller, Morten, norsk målare s. 43
Möller, Adolf von, godsägare s. 4
Möller, Carl, öfverintendent, arkitekt s. 163
Möller, Peter von, ryttmästare, skriftställare, godsägare s. 4, 16, 166, 167
Mörner, Carl, grefve, godsägare s. 122

Nachtigal, Gustav, tysk upptäcktsresande s. 202, 204
Napoleon I, kejsare af Frankrike s. 87
Napoleon III, kejsare af Frankrike s. 34, 90, 91
Napoleon, prins af Frankrike s. 138
Naumann, Johan Gottlieb, tonsättare s. 118
Neeffs, schweizisk attaché s. 236
Neuville, Alphonse de, fransk målare s. 112, 158
Niehoff, Dina, operasångerska, g. m. ingeniör G. Edling s. 16, 144
Nilsson, Christina, sångerska, g. m. grefve de Casa Miranda, s. 52—55
Noailles, Emmanuel de, markis, fransk ambassadör s. 232
Noda, italiensk bildhuggare s. 89
Norberg, Hildegard, målarinna s. 142
Nordenberg, Bengt, genremålare s. 47, 62
Nordenfalk, Johan, frih., preses i Konstakademien s. 19, 28 56, 70, 118, 131, 136, 265
Nordenskiöld, Adolf, frih., professor, upptäcktsresande s. 133, 160, 173
Nordensvan, Georg, skriftställare s. 253
Nordgren, Axel, landskapsmålare s. 44
Nordling, Adolf Fredrik, marinmålare s. 23, 44, 56
Nordlund, John, läkare s. 142
Nordström, Karl, målare s. 265
Novelli, Pietro, italiensk målare s. 192
Novikov, E., rysk ambassadör s. 191
Novikov, rysk general, s. 191, 192
Novikov, Olga, f. Kireev, rysk skriftställarinna s. 191, 192
Nyblom, Carl Rupert, professor, estetiker s. 28, 62, 156
Nyquist, Otto, norsk generalmajor s. 12
Nyström, Alfred, bildhuggare s. 88
Nyström, Anton, läkare, skriftställare s. 59—61
Nyström, Axel, intendent, arkitekt s. 33
Nyström, Jenny, målarinna, g. m. doktor D. Stoopendaal s. 149

Oertzen, Adéle von, f. von Holtzendorff s. 109
Oertzen, Georg von, tysk ryttmästare s. 108, 109
Oertzen, Ida von, g. m. grefve K. Wachtmeister s. 108, 109
Okolicsanyi, Alexander, österrikiskt legationsråd s. 139
Okolicsanyi, fru, f. Lobanov s. 139
Okunew, Gregor, rysk envoyé s. 171
Olbers, Carl, domprost i Lund s. 40
Olga, drottning af Grekland s. 223
Oscar II, konung af Sverige s. 1, 3, 5, 6, 12, 15—23, 26, 30, 45, 46, 49—53, 55, 56, 60, 67, 68, 70, 73, 74, 86, 116, 119, 125, 128—30, 134, 136, 139, 140, 142, 143, 144, 147—149, 151, 153, 154, 157, 158, 161—164, 166, 169, 175, 176, 240, 241, 243, 245—249, 252, 254, 256, 258—260, 262, 265
Oscar, hertig af Gottland s. 6, 30, 49, 55, 67, 68, 86, 119, 129, 139, 149, 161, 166, 175, 247, 254
Osman pascha, turkisk fältherre s. 234
d'Otrante, Gustave, hertig, förste hofstallmästare s. 7, 63—65, 119, 123, 174
d'Otrante, Therese, hertiginna, f. v. Stedingk s. 63—65, 123, 124, 144
v. Otter, Carl Gustaf, frih., vice amiral, statsråd s. 13, 16
Oxenstierna, Axel, grefve, rikskansler s. 126, 131

Oxenstierna, Erik, grefve, öfverste vid Lifgardet till häst s. 65, 77, 132, 135
Oxenstierna, Gustaf, grefve, student s. 77
Oxenstierna, Lotten, grefv:a, f. Gyllenhaal s. 77
Oxholm, Carl, dansk hofjägmästare s. 232
Oxholm, Sophie Marguerite, f. Bech s. 232

Palander af Vega, Louis, amiral, statsråd s. 23
Palin, Aurore, f. Koskull s. 57, 167, 252
Palm, Gustaf Wilhelm, v. professor, målare s. 47, 71
Palmstierna, Carl Fredrik, frih., öfverceremonimästare s. 150
Palmstierna, Hjalmar, frih., statsråd s. 132
Papadiamantopoulos, grekisk öfverste s. 221
Pasca, Alix, fransk skådespelerska s. 115
Patenôtre, Jules, fransk envoyé s. 5, 171
Patenôtre, fransk student s. 35
Pauli, Georg, målare s. 56, 88, 161
Perséus, Agnes, f. Claesson s. 65
Perséus, Edvard, historiemålare s. 65
Perugino, Pietro Vanucci, italiensk målare s. 97
Petersens, Catharina af, f. Stenbock s. 9
Petersens, Herman af, förste hofjägmästare s. 9
Peterssen, Eilif, norsk målare s. 42
Peyron, Gustaf, frih., generallöjtnant, statsråd s. 142
Pfuel, Richard von, tysk envoyé s. 8, 58
Pfusterschmid von Hardtenstein, Carl, baron, österrikisk envoyé s. 6, 14, 58, 69, 71, 140
Pfusterschmid von Hardtenstein, baronessa, f. von Merck s. 58
Phidias, grekisk bildhuggare s. 218
Piepers, holländsk turist s. 84
Piepers, fru s. 84
Piper, Charlotte, grefv:a, f. Ruuth, g. m. Erik P. d. ä. s. 121
Piper, Ebba, grefv:a, f. Coyet g. m. Erik P. d. y. s 73
Piper, Elisabeth, grefv:a, f. Baker g. m. Carl P. s. 121
Piper, Erik, grefve, godsägare s. 73
Piper, Fritz, grefve, hofstallmästare, godsägare s. 174
Pisano, Andrea, italiensk bildhuggare s. 94
Pius IX, påfve s. 85
Platen, Carl von, grefve, öfverstekammarherre s. 71, 134, 139, 150, 174
Platen, Stephanie von, grefv:a, f. Hamilton s. 30, 52, 67, 69, 71, 175
Polyxene, trojansk konungadotter s. 94
Pontin, Fredrik af, öfverste 242
Porat, Axel von, öfverste vid Södra skånska inf.-reg.-t s. 140
Posse, Amelie, grefv:a, f. De la Gardie s. 73, 157
Posse, Arvid, grefve, statsminister s. 4, 14—16, 29, 52, 73, 128, 152—155, 157, 158, 174
Pourtalès, Augusta de, grefv:a, f. Saladin de Crans s. 74
Pourtalès, Frédéric de, grefve, tysk ambassadör s. 58
Pourtalès, Guillaume de, grefve, tysk konstsamlare s. 58, 111
Printzsköld, Ida, f. De Geer s. 249
Printzsköld, Otto, riksmarskalk s. 249
Puaux, Franck, fransk pastor s. 54, 57, 96, 115
Puvis de Chavannes, Pierre, fransk målare s. 111, 239
Pycke de Petaghem, G., baron s. 90—92
Pyk, Louise, operasångerska s. 130

Quennerstedt, August, professor, zoolog s. 40

Raab, Hugo, frih., generalmajor s. 63
Radowitz, Joseph von, tysk ambassadör s. 232, 234
Rafael Santi, italiensk målare s. 95, 97, 108, 146, 147
Ramel, Augusta, frih:a, f. Dardel s. 157
Ramel, Charles Emil, frih., envoyé s. 242, 243, 249
Ramel, Ebba, g. m. grefve C. Wachtmeister s. 240
Ramel, Henrik, frih., kammarherre s. 7, 8, 157
Ramel, Hildur, frih:a, f. Ekström s. 249, 250
Ramel, Louise, frih:a, f. Thyselius s. 7, 141, 144, 157
Rappe, Lala, g. m. major B. Rietz s. 260
Reck, Charles von, baron, badensisk kammarherre s. 22
Reenstierna, Malcolm, förste hofmarskalk s. 8
Rembrandt van Rijn, holländsk målare s. 112, 150
Reni, Guido, italiensk målare s. 97
Reuterskiöld, Casimir, bruksägare s. 241
Reuterskiöld, Lennart, envoyé i Petersburg s. 6, 114
Reuterskiöld, Louise, f. Nordenfalk s. 6, 19, 114
Reutersvärd, Anastasia, f. Rouget de S:te Hermine s. 72, 260
Reutersvärd, Patrik, hofmarskalk, bruksägare s. 72, 260, 261
Ribbing, Axel, öfverste vid Skånska husarerna s. 247
Ribbing, Bengt, notarie i Göta hofrätt s. 41
Ribbing, Hildegard, f. Ekström, g. m. Bengt R. s. 41
Robbia, Luca della, italiensk bildhuggare s. 94, 95
Robercier, grefvinna s. 90
Robert, Léopold, schweizisk målare s. 111
Roger I, konung af Sicilien s. 190
Rosa, Salvator, italiensk målare s. 210
Rosen, Axel von, grefve, generalmajor s. 140, 141, 163, 170, 260
Rosen, Ebba von, kammarfröken s. 125
Rosen, Georg von, grefve, professor, målare s. 7, 12, 27, 28, 33, 34, 44, 57, 63, 65, 70, 139, 140, 148, 168, 171, 251, 269
Rosen, Marianne von, grefv:a, f. v. Mecklenburg s. 125 141, 163, 260
Rosen, Marianne von, g. m. grefve J. De la Gardie s. 140, 160, 163
Rosen, Nils von, grefve, förste hofmarskalk s. 8, 12, 23, 170

Rosenberg, Edvard, landskapsmålare s. 44
Rosenblad, Carl, generalmajor s. 136
Rosenstand, Wilhelm, dansk målare s. 43, 168
Rossi, Egidio, tysk konsul s. 202—206
Rothschild, James de, baron, fransk bankir, generalkonsul s. 91
Rothstein, Emil Edvard von, professor, arkitekt s. 50
Rudolf, ärkehertig af Österrike s. 236
Rumbold, Sir Horace, engelsk envoyé s. 68
Rumbold, Louisa Crampton, lady s. 68
Runeberg, Valter, finsk bildhuggare s. 44
Russakov, Nikolai, rysk attentatsman s. 15, 17
Rutisberger, schweisisk artist s. 236
Rydberg, Gustaf, landskapsmålare s. 23, 44
Rydberg, Viktor, skriftställare s. 161, 162
Ryding, Axel, generallöjtnant, statsråd s. 153
Rålamb, Sofie, frih:a, f. Rålamb s. 256
Röök, Lars von, hofintendent, målare s. 264

Sahlgren, Niclas, direktör, donator s. 3
Saint-Vallier, Charles de, grefve, fransk ambassadör s. 59
Salmson, Hugo, genremålare s. 44, 62, 112, 245, 263, 264, 267, 268, 269
Saloman, Geskel, professor, målare s. 65, 126, 127
Salviati, Antonio, italiensk artist s. 93
Sandels, August, grefve, generallöjtnant s. 150
Sandels, Fabian, grefve, generallöjtnant s. 151
Sandels, Wilhelm, förste hofmarskalk s. 122
Sander, Fredrik, kansliråd, skald s. 56, 71, 130, 250, 251, 258
Sandströmer, Clara, g. m. frih. C. Fleetwood s. 30
Sardou, Victorien, fransk dramatiker s. 154
Sarto, Andrea del, italiensk målare s. 95
Savignies, Robert Lescuyer de, fransk leg.sekreterare s. 8
Schliemann, Heinrich, tysk fornforskare s. 224
Scholander, Carin, f. Nyström s. 27, 47
Scholander, Fredrik, professor, arkitekt, målare s. 19, 24—28, 32, 33, 36, 44, 47, 57, 71, 118
Schulthess, Ferdinand, lärare vid Krigshögskolan, lexikograf s. 14, 175, 254
Schüssler, Jules, handsekreterare hos drottning Lovisa s. 13, 14, 54, 57
Selmer, Christian August, norsk statsminister s. 147
Sergel, Joban Tobias, professor, bildhuggare s. 57, 119, 126, 243
Setterblad, Gustaf, läkare s. 142
Sibbern, Georg, norsk statsminister s. 116, 243
Silfverschiöld, Nils, frih., godsägare, bibliofil s. 174
Silfverschiöld, Sophie, frih:a, f. Ramel s. 157, 249, 250
Silfverstolpe, August, generalmajor s. 159
Sinclair, Amalia, grefv:a, f. v. Holst s. 172
Sinding, Otto, norsk målare s. 42
Sjögren, Johan Magnus, konsistorienotarie s. 40
Skjöldebrand, Jeanne s. 137
Skånberg, Carl, målare s. 56, 88
Skånberg, Ellen, f. Hintze s. 88
Smith, Lars Olsson, grosshandlare s. 165, 166, 248
Smith, Lucie, g. m. frih. H. Lagerbielke s. 166
Smith-Hald, Fritiof, norsk målare s. 111, 116
Snoilsky, Carl, grefve, skald s. 90, 96
Snoilsky, Ebba, grefv:a, f. Ruuth s. 96
Sophie, drottning af Sverige s. 4, 6, 12, 16, 17, 22, 23, 26, 30, 46, 50, 53, 55, 60, 73, 116, 125, 128, 129, 134, 139, 140, 147, 175, 176, 249, 256, 258—260, 265
Soto Maior, Antonio da Cunha, vicomte de, portugisisk envoyé s. 29, 30, 167, 169
Sparre, Gustaf Adolf, grefve, just.statsminister, riksmarskalk s. 24, 151, 169
Sparre, Emma, frih:a, f. Munktell, målarinna s. 71
Sparre, Sophie, grefv:a, f. Bonde s. 168
Spiliopoulos, grekisk fång-, vårdsinspektör s. 216, 217 220, 222
Spinola, Federigo, markis, italiensk envoyé s. 173
Spinola, markisinna s. 173
Spinola, Federigo, italiensk löjtnant s. 173, 175, 176
Spinola, Irene s. 173
Spinola, Marie s. 58, 173
Sprengtporten, Wilhelm, frih., öfverståthållare s. 11
Spuller, Eugène, fransk minister s. 59
Staaff, Amélie, f. d'Hermigny s. 116
Staaff, Carl, porträttmålare s. 71
Staaff, Ferdinand, öfverste s. 116
Stackelberg, Hjalmar, frih., major, fäng.direktör s. 217
Stackelberg, fröken s. 217
Starck, Albert, belgisk gen.-konsul s. 34
Stedingk, Curt von, grefve, fältmarskalk s. 64
Stenbock, Otto, grefve, envoyé i Konstantinopel s. 253
Stevens, Alfred, belgisk målare s. 112
Stierncrona, Thomasine, hoffröken s. 60
Stjernstedt, Wilhelm, frih., gen.löjtnant s. 254
Stockalper, baron s. 110
Strindberg, August, författare s. 244, 246—248
Strömberg, Julia, landskapsmålarinna s. 27
Stuart, Ludvig, auditör s. 117, 144
Stuart, Ludvig, kammarskrifvare i Riksgäldskontoret s. 117
Sture, Nils, grefve, legat s. 114
Sture, Sten, riksföreståndare s. 44
Sture, Thekla, frih:a, f. Milow s. 49
Stål, Carl, öfverste vid Ingenjörkåren s. 151
Sundberg, Anton, ärkebiskop s. 4, 14, 129, 134
Sverdrup, Jakob, norskt statsråd s. 257
Sverdrup, fru s. 257
Sverdrup, Johan, norsk stats-

minister s. 74, 147, 241, 260
Sörensen, Magda, g. m. frih. L. De Geer s. 142, 144
Sörensen, Niels, grosshandlare s. 142, 144

Tadema, Lourens Alma, holländsk målare s. 112
Tantardini, Antonio, italiensk bildhuggare s. 87
Telander, Henny, g. m. grefve H. Hamilton s. 125, 126
Telander, Richard, ingenjör s. 125
Testuz, Alfred, schweizisk pastor s. 54
Thaulow, Fritz, norsk målare s. 43
Themptander, Robert, statsminister s. 17, 28, 56, 57, 65, 157
Thibaudin, Jean, fransk general s. 158
Thomas, William, amerikansk envoyé s. 261, 262
Thorell, Hildegard, f. Bergendal, målarinna s. 44, 71, 132
Thorvaldsen, Bertel, dansk bildhuggare s. 107
Thulin, Svante, dekorationsmålare s. 39
Thyselius, Augusta, f. Melart s. 7, 73, 154, 171
Thyselius, Carl Johan, statsminister s. 7, 8, 73, 157, 171
Thyselius, Siri, g. m. norske skalden N. Collet Vogt s. 67, 73, 171
Thörne, Sven Alfred, landskapsmålare s. 27
Tietgen, Carl Frederik, dansk finansman s. 178
Tintoretto, Jacopo Robusti, italiensk målare s. 100, 102
Tirén, Johan, genremålare s. 27, 44, 149
Tiziano Vecelli, italiensk målare s. 95, 102, 108, 146
Tolbecque, Jean, fransk musiker s. 4
Toll, Ebba, frih:a, f. Ramel, g. m. J. Toll s. 135
Toll, Mathilda, f. Horn, g. m. gen.major O. Toll s. 114
Tornérhielm, Rudolf, öfverhofstallmästare s. 122, 142, 158, 159
Troilius, Carl Robert, vice häradshöfding s. 72
Törnebladh, Ragnar, rektor, bankfullmäktig s. 133
Törner, Adolf Richard, artillerifyrverkare s. 51
Törnqvist, Albert, professor, arkitekt s. 50
Törnå, Oskar, landskapsmålare s. 23, 44, 124, 165

Uggla, Constantin, akademiräntmästare i Lund s. 40
Ugglas, Gustaf af, frih., öfverståthållare s. 21, 154
Ugglas, Louise af, g. m. grefve F. Wachtmeister s. 251
Ugglas, Therese af, frih:a f. Björnstjerna s. 21
Umberto, konung af Italien s. 59, 86
Upmark, Gustaf, intendent vid Nationalmuseum s. 23, 65, 66, 130, 251

Wachtmeister, Agathe, grefv:a, f. Wrede, g. m. Hans W. d. ä. s. 171
Wachtmeister, Agathe, g. m. frih. F. De Geer s. 9
Wachtmeister, Arvid, grefve, und.löjtnant vid Lifreg:ts dragoner s. 244
Wachtmeister, Axel, grefve, öfverste kammarherre s. 132, 170
Wachtmeister, Beate Sophie, grefv:a, f. Wrangel, g. m. C. A. W. s. 240, 241, 161
Wachtmeister, Carl, grefve, hofstallmästare, godsägare s. 170, 240, 249
Wachtmeister, Carl Axel, grefve, kammarherre, godsägare s. 241, 261
Wachtmeister, Caroline, g. m. frih. L. De Geer s. 241
Wachtmeister, Ebba, grefv:a, f. De Geer, g. m. Hans W. d. y. s. 264
Wachtmeister, Ebba, g. m. frih. A. G. Leijonhufvud s. 9
Wachtmeister, Ebba, grefv:a, f. Ramel, g. m. Carl W. s. 249
Wachtmeister, Elisabeth, grefv:a, f. v. Platen, statsfru, g. m. Axel W. s. 45, 52, 128
Wachtmeister, Fredrik, grefve, utrikesminister s. 164, 249, 251
Wachtmeister, Gotthard, grefve, landshöfding i Malmöhus län s. 37
Wachtmeister, Hans, grefve, landshöfding i Blekinge län s. 151, 171, 177—236, 240, 244, 249, 252, 254, 264
Wachtmeister, Ida, g. m. byråchefen O. Carlheim-Gyllensköld s. 241
Wachtmeister, Knut, grefve s. 108
Waern, Carl Fredrik, statsråd s. 148
Wagner, Richard, skådespelare s. 161
Wahlberg, Alfred, landskapsmålare s. 44, 61, 62, 111, 112, 114, 116, 127, 135, 136, 139, 140, 156, 239, 268, 269
Wahlberg, Ingeborg, f. Andersson s. 140, 156
Wahlström, Charlotte, målarinna s. 152
Wahrendorff, Henrik von, frih., hofmarskalk, godsägare s. 10, 11, 17
Wahrendorff, Martin von, frih., hofmarskalk, bruksägare s. 11
Waldemar Atterdag, konung af Danmark s. 156
Wallander, Wilhelm, professor, målare s. 44, 124, 127
Wallenberg, André Oscar, bankdirektör s. 19
Wallenberg, Wilhelm, kapten vid flottan s. 231, 232
Warburg, Karl, professor, estetiker s. 253, 263
Vasari, Giorgio, italiensk målare s. 93
Washington, George, amerikansk frihetshjälte s. 164
Wedberg, Otto, justitieråd s. 246
Wedel-Jarlsberg, Edle, baronessa, f. Rosenörn-Lehn s. 86
Wedel-Jarlsberg, Ida, norsk hoffröken s. 260
Wedel-Jarlsberg, Wilhelm, baron, påflig kammarherre s. 86
Wegmann, Bertha, dansk målarinna s. 168
Weidenhielm, Lotten, f. Ahlberg s. 69, 136, 162
Weidenhielm, Lotten, g. m. gen.major C. Rosenblad s. 8, 30
Weidenhielm, Oscar, gen.löjtnant, statsråd s. 8, 69, 136, 173

Velasquez, Diego, spansk målare s. 108
Wennerberg, Gunnar, statsråd, landshöfding, skald s. 35—37, 55, 152
Verdi, Giuseppe, italiensk kompositör s. 77
Werner, Carl, tysk målare s. 20
Veronese, Paolo, italiensk målare s. 100—102
Westerlund, Ernst, läkare s. 244
Westin, Henrik, öfverintendent, förste teaterdirektör s. 16, 140, 159
Wiberg, Sophie, operettsångerska, g. m. grosshandlare C. T. Cysch s. 14, 161
Victor Emanuel I, konung af Italien s. 85, 89, 210
Victoria, drottning af Sverige s. 12, 13, 15, 19, 45, 46, 50—52, 55, 59, 64, 67—70, 73, 74, 118, 122, 128, 140, 142, 147, 152, 153, 164, 175, 241, 247, 251, 256, 258, 260, 262
Victoria, drottning af England s. 12, 26
Wied, Marie, furstinna af, s. 50
Wieselgren, Harald, bibliotekarie s. 119, 133
Wijk, Olof, grosshandlare s. 4, 144, 145
Wilhelm I, kejsare af Tyskland s. 49, 122, 129, 134, 262
Wilhelm II, kejsare af Tyskland s. 9
Wilhelm, hertig af Södermanland s. 241
Villers, Durand de, fransk general s. 114
Villers, Élise de, f. Lepelletier, författarinna s. 114
Willman, Anders, teaterdirektör, sångare s. 159
Winge, Eskil, professor, målare s. 44, 124
Wirsén, Carl David af, fil. doktor, skald s. 28, 258
Wolf, Max, österrikisk kompositör s. 14
Worth, Gaston, fransk modist s. 71
Wrede, Louis, frih., kab.kammarherre s. 1, 2, 5, 89, 90, 96, 101, 122
Yonin, fru s. 104—106
Zacho, Peter, dansk målare s. 168
Zethræus, Coraly, f. Grey s. 125
Zettervall, Folke, arkitekt s. 39, 40
Zettervall, Helgo, öfverintendent, arkitekt s. 26, 28, 29, 38—40, 47, 57, 73, 118, 119, 127
Zettervall, Ida, f. Lagergren s. 39, 40
Zorn, Anders, målare s. 88, 132, 263, 267

Åkerhielm, Carl, frih., landshöfding i Örebro län s. 11
Åkerhielm, Ebba, frih:a, f. Gyldenstolpe, öfverhofmästarinna s. 74, 132, 256
Åkerhielm, Elise, g. m. grefve E. Oxenstierna s. 65, 67, 74, 132, 135
Åkerhielm, Gustaf, frih., statsminister s. 13, 21, 132, 168
Åkerman, Henrik, envoyé i Paris s. 67

Ödmann, Arvid, operasångare s. 52, 68, 118